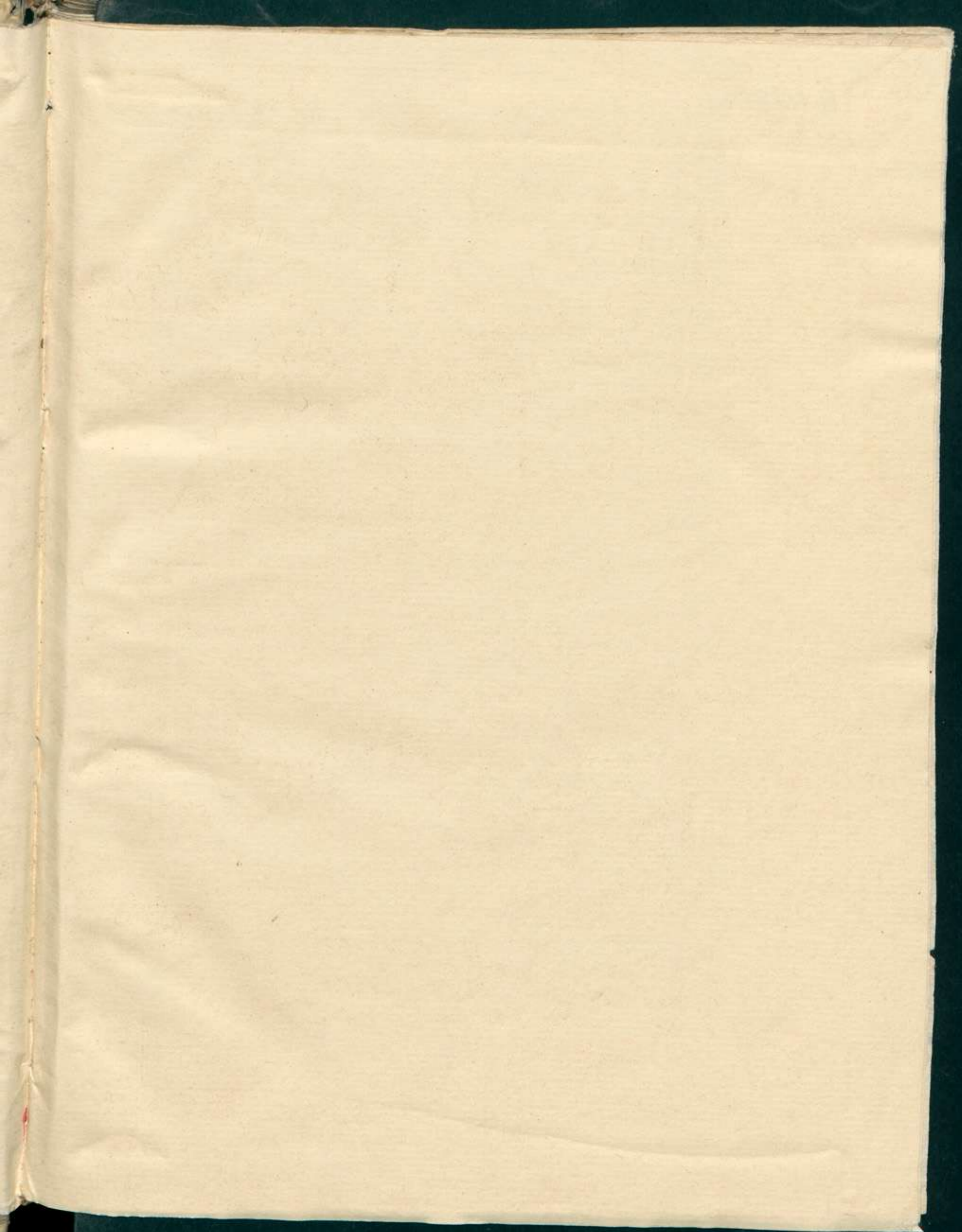

1493 *S. fennellii*

BIBLIOTECA

Pere Marés Oriol

R. 478581

Tabula

Index primilibri homeliarum beati gregorii pape.

In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Erunt signa in sole et luna. et stellis. et cetera. i.
 In illo tempore. Assumpsit iesus xii discipulos suos et ait illos. Ecce ascendimus hierosolimam. ii.
 In illo tempore loquente iesu ad turbas. Ecce mater eius et fratres. iii.
 In illo tempore. Misit iesus. xii discipulos suos dicens in viam gentium ne abieritis. iiii.
 In illo tempore. Ambulans iesus iuxta mare galilee. vidit duos fratres. symonem et andream. v.
 In illo tempore. Cum audisset ioanes in vinculis opera christi. vi.
 In illo tempore. Miserunt iudei ab hierosolimis. vii.
 In illo tempore. Exiit edictum a cesare augusto. viii.
 In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis parabolam hanc. Homo quidam peregre proficiscens. ix.
 Cum natus esset iesus in bethleem iude. et cetera. x.
 In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro. xi.
 In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Simile est regnum celorum decem virginibus. xii.
 In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Sint lumbi vestri. xiii.
 In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Ego sum pastor bonus. xiiii.
 In illo tempore. Dixit iesus turbis

similitudinem hanc. Exiit qui seminat seminare semen suum. xv.
 In illo tempore. Ductus est iesus in desertum a spiritu. xvi.
 In illo tempore. Designavit dominus et alios. lxx. xvii.
 In illo tempore. Dixit iesus turbis iudeorum. Quis et vobis arguet me de peccato. xviii.
 In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Simile est regnum celorum homini prorsum. xix.
 Anno. v. decimo imperii tyberii. xx.
 Liber secundus.
 In illo tempore. Maria magdalene. xxi.
 In illo tempore. Una sabbati maria magdalene. xxii.
 In illo tempore. Quo ex discipulis. ibant ipsa die. xxiii.
 In illo tempore. Manifestavit se iterum iesus. xxiiii.
 In illo tempore. Maria stabat ad monumentum. xxv.
 In illo tempore. Cum esset sero die illo. vna sabbati. xxvi.
 In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Hoc est preceptum. xxvii.
 In illo tempore. Erat quidam. regulus. xxviii.
 In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Eritis in uniuersum mundum. xxix.
 In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Siquis diligit me sermones meum seruabit. xxx.
 In illo tempore. Dixit iesus turbis similitudinem hanc. Arbor ficus quidam plantatam habebat. xxxi.
 In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Siquis vult post me venire. xxxii.

rigat. Nulloq; modo illas sine emendatione remanere pmittat. Edite autem in scrinio sancte ecclesie nostre retinentur. Ut si qui forte a tua fraternitate longe sunt hic pueniant: vnde in his q̄ emendate sunt certiores fiant.

Hic duo libri homeliaruz digesti sūt a b̄to grego. vt sūt impressi volēte scire q̄ ordie legunt̄ i ecclesia sequēs idex erudiet.

Pr̄ia dominica de aduētū saluatoris legit̄ homelia prima.
 Sec̄da dominica legit̄ home .vi.
 Tertia d̄nica legit̄ homelia .vij.
 Quarta d̄nica legit̄ homelia .xx.
 In natiuitate d̄ni legit̄ hom. .vij.
 In ephiphania legit̄ homelia .x.
 In d̄nica prima septuagesime legit̄ homelia . .xix.
 In sesagesima legit̄ homelia .xv.
 In q̄nquagesima legit̄ home .ij.
 In q̄dragesima legit̄ .xvi. home.
 In dominica de passione legit̄ homelia . .xviii.
 In resurrectione legit̄ .home .xxi.
 Feria .2. i albis legit̄ home .xxiii.
 Feria .iiii. i albis legit̄ ho .xxiiii.
 Feria .v. i albis legit̄ home .xxv.
 Sabbato i albis legit̄ ho .xxij.
 In octaua pasche legit̄ ho .xxvi.
 Dominica prima post octaua legit̄ homelia . .xiiii.
 In ascēsiōe legit̄ home .xxix.
 In p̄tecoste legit̄ .home .xxx.
 Dominica prima post octaua pentecostes legit̄ homelia. .xl.

Dominica .ij. legit̄ home . xxxvi.
 Dominica .iij. legit̄ home . xxxviii.
 Dominica .x. legit̄ home . xxxix.
 In festo sancte marie magdalene legit̄ homelia. . xxxiiij.
 In sabbato quatuor temporum septembris legit̄ homelia . xxxi.
 Dominica vicesima post octauam pentecostes legit̄ ho . xxxviiij.
 Dominica vicesima prima legit̄ homelia. . xxviii.
 In festo sc̄e luce legit̄ ho . .iiii.
 In natali sanctorum apostolorum simonis z iude legit̄ ho. . .viii. 17
 In natali sancti Andree legit̄ homelia .v. aut. . .iii.
 In natali apostolorum legit̄ homelia. . .xxvii.
 In natali vnus martiris legit̄ homelia. . .xxxii.
 In natali duorum martirum legit̄ homelia . . .xxxvii.
 In natali plurium martirum legit̄ homelia . . .xxxv.
 In natali vnus confessoris legit̄ homelia .ix. aut . .xiii.
 In natali virginum legit̄ homelia .xii. aut. . .xi.

Omelia prima Sancti gregori pape

Illo tpe: Dixit iesus discipu-
lis suis. Erunt signa in sole & lu-
na & stellis: & in terris pressura gen-
tium pre confusione sonitus maris &
fluctuum. Et reliqua. Omelia pri-
ma beati gregori pape hita ad po-
pulum i basilica beati petri apostoli.

Domine ac redemptor noster
fratres charissimi: patos
nos inuenire desideras:
senescentem mundum qui ma-
la sequitur denunciat: ut nos ab eius
amore cōpescat. Appropinquante ei-
termino quante percussiones preueni-
ant inotescit. Ut si dominum metuere in
tranquillitate nolumus: saltem vi-
cinitate eius iudicium vel percussio-
nibus attriti: timeamus. Huic eteni-
lectioni sancti euangelij quam mo-
do vestra fraternitas audiuit pau-
lo superius dominus permisit dicens
Exurget gens contra gentem: & re-
gnum aduersus regnum: & erunt terremoti
magni per loca: & pestilentie & fames.
Et quibusdam interpositis: hoc quod mo-
do audistis adiunxit. Et erunt signa
in sole & luna & stellis: & in terris pres-
sura gentium pre confusione sonitus
maris & fluctuum. Ex quibus pro-
fecto omnibus: alia iam facta cerni-
mus: alia e proximo ventura formi-
damus. Nam gentem super gentem
exurgere: earumque pressuram terris
insistere: plus iam in nostris tribu-
lationibus cernimus: quam in codici-
bus legimus. Quia terremoti urbes
innumeras subruat: ex alijs mundi

partibus scitis quam frequenter audi-
uimus. Pestilentiam sine cessatione
patimur. Signa vero in sole & luna
& stellis: adhuc aperte minime vi-
dimus. Sed quia & hec non longe
sint: ex ipsa iam aeris immutatione
colligimus. Quamuis priusquam italia
gentili gladio ferienda traderetur:
igneas in celo acies vidimus: ex ip-
so qui postea humani generis effu-
sus est sanguine coruscantes. Confu-
sio autem maris & fluctuum: necdum no-
ua exorta est. Sed cum multa iam
prenunciata completa sunt: dubium
non est quod sequantur etiam pauca que
restant. Quia sequentium rerum cer-
titude: est preteritarum exhibitio.
Hec nos fratres charissimi ideo
dicimus ut ad cautele studium vestre
mentes euigilet. Ne securitate tor-
peant: ne ignorantia languescant.
Sed semper eas & timor sollicitet:
& in bono opere sollicitudo confir-
met. Desate quod redemptoris nostri
voce subiungitur. Crescentibus ho-
minibus pre timore & expectatione
que superueniet universo orbi. Nam
virtutes celorum mouebuntur. Quid
enim dominus virtutes celorum nisi
angelos: archangelos: thronos: do-
minationes principatus: & potestates
appellat? Que in aduentu districti
iudicis: nostris tunc oculis visibili-
ter apparebunt: ut districte tunc a no-
bis exigant hoc quod nos modo in-
uisibilis conditor equanimiter por-
tat. Ubi & subditur. Et tunc videbunt

filius hominis venientem in nubibus celi: in potestate magna et maiestate. Ac si aperte diceretur. In potestate et maiestate visuri sunt: que in humilitate positum audire noluerunt. Ut virtutes eius tanto tunc districtius sentiant: quanto nunc ceruicem cordis ad eius patientiam non inclinant. Sed quia hec contra reprobos dicta sunt: mox ad electorum consolationes verba vertuntur. Nam subditur. His autem fieri incipientibus: respicite et leuate capita vestra quoniam appropinquat redemptio vestra. Ac si aperte veritas electos suos admoneat dicens. Cum plage mundi crebrescunt: cum terror iudicii virtutibus commotis ostenditur: leuate capita: id est exhilarate corda. Quia dum finit mundus cui amici non estis: prope fit redemptio quam per fides quesistis. In scriptura etenim sacra: sepe caput promete ponitur. Quia sicut capite reguntur membra: ita cogitationes mente disponuntur. Leuare itaque capita: est mentes nostras ad gaudia patrie celestis erigere. Qui ergo deus diligunt: ex mundi fine hilarescere iubentur. Quia videlicet eum que amant mox inveniunt: dum transit is quem non amauerunt. Absit enim ut fidelis quisque qui deus videre desiderat: de mundi percussioibus lugeat: quem finire eisdem suis percussioibus non ignorat. Scriptum namque est. Quicumque voluerit ami-

cus esse seculi huius: inimicus dei constituitur. Qui ergo appropinquante mundi fine non gaudet: amicum se illius esse testatur: atque per hoc inimicus dei convincitur. Sed absit hoc a fidelium cordibus: absit ab his qui et vitam aliam esse per fidem credunt: et eam per orationem diligunt. Ex mundi enim destructione eorum lugere est: qui radices cordis in eius amore plantauerunt. Qui sequentem vitam non querunt quia illam neque esse suspicant. Nos autem qui celestis patrie gaudia eterna cognouimus: festinare ad ea quanto magis debemus. Optatum nobis est illuc citius pergere: atque ad illam via breviori peruenire. Quibus enim malis iste mundus non urgetur? Que tristitia que aduersitas non angustat? Quid est vita mortalis: nisi via? Et que sit fratres mei perpendite: in labore vie lacescere: et tamen eadem viam nolle finire? Quae autem calcari mundus ac despici debet: redemptor noster prouida comparatione manifestat: cum protinus adiungit. Videte ficulneam et omnes arbores cum producant iam ex se fructum: scitis quoniam prope est estas. Ita et vos cum videritis hec fieri: scitote quoniam prope est regnum dei. Videlicet aperte dicens: quia sicut ex fructu arborum vicina estas agnoscitur: ita ex ruina mundi: prope esse cognoscitur regnum dei. Quibus profecto verbis

ad bonos sic dicitur

ostenditur: quia fructus mundi rui-
na est. Ad hoc eni crescit: ut cadat.
Ad hoc germinat: ut queq; germi-
nauerit: cadibus consumat. Bene
autem regnum dei estati compara-
tur: quia tunc meroris nostri nu-
bila transeunt: et vite dies eter-
ni solis claritate fulgescunt. Que omnia
sub magna certitudine confirman-
tur: cum sententia subiungitur que
dicit. Amen dico vobis: quia non
preteribit generatio hec: donec oia
fiant. Celum et terra transibunt: ver-
ba autem mea non transient. Nihil
enim in rerum corporalium natura
celo et terra durabilius: et nihil in na-
tura tam velociter quam sermo tran-
sit. Verba enim quousque imperfecta
sunt: verba non sunt. Cum vero per-
fecta fuerint: omnino iam non sunt:
quia nec perfici nisi transiendo pos-
sunt. At ergo. Celum et terra tran-
sibunt: verba autem mea non tran-
sient. Ac si aperte dicat. Omne quod
apud vos durabile est et sine muta-
tione: durabile ad eternitatem non
est. Et omne quod apud vos tran-
sire cernitur: fixum et sine transitu
tenetur. Quia sine mutabilitate ma-
nentes sententias exprimit me-
us sermo qui transit. Ecce fratres mei: iam
cernimus quod audiebamus. In-
uis quotidie et crebescitibus malis
mundus urgetur. Ex illa plebe in-
numera quanti remanseritis aspici-
te: et tamen adhuc quotidie flagella
urget. Repentini casus opprimunt:

noue nos et improvide clades affli-
gunt. Sicut enim in iuuentute vi-
get corpus: forte et incolume mane-
re: rososa ceruix: plena sunt bra-
chia. In annis autem senilibus sta-
tura curuatur: ceruix exsiccata de-
ponitur: frequentibus suspiriis pe-
ctus urgetur. Virtus deficit: loquen-
tis verba anhelitus intercidit. Nam
et si languor deficit plerumque senibus:
ipsa sua salus egritudo est. Ita mun-
dus in annis prioribus velut iu-
uentute viguit: ad propagandam
humani generis prolem robustus
fuit: salute corporum viridis: opulē-
tia rerum pinguis. At nunc ipsa sua
senectute deprimitur: et quasi ad vi-
cinam mortem: molestis crescen-
tibus urgetur. Nolite ergo fratres
mei diligere quem videtis diu sta-
re non posse. Precepta apostoli-
ca in animo ponite: qui nos ver-
bis admonet dicens. Nolite dili-
gere mundum: neque ea que in mun-
do sunt. Quia si quis diligit mun-
dum: non est charitas patris in
eo. Audi iustertius fratres agnouit-
is: quod subito turbine annosa
arbusta eruta: destructe domus:
atque ecclesie a fundamentis euerse
sunt. Quam ad vespertinum sani atque
incolumes: acturos se in crastinum
aliquid putabant: et tamen nocte ea-
dem: repentina morte defuncti sunt:
in laqueo ruine deprehensi. Sed con-
siderandum nobis est: quod ad hec agen-
da inuisibilis iudex: venti tenuis-

fimi spiritum mouit: vnus pcellas
nubis excitauit: et terram subruit:
castrator edificiorum fundamenta
percussit. Quid ergo iudex iste factur^{us}
est: cum per semetipsum venerit: et
in ultione peccatorum iram eius exar
serit. Si portari non potest: cum nos
per tenuissimam nubem ferit: in ire
ei^{us} presentia que caro subsistet: si ven
tum mouit et terram subruit: concita
uit aerem et tot edificia strauit. Hanc
distinctionem venturi iudicis: pau
lus considerans ait. Horrendum est
incidere in manus dei venientis. Hanc
psalmista exprimit dicens. Deus
manifeste veniet: deus noster et non
silebit. Ignis in conspectu eius arde
bit: et in circuitu eius tempestas va
lida. Distinctionem quippe tante ius
ticie: tempestas et ignis comitantur:
quod tempestas examinat quos ignis
exurat. Illum ergo diem fratres cha
rissimi: illum ante oculos ponite: et
quicquid modo graue creditur: in
eius comparatione lenigatur. De il
lo enim die per prophetam dicitur. Iux
ta est dies domini magnus: iuxta
et velocis nimis. Vox diei domini
amara: tribulabitur ibi fortis. Dies
ire dies illa: dies tribulationis et an
gustie: dies calamitatis et miserie:
dies tenebrarum et caligis: dies nebu
le et turbis dies tube et clangoris. De
hac die dominus iterum per prophe
tam dicit. Adhuc semel et ego mo
uebo non solum terram sed et celum.
Ecce ut prediximus aerem mouit:

et terra non subsistet. Quis ergo ferat
cum celum mouerit? Quid autem terro
res quos cernimus: nisi sequentis
ire precones dixerim? Unde et con
siderare necesse est: quia ab illa tri
bulatione vltima tantum sunt tribu
lationes iste dissimiles: quantum a
potentia iudicis persona distat pre
conis. Illum ergo diem fratres cha
rissimi tota intentione cogitate: vitam
corrigite: mores mutate: mala tem
tantia resistendo vincite: perpetra
ta autem fletibus punite. Aduen
tum namque eterni iudicis: tanto secu
riores quandoque vobis debitis: quanto
nunc distinctionem illius timendo pre
uentis. *Lectio sancti euangelii secun
dum lucam. Capitulum xviii i fine*
In illo tempore. Assumpsit iesus
duodecim discipulos suos: et ait
illis. Ecce ascendimus hierosolimam
et consumabuntur omnia que scrip
ta sunt per prophetas de filio ho
minis. Et reliqua. Omelia secun
da lectionis eiusdem beati gregorii pa
pel habita ad populum in basilica be
ati petri apostoli.

Edemptor noster preuidens
ex passione sua discipulorum
animos perturbandos: eis longe
ante et eiusdem passionis penam et
resurrectionis sue gloriam predicat:
ut cum morientem sicut predictum
esset cernerent: etiam resurrecturum
non dubitarent. Sed quia carna
les adhuc discipuli nullo modo va
lebant capere verba mysterij: veni

tur ad miraculum. Ante eorum oculos cecus lumen recepit: ut qui celestis mysterij verba non caperet: eos ad fidem celestia facta solidarent. Sed miracula domini et saluatoris nostri: sic accipienda sunt fratres mei: ut et in veritate credantur facta: et tamen per significationem nobis aliquid innuant. Opera quippe eius et per potentiam aliud ostendunt: et per mysterium aliud loquuntur. Ecce enim quis iuxta historias cecus iste fuerit ignoramus: sed tamen quem per mysterium significet novimus. Cecus quippe: est genus humanum: quod in parente primo a paradisi gaudij expulsum: claritatem superne lucis ignorans: damnationis sue tenebras patitur: sed tamen per redemptoris sui presentiam illuminatur: ut interne lucis gaudia: iam per desiderium videat: atque in via vite boni operis gressus ponat. Notandum vero est: quod cum iesus hyerico appropinquare dicitur: cecus illuminatur. Hyerico quippe interpretatur luna. Luna autem in sacro eloquio pro defectu ponitur: quia dum mensuris suis temporibus decrescit: defectus nostre mortalitatis designat. Dum igitur aditor noster appropinquat hyerico: cecus ad lumen redit: quia dum divinitas defectus nostre carnis suscepit: humanum genus lumen quod amiserat recepit. Unde enim

deus humana patitur: inde homo ad divina subleuatur. Qui videlicet cecus recte et iuxta viam sedere: et mendicans esse describitur. Ipsa enim veritas dixit. Ego sum via. Qui ergo eterne lucis claritatem nescit: cecus est. Sed si iam in redemptorem credidit: iuxta viam sedet. Si autem credidit: sed ut eternam lucem recipiat: rogare dissimulat: atque a precibus cessat: cecus quidem iuxta viam sedet: sed minime mendicat. Si vero et credidit et exorat: et iuxta viam sedet cecus: et mendicat. Quisquis ergo cecitatis sue tenebras agnoscit: quisquis hoc quod sibi deest lumen eternitatis intelligit: clamat medullis cordis: clamat vocibus mentis dicens: iesu fili dauid miserere mei. Sed quid clamante ceco subiungit audiamus. Et quod prebatur: increpabant eum ut taceret. Quid autem designat isti qui iesu veniente procedunt: nisi desideriorum carnalium turbas: tumultusque vitiorum? Qui priusquam iesus ad cor nostrum veniat: temptationibus suis: cogitationem nostram dissipant: et voces cordis in oratione perturbant. Sepe namque dum conuertimur ad deum post perpetrata vitia volumus: dum contra hec eadem exorare vitia que perpetravimus conamur: occurrunt cordis fantasmata peccatorum que fecimus: mentis nostre aciem reuerberant: confundunt animum: et vo-

Omelia secunda

cem nostre deprecationis premunt. Qui preibant ergo increpabant eum ut taceret: quia prius quam Iesus ad cor nostrum veniat: mala que fecimus cogitationi nostre suis imaginibus illisa: in ipsa nos nostra oratione conturbant. Sed quid ad hec illuminandus cecus fecerit audiamus. Sequitur. Ipse vero multo magis clamabat. Fili David miserere mei. Ecce quem turba increpabat ut taceret: magis ac magis clamat. Quia quanto grauiori tumultu cogitationum carnalium premimur: tanto orationi insistere ardentius debemus. Contradicit turba ne clamemus: quia peccatorum nostrorum fantasmata plerumque et in oratione patimur. Sed nimirum necesse est: ut vox cordis nostri quod durius repellitur: eo valentius insistat. Quatenus cogitationis illiciti tumultum superet: ad pias aures domini nimietate sue importunitatis erumpat. In se ut suspicor recognoscit unusquisque quod dicimus: quod dum ab hoc mundo animum ad dominum mutamus: dum ad orationis opus conuertimur: ipsa que prius delectabiliter gessimus: importuna post et graua in oratione nostra toleramus. Vix eorum cogitatio manu sancti desiderij ab oculis cordis abigitur: vix eorum fantasmata per penitentiae lamenta superantur. Sed cum in oratione nostra

vehementer insistimus: transeunte Iesu oculum mentis figimus. Unde illic subditur. Stans autem Iesus iussit eum duci ad se. Ecce stat: qui ante transibat. Quia dum ad huc turbas fantasmatum in oratione patimur: Iesum aliquatenus transeuntem sentimus. Cum vero orationi vehementer insistimus: stat Iesus ut lucem restituat: quia dum deus in corde figitur: lux amissa reparatur. Qua tamen in re: et aliud aliquid nobis dominus inuit: quod intelligi de humanitate ac diuinitate illius vtiliter possit. Clamantem etenim cecum transiens audiuit: sed stans miraculum illuminationis exhibuit. Transire namque humanitatis est: stare diuinitatis. Per humanitatem quippe: habuit nasci: crescere: mori: resurgere: de loco ad locum venire. Quia ergo in diuinitate mutabilitas non est: atque hoc ipsum mutare transire est: profectus iste transitus ex carne est non ex diuinitate. Per diuinitatem vero ei semper stare est: quia ubique presens nec per motum venit: neque per motum recedit. Cum igitur clamantem dominus transiens audit: stans illuminat: quia per humanitatem suas vocibus nostre cecitatis compatiendo misertus est: sed lumen nobis gratie per diuinitatem potentiam infundit. Et notandum quid ceco venienti dicat. Quid tibi vis faciam? Nun

quid qui lumen reddere poterat: quod vellet cecus ignorabat: Sed peti vult hoc: quod et nos petere: et se concedere prenoscit. Importune namque ad orationem nos admonet: et tamen dicit. Scit namque pater vester quibus indigetis: ante quam petatis eum. Ad hoc ergo requirit ut petatur: ad hoc requirit: ut cor ad orationem excitet. Unde et cecus protinus adiungit. Domine ut videam. Ecce cecus a domino non aurum: sed lucem querit. Paruipedit extra lucem aliquid querere: quia et si haberet cecus quodlibet potest: sine luce non potest videre quod habet. Imitemur ergo fratres charissimi eum quem corpore audiuiimus et mente saluatum: non falsas diuitias: non terrena: non fugitivos honores a domino: sed lucem queramus. Nec lucem que loco clauditur: que tempore finitur: que nocturnum interruptione variatur: que a nobis communitur cum pecoribus cernitur. Sed lucem queramus: quam videre cum solis angelis possimus. Quam nec initium inchoat: nec finis angustat. Ad quam profecto lucem: via fides est. Unde recte et illuminando ceco: protinus respondetur. Respice: fides tua te saluum fecit. Sed ad hec carnalis cogitatio dicit. Quomodo possum lucem spiritalem querere: quam videre non possum? Unde mihi certum est si sit que corporeis

oculis non insulget: Cui scilicet cogitationi est: quod breuiter quisque respondeat: quia et hec ipsa que sentit: non per corpus sed per animam cogitat. Et nemo suam animam videt: nec tamen se dubitat animam habere quam non videt. Ex inuisibili namque anima: visibile regitur corpus. Si auferatur quod est inuisibile: protinus corrumpitur hoc quod visibile stare videbatur. Ex inuisibili ergo substantia: in hac vita visibili viuatur: et esse vita inuisibilis dubitatur? Sed iam petenti ceco quid factum est: vel quod ipse fecerit audiamus. Sequitur. Confestim vidit: et sequebatur eum. Videt et sequitur: qui bonum quod intelligit operatur. Videt autem sed non sequitur: qui bonum quidem intelligit: sed bonum operari contemnit. Si ergo fratres charissimi cecitatem nostre peregrinationis agnoscimus: si credendo in redemptoris nostri mysterium iuxta viam sedemus: si exorando quotidie ab auctore nostro lucem petimus: si eandem lucem iam per intellectum videndo illuminati post cecitatem sumus: eum quem mente cernimus opere sequimur. Aspiciamus viam qua graditur: ut eius vestigia imitando teneamus. Iesus enim sequitur: qui imitatur. Hinc namque ipse dicit. Sine mortuos sepelire mortuos suos: tu autem me sequere. Ac si dicat imitare. Hinc rursum ammonet dicens. Si quis

mibi ministrat: me sequatur. Consideremus ergo viam qua graditur ut sequi mereamur. Ecce cum sit dominus et creator angelorum: suscepturus naturam nostram quam condidit: in utero virginis venit. Nasci tamen in hoc mundo per divites noluit: parentes pauperes elegit. Unde et agnus qui pro illo offerret defuit: columbarum pullos et par turturum ad sacrificium mater invenit. Prosperari in hoc mundo noluit: opprobria irrisionesque toleravit. Sputa: flagella: alapas: spineam coronam: crucem sustinuit. Et quia rerum temporalium delectatione ab interno gaudio cecidimus: cum qua amaritudine illuc redeatur ostendit. Quid itaque homo pro se pati debet: si tanta deus pro hominibus protulit? Qui ergo in christo iam credidit: sed adhucavaricie lucra sectatur: in superbie honores extollitur: invidie facibus inardescit: libidinis se inmundicia polluit: prosperari ad ea que in mundo sunt cupiscit: iesum in quem credidit sequi premit. Diverso quippe itinere ambulat: si gaudia: delectationesque appetit: cui dux suus viam amaritudinis ostendit. Reuocemus ergo ante oculos peccata que fecimus: consideremus quam terribilis iudex hec puniturus adueniat: mente formemur ad lamenta: vita nostra ad tempus amarescat in penitentia: ne eternam amaritudinem sentiat in vindicta. Per fletus quip-

pe ad gaudia ducimur: veritate pollicente que ait. Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur. Ad fletum vero per gaudia pervenit: hec eadem veritate attestante que ait. Ne vobis que ridetis: quoniam flebitis et lugebitis. Si ergo retributionis gaudium in perventione querimus: penitentiam amaritudinem in via teneamus. Sicque fiat: ut non solum in nostra in deo vita perficiat: sed et hec ipsa nostra conversatio ad laudem et alios accendat. Unde illuc subditur. Et omnis plebs ut vidit: dedit laudem deo: que est benedictio in secula seculorum amen. Lectio sancti evangelii secundum mattheum. L. xij.

In illo tempore: loquente iesu ad turbas: ecce mater eius et fratres stabant foris querentes loqui ei. Dixit autem ei quidam. Ecce mater tua et fratres tui foris stant querentes te. Et reliqua. Omelia tertia lectionis eiusdem beati gregorii pape in basilica beate marie semper virginis.

Antiqui evangelii fratres charissimi brevis est lectio recitata: sed magis mysteriorum ponderibus gravida. Iesus etenim proditor et redemptor noster matrem se nosse dissimulat et quam mater ei sit: et qui propinquus non per cognationem carnis: sed per coniunctionem spiritus designat: dicens. Que est mater mea: et qui sunt fratres mei? Quicumque enim fecerit voluntatem patris mei qui in celis est: ipse meus frater et soror et mater est. Quibus nobis verbis quod aliud est

nuit: nisi q̄ obsequētes iussionibus
suis multos ex gentilitate colligit: ⁊
iudeam ex cuius carne est genitus
non agnoscit: Unde ⁊ mater eius
cum quasi non agnoscitur: foris sta
re perhibetur. Quia videlicet syna
goga iccirco ab auctore suo non re
cognoscitur: quia legis obseruatio
nem tenens: spiritalem intellectum
perdidit: ⁊ sese ad custodiam litte
re foris fixit. Sed cum is qui vo
luntatem patris fecerit: soror ⁊ fra
ter domini dicitur: propter vtrūq̄
serum qui ad fidem colligitur mirū
non est. Mirādum vero valde est:
quomodo etiam mater dicatur. Fi
deles enim discipulos: fratres vo
care dignatus est dicens. Ire nun
ciate fratribus meis. Qui ergo fra
ter domini fieri ad fidem veniēdo
potuerit: querendum est quomodo
esse etiam mater possit? Sed scien
dum nobis est: quia qui christi fra
ter ⁊ soror est credendo: mater effi
citur: predicādo. Quasi enim parit
iesus: quem cordi audientis infude
rit: ⁊ mater est eius si per eius vocē
amor domini in proximi mēte gene
ratur. Ad quam rem nobis idonee
confirmandam: adest beata felici
tas: cui hodie natalitia celebram⁹:
que credendo extitit ancilla christi:
⁊ predicādo facta est mater christi.
Septēz quippe filios sicut ī gestis
eius emendationib⁹ legitur: sic post
se timuit viuos in carne relinquere:
sicut carnales parētes solent metue

re: ne mortuos premittāt. In perse
cutionis enim labore deprehensa:
filiorūz corda in amore superne pa
trie predicando roborauit: ⁊ partu
riuit spiritu: quos carne peperat:
vt predicacione pareret deo: quos
carne pepererat mundo. Conside
rate fratres charissimi in femineo
corpore: virile pectus. Ad mortem
stetit imperterrita: amittere in filiis
lumē veritatis timuit: si non fuisset
orbata. Nunquid ego hanc femi
nā: martyre dixerim? Certe cū do
minus de iohanne loqueretur dixit.
Quid existis videre in desertum
prophetā? Et iohannes ipse requisi
tus respondit dicens. Nō sum p
pheta. Quia enim se plusq̄ pro
pheta nouerat: esse se prophetā ne
gabatur. Qui iccirco plusq̄ ppheta
dicitur: quia pphete est officiū vē
tura pronunciare: nō etiā ostende
re. Iohannes vero plusq̄ propheta
est q̄ quē verbo dixit digito osten
dit. Non ergo hanc feminam mar
tyrē: sed plusq̄ martyrem dixeris:
que septem pignozibus ad regnūz
premissis toties ante se mortua est:
quotiens filios: ante se morientes
vidit: ad penas primā venit: sed per
uenit octaua. Asperit mater ⁊ cruci
ata ⁊ imperterrita filiorūz mortes:
spei gaudiū deleuit dolorem natu
re: timuit viuēbus: gaudia est mo
rietibus. Optauit nullum post se re
linquere: ne si quē haberet supstitit:
nō posset habere consortes. Nemo

Omelia tertia

ergo ex vobis fratres charissimi exi-
 stimet quod eius cor morientibus filiis
 etiam carnalis affectus minime pul-
 sanit. Neque enim filios quos carnem suam
 esse nouerat: sine dolore poterat mo-
 rientes videre. Sed erat vis amo-
 ris interior: que dolorem vinceret
 carnis. Unde et passuro petro dicit
 Cum senueris extends manus tu-
 as: et alius te ciget et ducet quo tu non
 vis. Neque enim si plenissime petrus
 nollet: pro christo pati potuisset. Sed
 martyrium quod pro infirmitate carnis no-
 luit pro virtute spiritus amavit. Qui
 dum per carnem ad penam se ire trepi-
 dat: per spiritum ad gloriam exul-
 tat. Actumque est ut cruciatus mar-
 tyrii: nolendo voluisset. Sic nos
 quoque cum gaudium querimus sa-
 lutis: amarum poculum sumimus
 purgationis. Amaritudo quidem
 in poculo displicet: sed restituenda
 sanitas per amaritudinem salus pla-
 cet. Amavit ergo iuxta carnem feli-
 citas filios suos: sed pro amore ce-
 lestis patrie mori coram se voluit
 quos amavit. Ipsa eorum vulnera
 accepit: sed ipsa in eis ad regnum
 preuenientibus excreuit. Recte er-
 go hanc feminam ultra martyrem
 dixerim: que et totiens in filiis et de-
 siderabiliter extincta est. Dum mul-
 tiplex martyrium obtinuit: ipsa quoque
 et martyrii palmas vincit. Fertur
 apud veteres mos fuisse: ut quisque
 consul existeret: iuxta ordinem tem-
 porum honoris sui locum teneret.

Et si quis posterior ad consulatum
 veniens consul non semel sed bis
 fortasse aut tertio fieret: etiam il-
 los laude et honore transcenderet:
 qui non plusquam semel consul extitisset.
 Uicit ergo beata felicitas mar-
 tyr: que tot ante se morientibus filiis
 pro christo frequenter occubuit: quod et
 amore illius sola sua mors ei mime
 suffecit. Consideremus fratres hanc
 feminam: consideremus nos qui
 esse viri cernimur: in eius compara-
 tionem quid sumus. Sepe namque
 agenda aliqua bona proponimus
 sed si vnus contra nos leuissimus
 sermo ab ore iridentis eruperit: ab
 intentione actionis nostre fracti pro-
 tinus et confusi resiliimus. Ecce nos
 plerumque a bono opere verba reuocant:
 felicitatem vero a sancta intentione fran-
 gere nec tormenta potuerunt. Nos
 in maledictionis iniuriam impingui-
 mur: hec ad regnum etiam pro ferrum
 intrare non extimuit: nihilque esse quod
 obsisteret existimauit. Nos ad pre-
 cepta diuina largiri nostra saltem su-
 pflua nolumus. hec non solum deo
 substantiam suam contulit: sed pro illo
 etiam propriam carnem dedit. Nos cum
 ex diuina iussione filios amittimus
 sine consolatione lugemus. hec velut
 mortuos plageret: si non obtulisset.
 Cum ergo ad illud terribile examinem
 districtus iudex venerit: quid nos
 viri dicemus: cum eius gloriam vi-
 derimus feminam per martyrium
 accepisse? De debilitate mentis no-

stre que tunc erit viris excusatio: quando ostendetur hec que cum seculo sexum vicit. Sequamur ergo fratres charissimi districtam et asperam redemptoris viam. Usu quippe virtutum ita iam plena facta est: ut per eam feminis libeat ambulare. Despiciamus cuncta presentia: nulla sunt etenim: que transire possunt. Turpe sit diligere: que constat citius perire. Non nos terrenarum rerum amor superet: non superbia inflat: non ira dilaniet: non luxuria polluat: non invidia consumat. Amore nostro fratres charissimi redemptor noster occubuit: et nos amore eius discamus vincere nosmetipsos. Quod si perfecte agemus: non solum imminentes penas euademus: sed communi cum martyribus gloria remunerabimur. Nam quamuis occasio persecutionis desit: habet tamen et pax nostra martyrium suum. Quia et si carnis colla ferro non subdimus: spirituali tamen gladio carnalia desideria in mente trucidamus. Lectio sancti euangelij: secundum mattheum. Cap. x.

In illo tempore. Misit iesus duodecim discipulos suos: precipiens eis et dicens. In viam gentium ne abieritis: et in ciuitatem samaritanorum ne intraueritis: sed potius ite ad oues que perierunt domus israel. Et reliqua. Omelia quarta lectionis eiusdem sancti gregorii

pape habita ad populum in basilica beati stephani.

Ut constet omnibus fratres charissimi: quod redemptor noster in mundum pro redemptione gentium venit: cum samaritanos quotidie ad fidem vocari conspiciamus: quid est quod in predicatione discipulos mittens dicit: in viam gentium ne abieritis: et in ciuitatem samaritanorum ne intraueritis: sed potius ite ad oues que perierunt domus israel: nisi hoc quod ex facti sine colligimus? Quia prius soli iudee voluit: et postmodum cunctis gentibus predicari. Ut dum illa conuersti vocata renueret: predicatorum sancti ad vocationem gentium per ordinem venirent. Quatinus redemptoris nostri predicatio a propriis repulsa: gentiles populos quasi extraneos quereret: et quod iudee fiebat in testimonium: hoc gentibus gratie esset incrementum. Erant etenim tunc qui de iudea vocandi essent: et de gentibus vocandi non essent. Nam et in apostolorum actibus predicante petro legimus et prius ebreorum tria milia: et postea quinque milia credidisse. Et cum predicare apostoli gentibus voluissent in asia: prohibiti per spiritum esse memorantur. Et ipse spiritus qui prius predicationem prohibuit: hanc asianorum cordibus postmodum inseruit. Nam diu est quod asia cuncta iam

Omelia quarta.

credidit. Itaque ergo pater prohibuit quod postmodum fecit: quia tunc illa erant qui saluandi non erant. Tunc in illa erant: qui necdum ad vitam reparari merebantur. Sed tamen utiliter eis predicationis officium subtrahitur: Ne grauius de contempta predicatione iudicari mererentur. Subtili ergo occultoque iudicio a quorundam auribus predicationis sancta subtrahitur: quia suscitari per gratiam non merentur. Unde necesse est fratres charissimi: ut in omni quod agimus: omnipotentis super nos domini consilia occulta timeamus. Ne dum mens nostra exterius fusa: a sua se voluptate non reuocat: contra hanc interius iudex terribiliter aduersa disponat. Quod bene psalmista intuens ait. Venite et videte opera domini: quia terribilis in consilijs super filios hominum. Vidit namque quod alius misericorditer vocatur: alius iusticia exigente repellitur. Et quia alia parcendo dominus alia irascendo disponit: expauit quod penetrare non potuit: et quem non solum inuestigabilem: sed etiam in quibusdam suis sententijs inflexibilem vidit: terribilem in consilijs esse memorauit. Quibus autem predicatoribus: quod precipiatur audiamus. Euntes predicate dicentes: quia appropinquabit regnum celorum. Hoc iam fratres etiam si euangelium taceat: mundus clammat. Ruine namque illius: voces ei

sunt. Qui enim tot attritus percussionibus a gloria sua cecidit: quasi iam nobis e proximo regnum aliud quod sequitur ostendit. Ipsi iam et a quibus amatur amarus est. Ipsa eius ruina predicat: quod amandus non est. Si enim ruitura domus quasi lata minaretur: quisquis in illa habitaret fugeret. Et qui stantem dilexerat: recedere quantotius a cadente festinaret. Si igitur mundus cadit: et nos eum amando amplectimur: opprimi volumus: potius quam habitare: quia nulla nos ratio a ruina illius separat: quos eius passionibus amor ligat. Facile ergo est nunc iam cum destructa omnia cernimus: animum nostrum ab eius dilectione disungere. Sed hoc illo in tempore difficillimum fuit: quia tunc predicare celorum regnum inuisibile mittebantur: cum longe lateque omnes cernerent florere regna terrarum. Unde et iuncta sunt predicatoribus sanctis miracula: ut fidei verbis daret virtus ostensa: et noua facerent qui noua predicarent. Sicut in hac eadem lectione subiungitur. Infirmos curate: mortuos suscite: leprosos mundate: demones eijcite. Florete mundo: crescente humano genere diu in hac vita subsistere carne: exuberanter enim opulentia: quis cum audiret vitam esse alteram crederet? Quis inuisibilia visibilibus: preferet? Sed ad salutem redeuntibus infirmis: ad vitam resurgentibus mor-

Sancti gregorii pape

tuis carnis mundiciā recipiētibz
leprosis: ereptis a iure imūdozum
spirituz demoniacis: tot inuisibili
bus miraculis exactis: quis nō cre
deret qđ de inuisibilibz audiret?
Ad hoc quippe visibilia miracula
corruscant: vt corda audiētū ad fi
dem inuisibiliū ptrahant. Ut p hoc
qđ miruz foras agitur: hoc qđ intus
est longe mirabili⁹ esse sentiatur.
Unde nunc quoq; cū fideliz nu
merositas excreuit: intra sanctā ec
clesiaz multi sunt qui vitam virtutū
habēt: s; signa virtutū nō habent:
quia frustra miraculum foris ostē
ditur: si deest qđ intus opetur. Nā
iuxta magistri gentiz vocē: lingue
in signū nō fidelibus sed infidelib⁹
Unde et isdē egregius predicator
qui ad pdicationis verba dormien
tē cadētemq; de fenestra eutychez
atq; a vita sūdītus extinctū: coram
cunctis infidelibus orādo suscita
uit. Aditylenes q; veniens: et ple
nam infidelibus isulam sciens: pa
trē publii dyssenteria febribzq; ve
raturū orando saluauit: pegrinari
onis sue comitē: et sancte predica
onis adiutorem timotheum ex in
firmitate stomachi laceſcentem nō
verbo curat: s; medicinali arte me
deri parat dicēs. Ad dico vino vte
re ppter stomachuz tuum et frequē
tes tuas infirmitates. Qui ergo in
firmū infidelem: et vt credim⁹ mor
tuum vna pce saluat et suscitāt: cur
egronum socium pce nō roborat:

Quia nimirū ille foras p miraculū
saluandus erat: qui adhuc viuus i
terius nō erat. Ut p hoc qđ exteri
or potestas ostēderet: hunc ad vitā
interior virtus animaret. Egrotā
ti autem fideli socio exhibenda fo
ris signa nō fuerant: qui salubriter
intus vivebat. Sed concessa pote
state predicationis: concessis virtu
tum miraculis: quid redēptoz no
ster subiungat audiamus. Gratis
accepistis: gratis dare. Presciebat
nanq; nonnullos hoc ipsum donū
accepti spiritus in vsum negociati
onis inflectere et miraculorū signa
ad auaricie obsequiū dclinare. Ibi
est enim qđ symon p impositionem
manus edita miracula concupiscēs
pcipere donum spiritus sancti pe
cunia voluit: scilicet vt deterius vē
deret: qđ male cōparasset. Ibi de
tēplo redemptoz noster flagello de
resticulis facto: turbas eiecit: cathe
dras vendentiū columbas euertit
Columbas quippe vēdere: est im
positionez manus qua sanctus spi
ritus accipitur non ad vite meritū
sed ad premium dare. Sed sūt nō
nulli qui qđdem nummozū premia
ex ordinatione non accipiunt: et ta
men sacros ordines pro humana
gratia largiūtur: atq; de largitate
eadē laudis solūmodo retributi
onem querunt. Ibi nimirum quod
gratis acceptum est: gratis non tri
buūt: quia de impenso officio san
ctitatis: nummozū fauoris experūt.

Omelia quinta.

Unde bene cum iustum virum de-
scriberet propheta ait. Qui excutit
man^{us} suas ab omni munere. Neq^{ue}
enim dicit qui excutit manus suas
a munere: sed adiunxit ab omni: q^{uia}
aliud est munus ab obsequio: aliud
est manus a manu: aliud munus a
lingua. Munus quippe ab obse-
quio: est subiectio indebite impen-
sa. Munus a manu: pecunia est.
Munus a lingua fauor. Qui ergo
sacros ordines tribuit: tunc ab omni
munere excutit manus: quando in
diuinis rebus non solum nullam pe-
cuniam: sed etiam humanam gratiam
non requirit. Sed vos fratres cha-
rissimi quos secularis habitus te-
net: cum q^{ui} sint vestra cognoscitis:
mentis oculos ad vestra reuocate
Cuncta erga vos inuicem gratis
agite. Nolite operis vestri in hoc
mundo retributionem querere: que
cum tanta iam cernitis velocitate
defecisse. Lauete ne mala quoquo-
modo ne bona pro temporali retri-
butione faciatis. Ipsum testem ve-
stri operis querite: quem iudicem
sustinetis. Occulta nunc esse bona
vestra videat: vt ea retributionis
sue tempore in publico ostendat.
Sicut carni cibos ne deficiat quotti-
die prebetis: sic menti vestre quotti-
diana alimenta bona sint opera. Li-
bo corpus pascitur: pio opere spiri-
tus nutriatur. Quod morture car-
ni tribuitis: victure in perpetuum

anime non negetis. Si quando eni
repentinus ignis habitaculum as-
sumit: quisquis eius possessor extite-
rit: rapit quid valuerit et fugit: lu-
crum deputat si quid secum ex igni-
bus tollat. Ecce tribulationum fla-
ma mundum concremat: et cuncta
que in eo speciosa videbantur: fi-
nis iam proximus velut ignis de-
uastat. Lucrum ergo fratres maxi-
mum credite: si vobiscum aliquid
de illo rapiatis: si quid fugientes
tollitis: si hoc quod perire reman-
do poterat: ad retributionem vo-
bis perpetuam largiendo seruat. Terrena
quippe omnia seruando
amittimus: sed bene largiendo ser-
uamus. Cum velocitate tempora
fugiunt. Ad videndum ergo citius
iudicem nostrum quia cum magna
importunitate impellimur: ei bo-
nis actib^{us} cum festinatione prepare-
mur.

Explicit omelia quarta. In-
cipit quinta. Lectio sancti euangelij
secundum mattheum. Cap. iiii.

In illo tempore. Ambulans iesus
sec^{undum} mare galilee: vidit duos fra-
tres: symonem qui vocatur petrus
et andream fratrem eius mittentes
retia sua in mare: et reliq^{ua}. Ome-
lia quinta lectionis eiusdem sancti
gregorii pape habita ad populum
in basilica beati andree apostoli.

Udistis fratres charissimi:
quia ad vnius iussiois vocem
petrus et andreas relictis retibus se-

cuti sunt redemptorē. Nulla vero hūc facere miracula viderant: nihil ab eo de p̄mio eterne retributionis audierāt: z tñ ad vnū dñi p̄ceptū h̄ qđ possidere videbant: obliti sunt. Quāta nos ei⁹ miracula vidimus: quot flagellis affligimur: quantis minarū asp̄itatibus deterrēmur: z tam en vocantē sequi cōtemnimus. In celo iam sedet: qui de cōuersiōe nos admonet. Jam iugo fidei colla gentium subdidit: iam mandi gloriā stravit: iam ruinis eius crebre sc̄ntibus: districti sui iudicij diem propinquantem denunciat: z tamē superba mens nostra non vult hoc sp̄ote deserere: quod quotidie pdit inuita. Quid ergo fratres charissimī: quid in eius iudicio dicturi sumus: qui ab amore presentis seculi: nec p̄ceptis flectimur: nec verberibus emēdamur? Sed fortasse aliquis tacitis secum cogitationibus dicat. Ad vocem dominicam vterq; piscator: quid aut quantum dimisit qui penē nihil habuit? Sed hac in re fratres charissimī affectum debemus potius pensare: q̄ censum? Multum reliquit: qui nihil sibi retinuit. Multū reliquit: qui quālibet parum: totū deseruit. Lerte nos z habitacuz amore possidemus: z ea que minime habemus: ex desiderio querimus. Multuz ergo petrus z andreas dimisit: quando vterq; etiam desideria habēdi d̄reliqt. Multum dimisit qui cum re possessa: et

am concupiscentijs renunciauit. A sequētib; ergo tanta dimissa sunt quanta a nō sequentibus cōcupisci potuerunt. Nemo igitur etiam cū quosdam cōspicit multa reliquisse: apud semetipsum dicat. Imitari huius mundi contemptores volo: sed qđ reliquā nō hēo. Multū frēs reliquit: si desiderijs carnis renūciat. Exteriora. n. n̄a dño quā bet pua sufficiūt. Eoz nāq; z nō substantiā pensat: nec perpendit quantum in eius sacrificium: sed ex quanto proferatur. Nam si exteriorē substantiam perpendamus: ecce sancti negotiatores nostri perpetuam angelorum vitam datis retribus z nauī mercati sunt. Extimationem quippe precij non habet: sed tamen regnum dei tāti valet: quātū habes? Valuit nāq; cacheo dimidium substantie: qz dimidiū aliud ad hoc qđ iniuste abstulit: restituēdū in q̄druplo reseruauit. Valuit petro z andree dimissis retribus z nauī. Valuit vidue duob⁹ minutis. Valet alteri calice aque frigide. Regnum itaq; dei vt diximus: tāti valet quātum habes. Pensate igitur fratres quid vilius cū emitur: quid carius cū possidetur? Sz fortasse nec calix aq̄ frigide suppetit qui indigēti prebeat. Etiā tūc securitatē nobis promittit sermo diuinus. Redēptore etenī nato: celi ciues ostēsi sunt qui clamarent. Gloria ī excelsis deo z in terra pax hominibus bone volū

Omelia quinta

tatis Ante dei nāq; oculos nūq̄ ē
vacua man^a munere: si archa cor
dis repleta fuerit bona voluntate.
Dicet enim psalmista dicit. In me
sūt de^o vota tua q̄ reddā laudatio
nes tibi. Ac si aperte dicat. Et si ex
terius munera offerēda nō habeo.
intra memetipsū tamē inuenio: qđ
in ara tue laudis impono: quia qui
nostra datioe nō pascere: oblatio
ne cordis melius placaris. Nihil
quippe offertur deo ditius: volū
tate bona. Voluntas autez bona ē:
sic aduersa alterius sicut nostra p̄ti
mescere: sic de prosperitate p̄xi
mi: sicut de nostro p̄fectu gratulari. Ali
ena dāna nostra credere: aliena lu
cra nostra deputare. Amicū non p̄
pter mūdū: sed p̄pter dñm dilige
re. Inimicū etiā amando tolerare.
Nulli qđ pati nō vis facere: nulli
qđ tibi iuste ip̄edi desideras: dene
gare. Necessitati p̄xi mi iuxta vires
non solum p̄currere: sed prodesse
etiam vltra vires velle. Quid ergo
isto holocausto locuplet^o: quādo
p̄ hoc qđ deo imolat: in ara cordis
aīa semetipsaz mactat? S; hoc bo
ne voluntatis sacrificiū nūq̄ bene
persoluitur: nisi mūdi huius cupi
ditas p̄fecte deseratur. Nam quic
qđ in eo p̄cupiscimus: hoc p̄culdu
bio p̄xi mis invidem^o. Uidet etenī
quia nobis desit qđ alter asēctur
Et qz semp inuidia a bona volun
tate discordat: mox vt hec mentez
ceperit illa discedit. Unde p̄dicato

res sācti vt possent proximos perfe
cte diligere: studuerunt in hoc secu
lo nil amare: nihil vnquā appete
re: nihil vel sine appetitu posside
re. Quos bene Esaias intuens ait.
Qui sunt isti qui vt nubes vo
ant: z quasi colūbe ad fenestras suas?
Uidit quippe eos terrena despice
re: mente celestibus p̄pinquare: v
bis pluere: miraculis corruscare.
Et quos a terrenis p̄tagijs sancta
predicatio z sublimis vita suspen
derat: hos volātes pariter z nubes
appellat. Fenestre autem nostre:
sunt oculi: qz p̄ ipsos anima respi
cit: qđ exterius cōcupiscit. Colūba
vero simplex ē animal atq; a malici
a fellis alienum. Quasi colūbe ergo
ad fenestras suas sunt: qz nihil in
hoc mundo concupiscunt: qui om
nia simpliciter aspiciūt: z in ea que
vident rapacitatis studio non tra
huntur. At contra miluus z non co
lumba ad fenestras suas est: q̄ ad
ea que oculis considerat: rapine de
siderio anhelat. Quia ergo fratres
carissimi beati andree apostoli na
talitia celebramus: debemus imita
ri quod colimus. Ostendat nostre
obsequium deuotionis: immutate
sollennitas mentis. Despiciamus
que terrena sunt: relictis tempora
libus: mercemur eterna. Si autem
necdum possumus relinquere pro
pria: saltem non concupiscamus ali
ena. Si necdum mens nostra accē
ditur igne caritat: in ambitione sua

Sancti gregoriij pape.

habeat frenum timoris: vt proue-
ctus sui passib⁹ vegetata: dū ab alie
noz appetitu cōpescitur: quādoq;
ad propria p̄tinnenda pducatur.
Explicat omelia q̄nta. Dominica
secunda de aduentu. Lectio san-
cti euāgelij secundū mattheū. L. iij.

Illo tempore. Cū audisset io-
annes i vinculis opera xp̄i: mit-
tēs duos de discipulis suis: ait illi.
Tu es qui venturus es: an aliū ex-
pectam⁹? Et reliq̄. Omelia sexta
lectiōis eiusdē sancti gregoriij pape
habita ad populum in basilica san-
ctorū Marcellini et petri.

Verendū nobis est fratres
charissimi: iohannes prophe-
ta et plusq̄ ppheta: qui venientē ad
iordanis baptisma dominū ostēdit
dicens: ecce agn⁹ dei: ecce qui tollit
peccata mundi: qui et humilitatem
sugam: et diuinitatis eius potētiā cō-
siderans dicit: qui de terra est de ter-
ra loquitur: qui autē de celo venit su-
per omnes est: cur in carcere posit⁹
mittens discipulos requirit: tu es q̄
venturus es: an aliū expectamus?
Tanq̄ si ignoret quem ostēderat
et an ipse sit nesciat: quem ipsum esse
prophetando ostēdēdo baptizā-
do clamauerat. Sed hec citius que-
stio soluitur: si geste rei tēpus et or-
do pensatur. Ad iordanis enim flu-
enta positus: quia ipse redemptor
mūdi esset asseruit: missus vero in
carcere: an ipse veniat requirit. Non
quia ipsum esse mundi redēptorem

dubitat: sed querit vt sciat si is qui
p se i mundum venerat: p se etiā ad
inferni claustra descendat. Quem
enim p̄currens mūdo nūciauerat:
hūc moriendo et ad inferos precur-
rebat. Ait ergo. Tu es qui ventur⁹
es: an aliū expectam⁹? Ac si aper-
te dicat. Sicut p hominibus nasci
dignatus es: an etiā p hominibus
mori digneris insinua: vt qui precur-
sor natiuitatis tue extitit: mortis eti-
am precursor fiam. Et venturū i fer-
no te nunciem: quem iā venisse mū-
do nūciaui. Unde et iquisitus dñs
enumeratis potentie sue miraculis
de morte sue humilitate p̄tinus re-
spōdit dicens: ceci vidēt: claudi abu-
lāt: leprosi mūdāt: surdi audiunt:
mortui resurgūt: pauperes euāgeli-
cātur: et beatus q̄ nō fuerit scādali-
catus i me. Visis tot signis tātisq;
virtutib⁹ nō scādalicari q̄sq; potuit
sed admirari. Sed infidelium mens
graue in illo scādalu p̄tulit: cū euz
et post tot miracula moriētē vidit.
Uñ et paulus dicit. Nos autē p̄dica-
m⁹ xp̄m crucifixū iudeis q̄dē scāda-
lū: gentib⁹ autē stulticiā. Stultū q̄ppe
hoib⁹ visū ē vt p hoib⁹ auctor vite
mōret. Et ide deū hō scādalu sū-
psit: vñ ei apli⁹ debito fieri debuit.
Nā tāto ab hoib⁹ digni⁹ honora-
dus ē: quāto p hoib⁹ idigniora su-
scepit. Quid ē ergo dicere beat⁹ q̄
nō fuerit scādalicat⁹ i me: nisi apta
voce abiectiōē mortis sue hūilitatē
q̄ demonstrare: Ac si patenter dicat

Omelia sexta

Quis qdē facio: s; abiecta ppeti n̄
dedignoz. Q; ergo moriēdo te sub
leqr: cauedū valde ē hoib;: ne i me
mortē despiciāt: q; signa venerātur.
S; dimissis ioānis discipulis: qd
de eodē ioāne turbis dicat: audia
mus. Quid existis i desertū videre?
Arūdinē v̄to agitata;: Q; videlz
n̄ asserēdo s; negādo itulit. Arūdi
nē q; ppe mor vt aura ptingerit: i ptē
alterā iflectit. Et qd p arūdinē: ni
si carnalis anim; designat: q; mor
vt fauore vel detractiōe tagit: i par
tē quālibz iclinat;: Si enī ab huma
no ore aura fauoris flauerit: hilare
scit: extollitur: totūq; se q; ad grati
am iflectit. Sed si ide v̄tus detra
ctiōis erupit: vnde laudis aura fa
uoris veniebat: mor hūc quasi i ptē
alterā ad v̄ furoris iclinat. Sed a
rūdo v̄to agitata ioānes n̄ erat: qz
hūc nec blādū gratia: nec cuiuslibet
detractio i ira aspez faciebat. Nec
p spera hunc erigere: nec adūsa nō
uerāt icliare. Arūdo ergo agitata
v̄to ioānes n̄ erat: quē a status sui
rectitudie: nulla rerū varietas ifle
ctebat. Discam; igz frēs charissimi:
arūdo v̄to agitata n̄ eē. Solidem;
aiuz iter auras liguar; positū. Stet
iflexibilis stat; mētis: nulla nos de
tractio ad irā puocet: atq; ad re
missionē iutilis gratie: nullus fauor
icinet. Nō nos p ipa eleuet: nō ad
ūsa pturbēt: vt q; i soliditate fidei fi
gimur: neq; rerū trāseūtū muta
bilitate moueamur. Adhuc autē de
ci; exp̄sione sbiūgit. Sed qd exi

stis videre i desertū: hōiem molli
b; vestitū: Ecce q; mollib; vestiunt;
i domib; regū sunt. Cameloz etenī
pulis vt scit: vestit; ioānes fuisse de
scribit. Et qd ē dicere: ecce q; molli
bus vestiūt i domib; regū sūt: ni
si apta snia demōstrare: qz nō cele
sti s; terreno regno militāt: hi q; p
deo ppeti aspera fugiūt: s; solis ex
teriorib; dediti: pntis vite mollitiē
7 oleatiōez q; rūt. Nemo ergo exi
stimet influxu atq; studio vestium
peccatū deesse: qz si hoc culpa nō es
set: nullo modo ioāne dñs de vesti
mēti sui aspitatelaudasset. Si hoc
culpa nō esset: nequa q; petrus apo
stolus p epistolā feminas a p̄ciosa
rū vestiu; appetitū compesceret di
cēs: nō i veste p̄ciosa. P̄sate ergo
q; culpas it hec etiā viros appetere:
a quo curauit pastor ecclesie etiā fe
minas phibere. Quāuis hoc q; io
ānes nō esse vestitus mollib; dicit
p significatiōē itelligi 7 aliter p̄t.
Mollib; etenī vestit; n̄ fuit: qz virā
peccatū nō blādimētis fouit: s; vi
gore aspere iuectionis icrepauit di
cēs. Benimīna vipaz: quis vobis
demōstrauit fugere a v̄tura ira?
Unde 7 p salomonē dicit. Verba
sapiētū quasi stimuli: 7 sicut clauis i
altū defixi. Clavis quippe atq; sti
mulisapiētū v̄ba cōparant;: qz
culpas delinquentium nesciunt pal
pare sed pungere. S; quid existis
videre in desertum: Prophetam?
Etiā dico vobis 7 plus q; ppheta.
Prophete q; ppe ministrū ē v̄tu

ra dicere: nō etiā dīmōstrare. Joannes ergo plusq̄ ppheta ē qz eū quē pcurrēdo pphetauerat: digito dēmōstrauit: 7 oñdēdo nūciauit. S; qz arūdo vēto agitata eē denegat: qz non esse vestit⁹ mollib⁹ dicit: qz ppheticē nom̄ huic ipar esse phibēt iam qd̄ digne dici possit audiam⁹. Sequit⁹ hūc ē de q̄ scriptū ē. Ecce ego mitto angelū meū ante faciē tuam: qui pparabit viā tuā ante dō enī grece angel⁹: hoc latine nūci⁹ dicitur. Recte ergo qui nūciare supernum iudicē mittitur: angelus vocat⁹: vt dignitatē seruet in noīe: quā explet in opatione. Altū q̄ppe nomen est: sed vita noīe inferior nō ē. Utinā fratres charissimū non ad iudiciū n̄m dicam⁹: qz oēs qui sacerdoti noīe cēsunt: angeli vocant⁹ ppheta attestante q̄ ait. Labia sacerdotis custodiēt sciētā: 7 legem req̄rēt ex ore ei⁹ qz āgel⁹ dñi exercitū ē. S; hui⁹ altitudinē noīs ēt vos si vultis potestis mereri. Nas vnusq̄sqz v̄m inq̄tū sufficit: inq̄tū grām supne aspiratōis accepit: si a prauitate prius ruocat si exhortari ad bñ opādū curat: si et nū regnū vel supplicium errātū denūciat: cum verba sancte annūciatōis ipendit pfecto angelus existit. Et nemo dicat admonere nō sufficio: exhortari idoneus nō sum. Quantū potes exibe: ne male seruātū oīs accepas talētū i tormētis exigaris. Neqz enī plusq̄ vnū talentū accepas: q̄ hoc abscondere magis studuit q̄ erogā

re. Et scim⁹ qd̄ in dei tabnaculo: nō solū phiale unimodo: sed precipiēte dño etiā cyati facti sunt. Per phyalas q̄ppe doctrina exuberās: p cyatos vero: praua atqz angustā scia designatur. Ali⁹ doctrina veritatis plenus audiētium mētes inebriat. Per hoc ergo quod dicit: profecto phialas porrigit. Alius explere qd̄ sentit non valet: sed quia hoc vtrūqz denūciat: profecto per cyatū potum prebet. In dei ergo tabnaculo: idest in sancta ecclesia positi: si per doctrine sapientiam ministrare phialas minime potestis: in quantum per diuinam largitatem sufficitis: proximis vestris boni verbi cyatos date. In quantum vos profecisse pēsatis: etiam alios trahere vobiscuz satagite: in via dei habere socios desiderate. Si quis vestruz fratres ad foruz aut fortasse ad balneum pergit: quem ociosum esse cōsiderat: vt secum veniat iuitat. Ipsa ergo terrena actio vos vestra cōueniat: 7 si ad dñm tēditis: curate ne ad eū soli veniat. Hūc enī scriptū ē: qui audit: dicat veni: vt q̄ ias in corde vocē supni amoris accepit foris etiā primis vocē exhortatōis reddat. Et fortasse panes vt indigenti elemosynā porrigat non h;: s; magis est qd̄ tribuere valet q̄ linguam habet. Plus ē enī vbi pabulo victuram i ppetuo mētem reficere: q̄ vētrē morture carnis terreno pane satiare. Nolite ergo fratres primis vestris elemosynā vbi subtrahere

Omelia septima

meū vos adimoneo: ab ociosis ser-
monibus parcamus. Inutiliter loq̄
declinemus. In quantum reniti lin-
gue preualemus: in ventum verba
non defluāt: cum iudex dicat. De oī
verbo ocioso qđ locuti fuerit homi-
nes: reddent rationem ī die iudicii.
Ociosum quippe verbū est: qđ aut
utilitate rectitudinis: aut ratiōe iu-
ste necessitatis caret. Ociosa ergo
colloquia ad edificationis studium
vertite: q̄ celerrime huius vite tem-
pora fugiant considerate: et q̄ di-
strictus iudex veniat: attendite.
Hunc ante oculos vestri cordis po-
nite: hunc proximorum vestrorum
mentibus intimate. Ut inquantum
vires suppetunt: si annunciare euz
non negligitis: vocari ab eo angeli-
cum iohanne valeatis. *Explicit*
omelia sexta. Dominica de aduen-
tu. Lectio sancti euāgelij secundum
ioannem. *Cap. primo.*

In illo tempore: Miserunt
iudei ab hierosolymis sacer-
dotes et leuitas ad iohannem: ut in-
terrogaret eum. Tu quis es? Et re-
liq̄. Omelia septima lectiōis eiusdē
sancti Gregorij pape ad lateran.

Et huius nobis lectionis se-
rie fratres charissimi: iohan-
nis humilitas cōmendatur: qui cū
tante virtutis eēt ut xp̄s credi potu-
isset: elegit solide subsistere in se: ne
humana opinione raperet ianiter
sup se. Nā cōfessus ē et nō negauit:
p̄fessus ē: qz non sum ego xp̄s. S;

q̄ dixit non sum: negauit plane qđ
nō erat: sed nō negauit qđ erat: ut
veritatē loquēs eius mēbrū fieret:
cuius sibi nomē fallaciter nō vsur-
paret. Cū ergo nō vult appetere no-
men xp̄i: factus ē mēbrū xp̄i. Quia
dū infirmitatē suā studuit humiliter
agnoscere: illi celsitudinē meruit
veraciter obtinere. S; cū ex lectio-
ne alia redēptoris nr̄i snia ad men-
tē reducitur: ex huius nobis lectio-
nis verbis q̄stio valde iplera gene-
rat. Alio q̄ppe ī loco inq̄situs a di-
scipulis dñs de helye aduentu: respō-
dit. Helyas iā venit: et nō cognoue-
rūt eū s; fecerūt ī eo q̄cūq; voluerūt
Et si vultis scire: iohannes ipse ē he-
lyas. Req̄situs aut iohannes: dicit
nō suz helyas. Quid ē hoc fr̄es cha-
rissimi: qz qđ veritas affirmat: hoc
p̄pheta veritatis negat? Valde nā
qz diuersa sunt inter se: ipse ē: et nō
suz. Quomodo ergo p̄pheta veri-
tatē ē: si eiusdē veritatē fm̄ oibus cō-
cors nō ē? S; si s̄biliter v̄itas ip̄a
req̄rat: s; qđ iter se p̄trariū sonuit
quō p̄trariū nō sit: inuenit. Ad ca-
chariā nāq; de iohannis p̄missione
angelus dicit. Ip̄e p̄cedet añ illū in
spū et virtute helye. Qui iccirco ven-
tur⁹ ī spū et virtute helye dicit: qz
sicut helyas scdm̄ dñi aduentū p̄ue-
nit: ita iohannes p̄uenit p̄mū. Si-
cut ille p̄cursor v̄etur⁹ ē iudicis: ita
iste p̄cursor fact⁹ ē redēptoris. Iohā-
nes igit ī spū helyas erat: ī p̄sona
nō erat. Quod ergo dñs helyas fa-

tetur d' spū: hoc ioānes d' negat de
 psona: qz z iustū sic erat: vt z disci-
 pulis dñs spiritalē de iohē sniaz di-
 ceret: z ioānes idē turbis carnalib⁹
 nō de suo spū: sed de corpore respō-
 deret. Cōtrariū ergo veritati videt
 esse qd' ioānes sonuit: s; tñ a v̄itatē
 tramite nō recessit. Qui cū se ēt pro-
 phetā negat: qz videt nō solū pore-
 rat redēptorē dñm p̄dicare: s; etiā
 d'mōstrare: q' snā sit cōtinuo exp̄mit
 dñm subiūgit. Ego vox clamātis i de-
 stro. Scitis frēs charissimi qz vni-
 genit⁹ fili⁹ verbū patris vocat: ioā-
 ne attestante q' ait. In p̄ncipio erat
 v̄bū: z v̄bū erat apud deū: z deus
 erat verbū. Et ex ipsa v̄ra locutiōe
 cognoscitis: qz p̄ri⁹ vox sonat: vt v̄-
 bum postmodū possit audiri. Ioā-
 nes ergo vocē se esse asserit: qz v̄bū
 p̄cedit. Aduētū itaqz dñicū p̄cur-
 rēs vox dicit: qz p̄ ei⁹ m̄steriū p̄ris
 verbū ab hominib⁹ audit. Qui ēt
 in deserto clamat: qz d' relicte ac desti-
 tute iudee solatiū sue redēptiōis an-
 nūciat. Quid autē clamat: insinuat cū
 subiūgit. Dirigite vias dñi: sic dixit
 esaias p̄ph̄a. Via dñi ad cor dirigi-
 git: cum v̄itatē s̄mo hūilī audiat.
 Via dñi ad cor dirigit: cū ad ei⁹ p̄-
 ceptū vita p̄pat. Un̄ scriptuz ē. Si
 q's diligit me s̄monē meū suabit: z
 p̄z me⁹ diliget eū: z ad eū veniem⁹
 z māsiōnē apud eū faciemus. Quis
 q's ergo in supbiā mētē elevat q's
 auaricie estib⁹ anhelat: quis q's se lu-
 xurie inq̄natiōibus polluit: cordis

ostiū p̄tra veritatē claudit: ne ad se
 dñs veniat claustra animi seris viti-
 orū dānat. Sed ad huc q' missi sunt
 p̄cūctatur. Quid ergo baptizans: s;
 tu nō es helyas: neqz xp̄s: neqz p̄-
 pheta? Qd' qz nō ex studio cogno-
 scēde veritatē sed malicia exercēde
 emulationis dicitur: euāgelista ta-
 cite innotuit: q' subiūxit dices. Et q'
 missi fuerāt erāt ex phariseis. Ac si
 apte dicat. Illi ioāne de suis actib⁹
 req̄rūt q' doctrinā nesciūt q̄rere: s;
 iuidere. Sed sanct⁹ q'sqz etiā cū p̄-
 uersa mētē req̄rit: a bonitatē sue stu-
 dio nō mutat. Unde iohēs q'sqz ad
 v̄ba iuidie p̄dicamta respōdit vite.
 Illā p̄tin⁹ adiūgit dices. Ego bap-
 tizo i aqua: medi⁹ vestrū stetit: quē
 vos nescit. Ioānes nō spū s; aqua
 baptizat: qz peccata soluere nō va-
 lēs: baptizatorū corpa p̄ aquā lauat
 sed mētē p̄ veniaz non lauat. Cur
 ergo baptizat: q' p̄ctā p̄ baptismuz
 relaxat: nisi vt p̄cursionis sue ordi-
 nē suās: q' nasciturū nascēdo p̄ue-
 nerat: baptizaturū q'sqz dñm bap-
 tizando p̄ueniret: z q' p̄dicādo fact⁹
 ē p̄cursoz xp̄i: baptizādo etiā p̄cur-
 soz ei⁹ fieret: imitatione sacramētū?
 Qui iter hec m̄steriū n̄ri redēpto-
 ris annūciās hūc i medio hominū
 z sterisse asserit z nesciri. Qz p̄ car-
 nē domin⁹ apparēs: z visibilis exti-
 tū corpe z invisibilis maiestate. De q'
 etiā s̄bdit. Qui post me venit ante
 me scūs ē. Sic nāqz dicit āte me fa-
 ct⁹ ē: ac si dicat: āte me posit⁹. Post

me ergo venit: qz postmodū natus:
 mī me at scūs ē: qz mībī plāt. S3 h
 paulo supi dicēs: et platōis ei' cau
 sas apuit cū subiunxit: qz pziome
 erat. Achi apte dicat. Unde me et p'
 natus supat: q' eū natiuitat' sue tem
 pora nō āquāt. Nā q' p' matrē in
 tpe nascit: sine tpe ex p're generat.
 Cui q'nte reuerētie hūilitatē debeat
 subdēdo māifestat. Cui' nō suz di
 gn' solue' corrigiā calciāmēti. Ados
 apd veteres fuit: vt siqs eā q' sibi cō
 peteret accipe vxorem nollet: ille ei
 calciāmētū solueret: q' ad hāc spōsus
 iure ppinq'tatis veniret. Quid igl
 tur iter hoies xp's: nisi sancte eccle
 sie spōsus apparuit: De q' z idē ioā
 nes dicit. Qui habet spōsaz spōsus
 ē. S3 qz ioāne hoies xp'm putauē
 runt: qd idē ioannes negat: recte se
 idignū eē ad soluēdā corrigiaz eius
 calciāmēti denūciat. Achi apte dicat
 Ego redēptoris vestigia denudat nō
 valeo: qz spōsi nomē mībī imerito
 nō vsurpo. Qd tamē itelligi z aliter
 pōt. Quis enī nesciat q' calciāmēta
 ex mortuis aialibus fiant. Incarna
 tus vero dñs veniēs: q'si calciat' ap
 paruit: q' i diuinitate sua: morticina
 nē corruptiōis assūpsit. Unde et p'
 pphetam dicit. In idumea extēdaz
 calciāmētū meū. Per idumeā q'ppe
 gētilitas designat. Per calciāmētū
 vero assumpta mortalitas figurat.
 In idumeā ergo domin' calciāmē
 tum suū se extendere asserit: qz dñs
 p' carnē gentib' inotuit: q'si calciata
 ad nos diuinitas venit. S3 hūi' in

carnatiōis mysteriū: human' ocu
 lus penetrare nō sufficit: iuestigari
 enī nullaten' pōt: quomodo corpo
 rat verbū: quomodo sūm' z viuifi
 cator spūs: itra vtez matris anima
 tur: quō is q' initiū nō habet: z exi
 stit z p'cipit. Corrigia ergo calcia
 mēti: est iuoluta nris mētibus eius
 causa mysterij. Joānes itaqz solue
 re corrigā calciāmēti ei' nō valet qz
 icarnatiōis ei' mysteriū: nec ipse i
 uestigare sufficit: q' hāc p' pphētie
 spūz agnouit. Quid ē ergo dicere nō
 suz dign' solue' corrigiā calciāmētū
 ei': nisi apte z humiliter suā ignorā
 tiā p'fiteri. Achi patēt dicat. Quid
 mīz sibi ille plāt ē: quē post me
 qdē natū p'sidero: s3 natiuitat' eius
 mysteriū nō app'hēdo. Ecce ioan
 nes pphētie spū iplet': mira sciētia
 micat: z tñ illud d se i'stina t qd igno
 rat. Qua i're p'fādū ē nob frēs ch'a
 rissimi: z tota itētioe cogitādū: quō
 sci viri vt hūilitat' i se v'itutē custo
 diat: cū qdā mirabil' sciūt: illd an
 nūtis oculos studēt reuocare qd ne
 sciūt: vt dū ex pte alia i'firmitatē suā
 p'siderāt: ex ea pte q' p'fect' ē coz se
 aiūs nō extollat. Scia eteni v'itus ē
 hūilitas et custos v'itut'. Restat er
 go vt i oē qd scit sese mēs d'primat:
 ne qd virt' scie p'gregat v'it' elatio
 nis tollat. Cū bona frēs agit: semp
 ad memoriā mala acta reuocate: vt
 dū caute culpa cōspicit: nūq' d'bo
 no ope icautē aiūs letet. Supiores
 inuicēz eos maxie q' vobis cōmissi
 non sunt p'rimos vestros attendi

te: qz z q̄s agere aliq̄ praua aspiciat
q̄ i eis lateant bona nesciat. Magn^o
ergo vnusq̄sqz cē studeat: s; n̄ aliq̄
mō eē se magnū nesciat: ne dū sibi
magnitudinē arrogāter tribuit: ali
qd̄ ex bonis amittat. Hic eteni p̄ p
phetā dī. Ne q̄ sapiētes estis i ocu
lis v̄ris: z corā vobismetip̄is prudē
tes. Hic paul^o ait. Nolite prudētes
esse ap̄d v̄osmetip̄os. Hic cōtra sup
biētē saul dicit. Cū esses paruul^o in
oculis tuis: caput te p̄stitui i tribu
b^o israel. Ac si apte dicit. Cū tute
paruulū aspiceres: ego te p̄ ceteris
magnū feci. Quia nō nūc tu te ma
gnū aspicias: a me puul^o estimaris.
Quo d̄ dauid cū regni sui potentiā
corā arca domini saltādo d̄spiceret
dixit. Ludā z vilior s̄iā plusq̄ fact^o
sum: eroq; humilis in oculis meis.
Quē enī non extolleret: ora leonū
frāgere: vrsorūq; brachia d̄s̄sipare:
despectū p̄orb^o fratrib^o eligi: repro
bato rege ad regni gubnacula vngi
timēdū cūctis vno lapide goliā ster
neri: a rege p̄posita extictis allophi
lis numerosa p̄putia deportare: re
gnū ex p̄missiōe p̄ape: cūctūq; il
raeliticū populū sine vlla postmo
dū cōtradictione possidere. Et n̄
i cūctis se d̄spicit: q̄ i suis oculis esse
se humilē p̄fiteat. Si igit̄ sc̄i viri et
cū agūt forta de semetip̄is vilia sen
tiūt qd̄ i sua excusatōe diciturū s̄it q̄
sine ope n̄tūq; intumescit: s; z si q̄
libet bona adsint opera: nulla sunt
nisi ex humilitate p̄diātur. Adirā
da q̄ppe actio cū elatiōe: nō eleuat

sed grauat. Qui enī sine humilitatē
virtutes cōgregat: q̄si i v̄to pulue
rē portat. Et vnde aliqd̄ ferre cerni
tur: inde deteri^o cecat. In cūctis er
go q̄ agitis fr̄es mei: radicem boni
opis humilitatē tenete: nec quibus
iā superiores: s; quib^o adhuc inferio
res estis aspiciate: vt dum meliora
vobis exēpla p̄ponit: ad maiora sē
per ascēdere ex humilitate valeat.

Explicit omelia septia. Sc̄oz
lucam. Cap. ij.

In illo tēpore. Exiit edictū a ce
sare augusto: vt d̄scriberet vniū
sus orbis. Hec descriptio prima fa
cta ē a p̄side syrie cyrino. Et reliq̄.

Omelia octaua lectionis eiusdē
beati gregorii pape habita ad po
pulū i basilica b̄te marie virginis.

Via lagiente d̄no missarum
solēnia ter hodie celebraturi
sum^o: loq̄ d̄ni de euāgelica lectiōe
nō possum^o. S; nos aliqd̄ vel bre
uiter dicē redēptoris n̄i natiuitas
ip̄a cōpellit. Quid est qd̄ nascituro
domino mund^o describit: nisi hoc
qd̄ apte demonstrat: qz ille appare
bat i carne: q̄ electos suos ascribe
ret i eternitate. Quo p̄tra de repro
bis p̄ p̄phetā dicit. Deleāt d̄ libro
viuētū: z cūq; iustis nō scribantur.
Qui bene etiam in bethelē nascitur
Bethelē quippe dom^o panis iter
pretatur. Ipse nanq; est q̄ ait. Ego
sum panis viu^o: q̄ de celo descēdi.
Loc^o ergo i q̄ d̄ns nascit dom^o pa
nis ante vocat^o ē: qz futurū p̄fecto
erat: vt ille ibi per m̄m cānis appa

reret: q̄ electoꝝ m̄tes iterna satieta
te reficeret. Et in nō i parētū domo
s; i via nascit: vt p̄fecto oñderet qz
p̄ hūanitatē quaz assūpserat: quasi i
alieno nascebat. Alienū videlz dico
non secundum potestatem: sed se-
cundū naturaz. Nam de potestate
eius scriptū ē. In propria venit. In
natura etenī sua ante tēpora nat⁹ ē
i n̄ra venit ex tēpore. Qui ergo eter-
n⁹ p̄manēs t̄p̄alis apparuit: p̄fecto
alienū ē vbi descēdit. Et qz p̄ p̄phaz
dicit: om̄is caro fenū: fact⁹ de⁹ hō
fenū n̄m vertit in frumētū. Qui de
semetip̄so ait. Nisi granū frumēti
cadēs i terra mortuū fuerit: ip̄m so-
lum manet. Cū z nat⁹ i p̄sep̄io redi-
natur: vt fideles om̄es videlz san-
cta aīalia carnis sue frumēto refice-
ret: ne ab iterne itelligētie pabulo ie-
iuna remanerēt. Quid ē hoc q̄ vigi-
lātib⁹ pastorib⁹ angel⁹ apparer: eos-
qz dei claritas circūfulget: nisi q̄ il-
li p̄ ceteris videre s̄blimia merētur q̄
fidelib⁹ gregib⁹ p̄esse sollicitē sciūt:
Dūqz ip̄i pie sup gregē vigilant: di-
uina sup eos gr̄a largius corruscat.
Regē vero natū āgel⁹ nūciat: eius-
qz voci angeloꝝ chori cōcinūt: z cō-
gaudētes clamant. Gloria in excel-
sis deo: z i terra pax hoib⁹ bone vo-
lūtāt. P̄ri⁹ q̄ppe q̄ redēptoz noster
per carnē nasceret: discordiaz cum
angelis habuim⁹: a quoꝝ claritate
atqz mūdicia p̄ p̄me culpe meritū
z p̄ quotidiana d̄licta lōge distaba-
m⁹. Qz enī peccando extranei era-
mus a deo: extraneos nos a suo cō-

sortio d̄putabant angeli ciues dei.
Sed qz nos cognouim⁹ regē n̄m:
recognouerūt nos āgeli ciues suos
Quia enī celi rex terram n̄re carnis
assūpsit: infirmitatē nostraz illa iāz
angelica celsitudo nō despicit. Ad
pacem nostraz angeli redeunt: itēti-
onē prioris discordie postponunt: z
quos infirmos prius abiectosqz de-
sperant: iam socios venerant. Hic
ē. n. q̄ loth: vel iosue: z gedeō ange-
los adorant: nec tamē adorare p̄hi-
bētur. Joānes x̄o i apocalipsi ado-
rare angelū voluit: s; tamē isdē hūc
angel⁹ ne se d̄beat adorare p̄pescuit
dicēs. Uide ne feceris: p̄seruus tu⁹
suz z frūz tuoz. Quid ē autē q̄ ante
redēptoris nostri aduētū angeli ab
hoib⁹ adorant z tacēt: postmodū
vero adorari refugūt: nisi q̄ natu-
raz n̄raz quaz p̄ri⁹ d̄spererāt: postq̄
hanc sup se assumptaz cōspiciunt:
s̄stractaz sibi videre pertimescūt:
Nec iam sub se velut infirmam p̄tē-
nere ausi sunt: quaz sup se videlicet i
celi rege venerant. Nec h̄re dedi-
gnant hoiez sociū: q̄ sup se adorāt
hoiez deū. Curem⁹ ergo fr̄es charis-
simi ne q̄ nos inūdicia polluat: q̄ i
eterna dei p̄sciētia z dei ciues z āge-
lis eq̄les sum⁹. Uidicem⁹ morib⁹ d̄-
gnitatē n̄ram: nulla nos luxuria in-
q̄net: nulla turpis cogitatio accuset.
Nō malicia mētē mordeat: n̄ ira in-
flammet: nō inuidie rubigo p̄sumet:
n̄ elatio islet: nō ambitio p̄ terrena
oblectam̄ta dilaniet. D̄ij z. n. vocati
sunt hoies. Desēde ergo tibi hō cō-

Sancti gregorii pape.

tra vitia carnis dignitatē z honorē
dei: qz pp te factus ē de^o hō vnige-
nitus p̄ris: q̄ cū eo viuit z regnat in
secula seculorū amen. *Expiscit o-
melia octaua. Lectio sc̄i euange-
lij secundū mattheuz. Cap. xxv.*

In illo t̄pe. Dixit iesus disci-
pulis suis parabolam hanc.
Homo q̄dā p̄gre pficiscens: voca-
uit suos suos: z tradidit illis bona
sua. Et reliqua. *Omelia nona sancti
gregorii pape habita ad populū in
basilica beati felicitis.*

*Lectio sc̄i euāgelij fr̄es cha-
rissimi sollicitē p̄siderare nos
admonet: ne nos qui plus ceteris i
hoc mūdo aliqd accepisse cernimur
ab auctore mūdi graui^o inde iudice
mur. Cū enī augent^r bona ratios
etiā crescūt donoz. Tāto ergo esse
humilior atqz ad seruiendū p̄opti-
or q̄sqz debz ex munere: q̄nto se ob-
ligatiozē eē p̄spicit i reddēda ratio-
ne. Ecce hō qui p̄gre pfiscitur ser-
uos suos vocat: eisqz ad negocium
talēta partiē. Post multū vero tem-
poris positur^r ratios reuertit: bñ
opantes p̄ apportato lucro remu-
nerat: seruū vero a bono ope torpē-
tē damnat. Quis itaqz hō iste ē q̄ p̄-
gre pfiscit: nisi redēptor noster
q̄ i ea carne quā assūpserat abiit i ce-
lum? Carnis enī locus p̄prius: ter-
ra est. Que q̄si ad pegrina ducitur:
dū p̄ redēptorē n̄m i celo collocat^r
Sed hō iste p̄gre pfiscēs seruis
suis bona sua tradidit: qz fidelibus
suis spiritalia dona p̄cessit. Et vni q̄*

dem dedit q̄nqz talēta: alij duo: alij
vero cōmisit vni. Quicqz etenī sunt
corporis sensus: videlicet visus: au-
ditus: gustus: odoratus: z tactus.
Quicqz igit talētis donū q̄nqz sen-
sū: idest exteriorū scientia exprimi-
tur. Duobus vero intellectus z opa-
tio designatur. Unius at talēti no-
mine: itellect^o tātmō designatur.
Sed is q̄ q̄nqz talēta accepit: alia
q̄nqz lucrat^o ē: qz sūt nōnulli q̄ z si
iterna ac m̄stica penetrare nesciūt:
p̄ itētōe t̄i sup̄ne patrie docēt recta
q̄ p̄nt: de ipsis exteriorib^o q̄ accepe-
rūt. Dūqz se a carnis petulantia: a
terrenaz rez ābitu: atqz a visibiliū
voluptate custodiūt: ab his et alios
admonēdo p̄pescūt. Et sūt nōnulli
q̄ q̄si duob^o talētis vitati: itellect^o at
qz opationē p̄cipiūt: subtilia d̄iter-
nis itelligūt: mira d̄ exteriorib^o ope-
rant. Cūqz z itelligēdo z operādo
alijs p̄dicant: q̄si duplicatū d̄ nego-
tio lucrū reportant. Bene autē alia
q̄nqz vel alia duo i lucruz venisse re-
ferunt: qz dum vtriqz serui p̄dica-
tio ipēdit: q̄si accepta talēta gēmi-
nant. S; is q̄ vnuz talētuz accepe-
rat: abiēs fodit i terras: z abscondit
pecuniam domini sui. Talētū i ter-
ra abscondere: ē acceptuz igeniuz in
terrenis actib^o iplicare: lucruz spiri-
tale nō q̄rere: coz a terrenis cogita-
tionib^o nunq̄ leuare. Sunt nanqz
nōnulli q̄ donuz itelligētie percepe-
runt: s; tamē sola q̄ carnis sunt sapi-
unt. De qb^o per p̄phetaz d̄. Sapi-
entes sunt vt faciāt mala; bñ at face

Omelia nona

cere nesciunt. Sed dominus qui talia protulit ratione positurus redit: quod is qui nunc pie spiritalia dona tribuit: districte in iudicio merita exoret. Quid quisque accepit considerat: et quod lucrum de acceptis reportet pensat. Servus qui geminata talia retulit a domino laudat: atque ad eternam remunerationem perducit cum ei voce dominica dicit. Euge fuit bone et fidelis: quod super pauca fuisti fidelis: supra multa te constituam intra in gaudium domini tui. Pauca quippe sunt bona omnia parva vite: quolibet multa videantur. Sed tunc fidelis suus supra multa constituit: quoniam dominica omni corruptiois molestia de eternis gaudiis in illa celesti sede gloriatur. Tunc ad domini sui gaudium perfecte intransmittit: quoniam in eterna illa patria assumptus: atque angelorum cetibus admixtus: sic iterius gaudet de munere: ut non sit iam quod exterius doleat de corruptioe. Servus autem qui operari de talibus non voluit: ad dominum cum verbis excusationis redit dicens. Domine scio quod homo austerus es: metis ubi non seminasti: et congregas ubi non sparsisti: et timens abii: et abscondi talentum tuum in terra. Ecce habes quod tuum est. Notandum quod iudicis suis dux dominum vocat: cui tamen ad lucrum defuisse dissimulat: et timuisse se dicit in lucro talentum expendere: qui hoc solum timere debuerat ne hoc sine lucro ad dominum reportaret. Sunt enim plerique intra ecclesiam: quorum iste servus imaginem tenet: qui melioris vite vias aggredi metuunt: et tamen iacere in sui corporis ignavia non pertimescunt. Cum

que se peccatores considerant scitatis vias arripere trepidant: et remanere in suis iniquitatibus non formidant. Quorum bene petrus adhuc in infirmitate posuit speciem: cum visio miraculo piscium dixit. Etiam me domine quod peccator homo sum. Immo si te peccatorem consideras: oportet ut a te dominum non repellas. Sed qui ideo melioris habitus vias et rectoris vite apprehendere arcem nolunt quod infirmos se esse aspiciunt: quasi et peccatores se esse fatentur et dominum repellunt: cum quod in quibus sanctificari debuerant fugiunt: et velut in perturbatione consilium non habent: dum moriuntur et vitam timeant. Tamen et huic suo pertinens respondet. Serue male et piger sciebas quod meto ubi non semino et congrego ubi non spargo: oportuit ergo te dare pecuniam meam numulariis: et ego veniens recepisse utique quod meum est cum usura. Ex verbis suis servus astrigit: cum dominus dicit: meto ubi non semino: et congrego ubi non sparsi. Ac si apte dicat. Si iuxta tuam sententiam: et illud exquiro quod non dedi: quanto magis a te exquiro quod ad erogandum dedi: Pecuniam vero numulariis dare est eis scientiam predicationis impedire: quod hanc valeant in operibus exercere. Sed sicut nostrum periculum aspiciatis si dominicam pecuniam tenemus: ita vestrum fratres charissimi sollicite pensate quod cum usuris a vobis erigitur quod audistis. In usura quippe pecunia etiam non data recipitur. Quis enim hoc reddit quod acceptum fuerat: et illud superimpedit quod acceptum non est

Sancti gregori pape

Desate ergo fr̄es carissimi q̄a d̄ ac-
cepta hac vbi pecunia vsurā solue-
tis: z curate vt ex eo qd̄ audistis et̄
alia studeatis itelligere q̄ nō audistis
quaten⁹ alia ex alijs colligētes: etiā
illa discatis ex vobis metipsis agere
q̄ necdū ex predicatoris ore didici-
stis. Pigrū vero suū qua smia feriat
audiam⁹. Tollite ab eo talētū z da-
te ei quibz decē talēta. Opportunū
valde videbat: vt cū a malo seruo
vnū talētū tollit: ei potius q̄ duo q̄
q̄nqz talēta accepit daret. Illi enī
magis dari debuit q̄ minus: q̄ qui
plus habuit. Sed sic̄ supius dixi-
mus p̄ q̄nqz talēta: quiqz videlz sen-
sus exteriorz scia d̄signat. Per duo
aut̄ intellect⁹ z opatio exprimitur.
Plus ergo hūit q̄ duo q̄ qui quiqz
talēta accepit: qz q̄ p̄ talēta quinqz
exteriorz administrationē meruit:
ab intellectu interiorz adhuc vacuus
fuit. Unū ergo talētū quo intellectu
significari dixim⁹: illi dari debuit q̄
bene exteriora q̄ acceperat ministra-
uit. Qd̄ quotidie ī scā ecclesia cerni-
m⁹: qz pleriqz dū beneministrant
exteriora q̄ accipiunt: per adiunctā
gratia ad intellectus q̄qz mysticū p̄-
ducunt: vt et̄ d̄ iterna itelligētia po-
leant: q̄ exteriora fideliter admini-
strāt. Generalis et̄ mox sētētia sub-
dit̄ qua d̄. Si enī hūit dabit⁹ z a-
bundabit. Si aut̄ q̄ nō habet: z qd̄
videt̄ habere auferet̄ ab eo. Habē-
ti nanqz dabitur z abundabit: quia
q̄sqz charitatez habet: et̄ dona alia

percipit: quisquis charitatem non
habet: et̄ dona q̄ percepisse videba-
tur amittit. Unde necesse ē fratres
mei vt p̄ oē qd̄ agitis erga charitatem
custodiaz vigilētis. Charitas autē
vera est: z amicum diligere ī deum
z inimicū diligere p̄pter deū. Quā
quisquis nō habet: oē bonum amit-
tit qd̄ habet. Talēto qd̄ acceperat
p̄uat: z iuxta dominicā sentētiaz in
exteriorz tenebras mittet. Per pe-
nam quippe in exteriorz tenebras
caderet: qui p̄ culpaz suā spōte ī interio-
res tenebras cecidit. Illi coact⁹ pa-
titur tenebras vltiois: q̄ hic libēter
sustinuit tenebras voluptatis. Sci-
endum vero est: q̄ nullus piger ab
hac talēti acceptioe secur⁹ ē. Null⁹
nanqz ē qui veraciter dicat: talētūz
minime accepi: nō est vnde ponere
ratioes cogar. Talēti enī noie cui-
bet pauperi et̄ hoc ipm̄ reputabitur
qd̄ vel minimuz accepit. Alius nā-
qz accepit itelligentiā predicatoris:
ministeriuz debet ex talento. Alius
terrenaz sbstantiaz accepit: erogā-
tionem talenti debet ex rebus. Ali-
us nec internozum itelligentiam:
nec rerum affluentiam accepit: sed
tamen didicit artem qua pascitur:
ipsa ars ei in talenti acceptionem
reputabitur. Alius nihil horuz af-
secutus est: sed tamen fortasse fa-
miliaritatē locū apud diuitē meruit
talētū p̄fecto familiaritatē accepit.
Si ergo nihil ei p̄ indigentib⁹ loq̄t̄
p̄ talēti retentiōe dānat. Illis igit̄

Omelia decima

intellectu curet: oino ne taceat. Hñs
 rex affluentiã: vigilet ne a misericor-
 die largitate torpescat: habes artes
 q̄ regit: magnope studeat: vt vsum
 atq; vtilitatē illius cū primo parti-
 at. Habes loquēdi locū apud diui-
 tē damnationē p̄ retēto talento ti-
 meat: si cū valet nō quotidie apud
 eum p̄ pauperib; intercedat. Tantū
 q̄ppe ab vnoq; nostrū vētur iu-
 dex exiget q̄tū dedit. Ut ergo de ta-
 lēti ratiōib; redeūte dño quisq; se-
 cur; sit: cū tremore p̄set quotidie
 qd accepit. Ecce nãq; iã iuxta ē: vt
 ille qui p̄gre p̄fect; ē redeat. Qua
 si peregre q̄ppe abiit: q̄ de hacter-
 ra i qua nat; ē longe discessit. Sed
 p̄fecto reuēit vt de talētis ratiōē
 ponat: qz si a bona actione torpesci-
 mus: de ipsis donis q̄ tulit distri-
 ctius iudicabit. Cōsiderem; ergo q̄
 accepim;: atq; i eoz; erogatiōe vigi-
 lem;. Nulla nos cura terrena a spi-
 rituali ope impediãt: ne si i terra talētū
 abscōdit: talēti dñs ad iracūdiã p̄-
 uocet. Diger etenim su; cū iã iudex
 culpas examinat: talētū de terra le-
 uat: qz sūt pleriq; q̄ tūc se a terrēis
 desiderijs subtrahūt: qñ iã p̄ aiad-
 uersionē iudicis ad eternū supplici-
 uz trahūt. An ergo de talēti nr̄i po-
 nēda rōe vigilem;: vt cū iã iudex ad
 feriēdū iminet: lucz nos qd fecim;
 excuset. Scduz mattheū. Cap. ij.

Nullo tēpore. Cū nat; esse ier;
 i bēbelcē iude i dieb; herodis re-
 gis ecce magi ab oriēte venerūt hie-
 rosolymã dicētes. Ubi ē q̄ nat; est

rex iudeoz; Et reliqua.

Omelia decima lectiōis eiusdē bea-
 ti gregorij pape habita ad populū
 in basilica beati petri.

Sicut i lectiōe euāgelica fr̄es
 charissimi audistis: celi rege-
 nato rex terre turbat; ē: qz nimiruz
 terrena altitudo p̄fundit;: cū celsitu-
 do celestis aperit;. Sed q̄redū no-
 bis ē: quidnã sit q̄ redēptore nato
 pastorib; i iudea angelus apparuit
 atq; ad adorādū hñc ab oriēte ma-
 gos nō angelus sed stella perduxit.
 Quia videlicet iudeis tanq̄ ratiōe
 vtētib; rōnale aial idest angelus p̄-
 dicare debuit. Gētilēs vero qz vti
 ratiōe nesciebāt: ad cognoscendū
 dñm nō p̄ vocē s; p̄ signa pducūt;
 qz i illis p̄phetie tāq̄ fidelib; nō i-
 fidelib; i istis signa tāq̄ ifidelib; n̄
 fidelib; data sunt. Vñ etiã p̄ paulū
 dicit;: p̄phetie fidelib; n̄ ifidelib;
 date sunt. Et notandū q̄ redēptorē
 nostrū cū iã p̄fecte esset etatis: eisdē
 gētilib; apostoli p̄dicāt;: eūq; par-
 uulum i necdū p̄ humani corporis
 offm̄ loquentē stella gentibus denū-
 ciat. Quia nimirum ratiōis ordo
 poscebat: vt i loquētē iam domi-
 nū: loquētes nobis p̄dicatores in-
 notescerent: i necdum loquētē stel-
 la denunciaret;: i elemēta muta p̄-
 dicarent. Sed in omnibus signis
 que vel nascente domino: vel mori-
 ente monstrata sunt: considerandū
 nobis est: quanta fuerit in quorū-
 dam iudeorum corde duritia: que
 hunc nec p̄ p̄phetie donum nec per

miracula agnouit. Omnia quippe elementa auctorem suum venisse testata sunt. Ut enim de his quodam usu humano loquar: deum namque suum hunc celi esse cognouerunt: quia protinus stellam miserunt. Mare cognouit: quia sub plantis eius se calcabile prebuit. Terra cognouit: quia eo moriente contremuit. Sol cognouit: quia lucis sue radios abscondit. Saxa et parietes agnouerunt: quia tempore mortis eius scissae sunt. Infernus cognouit: quia hos quos tenebat mortuos: reddidit. Et tamen hunc quem deum omnia insensibilia elementa senserunt: adhuc infidelium iudeorum corda dominus esse minime cognoscunt: et duriora saxi scindi ad penitendum nolunt: eumque confiteri abnegant: quae elementa ut diximus: aut signis aut scissionibus: deum clamant. Qui etiam ad damnationis suae cumulū: eum quem natum despiciunt: nasciturū longe ante prescierunt. Et non solum quia nascerentur nouerunt: sed etiam ubi nasceretur. Nam ab herode requisiti: locum natiuitatis eius expriment: quem scripture auctoritate didicerunt. Et testimonium preferunt: et bethleem honorari natiuitate noui ducis ostendunt: ut ipsa eorum scientia et illis fieret ad testimonium damnationis: et nobis ad adiutorium credulitatis. Quos profecto bene Isaac cum iacob filium suum benediceret designauit: qui et cali-

gans oculis et prophetans: in presenti filium non vidit: cui tamen multa in posterum preuidit. Quia nimirum iudaicus populus propheticis spiritu plenus et cecus: eum de quo multa in futurum predixit: in presenti positum non agnouit. Sed natiuitate regis nostri cognita herodes ad callida argumenta conuertitur: ne terreno regno priuaretur. Renunciari sibi ubi puer inueniret postulat: adorare eum se velle simulat ut quasi hunc si inueniri possit extinguat. Sed quanta est humana malitia: contra consilium diuinitatis? Scriptum quippe est. Non est sapientia: non est prudentia: non est consilium contra deum. Nam ea que apparuit stella magos perducit: natum regem reperiunt: munera offerunt: et ne redire ad herodem debeant in somnis admonentur. Sicque fit ut iesum quem querit herodes inuenire non possit. Cuius persona: qui alij quam hypocrite designantur: qui dum fecte querunt: inuenire dominum nunquam merentur. Sed inter hec sciendum est: quod presciant iste heretici nasci unquamque hominem sub constitutionibus stellarum putant. Et hoc in adiutorium sui erroris adsumunt: quod noua stella exiit cum dominus in carne apparuit: cuius fuisse fatum eadem que apparuit stellam putant. Sed si euangelij verba pensamus: quibus de eadem stella dicitur: usque dum veniens staret supra ubi erat puer. Dum non puer ad

Ornelia decima

stellā: s; stella ad puerū cucurrit: si
dicit liceat non stella fatū pueri: sed
fatus stelle is qui apparuit puer fu-
it. Sed absit a fidelium cordibus: ut
esse aliquid fatū dicat. Vita quippe
hominū solus hāc cōditor qui crea-
uit administrat. Neque enim propter
stellas homo: sed stelle propter ho-
mines facte sunt. Et si stella fatum
hominis dicitur: ipsis suis ministe-
rijs subesse homini prohibetur. Cer-
te cū iacob de utero egrediens poris
plāā teneret manu: prior profecto ne
quaquam exire potuit: nisi subsequens
inchoasset. Et tamen cū vno tēpore
eodemque momento vtrūque mater
funderet: non vna vtriusque vite eq-
litas fuit. Sed ad hec solent mathe-
matici respondere: quia virtus con-
stellationis in ictu puncti est. Qui-
bus e diverso nos dicimus: quia ma-
gna est mora natiuitatis. Si igitur
in ictu puncti cōstellatio pmutatur
necesse iam erit: ut tot dicant fata:
quot sunt mēbra nascētium. Fateri et
mathematici solent quod quis signo a-
grū nascitur: in hac vita piscatoris
misterius sortiatur. Piscatores vero
ut fert getulia nō habet. Quis igitur
dicat quod nemo illic i stella agrū
nascit: vbi piscator omnimō nō ha-
betur? Rursus quos nasci signo li-
bre asserunt: trapezitas futuros di-
cunt. Et trapezitas multarū gētium p-
uicie ignorat. Fateant ergo necesse
est: aut hoc i eis signum deesse: aut
effectū fatales nullo mō habere. In

psarū quod frācorūque terra reges ex
genere pdeunt: quibus profecto nascēti-
bus quis estimet: quāti eis est mome-
tis horarū ac tēporum: ex seruiti-
cōditioe nascuntur? Et tū regū filij
vno eodemque sydere cū suis nati ad
regnū proficiunt: cū sui quod secū fuerāt
geniti in seruitute moriantur. Hec de
stella breuiter diximus: ne mathe-
maticorum stulticiam indiscussam
preterisse videamus. Magi vero
aurum: thus et myrrhas offerunt.
Aurum quippe regi cōgruit: thus
vero in dei sacrificium ponebatur:
myrrha autem mortuorum corpo-
ra condiuntur. Eum ergo magi quē
adorant etiam mysticis muneribus
predicant: auro regem: thure de-
um: myrrha mortalem. Sunt ve-
ro nonnulli heretici qui hunc deum
credunt: sed vbi regnare nequa-
quam credunt. Hi profecto ei thus
offerunt: sed offerre etiam ei aurum
nolunt. Et sunt nonnulli qui hunc
regē existimant: sed deū negant: hi vi-
delicet ei aurum offerunt: sed offer-
re thus nolunt. Et sunt nonnulli qui
hunc et deum et regem fatentur: sed
assumpsisse carnē mortales negant:
hi nimirum ei aurum et thus offe-
runt sed offerre myrrhas assumepte
mortalitatis nolunt. Nos itaque na-
to domino offeramus aurū: ut hūc
vbi regnare fateamur. Offeramus
thus: ut credamus quod is qui
i tēpore apparuit: deus ante tē-
pora extitit. Offeramus myrrhas:

ut eum quem credimus in sua divi-
 nitate impassibilem: credamus eti-
 am in nostra fuisse carne mortalem:
 quanvis in auro: thure et myrrha:
 intelligi et aliud potest. Auro namque sa-
 pia designat: salomone attestate que
 ait. Thesaurus desiderabilis: requie-
 scit iore sapientis. Thure autem quod do-
 icenditur: virtus orationis exprimit:
 psalmista testate que ait. Dirigat oratio
 mea: sicut incensum in conspectu tuo. Per
 myrrham vero carnis nostre mortifica-
 tio figurat. Unde sancta ecclesia et
 suis operibus usque ad mortem pro deo
 certantibus dicit. Quam mecum distilla-
 runt myrrham. Nato ergo regi aux-
 offerimus: si in conspectu illius: claritate
 supne sapientie resplendemus. Thibus
 offerimus si cogitationes carnis per
 sancta orationum studia in ara cordis
 incendimus: ut suaque aliquid deo pro cele-
 ste desiderium redolere valeamus.
 Myrrham offerimus: si carnis vitia pro
 abstinentiam mortificamus. Per myr-
 rham namque ut diximus agitur: ne
 mortua caro putrescat. Mortuam
 vero carnem putrescere est: hoc morta-
 le corpus fluxui luxurie deservire: si-
 cut de quibusdam per prophetam dicitur. Quod
 putruerunt iumenta in stercore suo. Ju-
 menta quippe in stercore suo putresce-
 re: est carnales homines in fetore luxu-
 rie vitam finire. Myrrham ergo deo
 offerimus: quoniam hoc mortale corpus: a
 luxurie putredine pro adimentum continen-
 tie custodimus. Magnam vero nobis
 aliquid magi inveniunt: que in regionem su-

am pro via aliam reuertunt. In eo namque
 quod admoniti faciunt: nobis profecto in-
 sinuat: quod faciamus. Regio quippe
 nostra paradysus est: ad quam iesu cogni-
 to redire pro viam quam venimus prohibe-
 mur. A regione etenim nostra sup-
 biendo: inobediendo: visibilia sequen-
 do: cibum vetitum gustando disces-
 sumus: sed ad eam necesse est ut flendo: obe-
 diendo: visibilia retinendo: atque ap-
 petitum carnis refrenando redeamus.
 Per aliam ergo viam ad regionem no-
 stram regredimur: quoniam que a para-
 diso gaudio pro delectamenta discessi-
 mus: ad hoc pro lamenta reuocamur.
 Unde necesse est fratres charissimi
 ut semper pauidi semperque suspecti:
 ponamus ante oculos cordis: hinc
 culpas operis: illinc iudicium extre-
 me distractionis. Pensemus quod di-
 strictus iudex veniat: qui iudicium
 minatur et latet. Terreros peccato-
 ribus intentat: et tamen sustinet. Et
 iccirco venire citius differt: ut mi-
 nus inueniat quos condemnent. Pu-
 niamus fletibus culpas: et cum psal-
 mista voce preveniamus faciem eius
 in confessione. Non oportet ergo
 nos fallacia nulla decipiat: nulla va-
 na leticia seducat. In proximo nam-
 que est iudex qui dicit. Ne vobis qui
 ridetis nunc: quod flebitis et lugebitis.
 Hic etenim salomon ait. Risus do-
 lore miscabit: et extrema gaudij lu-
 ctus occupat. Hic iterum dicit. Risus est
 putani erroris: et gaudio dixi quod fru-
 stra decipis: Hic rursus ait. Cor sa-

plentium vbi tristitia est: et cor stultoꝝ vbi leticia. Pertimescam⁹ igit̃ p̃cepta dei: si celebram⁹ veraciter solenitatē dei. Gratū nāq; deo sacrificiū ē: afflictio p̃tra peccatū: psalmista testatē q̃ ait. Sacrificiū deo sp̃s p̃tribulat⁹. P̃ctā n̄a p̃terita in baptisimat̃ p̃ceptiōe laxata sunt: et tū post baptisima multa cōmisim⁹: s; lauari iterū baptisimat̃ aq̃ non possum⁹. Quia ergo post baptisima in nauim⁹ vitā: baptisem⁹ lachrymis p̃sciētia: q̃tenus regionē n̄az p̃ viā aliā repetētes: q̃ ex ea bonis dilectati discesim⁹: ad ea malis amaricati redeam⁹. Lectio sancti euangelij secundum mattheum. Cap. iij.

In illo tpe. Dixit iesus discipulis suis. Simile ē regnū celozū thesauro abscondito in agro: quē qui inuenit hō abscondit: et p̃ gaudio illi⁹ vadit et vēdit vniūsa q̃ h̄aet et emit agrū illū. Et reliq;. Omelia undecima lectiōis eiusdē bti gregoriij pape: habita ad populū in basilica beate virginis.

Elozū regnū fr̄es charissimi: ut circo t̄renis reb⁹ simile dicit: ut ex his q̃ aiū nouit surgat ad icognita: q̃ten⁹ p̃ exēplū visibiliū se ad inuisibilia raplat: et p̃ ea q̃ v̄su didicit q̃si p̃fricat⁹ incalecat: ut p̃ hoc q̃d scit no tū diligere: discat et icognita amare. Ecce enī celozū regnū thesauro i agro abscondito comparat: quē qui inuenit hō abscondit: et p̃ gaudio illi⁹ vadit: et vēdit vniūsa

q̃ h̄aet et emit agrū illū. Quia i re hoc q̃q; notādū ē: q̃ inec⁹ thesaur⁹ abscondit ut s̄uet: q; studiū celestis d̄siderij a malignis spiritib⁹ custodire nō sufficit: q̃ hoc ab humanis laudibus nō abscondit. In p̃nti etenī vita q̃si i via sum⁹ q̃ ad patriā p̄gim⁹. Maligni at̃ sp̃s iter n̄m q̃si q̃dā latrūculi obsidēt. Dep̄dari ergo desiderat: q̃ thesaurū publice portat in via. Hoc at̃ dico nō ut p̄xi mi opa n̄a nō videāt: cū scriptū sit: videāt opa v̄ra bona: et glorificent patrē v̄m q̃ i celis ē: sed ut per hoc q̃d agimus: laudes exteri⁹ nō q̄ramus. Sic at̃ sit opus i publico: q̃tenus it̄tio maneat i occulto: ut et de bono ope p̄ximis p̄beam⁹ exēplū: et tū p̄ it̄tionē q̃ deo soli placere q̄rim⁹: sp̄ optem⁹ secretū. Thesaur⁹ aut̃ celeste ē d̄sideriū. Ager v̄o in q̃ thesaurus absconditur: disciplina studiij celestis. Quem profecto agruz venditis omnibus comparat: qui voluptatibus carnis renūciās: cūcta sua desideria terrena per discipline celestis custodiā calcat: ut nil iam q̃d caro blādatur libeat: nihil q̃d carnalē vitā trucidat: spirit⁹ phoret̄scat. Rursus celeste regnū negociatori homini simile dicit: q̃ bonas margaritas q̄rit: sed vnā p̄ciosā inuenit: quā videlicet inuētā omnia vēdēs: emit: quia q̃ celestis vite dulcedinē inquātū possibilitas admittit perfecte cognouerit: ea q̃ i terris amauerat: libēter cuncta de-

Sancti gregoriū pape.

retinēt. In cōparatione ei' vilescūt
oia: deserit habita: congregata disper
git. Inardescit i celestib' anim': ni
hil in terrenis libz: deforme aspiciē
q̄cquid d' terrene rei placebat specie
qz sola margarite claritas fulget in
mēte. De cui' dilectiōe recte p salo
monē dī. Fortis ē vt mors dilectio
Quia videlz sicut mors corp' iheri
mit: sic ab amore rez corporaliū:
eterne vite caritas occidit. Nā quē
pfecte absorberit: ad terrena foris
desideria: velut insensibilem reddit.
Neqz enī sancta hec cui' hodie na
taliūta celebram': mori p dño potu
isset i corpore: si p̄us a terrenis desi
derijs mortua nō fuisset i mēte. Ere
ct' nāqz i virtutis culmine anim':
ormēta despexit: premia calcavit.
Ante armatos reges z p̄sides du
cta stetit: feriente robustior: iudicāte
sublimior. Quid iter hec nos barba
ti z debiles dicim': q̄ ire ad regna
celestia puellas per ferrū videm':
Quos ira superat: supbia inflat: ābi
tio pturbat: luxuria inq̄nat. Qu' isī
adipisci regna celoz p bella p̄secuti
onū nō possum': hoc ipsū nob' tur
pe sit q̄ deū nolum' saltē p pacē se
q̄. Ecce nulli n̄m hoc tpe dicit de'
pro me morere: s; illicita tātmō i te
desideria occide. Qui ergo in pace
subicere carnis desideria nolum':
qn̄ i bello p dño ip̄as cānē dārem':
Rursus simile eē regnū celozū sa
gene i mare misse dicit. z ex oī gene
re pisciū congregāti. Que impleta ad

litt' deducit: z in vasis boni pisces
eligūt: mali autē picuntur foras.
Sācta ecclesia sagine cōparat: qz
z piscatorib' ē cōmissa: z p eā q̄sqz
ad eternū regnū: a p̄ntis seculi flu
ctib' trahitur: ne i eterne mortis p
fūda mergat: Que ex oī genere pi
sciū cōgregat: qz ad peccatoz veniā
sapiētes z fatuos: liberos z fuos:
diuites z paupes: fortes z ifirmos
vocat. Unde z p psalmistā dī. Ad
te omnis caro veniet. Que sagena
scilicet ecclesia tūc vniuersaliter re
plet: cū i fine suo humani generis
sūma p̄cludit. Quā educūt z secus
litt' sedēt: qz sicut mare seculū ita se
culi finē significat litt' maris. In q̄
scilicet seculi fine: boni pisces in va
sis eligūt: mali picuntur foras: qz
z electi quiqz in tabernacula eterna
recipiūtur: z interni regni luce per
dita: ad ext'iores tenebras reprobi
pertrahuntur. Nunc enim bonos
malosqz cōmuniter quasi pmixtos
pisces fidei sagena nos cōtinet: sed
littus indicat sagena sancte ecclesie
quid traherat. Et quidem pisces q̄
capti fuerant mutari nō possūt: nos
āt mali capimur: s; i boitate pmuta
mur. Logitum' igit in captione: ne
diuidamur in littore. Ecce q̄ q̄ta no
bis est hodierna solemnitas: ita vt
se non modicum abdicat: si cui ex h
conuentu vestro deesse contingat.
Quid ergo in illa die acturus est q̄
a conspectu iudicis rapitur: ab ele
ctorum societate separatur: qui te
cc

nebre scit a lumine: cruciatus eterna
 combustione? Unde et hanc eandē
 comparatiōem dominus sub breuita
 te aperit cū subiūgit. Sicerit in cō
 sumatione seculi. Exibunt angeli et
 separabunt malos de medio iusto
 rum: et mittēt eos in caminū ignis:
 ibi erit fletus et stridor dentium. Hoc
 iam fratres charissimi timēdum est
 potiusq̄ exponendum. Aperta enī
 voce tormēta peccātorum dicta sunt:
 ne quis ad ignorantie sue excusatio
 nez recurreret: si quid de eterno sup
 plicio obscure diceretur. Unde sub
 ditur. Intellexistis hec omnia? Di
 cunt ei. Etiam. Atq; in conclusionē
 subiungitur. Ideo omnis scriba do
 ctus in regno celozū: similis est ho
 mini patrifamilias pferēti de the
 sauro suo noua et vetera. Si per no
 uum et vetus qd̄ dicitur vtrunq; te
 stamentum accipimus: abraam do
 ctum fuisse denegamus. Qui noui
 et veteris testamēti et si facta nouit:
 minime verba nunciavit. Moysen
 quoq; docto patrifamilias cōpara
 re non possumus: qui et si testamen
 tum vetus edocuit: noui tamē dicta
 non protulit. Duz ergo ab hoc intel
 lectu excludimur: ad alium voca
 mur. Sed in eo qd̄ vitas dicit: om
 nis scriba doctus in regno celozum
 similis est patrifamilias itelligi va
 let: q; non de his qui fuerāt: sed de
 his qui esse poterant in ecclesia loq̄
 batur. Qui tunc noua et vetera pfe
 runt: cū vtriusq; testamenti predi

camenta vocibus et moribus loquū
 tur. Quod tamē itelligi et aliter po
 test. Vetus quippe humani ge
 neris fuit: ad inferni claustra descen
 dere: p peccatis suis supplicia eter
 na tolerare. Cū per mediatoris ad
 uentum nouum aliquid accessit: vt
 sibi recte studeat vivere: celozum
 valeat regna penetrare. Et homo i
 terra edit a corruptibili vita mori
 atur in celo collocandus. Et vetus
 itaq; est vt pro culpa humanum ge
 nus in eterna pena intereat: et nouū
 vt conuersus in regnum viuat. Qd̄
 ergo in conclusionē locutionis sue
 dominus subdidit: hoc est vtiq; qd̄
 premisit. Prius enī de regni simili
 tudine thesaurum inuentum ac bo
 nam margaritam protulit: postmo
 dum vero inferni penas de malozū
 combustionē narrauit: atq; in con
 clusiōe subiungit. Ideo doctus scri
 ba in regno celozum: similis est pa
 trifamilias proferenti de thesauro
 suo noua et vetera. Ac si aperte dice
 retur. Ille in sancta ecclesia doctus
 predicator est: qui et noua scit pro
 ferre de suauitate regni et vetusta di
 cere de terrore supplicij: vt vel pena
 terreat: quos premia non inuitant.
 Audiat de regno qd̄ amet: audiat
 de supplicio vnusquisq; qd̄ timeat:
 vt torpentem animum et terre vehe
 menter inherentem: si amor ad re
 gnum nō trahit: timor minet. Ecce
 enim de gehenne expressionē dicit
 ibi fletus et stridor dentium. S; quia

presentia gaudia sequuntur perpetua lamenta: fratres charissimi vanam leticiam fugite: si illic flere formidatis. Nemo etenim potest et hic gaudere cum seculo: et illic regnare cum domino. Temporalis itaque leticie fluxa restringite: carnis voluptates edomate: quicquid animo ex presenti seculo arridet ex consideratione eterni ignis amarescat: quicquid in mente pueriliter hilarescit: huius disciplina iuuenilis celsura coerceat: ut dum sponte temporalia fugit: eterna gaudia sine labore capiat. Lectio sancti euangelij secundum mattheum. Cap. xxv.

In illo tempore: Dixit iesus discipulis suis Simile est regnum celorum decem virginibus: que accipientes lampades suas: exierunt obviam sponso et sponse. Et reliqua.

Omelia duodecima lectionis eiusdem sancti gregorii pape: habita ad populum in basilica beate virginis.

Espe vos fratres charissimi ammonedo prava opera fugere: mundi huius inquinamenta deuitare: sed hodierna sancti euangelij lectione compelloz dicere: ut et bona que agitis cum magna cautela teneatis: ne per hoc quod a vobis rectum geritur: fauor aut gratia humana requiratur: ne appetitus laudis subrepat: et quod foris ostenditur: intus a mercede vacuetur. Ecce enim redeptoris voce decem virginibus: et omnes dicuntur virginibus: sed tamen intra beatitudinis ianuam non omnes receperunt.

quia earum quedam dum de virginitate sua gloriam foris expetunt: in vasis suis oleum habere noluerunt. Sed prius querendum nobis est: quid sit celorum regnum: aut cur decem virginibus comparetur: que etiam virginibus prudentes et fatue dicantur. Dum enim celorum regnum constet: quare reproborum nullus ingreditur: etiam fatuis virginibus cur simile esse perhibetur? Sed sciendum est: quod sepe in sacro eloquio regnum celorum presentis temporis ecclesia dicitur. De quo in alio loco dominus dicit. Mittet filius hominis angelos suos et colligent de regno eius omnia scandala. Neque enim in illo regno beatitudinis in qua pax summa est: inueniri scandala potuerunt que colligantur. Et vnde rursum dicit. Qui ergo soluerit unum de mandatis istis minimis: et docuerit sic homines: minimus vocabitur in regno celorum. Qui autem fecerit et docuerit: hic magnus vocabitur in regno celorum. Mandatum quippe soluit et docet: qui hoc quod se voce predicat: quod viuendo non implet. Sed ad regnum eterne beatitudinis peruenire non valet: qui non vult opere implere quod docet. Quomodo ergo in eo minimus vocabitur: qui ad hoc nullomodo intra permittitur? Quid itaque per hanc sententiam: nisi presens ecclesia electorum regnum dicitur: in qua doctor qui mandatum soluerit minimus vocatur? Quia cuius vita despicitur: restat ut eius predicatio contentenatur. In quibus autem corporis sensibus unusquisque subsistit. Seminatus

autē quinariorum: denarium perficit. Et quod ex viroque sexu fidelium multitudo colligitur: sancta ecclesia decem virginibus similis denūciatur: in qua quod mali cum bonis: et reprobi cum electis admixti sunt: recte similis virginibus prudentibus et fatuis esse prohibetur. Sunt namque plerique continentes: qui ab exteriori se appetitu custodiunt: et sepe ad interiora rapiuntur. Carnes macerant: et toto desiderio ad supernam patriam anhelant: eterna premia expectant: pro laboribus suis recipere laudes humanas nolunt. Hi nimirum gloriam suam non in ore hominum ponunt: sed intra conscientiam regunt. Et sunt plerique qui corpus per abstinentiam affligunt: sed de ipsa ipsa abstinentia humanos fauores expectant: doctrine insunt: indigentibus multa largiuntur. Sed fatue profecto sunt virgines: quia solam laudis transitorie retributionem querunt. Unde et aperte subdit. Quique fatue non sumpservit oleum secum: prudentes autem acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Per oleum quippe nitorem glorie designat. Vascula autem nostra sunt corda: in quibus firmus cuncta que cogitamus. Prudentes ergo oleum in vasis habent: quia nitorem glorie intra conscientiam retinent: paulo attestante qui ait. Gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre. Fatue autem virgines oleum secum non sument: quia gloriam intra conscientiam non habent: dum hanc ab ore

proximorum querunt. Notandum vero quod omnes lampades habent: sed omnes oleum non habent: quia plerique bona in se opera cum electis et reprobi ostendunt: sed soli ad spiritum cum oleo veniunt: qui de his que foris egerunt: intus glorie requirunt. Unde per psalmistam quoque de sancta electorum ecclesia dicitur. Omnis gloria eius filie regis ab intus. Dormam autem faciente spiritu: dormitauerunt omnes et dormierunt. Quia dum venire iudex ad extremum iudicium differt: electi et reprobi in mortis somno sopiuntur. Dormire etenim: mori est. Ante somnum vero dormire est: ante mortem a salute languescere: quia per pondus egritudinis: peruenit ad somnum mortis. Media autem nocte clamor factus est: ecce sponsus venit: exite obviam ei. De adventu sponsi clamor in media nocte fit: quia sic dies iudicii subreperit: ut prevederi non valeat quando veniet. Unde scriptum est. Dies domini sicut fur in nocte: ita veniet. Tunc omnes virgines surgunt: quia electi et reprobi a somno sue mortis excitantur. Lampades ornant: quia sua secum opera numerant: pro quibus eternam recipere beatitudinem expectant. Sed lampades fatuarum virginum extinguunt: quia earum opera que clara hominibus foris apparuerunt: in adventu iudicis intus obscurantur: et a deo retributionem non

inueniunt: quia pro his receperunt laudes quas amauerunt. Quid est autem quod tunc a prudentibus oleum petunt: nisi quod in aduentu iudicis cum se intus vacuas inuenerit: testimonium foris querunt. Ac si a sua fiducia decepte proximis dicant: quare nos quod si sine opere repelli respicitis: dicite de nostris operibus quid vidistis. Sed prudentes virgines respondet dicentes: ne forte non sufficiat nobis et vobis. In illo enim die quod tamen de quibusdam in pace ecclesie quiescentibus loquor sibi metipsum testimonium vniuscuiusque vix sufficit: quam tamen et sibi et proximo. Ubi et peritinus per increpationem subdit. Ite potius ad vendentes: et emite vobis. Venditores quippe olei adulatores sunt. Qui enim accepta qualibet gratia vanis suis laudibus nitorem glorie offerunt: quasi oleum vendunt. De quo profecto oleo: psalmista dicit. Oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. Principale etenim nostrum caput est. Appellatione autem capitis: ea que principat corpori mens vocat. Impinguat ergo caput oleum peccatoris: cum demulcet mentem fauore adulantis. Sed dum irretit emere: venit sponsus: quare cum vite sue testimonium a primis querunt: iudex venit que non opum sed cordium testis est. Que autem parate erant: intrauerunt cum eo ad nuptias: et clausa est ianua. Quod si sapere in cordis palato possit quod admirationis

habet quod dicitur: venit sponsus: quod dulcedinis: intrauerunt cum eo ad nuptias: quod amaritudinis: et clausa est ianua. Venit quippe ille que aduentu suo elementa concutit: in cuius conspectu celum et terram contremiscit. Unde etiam per prophetam dicit. Adhuc semel et ego mouebo non solum terram: sed etiam celum. Ad cuius examen omne humanum genus deducitur: cui ad vindictam malorum: remunerationemque bonorum angeli: archangeli: throni: principatus et dominationes obsequuntur. Pensate fratres charissimi ad spectum tanti iudicis qui in illo die terror erit: quando iam in pena remedium non erit. Que illa confusio cui reatu suo exigente continget in conuentu omnium hominum angelorumque erubescere: que pauor eum quem tranquillum mens humana capere non valet: etiam iratum videre? Quem diem bene propheta intuens ait. Dies ire dies illa: dies tribulationis et angustie: dies calamitatis et miserie: dies tenebrarum et caliginis: dies nebule et turbis dies tube et draconis. Pensate ergo fratres charissimi extremi die iudicij super corda reproborum que aspitate propheta vidit amarescere: que tot appellationibus non valet explicare. Quanta vero tunc erit electorum leticia: que et ei merentur visione gaudere: et cuius conspectu videt et elementa contremiscere: cum eo simul ad nuptias intrare: que et in sponsi nuptiis gaudent et tamen ipsi sunt

spōse qz iūlo eterni regni thalamo
visioni nre deus coniungit. Que vi
delicet visio nūquā iā i ppetuū ab a
moris sui āplexib⁹ euellet. Tū cre
gni ianua lugentibus claudet: que
modo quotidie penitētib⁹ aperit.
Erit nāqz z tunc penitētia: sed fru
ctuosa nō erit: qz nequāqz tūc veniā
inueniet: q̄ modo aptū venie tps per
dit. Hinc etenī paul⁹ dicit. Ecce nūc
tps acceptabile: ecce nūc dies salutis.
Hic ppheta ait. Querite dñm dū i
ueniri pōt inuocate eū dū ppe est.
Unde z easdē fatuas virgines ino
cātes dñs non audit: qz iterdusa re
gni ianua: ijs q̄ ppe eē poterat nūc
per exauditionē: tūciā ppe nō erit.
Nā subditur. Nouissime veniunt
relique virgines dicentes. Dñe dñe
aperi nobis. At ille respondēs ait.
Amen dico vobis: nescio vos. Ibi
iā a dño nō potest mereri qd̄ petit:
qui hic noluit audire qd̄ iussit. Qui
tps congrue penitētie perdidit: fru
stra an̄ regni ianua cū p̄tib⁹ venit.
Hinc est enīz qd̄ per salomonē dñs
dicit. Vocavi z renuistis: extendi
manuum meam: z nō fuit q̄ aspice
ret: desperistis omne cōsilium meū
z increpationes meas neglexistis.
Ego quoqz in interitu v̄ro ridebo:
z sub sannabo cū vob̄ qd̄ timebatis
aduenerit. Cū irruerit repentina ca
amitas: z iteritus quasi tempestas
ingruerit. Quando venerit sup̄ vos
tribulatio z angustia: tūc inuoca
bunt me z non exaudiam: manecō

surgent z non inuenient me. Ecce
peri clamant: z repulsionis sue do
lore cōpulle: appellationē dñantis
ingeminant dicentes. Dñe dñe ape
ri nobis. Preces offerūt sed nesciū
tur: qz tūc velut icognitos deus de
serit: quos modo suos p vite meri
tū nō agnoscat. Ubi apte quoqz ge
neralis ad discipulos exortatio sub
infertur cū dicit. Vigilate itaqz qz
nescitis diem neqz horā. Quia pōt
peccata deus penitētiā suscipit: si sci
ret q̄sqz de p̄senti seculo quo tēpore
exiret: aliud tēpus voluptatib⁹ atqz
aliud penitētie aptare potuisset. S̄z
qui penitēti veniā spopōdit: peccā
ti diē crastinū nō p̄misit. Semp̄ er
go extremū diem debem⁹ metuere:
quē nūqz possum⁹ p̄uiderē. Ecce
hūc ip̄m diē in quo loq̄mur ad idu
tiatur p̄uersionis accepim⁹: z tamē
mala q̄ fecim⁹ flere recusam⁹. Non
solū cōmissa nō plāgimus: s̄z et que
defleatur augem⁹. Et si aliqua nos
egritudo corripiat: si signa egritudi
nis vicinā mortem denūtiēt: indu
tias viuēdi q̄rimus: vt peccata n̄a
defleamus: z eas cum magno estu
desiderij petimus: quas acceptas
modo pro nichilo habemus. Rem
fratres refero quam si intente audi
re vult caritas vestra: ex considera
tione illius vehementer instruetur.
Quidam vir nobilis in valeria pro
uincia Crisarius nomine fuit: quē
lingua rustica populus criserius vo
cabat: vir valde idoneus sed tātum

plenus vitijis quatum rebus: superbia tumidus carnis sue voluptatibus subditus: in adquerendis rebus avaritie facibus accessus. Sed cum tot eius malis dominis finem ponere decrevisset: sicut a religioso quodam qui nunc super est propinquo illius didici: corporis languore percussus est. Qui ad extremum veniens: eadem hora qua iam de corpore erat exiturus: apertis oculis vidit tetros et nigerrimos spiritus coram se assistere: et vehementer imminere ut ad inferni claustra se raperent. Cepit tremere: pallefcere: et sudare: et magis vocibus inducias petere: filiumque suum nomine maximum quem ipse iam monachus monachum vidi nimis et turbatis clamoribus vocare dicens. Maxime curre: nunquam tibi aliquid mali feci: in fide tua me suscipe. Tunc turbatus mox maximus affuit: lugens et perstrepens familia convenit. Eos autem quos ille insistentes sibi graviter tollerebat: ipsi malignos spiritus videre non poterant. Sed eorum presentiam in confusione et in pallore et tremore illius qui traheretur videbant. Pavore autem terre eorum imaginis lucillucque vertebatur in lectulo. Jacebat in sinistro latere aspectum eorum ferre non poterat vertebatur ad parietem: ibi aderant. Cumque constrictus nimis relaxari se iam posse desperaret: cepit magnis vocibus

clamare dicens. Indutias vel usque mane inducias vel usque mane. Sed cum hec clamaret: in ipsis suis vocibus de habitaculo sue carnis evulsus est. De quo nimirum constat: quod pro nobis ista non pro se vidit: ut eius visio nobis proficiat: quos adhuc divina patientia longanimitate expectat. Nam illi tetros spiritus ante mortem vidisse et inducias petisse quid profuit: qui easdem inducias quas petijt non accepit. Nos ergo fratres charissimi: nos sollicitate ista cogitemus: ne nobis inuacuum tempora pereant: et tunc queramus ad bene agendum vivere: cum iam compellimur de corpore exire. Mementote quid veritas dicat. Orate ne fiat fuga vestra hyeme vel sabbato. Per legis quippe mandatum ambulare longius in sabbato non licet. Hyems quoque ad ambulandum impedimentum est: quod gressus ambulatum torporis frigoris astrigit. Ait ergo. Orate ne fiat fuga vestra hyeme vel sabbato. Ac si aperte dicat. Videte ne tunc gratis peccata vestra fugere: quando non licet ambulare. Illud ergo tempus quo fugere non licet: modo debet cogitari dum licet. Illa hora est nostri exitus semper intuenda: ista redemptoris ammonitio ante mentis oculos semper ponenda que ait. Vigilate itaque quod nescitis diem neque horam. In talia professorum secundum lucam.

Capi. xij.

cc iij

In illo tempore: Dixit iesus discipulis suis. Sint lumbi vestri percincti: et lucerne ardentes in manibus vestris: et vos similes hominibus expectantibus dominum suum quando revertatur a nuptiis. Et reliqua.

Omelia tertiadecima lectionis eius de sancti gregorii pape habita ad populum in basilica beati petri apostoli.

Sancti euangelii fratres charissimi aperta est vobis lectio recitata. Sed ne aliquibus ipsa eius planities alta fortasse videatur: eas sub breuitate transcurramus: quatenus eius expositio ita nescientibus sit cogitata: ut tamen scientibus non sit onerosa.

Quia vir is luxuria in lumbis sit: feminis autem in umbilico testatur dominus qui de diabolo ad beatum iob loquitur dicens. Virtus eius in lumbis eius: et fortitudo illius in umbilico ventris eius. A principali igitur sexu lumborum nomine luxuria designatur: cum dominus dicit. Sint lumbi vestri percincti. Lumbos enim percingimus: cum carnis luxuriam per continentiam coartamus. Sed quia minus est mala non agere: nisi et quicquid studeat et bonis operibus insudare: pertinens additur. Et lucerne ardentes in manibus vestris. Lucernas quippe ardentes in manibus tenemus: cum per bona opera proximis nostris lucis exemplum nostram. De quibus perfecto operibus dominus dicit. Luceat lux vestra coram hominibus: ut videant opera vestra bona et glorificent patrem vestrum qui in celis est.

Duo autem sunt qui iubentur: et lumbos restringere: et lucernas tenere: ut et mundicia sit castitas in corpore: et lumen veritatis in operatione. Redemptori etenim non vnum sine altero placere nequaquam potest. Si autem is qui bona agit ad huc luxurie in quinamenta non deserit: aut is qui castitate preminet: necdum se per bona opera exercet. Nec castitas ergo magna est sine bono opere: nec opus bonum est aliquid sine castitate. Sed et si utrumque agitur: restat ut quisquis ille est spe ad supernam patriam tendat: nequaquam se a vitis pro mundi huius honestate contineat: qui et si bona quedam aliquando pro honestate inchoat: in eius tamen intentione non debet permanere: nec per bona opera presentis mundi gloriam querere: sed totam spem in redemptoris sui aduentu constituat. Unde et pertinens subditur. Et vos similes hominibus expectantibus dominum suum: qui revertatur a nuptiis. Ad nuptias quippe dominus abiit: quia resurgens a mortuis: ascendens in celum supernam sibi multitudinem angelorum novum hominem copulavit. Qui tunc revertitur: cum nobis iam per iudicium manifestat. Bene autem de suis expectantibus subdit: ut cum venerit et pulsauerit: confestim aperiat ei. Venit quippe dominus cum ad iudicium properat. Pulsat vero: cum iam per egritudinis molestiam: esse mortem vicinam designat. Qui confestim aperit: si hunc cum amore suscipimus. Aperire enim iudici pulsanti non vult: qui

exire de corpore trepidat: et videre eum quem contempsisse se meminit iudicem formidat. Qui autem de sua spe et operatione securus est: pulsanti confestim aperit: quia letus iudicem sustinet: et cum tempus propinque mortis agnouerit: de gloria retributionis hilarescit. Unde et prius subditur. Beati sunt serui illi: quos cum venerit dominus: inuenerit vigilantes. Vigilat: qui ad aspectum veri luminis mentis oculos apertos tenet. Vigilat: qui suat operando quod credit. Vigilat: qui a se torporis et negligentie tenebras repellit. Hinc etenim paulus dicit. Euigilate iusti: et nolite peccare. Hinc rursus ait. Hora est iam nos de somno surgere. Sed ueniens dominus quid vigilantibus exhibeat audiamus. Amen dico uobis: qui percipiet se: et faciet illos discubere: et transiens ministrabit illis. Percipiet se: id est ad retributionem preparat. Faciet illos discubere: id est in eterna quiete refoueri. Discubere quippe nostrum: in regno quiescere est. Unde rursus dominus dicit. Venient et recubent cum abraam isaac et iacob. Transiens autem dominus ministrat: quia lucis sue illustratione nos satiat. Transire vero dictum est: cum de iudicio ad regnum redit. Vel certe dominus nobis post iudicium transire: quod ab humanitatis sue forma: in diuinitatis sue contemplationem nos eleuat. Et transire eius est in claritatis sue speculatione nos ducere cum eum que in huma-

nitate in iudicio cernimus: etiam in diuinitate post iudicium uidemus. Ad iudicium quippe ueniens in forma serui omnibus apparebit: quod scriptum est. Uidebunt in quem transierunt. Sed cum reprobi in supplicium corruunt: iusti ad claritatis eius gloriam pertrahuntur: sicut scriptum est. Tollatur impius: ne uideat gloriam dei. Sed quid si serui in prima uigilia negligentes existunt? Prima quippe uigilia: primum tempus est. id est puericia. Secunda adulescentia uel iuuentus: que auctoritate sacri eloquii unum sunt dicentis. Letare iuuenis in adulescentia tua. Tertia autem senectus accipitur. Qui ergo uigilare in prima uigilia noluit: custodiat uel secundam: ut qui conuerti a prauitate suis in puericia neglexit: ad uias uite saltem in tempore iuuentutis euigilet. Et qui uigilare in secunda uigilia noluit: tertie uigilie remedia non amittat: ut qui in iuuentute ad uias uite non euigilat: saltem in senectute resipiscat. Prima quippe uigilia: prime etatis custodia est. Sed neque sic desperandum est: et a bono opere cessandum. Nam longanimitatis sue patientiam insinuat dominus cum subdit. Et si uenerit in secunda uigilia: et si in tertia uigilia: et ita inuenerit beati sunt serui illi. Pensate fratres charissimi: quia concludit dei pietas duriciam nostram. Non est iam quid homo excusationis inueniat. Deus despicitur et expectat con-

contempni se videt et reuocat. Iniu-
riam de contemptu suo suscipit: et
tamen quandoque reuertentibus etiam
premia promittit. Sed nemo hanc
eius longanimitatem negligat: quia ta-
nto districtiore iusticiam in iudicio ex-
ercet: quanto longiorem patientiam
ante iudicium pro rogauit. Hinc et
enim paulus dicit. An ignoras quoniam
benignitas dei ad penitentiam te ad-
ducit: Tu autem secundum duriti-
am tuam et cor in penitentes: thesau-
ricas tibi iram in die ire et reuelati-
onis iusti iudicij dei. Hinc psalmi-
sta dicit. Dominus iustus iudex: for-
tis et longanimis. Dicturus quippe
longanimum promissit iustum: ut quem
vides peccata delinquentium diu
patienter ferre: scias hunc etiam quan-
doque districte iudicare. Hinc per quem-
dam sapientem dicitur. Altissimus
est enim patiens redditor. Patiens
enim redditor dicitur: quia pecca-
ta hominum et patitur et reddit. Quos
diu ut conuertantur tollerat: non
conuersos duriter damnat. Ad excuti-
endam vero mentis nostre desidiam
etiam exteriora damna per similitu-
dinem ad medium deducuntur: ut
per hec aius ad sui custodiam susci-
tetur. Nam dicitur. Hoc autem
scitote: quia si sciret paterfamilias quoniam
hora fur veniret: vigilaret utique et
non siveret perfodi domum suam.
Ex qua premissa similitudine: etiam
exortatio subinfertur cum dicitur.
Et vos estote parati: quia quia hora

non putatis filius hominis veniret.
Nesciente et enim paterfamilias fur
domum perfodit quia dum a sua custo-
dia spiritus dormit: improvisa mors
ueniens carnis nostre habitaculum
irrupit: et eum quem dominum do-
minus inuenerit dormientem necat.
Quia cum ventura damna spiritus
minime preuidet: hunc mors ad sup-
plicium nescientem rapit. Furi autem
resisteret si vigilaret: quia aduentum
iudicis qui occulte animas rapit pre-
cauens: ei penitendo occurreret: ne
impenitens periret. Hanc vero ul-
timam dominus noster ideo vobis
voluit esse in cogitatione: ut semper
possit esse suspecta: ut dum illam pre-
uidere non possumus: ad illam sine
intermissione preparemur. Proinde
fratres mei in conditione mortalita-
tis vestre mentis oculos figite veni-
enti vos iudici per fletus quotidie
et lamenta preparete. Enim certa mors
maneat omnibus: nolite de tempo-
ralis vite providentia in certa cogi-
tare. Terrenarum rerum vos cura
non agraueat. Quamlibet enim auri
et argenti molibus circumdetur: qui-
buslibet pretiosis vestibus indug-
tur caro: quod est aliud quam caro? No-
lite ergo attendere quid habetis: sed
quid estis. Vultis audire quid estis?
Propheta iudicat dicens. Vere fe-
num est populus. Si enim fenum
populus non est: ubi sunt illi qui ea
que colimus hodie vobiscum trans-
acto anno beati felicis natalitia cele-

brauerunt? Quanta et qualia de presentis vite provisione cogitabant: sed sub repente mortis articulo: repente in is que preuidere nolebant inuenti sunt: et cuncta simul temporalia que tractata quasi stabiliter tenere videbantur: amiserunt. Si ergo transacta multitudo generis humani per natiuitatem uiruit in carne: per mortem aruit in puluere: uidelicet fenem fuit. Quia igitur momentis suis hore fugiunt: agite fratres charissimi ut in boni operis mercede teneantur. Audite quod sapiens salomō dicat. Quod cumque potest manus tua facere: instanter operare: quia nec opus nec ratio: nec sapientia: nec scientia erunt apud inferos quo tu prope-
ras. Quia ergo et uenture mortis tempus ignoramus: et post mortem operari non possumus super est: ut ante mortem tempora indulta rapiamus. Sic enim sic mors ipsa cum uenerit uincitur: si priusquam ueniat semper timeatur. Lectio sancti euangelij secundum iohannem. Cap. x.

In illo tempore: dixit iesus discipulis suis. Ego sum pastor bonus: bonus pastor animarum suarum ponit: pro omnibus suis. Mercenarius autem et qui non est pastor cuius nostre oues proprie: uidet lupum uenientem: et dimittit oues et fugit: et reliqua.

Omnia quartadecima lectio eiusdem beati gregoriū pape: habita ad populū: in basilica beati petri apostoli.

Adistis frēs charissimi exle

ctione euangelica eruditionem uestram audistis et periculum nostrum. Ecce enim is qui non ex accidenti dono sed essentialiter bonus est: dicit ego sum pastor bonus. Atque eiusdem bonitatis formam quam nos imitemur adiungit dicens. Bonus pastor animam suam ponit pro ouibus suis. Fecit quod monuit: ostendit quod iussit. Bonus pastor pro ouibus suis animam suam posuit: ut in sacramento nostro corpus suum et sanguinem uerteret: et oues quas redemerat carnis sue alimentis satiare. Ostens a nobis est igitur de contemptu mortis uia quam sequamur apposita forma cui ipsi uiamur. Primum nobis est: exteriora nostra misericorditer ouibus eius impedere postremum uero si necesse sit etiam mortem nostram pro eiusdem ouibus ministrare. A primo autem hoc minimo: peruenitur ad postremum maius. Sed cum in comparabiliter longe sit melior anima qua uiuimus terrena substantia quam exterius possidemus: qui non dat pro ouibus substantiam suam quando pro his daturus est: animam suam et sunt nonnulli: qui dum plus terrenam substantiam quam oues diligunt merito nomen pastoris perdunt. De quibus prius subditur. Mercenarius autem et qui non est pastor cuius non sunt oues proprie uidet lupum uenientem: et dimittit

oues et fugit. Non pastor sed mer-
 cenarius vocat: qui non pro amore in-
 timo oues dominicas: sed ad tempo-
 rales mercedes pascit. Mercena-
 rius quippe est: qui locum quidem pasto-
 ris tenet: sed lucra animarum non que-
 rit: terrenis commodis inhiat: hono-
 re prelatiois gaudet: temporalibus lu-
 cris pascit impensa sibi ab homini-
 bus reuerentia letatur. Iste sunt ete-
 nim mercedes mercenarii: ut pro eo
 ipso quod in regimine laborat: hic quod
 querit inueniat: et ab hereditate gre-
 gis in posterum alienum existat. Utrum
 vero pastor sit an mercenarius co-
 gnosci veraciter non potest: si occa-
 sio necessitatis deest. Tranquillita-
 tis enim tempore plerumque ad gregis
 custodiam sicut verus pastor: sic et
 mercenarius stat: sed lupo veni-
 ens indicat: quo quisque animo super
 gregis custodiam stabat. Lupus ete-
 nim super oues venit: cum quilibet
 iniustum vel raptorem fideles quosque at-
 que humiles opprimit. Sed is qui
 pastor esse videbatur et non erat re-
 liquit oues et fugit: quia dum sibi ab
 eo periculum metuit: resistere ei in
 iusticie non presumat. Fugit autem
 non mutando locum: sed subtra-
 hendo solatium. Fugit: quia in iu-
 sticia vidit et tacuit. Fugit: quia se sub
 silentio abscondit. Quibus bene pro-
 pheta dicitur. Non ascendi-
 stis ex aduerso: neque opposuistis
 murum pro domo israel: ut staretis
 in prelio in die domini. Ex aduerso

quippe ascendere est: quibuslibet po-
 testatibus prave agentibus ratio-
 nis libera voce contraire. Et in die
 domini pro domo israel in prelio sta-
 mus: ac murum opponimus: si fi-
 deles innocentes contra peruerso-
 rum iniusticias ex iusticie auctori-
 tate vindicamus. Quod quia merce-
 narius non facit: cum venientes lupo
 viderit: fugit. Sed est alius lupo qui
 sine cessatione quotidie non corpo-
 ra sed mentes dilaniat: malignus
 videlicet spiritus: qui causas fide-
 lum insidians circuit: et mortem ani-
 marum querit. De quo lupo mox sub-
 ditur: et lupo rapit: et dispergit o-
 ues. Lupus venit et mercenarius
 fugit: quia malignus spiritus men-
 tes fidelium in temptatione dilaniat:
 et is qui locum pastoris tenet: curam
 sollicitudinis non habet. Anime pe-
 reunt: et ipse de terrenis commodis
 letatur. Lupo rapit et dispergit oues:
 cum alium ad luxuriam pertrahit:
 alium in auaritia accendit: alium in
 superbiam erigit: alium per iracun-
 diam diuidit: hunc inuidia stimu-
 lat: illum fallacia supplantat. Qua-
 si ergo gregem lupo dissipat: cum
 fidelem populum diabolus per tem-
 ptationes necat. Sed contra hec
 mercenarius nullo celo accenditur:
 nullo feruore dilectionis excitatur:
 quia dum solum exteriora commo-
 da requirit: interiora gregis dam-
 na negligenter patitur. Unde et
 mox adiungitur. Mercenarius

autē fugit: quia mercēnari⁹ est ⁊ nō
 pertinet ad eū de ouibus. Sola er-
 go causa est vt mercēnarius fugiat
 quia mercēnarius est. Ac si aperte
 diceretur. Stare in periculo ouī-
 um non potest: quia in eo qđ ouib⁹
 preest: nō oues diligit sꝫ lucrū ter-
 renum querit. Dum enim honorem
 amplectitur: dñ tēporalibus cōmo-
 dis letatur: opponere se cōtra peri-
 culum trepidat: ne hoc qđ diligit
 amittat. Sed quia redēptor noster
 culpas ficti pastoris innotuit: iterū
 formā cui debeamus imprimi ostē-
 dit dicēs. Ego sum pastor bonus:
 atqꝫ sbiūgit: ⁊ cognosco meas: hoc
 est diligo: ⁊ cognoscūt me mee: ac si
 apte dicat: diligētes nō obsequūt.
 Qui enī vītatem nō diligit: adhuc
 minime cognouit. Quia ergo audi-
 stis fratres charissimi periculū no-
 strum: pensate in verbis dominicis
 etiā periculū vestrū. Videte si oues
 eius estis: videte si eū cognoscitis:
 videte si lumē veritatē scitis. Scitis
 autē dico nō per fidē: sed per amorē.
 Scitis dico non ex credulitate: sed
 ex operatione. Nam idem ipse qui
 hec loq̄tur iōānes euāgelista testa-
 tur dicēs. Qui dicit se nosse deum ⁊
 mandata eius nō custodit: mēdax
 est. Unde et hoc in loco dominus
 protinus subdit. Sicut nouit me pa-
 ter ⁊ ego agnosco patrē ⁊ animam
 meam pono pro ouibus meis. Ac
 si aperte dicat. In hoc p̄stat quia ⁊
 cognosco patrē ⁊ cognoscor a patre

quia animā meā pono pro ouibus
 meis: idest ea charitae q̄ p ouibus
 morior: quātū patrē diligā ostēdē-
 do. Quia vero non solū iudeaz: sed
 etiā gēilitatē redimere venerat:
 adiungit. Et alias oues habeo que
 nō sunt ex hoc ouili: ⁊ illas oportet
 me adducere: ⁊ vocē meam au-
 diēt ⁊ fiet vnū ouile ⁊ vnus pastor.
 Redemptionem nostram qui ex
 gentili populo venimus dominus
 aspererat: cum se adducere ⁊ alias
 oues dicebat. Hoc quōtidie fieri fra-
 tres asplicitis: hoc reconciliatis pro
 gentiibus factum hodie vidistis.
 Quasi enim ex duobus gregibus
 vnū ouile efficit: quia iudaicum
 et gentilem populum in sua fide
 coniungit: paulo attestante qui ait.
 Ipse ē pax nostra: qui fecit vtraqꝫ
 vnū. Dum enim ad extremaz vitā
 ex vtraqꝫ natione simplices eligit:
 ad ouile p̄ oprium oues deducit.
 De quibus profecto ouibus rursū
 dixit. Oues mee vocem meam au-
 diunt: ⁊ ego cognosco eas: ⁊ sequū-
 tur me: ⁊ ego vitam eternā do eis.
 De quibus ⁊ paulo superius dixit.
 Per me si quis introierit saluabit:
 ⁊ ingredietur ⁊ egredietur: ⁊ pascua
 inueniet. Ingridietur quippe ad fi-
 dem: egredietur vero a fide ad spe-
 cies: a credulitate ad contemplatio-
 nem. Pascua autem inueniet in eter-
 na refectione. Oues ergo eius pa-
 scua inuenient: quia quisquis illum
 corde simplici sequitur: eterne viti-

ditatis pabulo nutritur. Que autē sunt istarum ouium pascua: nisi interna gaudia sempiternae virentis paradisi? Pascua namque electorum sunt vultus presentis dei: qui dū sine defectu aspiciuntur: sine fine in eis vite cibo satiatur. In istis pascuis de eternitatis satietate leti sunt: quique iam laqueos voluptuose temporalitatis euaserunt. Ibi hymnidici angelorum chori: ibi societas supernorum ciuium: ibi dulcis solennitas a peregrinationis huius tristi labore redeuntium: ibi prouidi prophetarum chori: ibi iudex duodecim apostolorum numerus: ibi innumerabiliū martyrum victor exercitus: tanto illic letior: quanto hic durius afflictus: ibi pressorum constantia primis sui perceptione solata: ibi fideles viri quos a virilitatis sue robore voluptas seculi emollire non potuit: ibi sancte mulieres: que cum seculo et sexu vicerunt: ibi pueri qui hic annos suos moribus transcendunt: ibi senes: quos hic et etas debiles reddidit: et virtus operis non reliquit. Queramus ergo fratres hec pascua in quibus cum tantorum ciuium solennitate gaudeamus. Ipsa nos letantius festiuitas inuitet. Certe si cubi populus mundinas celebraret: si ad alicuius ecclesie dedicationem denunciata solennitate concurreret: festinaremus omnes simul inueniri: interesse vnusquisque satageret: graui se damno afflictum crederet: si solennitate communis leticie non videret.

Ecce in celestibus electorum ciuium leticia agitur: vicissim de se omnes in suo quatuor gratulantur: et tamen nos ad amorem eternitatis tepidi nullo desiderio ardemus. Interesse tante solennitati non querimus: priuamur gaudiis: et leti sumus. Accendamus ergo animum fratres: recalescat fides in id quod credidit: inardescant ad superna nostra desideria: et si amare iam ire est ab eterne solennitatis gaudio nulla nos aduersitas reuocet: quia et si quis ad locum propositum ire desiderat: eius desiderium quolibet via asperitas non immutat. Nulla nos prosperitas blandiens seducat: quia stultus viator est: qui in itinere amena prata aspiciens obliuiscitur: quod tenebat. Loto ergo desiderio ad superna patriam animus anhelet: nihil in hoc mundo appetat quod constat quod citius relinquit: ut si celestis pastoris veraciter oues sumus quod in via delectatione non figimur eternis pascuis in quatione satiemur: ipso adiuuante qui vivit et regnat cum patre et spiritu sancto in secula seculorum. amen. Lectio sancti euangelij secundum lucam. Cap. viij.

In illo tempore. Dixit iesus turbis similitudinem hanc. Exiit qui seminat: seminare semen suum: et dum seminat: aliud cecidit secus viam et conculcatum est: et volucres celi comederunt illud: aliud cecidit super petram: et natum aruit quod non habebat humorem: et reliqua. Dmelia decimaquinta lectionis eiusdem bea

ti gregoriū pape habita ad populū
in basilica beati pauli apostoli.

Actio sancti euangelij quam
modo fratres charissimi au-
distis expositione non indiget: sed
admonitione. Quam enim per se-
metipsam veritas exposuit: hanc di-
scutere humana fragilitas non pre-
sumit. Sed est qđ sollicitē in hac ip-
sa expositiōe dominica pensare de-
beatis: quia si nos vobis semen ver-
bū: agrus mundū: volucres demo-
nia: spinas diuitias significare dice-
remus: ad credendum nobis mens
forsitan vestra dubitaret. Unde et
idem dominus per semetipsum di-
gnatus est exponere qđ dicebat: vt
sciatis rerū significationes querere
in his etiam que per semetipsum no-
luit explanare. Exponēdo ergo qđ
dixit: figuratē se loqui innotuit:
quatinus vos certos redderet: cuz
vobis nostra fragilitas verborum
illius figuras aperiret. Quis enim
mibi vnq̄ crederet: si spinas diui-
tias interpretari voluissem: maxi-
me cuz ille pungant: iste delectēt. Et
tamē spine sūt: qz cogitationū sua-
rum punctationibus mentē lacerāt: et
cū vsqz ad peccatū ptrahunt: quasi
infecto vulnere cruentāt. Quas bñ
b̄ i loco: alio euāgelista testante ne-
quaq̄ domin⁹ diuitias sed fallaces
diuitias appellat. Fallaces etenim
sūt: que nobiscz diu pmanere nō
possunt. Fallaces sunt: que mētis
nostre inopiam non expellunt. So-

le autem diuitie vere sunt: que nos
diuites virtutibus faciunt. Si ergo
fratres charissimi esse diuites cupi-
tis veras diuitias amate. Si culmē
veri honoris q̄ritis: ad celeste regnū
tendite. Si gloriā dignitatum diu-
gitis: in illa superna angelorum cu-
ria adscribi festinate. Verba domi-
ni que aure percipitis: mente retine-
te. Cibis enim mentis est sermo dei
et quasi acceptus cibus stomacho
languente reijcitur: quando audit⁹
sermo in ventre memorie non tene-
tur: Sed quisquis alimenta non
retinet: huius profecto vita despe-
ratur. Eterne ergo mortis pericu-
lum formidate: si cibuz quidem sa-
cre exhortationis accipitis: s; ver-
ba vite idest alimēta iusticie in me-
moriam non tenetis. Ecce transit om-
ne qđ agitis: et ad extremum iudi-
cium sine vlla momenti interpositi-
one quotidie volētes nolētesqz pro-
peratis. Cur ergo amatur qđ relin-
quitur? Cur illō negligitur quo p-
uenitur? Memētote qđ dicit. Si
quis habet aures audiendi audiat.
Omnes enim qui illic aderant au-
res corporis habebant: sed quia cū
ctis aures habētibus Si q̄s hz au-
res audiēdi audiat dicit: aures pro-
culdubio cordis req̄rit. Curate er-
go vt acceptus sermo in cordis au-
re remaneat: curate ne semen iuxta
viā cadat: ne malign⁹ spūs veniat et
a memoria vrbū tollat. Curate ne pe-
trosa terra semen excipiat: et fructū

boni opis sine p̄sauerāt̄ie radicib⁹
mittat. Multi enī libet qđ audiūt:
boni opis initia p̄ponunt: sed mox
vt fatigari aduersitatibus ceperūt
inchoata derelinquunt. Petrosa er
go terra humorē non habuit: q̄ hoc
qđ germinauerat ad fructū p̄seue
rantie non perduxit. Multi nanq̄
cum verbū contra auariciā audiūt
eādē auariciā detestantur: rerum
omnium contēptum laudant. Sed
mox vt viderit eorum animus qđ
concupiscat: obliuiscitur qđ lauda
bat. Multi cū verbū contra luxuri
am audiūt: pollutiones carnis non
solum p̄petrare non appetunt: sed
etiā p̄petrata erubescūt: sed mox vt
carnis species eorū oculis apparet:
sic mens ad desideriiū rapitur: ac si
adhuc ab ea nihil sit p̄tra hec eadē
desideria deliberatū. Et damnāda
agit q̄ quicqđ egisse se meminit ias
z ipse damnauit. Sepe etiā contra
culpas cōpungimur: z tamen post
fletū ad easdē culpas redim⁹. Sic
balaam israelitici populi taberna
cula cōtēplat⁹: fleuit ei⁹q̄ se similez
fieri in morte deposcit dicēs. Ado
riat anima mea morte iustorū: z si
ant nouissima mea horū similia. Sz
mox vt hora p̄p̄tionis transit: in
auaricie nequiciā exarsit. Nam p̄
pter p̄missa munera i eiusdē popu
li mortē cōsiliū dedit: cuius mortis
se fieri simile optauit: z oblitus est
qđ plāxerat: cū extingere noluit qđ
per auariciā ardebat. Notādū ve

ro est qđ exponēs dominus dicit:
qz sollicitudines: voluptates z di
uitie suffocāt verbū. Suffocāt enī
quia importunis cogitationib⁹ su
is gutture mētis strāgulāt: z dum
bonū desideriiū intrare ad cor non
sinūt: quasi aditū flatus vitalis ne
cant. Notādum etiam qđ duo sunt
que diuitijs iūgit: sollicitudines vi
deticet z voluptates: quia p̄fecto z
per curā mētē opprimūt: z p̄ afflu
entiā resoluunt. Re enim cōtraria
possessores suos z afflictos z lubri
cos faciūt. Sed quia voluptas cō
uenire non potest cum afflictione
alio quidē tēpore p̄ custodie sue sol
licitudinē affligūt: atqz alio p̄ abū
dantiā ad voluptates emoliūt. Ter
ra autē bona fructū per patiētiam
reddit: quia scilicet nulla sunt bona
q̄ agimus: si nō equanimiter etiaz
p̄rimorū: mala toleramus. Quan
to enim quis altius p̄ficerit: tanto
in hoc mundo inueniet qđ durius
portet: quia cū a presenti seculo mē
tis nostre delectatio deficit: eiusdē
seculi aduersitas crescit. Hic est enī
qđ plerosqz cernim⁹ z bona agere:
z tamē sub grani tribulationū fasce
desudare. Terrena nāqz iam desi
deria fugiūt: z tamē flagellis durio
ribus fatigātur. Sed iuxta vocem
domini fructū p̄ patientiā reddūt:
qz eoz humiliter flagella suscipiūt:
post flagella ad requiē sblimiter su
scipiūtur. Sic vna a calcātibus tū
ditur: z i vini sapore liquatur. Sic

Sancti gregoriū pape.

oliua cōcussionib⁹ expressa amur/
cam suam deserit. ⁊ in olei liquore
pinguescit. Sic per triturā aree a
paleis grana separantur: ⁊ ad or
reum purgata perueniunt. Quis/
quis ergo apperit plene virtia vin
cere: studeat humiliter purgatio
nis sue flagella tollerare. vt tanto
post ad iudicem mundior veniat
quanto nunc eius rubiginē ignis
tribulatiōis purgat i ea porticu q̄
eūtib⁹ ad ecclesiā beati clemētis
ē p̄ via fuit quidā seruuulus nomic
quem multi vestrū mecum noue
runt. rebus pauper meritis diues
quem longa egritudo dissoluerat
Nam a primēua etate vsq; ad fi
nem vite .paralyticus iacebat.
Quid dicam? Quia stare non po
terat. qui nunquā in lectio suo sur
gere vel ad sedendum valebat. nū
quam manū suā ad os suū ducere
nūquā se potuit in latus aliud de
clinare. Huic ad seruiendum ma
ter cum fratre: aderāt ⁊ quicquid
ex elemosina potuisset acipe. hoc
eorū manibus pauperibus eroga
bat. Nequaquā litteras nouerat
sed scripture sacre sibi met codices
emerat: ⁊ religiosos quosq; in ho
spitalitate suscipiens: hos corā se
legere sine intermissione faciebat.
Factumq; est: vt quantū ad men
surā propriā attinet plene sacram
scripturā disceret. cum sicut dixi
litteras funditus ignoraret. Stu
debat in dolore semper gratias a

gere: hymnis deo ⁊ laudibus die
bus: ac noctibus vacare. Sed cū
iam tempus esset. vt tanta eius pa
tientia remunerari debuisset mē
brozum dolor ad vitalia redijt. Cū
q; se iam morti proximū agnouit
peregrinos viros atq; in hospita
litate susceptos admonuit vt sur
gerent: ⁊ cum eo psalmos p̄o ex
pectatione sui exitus decantarēt.
Cumq; cū eis ⁊ ipse moriens psal
leret: voces psallentiū repente cō
pescuit cum terrore magni clamo
ris dicens. Tacere: tacere. Num
quid non auditis quante resonāt
laudes in celo. Cumq; ad easdem
laudes quas intus audierat. aure
cordis intenderet. sancta illa ani
ma carne soluta est. Sed exēte
illa tanta illic fragrantia odoris a
sperfa est. vt omnes qui illic ade
rāt inestimabili suauitate replerē
tur. Itavt per hoc patenter agnos
cerent: qd̄ eā laudes in celo susce
pissent. Cui rei monachus noster
interfuit qui nunc vsq; viuit. ⁊ ma
gno fletu testari solet quia quous
q; corpus eius sepulture tradere
tur. ab eorum naribus odoris illi
us fragrantia nō recessit. Ecce quo
fine ex hac vita exijt qui in hac vi
ta equanimis flagella tolleravit
Juxta vocem ergo dominicā bo
na terra fructū per patientiā redi
dit que ex arata discipline vomere
ad remunerationē segetis puenit
Sed vos rogo fratres intendite
dā

quod excusationis argumentum in illo districto iudicio habituri sumus nos qui a bono opere torpentes: et res et manus accepimus. si precepta dominica egenus et sine manibus impleuit. Non contra nos dominus tunc apostolos ostendat qui ad regnum secum turbas fidelium predicando traxerunt. Non contra nos martyres exhibeat: qui ad celestem patriam sanguine fundendo peruenierunt. Quid tunc dicturi sumus cum hunc de quo locuti sumus seruum viderimus. cui longus langoz brachia tenuit sed tamen hec a bono opere non ligavit: hec vobiscum fratres agite sic vos ad studium boni operis instigate: ut cum bonos vobis modo ad imitandum proponitis. eorum tunc consortes esse valeatis. ipso adiuvante quem patre et spiritu sancto vivit et Lectio sancti evangelii. secundum mattheum. Cap. iiii.

Quillo tempore. Ductus est iesus in desertum a spiritu: ut temptaretur a diabolo et cum ieiunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus postea esuriit et accedens temptator dixit ei. Si filius dei es dic ut lapides isti panes fiant: et reliqua.

Omelia xv j. lectio eiusdem beati gregorii pape habita ad populum in basilica beati iohannis lateranensis.

Ubitari a quibusdam solet quod spiritus sit iesus ductus in de-

sertum propter hoc quod subdit Assumpsit eum diabolus in sanctam civitatem et rursum. Assumpsit in montem excelsum. Sed vere et absque ulla questione convenienter accipitur ut a sancto spiritu in desertum ductus credatur ut illic eum suus spiritus duceret. ubi hunc ad temptandum spiritus malignus inveniret. Sed ecce cum dicitur: deus homo vel in excelsum montem vel in sanctam civitatem assumptus a diabolo mens refugit humane hoc audire aures expauescunt cum tamen non esse in credibilia ista cognoscimus si in illo et alia facta persequamur. Certe iniquorum omnium diabolus caput est: et huius capitibus membra sunt omnes iniqui. An non diaboli membrum pilatus. An non diaboli membra iudei christum persequentes et milites crucifigentes fuerunt. Quid ergo mirum si se ab illo permisit in montem duci et temptari: qui se pertulit etiam a membris illius crucifigi. Non est ergo indignum redemptori nostro quod temptari voluerit: qui venerat occidi. Iustum quod prope erat ut sic temptationes nostras suis temptationibus vinceret: sic mortem nostram venerat sua morte superare. Sed sciendum nobis est quod tribus modis temptatio agit suggestio: delectatione consensu: et nos cum temptamur. plerumque de delectatione aut etiam in consensum labimur quod de carnis pec-

Sancti gregorii pape.

cato ppagati in nobis ipsis etiam gerimus unde certamina toleramus: Deus vero qui in utero virginis incarnatus in mundum sine peccato venerat nil contradictionis in se metipso tolerabat. Tēptari ergo per suggestionem potuit sed eius mentē peccati delectatio non momordit atque ideo omnis diabolica illa tēptatio foris non intus fuit. Sed si ipsius ordinem tēptationis eius aspiciamus pēsamus quanta magnitudine nos a tēptatione liberamur. Antiquis hostis contra primum hominem parētem nostrum in tribus se tēptationibus crexit. quia hūc videlicet gula vana gloria et auaritia temptauit. sed tēptando superauit: quia sibi eum per consensum subdidit. Ex gula quippe temptauit. cum cibum ligni vetit ostendit atque ad comedendum suavitatis dicens gustate. Ex vana autem gloria temptauit cum diceret. Eritis sicut dii. Et ex prouentu auaritie tēptauit cum diceret. Scientes bonum et malum. Auaritia autem non solum pecunie est sed etiam sublimitatis. Recte enim auaritia dicitur cum supra modum sublimitas arbitri. Si enim non ad auaritiam honoris rapina pertineret nequaquam paulus de unigenito dei filio diceret. Non rapinam arbitratus est esse se equalē deo. In hoc ergo diabolus parentem nostrum ad superbiam traxit: quod eum ad auaritiam sublimitatis excitauit. Sed quibus

modis primum hominem strauit eisdem modis. secundo homini tēptato succubuit. Per gulam quippe temptat qui dicit. Dic ut lapides isti panes fiant. Per vanam gloriam temptat cum dicit. Si filius dei es mitte te deorsum. Per sublimitatis auaritiam tēptat. cum regna omnia mundi ostendit dicens. Hec omnia tibi dabo. si proci des adoraueris me. Sed hisdem modis a secundo homine vincit. quibus primum hominem se uicisse gloriatur. Ut antris cordibus ipso aditu captus exeat: quos aditu intromissus tenebat. Sed est aliud fratres charissimi quod in hac tēptatione diuina considerare debemus. Quod tēptatus a diabolo dominus sacri eloquii precepta. Respondit Et quod eo verbo quod erat tēptatoris suum mergere in abyssum poterat virtutis sue potentiam non ondidit. Sola diuine scripture precepta dedit. Quatinus nobis sue patientie preberet exemplum ut quiesce aprouis hominibus. aliquid patimur ad doctrinam excitemur potius quam ad uindictam. Desate quanta est patientia dei contra impatientiam nostram. Nos si in iniuriis aut aliquo lesione. puocamur. furore per moti aut quantum possumus nosmet ipsos uiscimus: aut quod non possumus facere minamur. Ecce ad uisitationem diaboli dominus pertulit et nihil ei nisi in assuetudinis uerba respondit. Portat quem punire poterat: ut in hoc claus eius altius cresceret si hostem suum non extingueret.

guendo sed interis patiendo superaret. Notandum vero quod subditur. Quia recedente diabolo. angeli ministrabant. Ex qua re quid aliud quam vnius ipsius persone vtranque natura ostendit: quia et homo est. quem diabolus temptat et idem ipse dominus est. cui angeli ministrant. Cognoscamus igitur in eo naturam nostram: quia nisi nunc diabolus hominem cernere non temptaret. Veneremur in illo diuinitatem suam. qua nisi super omnia deus existeret. ei nullomodo angeli ministrarent. Sed quia diebus istis lectio congruit. Nam quadraginta dierum abstinentiarum nostri redemptoris audiimus qui quadragesime tempus inchoamus. Discutiendum nobis est. cur hec ipsa abstinentia per quadraginta dierum numerum custoditur. Moyses enim ut legem acciperet secundo diebus quadraginta ieiunauit. Elias in deserto quadraginta diebus abstinuit. Ipse auctor omnium homines veniens. in quadraginta diebus nullum omnino cibum suscepit. Hos quoque in quantum possumus annuo quadragesime tempore carnem nostram per abstinentiam affligere conamur. Cur ergo in abstinentia quadragenarius numerus custoditur. nisi quia virtus decalogi per libros quatuor sancti euangelii impletur. Denarius et enim quater ductus in quadragenarium

surgit. Quia tunc decalogi mandata perficimus cum perfecto quatuor libros sancti euangelii custodimus: ex querere sentiri et aliud potest. In hoc enim mortali corpore: ex quatuor elementis subsistimus: et per voluptates eiusdem corporis: preceptis domineis contraimus. Precepta autem dominica per decalogum sunt accepta. Qui ego per carnis desideria decalogi mandata contempsimus. Vignum est ut eandem carnem quater decem affligamus. Quamuis de hoc quod dragesima tempore. est adhuc aliud quod possit intelligi. A presenti et nunc die usque ad paschalis sollempnitatis gaudia sex edomade veniunt: quarum videlicet dies quadraginta et duo fiunt. Ex quibus dum sex dies dominici ab abstinentia subtrahuntur: non plus in abstinentia quadraginta et sex dies remanent. Dum vero per trecentos et sexaginta dies annus ducitur. nos autem per triginta et sex dies affliguntur quasi anni nostri decimas dō damus. Ut qui nobis met ipsis per acceptum annum virimus auctori nostro nos in eius decimis per abstinentiam mortificemus. Unde fratres charissimi sicut offerre in lege iubemini decima rerum ita ei offerre contendite et decimas dierum. Unus quisque in tantum virtus suppetit carnem maceret eiusque desideria affligat. concupiscentias turpes in

Sancti gregoriū pape.

terficiat vt iuxta pauli vocem hostia viua fiat. Hostia quippe etiā immolat̄ ⁊ viua ē quādo ⁊ ab hac vita hō nō deficit: ⁊ tamē se a carnalibus desiderijs occidit. Caro nos leta traxit ad culpā afflictā reducat̄ adueniā. Fluctoz enīz mortis n̄e p̄fructū ligni vetiti vite precepta trāsgressus est. Qui ergo a paradisi gaudijs p̄ cibū cecidim⁹ ad hec quātum possumus p̄ abstinentiam resurgamus. Sed nemo sibi eadem abstinentiam solā credat posse sufficere. Cū per p̄phāz dñs dicat. Nonne hoc ē magis ieiunium quod elegi. Subiciēs. S̄z frāge exuriētī panē tuū ⁊ egenos vagosq; induc i domū tuā. Cū vide ris nudum operi euz: ⁊ carnē tuaz ne despexeris. Illud ergo ieiunium deus approbat quod ad eius oculos manus elemosinarum leuat. Quod cū proximi dilectione agit̄ quod ex pietate cōceditur. hoc ergo quod tibi subtrahis alteri largire vt vnde tua caro affligit̄ inde egentis proximi caro reparet̄. Hinc etenīz dominus per p̄phāz dicit. Cū ieiunaretis ⁊ plāgeretis. nunquid ieiunium ieiunastis mihi. Et cū comeditis ⁊ bibitis: nunquid nō vobis comeditis ⁊ vobismetipsis bibitis. Sibi enīz comedit ⁊ bibit qui alimēta corporis que sunt omnia dona cōditoris sine indigētibus percipit. Et sibi quōsq; ieiunat si ea quae sibi ad tēpus subtrahit nō pauperib⁹

tribuit sed vētri post modū offerēda custodit. Hinc p̄ iohel dicitur. Sanctificate ieiunium. Ieiunium quippe scificare est. Adiūctis bonis alijs. dignā deo abstinentiā carnis ostendere. Cesset ira: sopianē iurgā. Incassuz enim caro atteritur si a prauis suis voluptatibus animus nō frenat̄. Cū per p̄phāz dñs dicat. Ecce idie ieiunij vestri inuenit̄ voluntas vestra: ⁊ oēs debitores v̄ros repetitis. Ecce ad lit̄es ⁊ cōtemptiōes ieiunatis ⁊ percutitis pugno ip̄ie. Notādum quod ait. Dēs debitores v̄ros repetitis. Neq; enīz quod debitorē suū hoc quod dedit repetit: aliqd iniustū facit. Sed dignuz est vt quōsq; se i penitentia macerat: etiā hoc sibi quod iuste cōpetit iterdicat. Sic sic nobis afflictis ⁊ penitentibus a deo dimittitur quod iniuste egimus: si pro amore illius ⁊ hoc quod nobis iuste cōpetit relaxamus.

Lectio sc̄i euāgelij s̄z lucā. Ca. x.

In illo tempore. Designauit dominus ⁊ alios septuaginta duos: ⁊ misit illos binos ante faciem suam in omnem ciuitatem ⁊ locū quo erat ip̄e vētur⁹. Et reliq;. Omelia. xvij. lectionis eiusdēz beati gregoriū pape habita ad populum in basilica sancti iohannis lateranensis.

Dominus ⁊ saluator noster iesus christus fratres charissimi: aliquando nos sermoni
dd iij

bus: aliquādo vero operib⁹ amo-
ner. Ipsa 7 enim facta eius prece-
pta sunt: qz dum aliquid tacitus
facit quid agere debeamus inno-
tescit. Ecce 7 enim binos in predi-
cationez mittit discipulos: qz duo
sunt pcepta charitatis: dei videli-
cet amor 7 promixi 7 minus q̄ in-
ter duos haberi charitas nō pōt.
Nemo enim proprie ad semetip̄z
habere charitatem dicit: sed dile-
ctione se in alterū tendit: vt eē cha-
ritas possit. Binos ad predican-
dū discipulos dñs mittit: q̄tinus
hoc tacitus innuat: qz qui charita-
tē erga alterū nō habet: p̄dicatōis
officiū suscipe nullatenus debet.
Bene autem dicit qz misit eos an-
te faciē suā in oēm ciuitatē 7 locuz
quo erat ipse venturus. Predica-
tores autem suos dñs sequit: q̄a
vbqz p̄dicatio p̄uenit: 7 tunc ad
mentis nostre habitaculum domi-
nus venit: quando verba exorta-
tionis precurrunt: atqz p̄ hec veri-
tas in mēte suscipitur. Hinc nāqz
eisdem predicatoribus. Et saias di-
cit. Parate viā dño: rectas facite
semitas dei nostri. Hinc illis psal-
mista ait. Iter facite ei qui ascen-
dit sup occasuz. Super occasum
nāqz dñs ascēdit: qz vñ in passio-
ne occubuit: inde maiorē suā glo-
riā resurgēdo manifestauit. Su-
per occasuz videlicet ascēdit: quia
mortē quā ptulit: resurgēdo cal-
cauit. Et ergo qui ascēdit sup oc-

casuz iter facim⁹: cū nos eius glo-
riā vñis mētibz p̄dicam⁹: vt eas
7 ipse postueniēs p̄ amoris sui p̄-
sentiā illustret. *Missis* at̄ predica-
torib⁹ quid dicat audiam⁹. *Missis*
quidē multa: oparij at̄ pauci.
Rogate ergo dñm messis: vt mit-
tat oparios in messes suā. Jā mes-
sis multa sed oparij pauci sūt qd̄
sine graui loqui merore nō possu-
mus: qz 7 si sunt qui bona audiāt
desunt qui dicāt. Ecce mūdus sa-
cerdotib⁹ plenus ē: s̄z tñ in messe
dei rarus valde iuenitur opator:
qz officiū quidē sacerdotale susce-
pimus: s̄z opus officij nō implem⁹.
S̄z nē fate fratres carissimi: nē sa-
te qd̄ dī. Rogate dñs messis: vt
mittat oparios i messes suā. Vos
p̄ nobis petite: vt digne in vobis
opari valeamus: ne ab exortatio-
ne lingua torpeat: ne postq̄ predi-
catōis locū suscepim⁹: apud iu-
stas iudicē nr̄a nos taciturnitas
addicat. Sepe enim p̄ sua nequi-
tia predicantiū restringitur lingua
sepe vero ex subiectorū culpa agi-
tur vt ijs qui p̄sunt p̄dicatōis ser-
mo subtrahatur. Et sua quippe
nequitia predicantis lingua restri-
gitur: sicut psalmista ait: Pecca-
tori autem dixit dominus quare
tu enarras iustitias meas? Et rur-
sum. ex subiectorum vitio vox pre-
dicantiū prohibetur: sicut ad eze-
chielē dñs dicit linguam tuam
adherere faciam palato tuo 7 eris

mutus: ne quasi vir obiurgans: quia domus exaspans est. Ac si aperte dicat. Idcirco tollitur tibi predicationis sermo: quia duz me in suis actibus plebs exasperat: non est digna cui exortatio fiat. Ex cuius ergo vitio predicatoris sermo subtrahatur: non facile agnoscitur. Quia vero pastoris taciturnitas aliquando sibi: semper autem subiectis noceat: certissime scitur. Sed vti nam si ad predicationis virtutem non sufficimus: loci nostri officium in innocentia vite teneamus. Nam subditur. Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Multi autem cum regiminis iura suscipiunt: ad lacerandos subditos inardescunt. Terrorem potestatis exhibent: et quibus prodesse debuerant: nocent. Et quia charitatis viscera uo habent: dñi videri appetunt: patres se esse minime recognoscunt. Humilitatis locum in elatione dñationis imutant. Et si quando extrinsecus blandiuntur intrinsecus seuiunt. De quibus alias veritas dicit. Veniunt ad vos in vestimentis ouium: intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Contra que omnia considerandum nobis est: quia sicut agni inter lupos mittimur: ut sensum seruantes inocentie: morsum malitie non habeamus. Qui enim locum predicationis suscipit: mala

inferre non debet sed tolerare: ut ex ipsa sua mansuetudine iram seuietium mitiget: et peccatorum vulnera in alijs ipse afflictionibus vulneratus sanet. Quem et si quando zelus rectitudinis exigit: ut erga subiectos seuiat: furor ipse de amore sit non de crudelitate: quatenus iura discipline foras exhibeat et itus paterna pietate diligat quos foras quasi insequendo castigat. Quod tunc bene rector exhibet: cum se ipse diligere pro amore priuatum nescit: cum nulla mundi sunt appetit cum terrene cupiditatis oneribus nequaquam mentis colla supponit. Unde et subditur. Nolite portare sacculum neque peram: neque calciamenta et neminem per viam salutaueritis. Predicator enim tanta debet in deo esse fiducia: ut ipse presentis vite sumptus quauis non prouideat: tamen sibi hos non desse certissime sciat: ne dum mens eius occupatur ad temporalia: minus alijs prouideat eterna. Cui etiam per viam neminem salutare conceditur: ut sub quanta festinatione iter predicationis pergere debeat ostendatur. Que verba si quis est per allegoriam veli intelligi in sacculo pecunia clausa est. Pecunia vero clausa est sapia occulta. Qui igitur sapie verbum habet: sed hoc erogat pro xio negligit: quasi pecuniam ligatam in sacculo tenet. Unde scriptum est.

Sapiētia abscondita ⁊ thesaurus occultus: que utilitas in vtrisque? Quid vero propter peram nisi onera seculi? Et quid hoc loco per calciamēta: nisi mortuorum operū exemplā signātur: Qui ergo officium p̄dicationis suscipit: dignum nō est vt onus secularium negotiorū portet ne dum eius colla hoc dep̄mit ad predicanda celestia non adsurgat. Nec debet stultorum operū exempla cōspicere: ne sua opa credatur quasi ex mortuis pellib⁹ munire. Sunt ⁊ enim multi qui prauitatem suā: ex alienis prauitatibus tuentur. Quia enim alios talia fecisse considerāt: se hec facere licenter putant. Ibi quid aliud faciunt nisi pedes suos ex mortuorum animalium pellibus conant. Omnis vero qui salutat in via ex occasione salutat itineris: non ex studio optande eiusdem salutis. Qui igitur nō amore eterne patrie sed p̄miorum ambitu salutē audientibus: p̄dicat quasi in itinere salutat: quod ex occasione ⁊ nō ex intētiōe salutē audientibus exoptat. Sequitur. In quacūq; domū intraueritis primū dicite: Pax huic domui. Et si ibi fuerit filius pacis requiescet super illam pax ur̄a. Sin autē ad vos reuertet. Pax que ab ore p̄dicatozis offertur aut requiescit in domo si in ea filius pacis fuerit aut ad eundem p̄dicatozem reuertitur: quod aut erit quisq; p̄destinatus

ad vitam ⁊ celeste verbum sequit̄ quod audit aut si nullus audire voluerit ipse p̄dicatoz sine fructu nō erit quod ad eum pax reuertitur: quoniam eia dño pro labore sui opis merces recōpensatur. Ecce autē quod peram ⁊ sacculū portare prohibuit sumptus ⁊ alimenta ex eadem p̄dicatione cōcedit. Nā sequitur. In eadem autē domo manete: edentes ⁊ bibentes quod apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercede sua. Si pax nostra recipit: dignum est vt in eadē domo maneamus edentes ⁊ bibentes quod apud illos sunt: vt ab eis terrena stipendia consequamur: quibus p̄mia patrie celestis offerimus. Unde et paulus hec ipsa pro minimo suscipiens dicit. Si nos vobis spiritalia seminauimus: dignū est vt v̄a carnalia metamus. Et notandum quod subdit. Dignus ē operarius mercede sua. Quia iam de mercede sunt operis ipsa alimenta sustentationis: vt hic merces de labore p̄dicationis inchoet: que illic de veritatis visione perficit. Qua in re considerandū est quod vni nostro operi due mercedes debent: vna in via: altera in patria. Vna quod nos in labore sustentat: alia que nos in resurrectione remunerat. Merces itaq; que in presenti recipitur. Hoc in nobis debet agere: vt ad sequentē mercedē robustius tendat. Verus ergo quisq; p̄dicatoz nō ideo

Sancti gregorii pape.

predicare debet vt in hoc tempore
mercedē recipiat: sed ideo merce/
dē recipere: vt predicare subsistat
Quisquis nāq; ideo p̄dicat vt hic
vel laudis vel muneris mercede;
recipiat: eterna proculdubio mer/
cede se priuat. Quisquis vero vel
per ea que dicit idō placere hoib;
appetit vt dum placet qđ dicit: p̄
eadē dicta nō ipse sed dñs ametur
vel idcirco terrena stipēdia in p̄di/
catione consequitur: ne a p̄dicati/
onis voce per indigiētiam lassēt:
huic proculdubio ad recipiendam
mercedē nil obstat in patria: qz sū
ptus sumpsit in via. Sed qđ nos
qđ tamē sine dolore dicere nō pos/
sumus qđ nos o pastores agimus
qui z mercedē cōsequimur z tamen
oparij nequaq; sumus: Fructus
quippe scē ecclesie in stipēdio quo/
tidiano percipimus: s; tamē p̄ eter/
na ecclesia minime in predicatiōe
laboramus. Pensemus cuius dā/
pnationis sit: sine labore hic per/
cipere mercedē laboris. Ecce ex ob/
latione fidelium viuimus: sed ni/
hil pro aiabus fidelium laboram;
Illa in nostrū stipēdiū sumimus
que pro redimendis peccatis suis
fideles obtulerūt: nec tñ cōtra pec/
cata eadē vel oꝝonis studio vel p̄/
dicatōis vt dignū est insudamus.
Vir p̄ culpa sua quēpiā apta vo/
ce rephēdimus z adhuc qđ ē gra/
uius aliqñ si p̄sona in hoc mundo
potēs sit: eius forsitā z errata lau-

dātur: ne si aduerset̄ p̄ iracundiā
munus subtrahat qđ ipendebat.
Sed debemus sine cessatione me/
minisse qđ de quibusdā i osee scri/
ptū est. Peccata populi mei come/
dent. Cur autē peccata populi co/
medere dicunt: nisi qz peccata de/
linquentium fouent: ne tēporalia
stipendia amittāt. Sed z nos qui
ex oblationibus fidelium viuim;
quas illi pro peccatis suis obtule/
runt: si comedimus z tacemus eo/
rum proculdubio peccata mandu/
camus. Pensemus ergo cuius sit
apud deum criminis peccatorum
pretium māducare: z nihil contra
peccata predicando agere. Audia/
mus quid beati iob voce dicitur.
Si aduersū me terra mea clamat
z cū ipa sulci eius deflent: Si fru/
ctus eius comedi absq; pecunia.
Terra z enim contra possessore;
suū clamat: quando ecclesia p̄tra/
pastorē suū iuste murmurat. Cui;
etiam sulci deflent: si corda audiē/
tium que a p̄cedētibus sunt patri/
bus predicacionis voce z rigore i/
uectionis exarata: vident aliquid
qđ lugeāt de vita pastoris. Cuius
videlicet terre fruct^o possessor bo/
nus sine pecunia non manducat:
qz discretus pastor p̄rogat talētū
verbi: ne ad dāpnationē suā de ec/
clesia stipendium sumat alimenti.
Tunc enim de terra nostra cū pe/
cunia fructus comedimus: qñ su/
mentes ecclesiastica subsidia: in p̄

dicacione laboram⁹. Precōes nā
q̄ v̄turi iudicis sum⁹. Quis er-
go v̄turi iudicē nuntiat: si pre-
co tacet. Proinde cōsiderādum no-
bis ē: vt inquātū valet quisq̄: in-
quātum sufficit: z terrozē v̄turi
iudicis z dulcedinē regni susce-
pte ecclesie insinuare cōtēdat. Et
qđ vna eadēq̄ exhortatiōe non
sufficit: simul cūctos āmonere de-
bet z singulos inquātum valet in-
struere: priuatis locutiōib⁹ edifi-
care: exhortatione simplici fructū
in filioꝝ suozum cordib⁹ querere
Debem⁹ nāq̄ p̄sare cōtinue qđ
apostolis dī: z p̄ apostolos nobis
Vos estis sal terre. Si igitur sal
sum⁹: cōdire mētes fidelium de-
bem⁹. Vos igit̄ q̄ pastores estis
p̄sate qz dī aīalia pascitis. De qui-
bus p̄fecto aīalib⁹ deo p̄ psalmi-
stā dī. Aīalia tua inhabitabunt in
eā. Et sepe videmus qđ petra salis
brutis aīalib⁹ ponit̄: vt ex eadez
salis petra lābere debeāt z melio-
rari. Quasi ergo iter bruta aīalia
petra salis debet eē sacerdos ī po-
pulis. Curare nāq̄ sacerdoti ne-
cessē ē: que singulis dicat vnū quē
que q̄liter moueat: vt quisq̄ sa-
cerdoti iūgitur: q̄si ex salis tactu.
eterne vite sapore cōdiatur. Sal
z enī terre nō sumus: sicorda au-
diētium nō condimus. Qđ p̄fe-
cto cōdimētuz ille veraciter p̄rio
ip̄edit: qui p̄dicatiōis verbū non
subtrahit. S̄z tūc vere alijs recte

p̄dicamus: si dicta rebus osten-
dimus si nos ipsi diuino amo-
re p̄pūgimur: z humane vite que
siue culpa trāsire nequaq̄ p̄t: co-
tidianas maculas lacrimis laua-
mus. Tunc at̄ de nobis vere com-
pungimur: si studiose patrum pre-
cedentium facta pensamus: vt ex
consp̄cta illoꝝ gloria: ī nostris
nobis oculis nostravita sordescat
Tunc vere compungimur: cum
precepta dei studiose p̄scrutamur
z per hec p̄ficere ip̄i contendī-
mus: per que iam p̄fecisse noui-
mus quos veneramus. Hinc est
enim quod de moysē scriptum est
Posuit z labrum eneam in quo
lauarenter aaron z filij eius cum
ingrederētur ī scā scōꝝ: quod fe-
cit de speculis mulierum que ex-
cubabant in hostio tabernaculi.
Labrum quippe eneam moyses
ponit in quo sacerdotes lauari de-
beāt z scā scōꝝ īgredi: qz lex dī p̄ri-
us nos lauari p̄pūctionē p̄cepit
vt n̄ra imūditia ad penetrādā se-
cretorū dei mūditia nō sit idigna
Quod bene de speculis mulierū
labrum perhibet factum que ad
tabernaculi hostium indefinēter
excubabant. Specula quippe sūt
mulierum precepta dei in quibus
se scē aīe semper aspiciunt: z si que
in eis sunt feditatis macule depre-
hendunt: cogitationum vitia cor-
rigūt: z q̄si renitētes vultus velut
ex reddita imāgie cōponunt. qz

Sancti gregorijs pape.

Dū preceptis dñicis solerter intē-
dūt: i eis pculdubio vel quid in
se celesti viro placeat: vel quid di-
spliceat agnoscūt. Que quādiu in
hac vita sūt eternū tabernaculuz
igredi nequaquā pūt. S; m̄ ad ho-
stīū tabernaculi mulieres excubāt
q; scē aie ēt cū ifirmitate adhuc
carnis grauāt: amoz tū cōtinuo i
gressū eterni itroit^o obseruāt. mo-
yses ergo labzū sacerdotib^o d̄ spe-
culis mulierū fecit: q; lex dei laua-
crū cōpūctōis peccatorū n̄ozuz
maculis exhibet: dū ea p que scē
aie sup no spōso placuerūt: ituen-
da nob̄ celestia p̄cepta p̄bet. Qui-
bus si oil gēter itēdam^o: interne
n̄rei naq̄inis maculas videmus.
Uidētes at maculas: in penitētie
dolore cōpūctimur. Cōpūcti vero
q̄si i labro de speculis mulierū la-
uamur. Est at valde necessarium
vt cū de nob̄ i cōpūctōe afficimur
ē: cōmissozū nobis vitā zelamus.
Sic ergo amaritudo cōpūctōis
afficiat: vt m̄ a primozū custodia
nō auertat. Quid. n. pdest si amā-
tes nos metip̄os: relinquamus
primos. Et quid rursū pdest si
amātes vel zelātes. prios reliqua-
mus nos metip̄os. In ornamen-
to quippe tabernaculibis tinctus
coccus offerri p̄cipitur: vt añ dei
oculos caritas n̄ra: dei z primi
amore coloret. Ille at se vere dili-
git: qui pure diligit auctozē. Tūc
ergo coccus bis tingit: qñ erga

se z primū ex amoz veritatis on-
mus iflāmat. S; iter hec sciēdū
nob̄ ē: vt sic exerceatur zelus recti-
tudinis cōtra praua acta. primozū:
quaten^o i seruoꝝ distinctionis
nullo mō relinquatur virtus man-
suetudinis. Ira z. n. sacerdotis ne-
quaquā debet eē p̄ceps z pturbata
sed magis ex cōsiliij grauitate me-
tuēda. Et portare igitur debemus
quos corrigimus: z corrigere q̄s
portam^o. Ne si ex vtroq; vnū de-
fuerit: vel i seruoꝝ vel in mansue-
tudine actio sacerdotalis non sit.
Hinc nāq; ē q̄ in tēpli ministerio
in basib^o tēpli sculptorio ope leo-
nes. z boues. z cherubi expressa
sunt. Cherubi quippe ē plenitu-
do scientie. S; quid ē q̄ in basib^o
nec leōes sine bob^o: nec boues si-
ne leonib^o sunt? Quid. n. aliud d̄
signāt bases in tēplo: nisi sacerdo-
tes i ecclesia. Qui dū sollicitudinē
regiminis tollerāt. quasi more ba-
siū sup ipositum onus portant.
In basibus igitur cherubim exp̄-
mitur: q; decet nimirū vt sacerdo-
tum pectora: plenitudie scie sint re-
fecta. Per leōes autē terroz seueri-
tatis. p boues vero patientia mā-
suetudinis figuratur. Itaq; in ba-
sibus nec leones sine bobus: nec
boues sine leonibus exprimuntur
quia semper in sacerdotali pecto-
re cum terroz seueritatis custodi-
ri debet virtus mansuetudinis:
vt iram mansuetudo cōdiat: z eā

dem mansuetudinē si fortasse dis-
soluta sit: celus districtiōis accen-
dat. Sed ista cur loquimur cū ad
huc plerosq; grauari factis atrocio-
ribus videamus: Uobis enī sa-
cerdotibus lugens loquor: qz nō
nullos vīm cū p̄mīs facere ordi-
nationes agnouimus: spiritalem
gratiam vendere: et de alienis ini-
q̄tatib⁹ cū peccati dāno tēporalia
lucra cumulare. Cur ergo ad me-
moriā v̄ram nō redit: qd̄ vox dñi
ca p̄cipiēs dicit: gratis accepistis
gratis date: Cur nō añ mētis o-
culos reuocat: q̄ tēplū redēptor no-
ster ingressus: cathedras vendētū
colūbas euertit: et nūmulariorū ef-
fudit. Qui nāq; sūt in tēplo dī
hodie q̄ colūbas vēdunt: nisi q̄ in
ecclesia p̄tū de ipositōe manus ac-
cipiunt. Per quā videlicet ipositio-
nē spūs scūs celitus dat: Colūba
igit̄ vendit: qz manus ipositio p̄
quā spūs scūs accipit: ad p̄ciū p̄-
bet. Sed redēptor n̄ cathedras
vendētū colūbas euertit: qz ta-
liū negotiorū sacerdotiū destru-
it. Hinc est q̄ sacri cāones symo-
niacā heresēz dānāt et eos sacerdo-
tio priuari p̄cipiunt: q̄ de largien-
dis ordinib⁹ p̄tū accipiunt. Ca-
thedra ergo vendētū colūbas
euertitur: qñ ij q̄ spiritalem grām
vendāt: vel ante humanos vel añ
dei oculos sacerdotio p̄uant. Et
q̄dem multa sunt alia p̄positorū
mala q̄ mō humanos oculos latēt

Et plerūq; se pastores scōs hoī-
bus exhibent: atq; in oculis suis
videri turpes ante iterni arbitris
oculos non erubescunt. Veniet
veniet profecto ille dies: nec lon-
ge in quo pastorum pastor appa-
reat: et vniuscuiusq; facta in pu-
blicum deducat. Et qui modo sub-
ditorum culpas per prepositos vl-
ciscitur: tunc prepositorum ma-
la per semetipsum seuiens dānat.
Unde et ingressus in templum
se quasi flagellum de funiculis fe-
cit: et de domo dei prauos nego-
ciatores eiciens: cathedras ven-
dentium columbas euertit: quia
subditorum quidem culpas per
pastores percutit: sed pastorum
vitia per semetipsum ferit. Ecce
modo hominibus negari potest:
quod latenter agitur: ille certe iu-
dex venturus est: cui tacendo q̄s-
q; se non potest celare quem ne-
gando non potest fallere. Et ali-
ud fratres charissimi quod me
de vita pastorum vehementer af-
fligit: sed necui hoc iniuriosum
videatur fortasse quod assero me
quoq; pariter accuso. Quamuis
barbarici temporis necessitate cō-
pulsus valde his inuit⁹ iaceo. Ad
exteriora enim negotia dilapsi su-
mus: et aliud ex honore suscepi-
mus atq; aliud officio actionis ex-
hibemus. Ministerium predica-
tionis relinquimus: et ad penā no-
stram ep̄i vt video vocamur: qui

Sancti gregori pape.

honoris nomen non virtutē tene-
mus. Relinquit namq; deū ij q̄
nobis cōmisi sunt z tacemus. In
pravis actio nibus iacent: z corre-
ptionis manum non extendimus
Quotidie per multas neq; ias pe-
unt z eos ad infernū tendere ne-
gligenter videmus. Sed qm̄ nos
vitam corrigere valeamus alienā
qui negligimus nostram? Curis
enim secularibus intenti tanto in-
sensibiliores intus efficiuntur: quā-
to ad ea q̄ foris sunt studiosiores
videmur. Ubi quippe cure terre-
ne a celesti desiderio obdurescit
animus: z dū ipso suo vsu durus
efficitur per actionem seculi: ad ea
emoliri non valet: que pertinet ad
charitatem dei. Unde bene scā
ecclesia de mēbris suis infirmati-
bus: dicit. Posuerunt me custodē
in vineis: vineam in eā non custo-
diui. Vinee quippe nostre actio-
nes sūt quas vsu cotidiani laboris
excolimus. Sed custodes in vine-
is positi nostram vineam minime
custodimus qz dū extraneis acti-
onibus implicamur: ministerium
actionis nostre negligimus. Nul-
lum puto fratres charissimi ab ali-
is maius pre iudicium: q̄ a sacer-
dotibus tollerat deus quādo eos
quos ad aliorū correptionē posu-
it: dare de se exēpla prauitatis cer-
nit: quādo ipsi peccamus qui con-
pescere peccata debuimus. Plerū-
q; qd̄ est grauius sacerdotes qui

propria dare debuerant: etiā alie-
na diripiunt. Plerūq; si quos hu-
militer si quos continentur viuere
inspiciunt irident. Considerate
ergo quid de gregib; agat: quā-
do lupi pastores fiunt ij enim cu-
stodiam gregis suscipiunt: qui in-
sidiare gregi dominico non metu-
unt: cōtra quos lupos greges cu-
stodire debuerunt. Nulla anima-
rum lucra querimus: ad nostrā co-
tidie studia valeamus terrena cō-
cupiscimus: humanam gloriā in-
tenta mēte captamus: Et qz eo ip-
so quo ceteris prelati sumus ad a-
genda quelibet maiorem licentiā
habemus: suscepte bened ictionis
ministerium: vertimus ad ambiti-
onis augmentum. Dei causas re-
linquimus: ad terrena negotiava-
camus. Locum sanctitatis accipi-
mus: z terrenis actibus implica-
mur. Impletum est in nobis pro-
fecto qd̄ scriptū ē. Et erit populus
sicut sacerdos. Sacerdos enī nō
distat a populo: qm̄ nullo vite sue
merito vulgi trāscēdit actōez. Im-
ploremus byeremie lachrymis p̄
siderātes mortē nostrā z deplorā-
tes dicam; . Quo mō obscuratum
est aurum: mutatus est color opti-
mus dispersi sunt lapides sanctu-
rij in capite omnium plateaz. Au-
rus quippe obscuratū est: qz sacer-
dotum vita quondā p̄ gloriā vir-
tutū data: nūc p̄ actiones infimas
onidit reprobā. Color optimus ē

mutat⁹ qz ille scitat⁹ habit⁹ p⁹ terre
na 7 abiecta opa ad ignominiã de
spectõis venit. Lapidẽs v^o scũarij
ĩtrĩsecus hēbant nec sumebatur
ĩn sũmi sacerdotis corpe: nisi cũ ĩ
scã scõzũ ingrediens in secreto sui
cõditõis apparebat. Hos ergo
sumus fratres charissimĩ: nos su
mus lapides scũarij: q̄ apparere
semp⁹ debemus ĩ secreto dei: quos
nũquã necesse est foris cõspici: id
est nunquã ĩ extraneis actib⁹ vi
deri. Sed dispersi sunt scũarij la
pides ĩ capite oĩum platearũ qz
ĩj qui per vitã 7 orationẽ ĩnt⁹ sem
per esse debuerãt: p⁹ vita reproba
foris iacēt. Ecce iã pene nulla ē se
culi actio quã nō sacerdotes admi
nistrent. Dum ergo ĩ scõ habitu
constituti exteriora sunt que exhibē
t quasi scũarij lapides foris iacēt.
Quia enim greca voce platea
latine altitudo vocat⁹: scũarij lapi
des ĩ plateis iacēt: cũ religiosi q̄
qz lata mũdi itinera sectant⁹. Nec
solũ ĩ plateis sed 7 ĩ capite pla
tearũ dispersi sunt: qz 7 per desi
derium huius mũdi opa pagunt
7 tamē de religioso habitu culmē
honoris q̄rũt. ĩn capite ergo pla
tearũ dispersi sunt: qz 7 iacēt p⁹ mĩ
nisteriũ operis: 7 honorari volũt
de ĩmagine scitatis. Quãto autez
mundus gladio feriat⁹ aspicitis:
quibus quotidie percussionib⁹ ĩn
tereat populus videtis. Cui⁹ hoc
nisi n^o precipue peccato agũtur?

Ecce de populatẽ vrbes euerfa ca
stra ecclesie ac monasteria destrui
ta: ĩ solitudinez agri redacti sũt:
Sed nos pereunti populo aucto
res mortis existimus: qui esse de
buimus duces ad vitã. Ex n° 7
enĩ peccato populi turba prostra
ta est qz faciẽte n^{ra} negligẽtia ad
vitã erudita nō est. Quid aut̄ aĩas
hoĩum nisi cibũ dñi dixeris? Que
ad hoc sũt cõdite vt ĩ eius corpo
re trahiciãtur: id est vt ĩ eterne ec
clesie augmentũ tendãt. Sed hu
ius cibi condimẽtũ nos esse debui
mus sicut enĩ paulo superius pre
fati sumus: missis predicatoribus
dicit⁹ vos estis sal terre. Si igit⁹
cibos dei est populus: condimen
tũ cibi sacerdotes esse debuerunt.
Sed qz dũ nos ab orõnis 7 eru
ditionis scẽ vsu cessamus: sal ĩn fa
tuatũ est: condire nō valet cibum
dei. Atqz id circo ab auctore non
sumit⁹: qz exigẽte fatuitate nostra
minime cõdit⁹: P̄desemus enĩ qui
nũq̄ p⁹ linguã nostrã cõuersi: qui
de peruerso suo ope n^{ra} increpa
tione correpti penitẽtiã egerũt q̄s
luxuriã ex nostra eruditiõẽ deseru
i: quis auaritiã: quis supbiã dedi
cauit? P̄desemus qd̄ lucrũ deo nos
fecimus q̄ accepto talẽto ab eo ad
negotiũ missi sumus. Et enĩ dic.
Negociamini dũ venio: Ecce iãz
venit: ecce de n^o negotio lucrũ re
quirit. Quale enĩ aĩarũ lucrũ de
n^{ra} negotitiõẽ monstrabimus q̄

eius cōspectui aīaz manipulos d̄
 p̄dicatōis n̄re segete illaturi sum⁹
 Bonamus ante oculos n̄ros illuz
 tate districtiōis diē quo iude x ve
 niet: ⁊ ratiōnē cū seruis qb̄ talēta
 tradidit ponet. Ecce in maiestate
 terribili inter angelozū ⁊ archāge
 lozū choros videbit. In illo tāto
 examine electozū oīuz reprobozū
 multitudo deducet ⁊ vnusquisqz
 qd̄ sit oparus ostēdet. Ibi petrus
 cū iudea cōuersa quā post se traxit
 apparbit. Ibi paulus cōuersum
 vr̄ita dixerim mundū ducēs. Ibi
 ādreas post se a chaiā. Ioh̄s asiā.
 thomas indiā ī cōspectu sui regis
 cōuersaz ducet. Ibi oēs d̄nici gre
 gis arietes cū aīarū lucro appare
 b̄nt: q̄ sc̄is suis p̄dicationibus deo
 post se subditū gregē trahūt. Cū
 igit̄ tot pastores cū gregib⁹ suis
 an̄ eterni pastoris oculos venerit
 qd̄ nos miseritūc dicturi sumus.
 q̄ ad d̄n̄ n̄m post negotiū vacui
 redimus. Qui pastorū nomē ha
 buimus ⁊ oues q̄s: ex nutrimēto
 n̄ro debeamus ostēdere nō habe
 mus. Ibi pastores vocati sumus
 ⁊ ibi gregē nō ducimus. Sed nū
 qd̄ si nos negligimus om̄ps d̄ns
 deserit oues suas. Nullomō. Nā
 ipse eas sicut p̄ p̄p̄baz pollicit⁹ ē:
 p̄ semetip̄s pascit: oēsqz quos p̄
 ordinavit ad vitā flagellozū stimu
 lis aut cōpūctiōis sp̄u erudit. Et p̄
 nos qd̄c̄ fideles ad sc̄m̄ baptis̄mave
 niūt: n̄ris p̄c̄ib⁹ b̄ndicunt. Et p̄ i

positionez nostraz manuū a deo
 sp̄m̄ sc̄m̄ accipiunt: atqz ipsi ad re
 gnū celozū p̄tingunt. Et ecce nos
 p̄ negligentia nostrā deozūz tēdi
 mus. Ingressiūtur electi sacerdo
 tuz manib⁹ expiati celestē patriaz
 ⁊ sacerdotes ip̄i p̄ vitā reproba ad
 iferni supplicia sc̄tināt. Cui ergo
 rei cui similes dixerim sacerdotes
 malos nisi aque baptis̄m̄ q̄ pec
 cata baptis̄m̄z diluēs illos ad
 regnū celeste mittit: ⁊ ipsa postea
 in cloacas descendit. Timeamus
 hec f̄s charissimi: cōueniat actōi
 nostre ipsuz ministerium n̄m. De
 peccatozū nostrozū quotidie reu
 xatione cogitemus: ne nostravita
 neq̄ter peccato obligata remane
 at: p̄ quā om̄ps deus quotidie ali
 os soluit. Cōsideremus sine cessa
 tione qd̄ sumus: pensemus nego
 tiū nostrū: pensemus pondus qd̄
 suscepimus: Faciamus nobiscuz
 q̄tidie ratōes q̄s cū n̄ro iudice ha
 beamus. Et sic debemus agere cu
 rā n̄ri vt nō negligamus curā p̄xi
 mi vt q̄sqz ad nos iūgit. ex ligue
 n̄re sale cōdiat. Cū vacatē quēpiā
 ⁊ lubricū videmus: admonēd⁹ ē:
 vt p̄tuo frenare studeat iniquitatez
 suā: q̄tenus p̄ hoc qd̄ liceat discat
 supare qd̄ nō ē. Cū iugatū vide
 dem⁹ admonēdus ē vt sic exerceat
 curā seculi: ne postpōat amorē d̄i
 Sic placeat volūtati p̄iugis: vt n̄
 displiceat conditori. Cū clericū vi
 dem⁹: admonēdus ē q̄tenus sic vi
 uat: vt exēplū vite sue secularibus

prebeat: ne si quid in illo iniustum reprehenditur: ex eius vitio ipsa religionis nostre estimatio grauetur. Cum monachum videmus: admonendus est: vt reuerentiam habitus sui: in actu: in locutione: in cogitatione sua semper circūspiciat: vt ea que mūdi sunt perfecte deserat: et quod ostendit humanis oculis habitu: hoc ante dei oculos moribus pretendat. Ille itaq; iam sanctus ē: admoneatur vt crelcat. Ille vero adhuc iniquus est admoneatur vt se corrigat. Quatenus quis se ad sacerdotem iunxerit sale sermonis illius conditus recedat. Hec fratres charissimi vobis cum sollicite cogitate: hec primis vestris impendite. Omnipotenti deo fructum vos reddere de negotio quod accepistis parate. Sed ista que dicimus melius apud nos orando quam loquendo obtinebimus. Creimus dominum qui nos pastores in populo vocari voluit: pareret querimus: vt hoc quod humano ore dicimus: in eius oculis esse valeamus. Dicitur in passione s; iohannem. Capitu. viij.

In illo tempore dixit ihesus turbis. Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico vobis: quare non creditis mihi.

Omelia octaua decima sancti gregorii papae habita ad populum in basilica beati petri apostoli.

Enstate fratres charissimi

mansuetudinem dei relaxare peccata venerat et dicebat. Quis ex vobis arguet me de peccato. Non dedignatur ex ratione ostendere se peccatorem non esse quod ex diuinitatis virtute poterat et peccatores iustificare. Sed terribile est valde quod sequitur. Qui est ex deo verba dei audit propterea vos non auditis: quia ex deo non estis. Si enim ipse verba dei audit qui ex deo est et audire verba eius non potest quisquam ex illo non est: interroget se vnusquisque: si verba dei in aure cordis percipit: et intelligit vnde sit. Celestis patria desiderare vitas iubet: carnis desideria conteri: mundi gloriam declinare: aliena non appetere propria largiri. Deset ergo vnusquisque vestrum apud se si hec vox dei in cordis eius aure conualuit: et quia iam ex deo sit agnoscit. Nam sunt non nulli qui precepta dei nec aure corporis percipere dignantur et sunt non nulli qui hec quidem corporis aure percipiunt: sed nullo modo ea mentis desiderio complectuntur. Et sunt non nulli qui libenter verba dei suscipiunt: ita vt etiam in fletibus compungantur: sed post lacrymarum tempus ad iniquitates redeunt. Ibi profecto verba dei non audiunt quia hec exercere in ope continent. Titam ergo vestram fratres charissimi ante mentis oculos reuocate: et alta consideratione permescite: hoc quod ex ore veritatis sonat.

Propterea vos non auditis: quia ex deo non estis. Sed hoc quod veritas de reprobis loquitur: ipsi hoc de semetipsis reprobi suis operibus ostendunt. Nam sequitur Responderunt igitur iudei et dixerunt ei. Nonne benedicimus nos quia samaritanus es tu et demonium habes? Accepta autem tanta contumelia: quid deus respondeat audiamus. Ego demonium non habeo, sed honorifico patrem meum et vos inhonorastis me. Quia enim samaritanus interpretatur custos et ipse veraciter custos est: de quo psalmista ait. Nisi dominus custodierit civitatem: in vanum vigilat qui custodit eam. et cui per esaiam dicitur. Custos quid dicit nocte: custos quid dicit nocte: respondere noluit dominus samaritanus non sum: sed ego demonium non habeo. Duo quippe ei in contumelia illata fuerant: unum negavit: alterum taceo conscensit. Custos namque humani generis venerat et si samaritanus se non esse diceret: esse se custodem negaret. Sed tacuit quod recognovit et patienter repulit quod dictum fallaciter audivit dicens. ego demonium non habeo. In quibus verbis quid aliud quam superbia nostra confunditur. Que si exagitata vel leuiter fuerit: atrociores iniurias reddit quam acceperit. Facit mala que potest minari et que facere non potest. Ecce iniuriam suscipiens deus non irascitur: non contume-

liosa verba respondit. Qui si eisdem ista dicentibus respondere voluisset: demonium vos haberis: verum profecto diceret: quia nisi impleti demonio essent tam puerula de deo loqui non possent. Sed accepta iniuria et quod verum erat dicere veritas noluit: ne non dixisse veritates sed provocatus contumeliam reddidisse videretur. Ex re quid nobis inuitur nisi ut eo tempore quo a proximis ex falsitate contumelias accipimus eorum et vera mala taceamus: ne ministerium iuste correctionis inarmaveritiamur furoris? Sed quia quis dei zelo vitur a pravis hominibus de honestate: in semetipso nobis dominus patientie prebuit exemplum. qui ait. Sed honorifico patrem meum: et vos inhonorastis me. Sed quid nobis ad ista faciendum sit: adhuc exemplo nos amonet cum subiungit. Ego autem non quero gloriam meam: est qui querat et iudicet. Scimus certe quod scriptum est quia pater omne iudicium dedit filio: et tamen ecce isdem filius iniurias accipiens gloriam suam non querit illatas contumelias patris iudicio reservat: ut nobis profecto insinuet quantum nos esse patientes debemus: dum se adhuc vlcisci non vult et ipse qui iudicat. Cum vero malorum perversitas crescit: non solum predicatio frangi non debet: sed etiam augeri. Quod suo dominus exemplo nos amonet: qui postquam habere demonium

dict^o est predicationis sue beneficia largim^{us} ipedit dicēs. Amen amē dico vobis si quis sermonē meū serua-
uerit mortē nō videbit in eternū. Sicut bonis necesse ē vt meliores ēt p^{er} cōtumelias existāt ita sp^{iritus} reprobi de beneficio peiores fiūt. Nā accepta p^{re}dicatiōe iterū dicūt. Nūc cognouimus q^{uod} demonium hēs. Q^{uod} n. eterne morti inhererāt et eandē mortē cui inhererāt non videbāt: duz solā mortē carnis aspiciunt: in veritatis sermonē caligabāt dicētes. Abrahā mortuus ē et p^{ro}pheta: et tu dicis si quis sermonē meū seruauerit: nō gustabit mortē in eternū. Un^{de} et ipsi veritati eundē abrahā et p^{ro}phetas q^{ui} si venerātes preferūt. Sed apta nobis rōne oīdit: q^{uod} qui dñm nesciunt: dei quoq^{ue} famulos falso venerant. Et notādūz q^{uod} vidit eos dñs apta sibi ipugnatiōe resistere et tñ se eis iterata nō desinit voce p^{re}dicare dicēs. Abrahā p^{re}veste exultauit vt videret diē meūz et vidit et gauisus ē. Tūc quippe diē dñi abrahā vidit: cu^m iⁿ figura summe trinitatis tres angelos hospitio suscepit. Quibus p^{er}fecto susceptis sic trib^{us} q^{ui} vni locut^{us} ē: q^{uod} et si in p^{er}sonis numerus trinitatē ē in nā vnitatis diuinitatis. S^{ed} carnales mētes audientiu^m oculos a carne nō subleuāt. Cuz iⁿ eo solaz carnis etate pensāt dicētes. Quinquaginta ānos nundū hēs et abrahā vidisti. Quos benigne redēptor no-

ster a carnis sue ituitu submouet et ad diuinitatis cōtēplationē trahit dicēs. Amen amē dico vobis ante q^{uam} abrahā fieret ego suz. Ante. n. p^{re}teriti t^{em}ps^{or}is ē: sum p^{re}sentis. Et q^{uod} p^{re}teritūz et futurūz t^{em}ps^{or}is diuinitas nō h^{ab}et: sed sp^{iritus} eē h^{ab}et: nō ait ante abrahā ego fui: sed ante abrahā ego suz. Unde et ad moysen dicit. Ego suz qui suz. Et dices filiis israel qui est misit me ad vos. Ante ergo vel post abrahā eē h^{ab}uit: qui et accedere potuit p^{er} exhibitionē p^{re}sentie et recedere p^{er} cursū vite. Veritas vero sp^{iritus} eē h^{ab}et q^{uod} ei quic^{um}q^{ue} nec p^{re}teriti t^{em}ps^{or}is incipitur nec subsequenti terminat. Sed sustinere ista eternitatis verba mētes infidelium nō valētes: ad lapides currunt: et quē itelligere nō poterant obzuerere querebant. Quid autē cōtra furozē lapidantiūz domin^{us} fecerit ostēdit: cū p^{er}tinus subinferatur. Nesus autē abscondit se: et exiit d^{omi}no tēplo. N^{on} valdē f^{er}es carissimi: cur p^{er}secutores suos dominus se se abscondēdo declinauerit qui si diuinitatis sue potentiā exercere voluisset: tacito nutu mentis in suis eos ictib^{us} ligaret: aut iⁿ penam subite mortis obrueret. Sed qui pati venerat: exercere iudiciūz nolebat. Certe sub ipso passionis t^{em}ps^{or}is: et quātūz poterat ostēdit: et tñ hoc ad q^{uod} venerat p^{er}tulit. Nā cuz p^{er}secutorib^{us} suis sequentibus diceret ego sum sola hac voce eozūz supbiaz p^{er}cussit: et

oēs in terrā pstravit. Qui ergo z hoc i loco potuit manus lapidan-
tius nō se abscondēdo euadere cur
abscondit se nisi q̄ hō iter hoies fa-
ctus redēptor noster; alia nobis
verbo loquit; alia exēplo. Quid
āt nobis hoc exēplo loquit; nisi
vt ēt cuz resistere possum? irā sup-
bientius humiliter declinem?. Un-
de z p pauluz dō. Date locum ire.
Quanta humilitate irā p̄missu
gere debeat ppendat hō si furo-
res irascentius declinant de?. Ne-
mo ergo se p̄tra acceptas cōtume-
lias erigat nemo p̄uicis p̄uitium
reddat. Imitatiōe z n. dei glorio-
sius ē iniurias tacendo fugere q̄
respōdēdo supare. S; p̄tra hoc
supbia dicit i corde. Turpe est vt
accepta iniuria taceas. Quisquis
p̄spicit qz p̄tumeliā accipis z ta-
ces; nō putat qz patiētiā exhibes
s; crimē agnoscis. Sed vnde vox
ista i corde nostro p̄tra patiētiā
nascit nisi qz i imis cogitatiōez si-
gim?. Et duzi i terra gloriā q̄rim?
placere ei q̄ nos de celo p̄spicit nō
curam?. Accepta ergo p̄tumelia
meditemur i ope vocē dñi. Ego
nō q̄ro gloriāz meāz; ē qui q̄rat z
iudicet. Hoc aut qd̄ de dño scri-
ptuz ē; abscondit se; ielligi z aliter
pōt. Multa q̄ppe iudeis p̄dicauē-
rat; s; p̄dicatiōis ei? verba deride-
bant. Veteriores quoq̄ ex p̄dica-
tiōe facti sūt qui vsqz ad iaciēdos
lapides p̄uenerūt. Et quid absco-
dendo se dōmin? signat nisi quod

eis ipsa veritas absconditur; qui
eius sequi verba contēnūt. Ea q̄p-
pe quaz nō iuenit humiles; veri-
tas fugit mentē. Et q̄ multi sunt
hodie qui iudeoz duritiāz dete-
stant qz p̄dicatiōes domini au-
dire noluerunt; z tamē quales il-
los arguunt fuisse ad fidez; tales
ipsi sunt ad opationez. Precepta
dei audiūt; miracula cognoscunt
sed cōuertia suis p̄auitab? renu-
unt. Ecce vocat z redire volumus
ecce sustinet z eius patientiāz dis-
simulamus. Duz ergo temp? est
fratres; p̄auitatez suaz vnusquis
que deserat; dei patientiāz p̄tine-
scat. Ne quē nūc trāquilluz despi-
cit. iratuz postmoduz euadere ne-
quaquaz possit. s; matheū. ca: 20.

In illo tpe. Dixit ihs disci-
pulis suis. Simile ē regnū
celozū hōi patrifamilias q̄
exiit p̄rio mane p̄ducere oparios
i vineaz suaz. Et rel i q̄.

Omelia dōcimanona lectiōis eius
sci gregoriū pape hita ad populū
i basilica beati Laurētiū.

Explinatiōe sua multa
ad loquēdū sci euāgelij le-
ctio postulat; q̄ volo si pos-
sū s; breuitate p̄strigerenevos z
extēsa p̄cessio z p̄lixā expōvidea-
tur onerā. Regnū celozū hōi pa-
trifamilias simile dōz q̄ ad excolē-
daz vineaz suā oparios conducit
Quis nō p̄ziffamilias similitudi-
nē recti? tenet q̄ conditor n̄r qui
ce ij

regit q̄s pdidit et electos suos sic
 in hoc mundo possidet: quasi sub
 iectos dñs in domo. Qui h̄t vine
 am vniuersam scilicet ecclesiam:
 que ab abel iusto vsq; ad vltimuz
 electum qui in fine mundi nasci
 turus est: quot sc̄os ptulit: quasi
 tot palmites misit. H̄c itaq; pat̄
 familias ad excolendā vineam su
 am: mane hora tertia: sexta: nona
 ⁊ vndecima oparios conducit: qz
 a mundi huius initio vsq; ad finē
 ad erudiendā plebē fidelīū predi
 catores congregare non desistit.
 Mane ⁊ enī mūdi fuit: ab adam
 vsq; ad noe. Hora vero tertia: a
 noe vsq; ad abrahā. Sexta quo
 que ab abrahā vsq; ad moysen.
 Nona aut̄ a moysē vsq; ad aduē
 tū dñi. Undecima vero: ab aduē
 tu dñi vsq; ad finē mūdi. In qua
 predicatorēs sancti apostoli mis
 si sunt qui mercedem plenā ⁊ tar
 deveniētes acceperunt. Ad erudi
 endā ergo dñs plebē suā quasi ad
 colendā vineaz suā: nullo tpe de
 stitit operarios mittere. Quia ⁊
 prius p̄ patres: ⁊ postmodū p̄ le
 gis doctores ⁊ p̄ ph̄as. Ad extre
 mum vero per apostolos dñi ple
 bis sue mores excoluit: quasi per
 operarios i vinee cultura magno
 pere laboravit. Quāuis in quoli
 bet modulo vel mensura. quisq; s̄
 cū fide recta bone actiois extitit
 huius vinee oparius fuit. Opera
 tor ergo mane: hora tertia: sexta:

⁊ nona antiquus ille hebraicus po
 pulus designatur: qui in electis
 suis ab ipso mundi exordio dum
 recta fide dominū studuit colere:
 quasi nō desistit in vinee cultura
 laborare. Ad vndecimā vero gen
 tiles vocantur. quibus ⁊ dicitur
 Quid hic statis tota die ociosi.
 Qui enim transacto tā longo mū
 di tempore pro vita sua laborare
 neglexerant: quasi tota die ociosi
 stabant. Sed pensate fratres qd
 inquisiti respondeāt. Dicūt. n. qz
 nemo nos conduxit. Nullus q̄p
 pe ad eos patriarcha: nullus pro
 pheta venerat. Et quid est dicere
 ad laborem nemo nos conduxit:
 nisi vite nobis vias nemo predica
 uit. Quid ergo nos a bono opere
 cessantes in excusatiōe nostra di
 cturi sumus qui pene a matris vte
 ro ad fidē venimus: qui verba vi
 te ab ipsis cunabulis audiuius
 qui ab vberib; scē ecclesie potū su
 perne pdicatiōis sumpsim; cū la
 cte carnis. Possum; vero ⁊ easdē
 diuersitates horarū ēt ad vnum
 quēq; hoīez p̄ etatū momenta di
 stinguere. Mane quippe nostri i
 tellect; pueritia ē. Hora aut̄ tertia
 adolescentia itelligi pōt: qz quasi
 iā sol i altū pficit: cū calor etatis
 crescit. Sexta vero iuuetus ē: qz
 velut i cētro sol figit; dū i ea pleni
 tudo roboris solidat;. Nōa aut̄ se
 nect; itelligit; i q̄ velut sol ab alto
 axe descēdit qz etas a calore iuue

tutis deficit. Undecima vero hora e ea etas que decrepita vel veterana dicit. Unde greci valde seniores non geroras: sed pbros appellat: ut plusq̄ senes esse insinuerit quos puetiores vocat. Quia ergo ad vitam bonam alius in pueritia: alius in adolescentia: alius in iuuentute: alius in senectute: alius in decrepita etate pducit: quasi diuersis horis oparij ad vineas vocant. Adhuc ergo vros fratres aspiciat: et si iam dei oparij estis videte. Penset vnusquisq̄ quid agat: et consideret si in dei vinea laborat. Qui. n. in hac vita ea que sua sunt querit adhuc ad dominicam vineam non venit. Illi namq̄ do laborat: qui non sua sed lucra dominica cogitat: qui zelo caritatis studio pietatis inserviunt: aiab^o lucrands inuigilat perducere et alios secum ad vitam festinat. Nam qui sibi vniat: qui carnis sue voluptati pascit: recte ociosus redarguitur qz fructum diuini opis non sectat. Qui vero et vsq̄ ad etatem vltimam deo viuere neglexit: quasi vsq̄ ad vndecimam ociosus stetit. Unde recte vsq̄ ad vndecimam torpētibus dicit. Quid hic statis tota die ociosi. Ac si dicat aperte. Et si deo viuere in pueritia et in iuuentute noluitis scilicet in vltima etate respicite: et ad vite vias cum iam laboraturi multum non estis vel sero venite. Et tales ergo paterfamilias vocat. et ple

rumq̄ ante remunerat: qz paterfamilias ad regnum de corpore exeunt q̄ ij qui in pueritia ad regnum vocati esse videbant. An non ad vndecimam venit latro. Qui et si non habuit per etatem: habuit tamen sero per penam. Quid deum in cruce confessus est et pene cum voce sententie spiritum exalauit vite. A nouissimo autem reddere denarium paterfamilias cepit qz ad paradisi requiem paterfamilias latronem q̄ petrum perduxit. Quanti paterfamilias antelegit: quanti sub lege fuerunt et tamen ij qui in domini aduentu vocati sunt. ad celorum regnum sine aliqua tarditate peruenerunt. Eundem ergo denarium acceperunt qui laborauerunt ad vndecimam que expectauerunt toto desiderio et qui laborauerunt ad primam. quia equalis vite eterne retributionem sortiti sunt cum his qui a mundi initio vocati fuerunt: ij qui in mundi fine ad deum venerunt. Unde et hii qui in labore precesserunt: murmurantes dicunt. **Idi** nouissimi vna hora fecerunt: et pares illo nobis fecisti qui portauimus pondus diei et estus. **Pondus** .n. diei et estus portauerunt: ij qui a mundi initio fuerunt qz diu hic contingit viuere necesse fuit. et longiora carnis temptamenta tollerare. **Unicuiq̄** .n. pondus diei et estus ferre est: pro longioris vite tempore carnis sue calor fatigari. Sed queri potest quomodo murmurare dicti sunt qui saltem sero ad re

gnū vocant. Celozū z. n. regnū
 nullus qui murmurat accipit: nul-
 lus qui accipit murmurat potest.
 S; q; antiqui p̄es vsq; ad aduē-
 tū dñi quālibet iuste vixerint: du-
 cti ad regnū celozū nō sunt: nisi il-
 le descēderet qui paradisi claustra
 hoib; iterpositiōe sue mortis api-
 ret. Eozū hoc ipsuz murmurasse ē
 q; z recte p̄ percipiēdo regno vi-
 xerūt z tñ diu ad p̄cipiēdū regnū
 dilati sunt. Quos. n. post pactā iu-
 stitiā inferni loca quāuis trāquil-
 la susceperūt: eis p̄fecto z laboras-
 se fuit vinea z murmurasse. Qua-
 si ergo post murmuratiōē dena-
 riū accipiūt. qui post lōgā inferni
 tpa ad gaudia regni puenerunt.
 Nos at qui ad vndecimā venim;
 post laborē nō murmuramus z d̄-
 nariū accipim;: q; post mediato-
 ris aduētū in hoc mūdo venien-
 tes ad regū ducimur: mox vt de
 corpe exim;. Et illud sine mora ac-
 cipim;: qd̄ ātīqui p̄es cū magna
 p̄cipere dilatiōe meruere. Unde
 z iisdē paterfamilias dicit. Volo
 z huic nouissimo dare sicut z tibi.
 Et q; ipsa regni p̄ceptio ei; ē bo-
 nitas voluntatis. recte subiungit
 An nō licet mihi qd̄ volo facere.
 Stulta. n. questio ē hois cōtra be-
 nignitatē dei murmurat. Cōque-
 reudū quispe eēt si nō daret qd̄
 debet nō si dat qd̄ nō debet. Un;
 z apte subdit. An oculus tuus ne-
 quā est: q; ego bonus suz. Nemo

autē se de opere: nemo se de tem-
 pore extollat: cū hac expleta sentē-
 tia subsequenter veritas exclamet
 Sic erunt nouissimi p̄imi z p̄i-
 mi nouissimi. Ecce. n. z si iā scim;
 que vel q̄ta bona egim; adhuc
 supnus iudex qua subtilitate bec
 examinet ignoramus. Et quidez
 gaudendū cuiq; sūm opere ē. in
 regno dei esse vel vltimū. S; post
 bec multū terribile ē qd̄ sequitur
 Multi autē sunt vocati pauci ve-
 ro electi. Quia z ad fidē plures ve-
 niunt: z ad celeste regnū pauci p̄-
 ducunt. Ecce. n. ad hodiernā fe-
 stiuitatē quā multi cōueuimus. ec-
 clēsie parietes implem;: sed tamē
 quis sciat q; pauci sunt qui in illo
 electozum dei grege numerentur
 Ecce vox oīum xp̄m clamat: sed
 vita oīum nō clamat. Meriq; de-
 um vocib; secūt;: morib; fugiunt
 Hinc z. n. ad titum paulus dicit.
 Qui confitentē se deū nose fatis
 aut. negāt. Hinc iacob; ait. fides
 sine operib; mortua est. Hinc per
 psalmistā domin; dicit. Annun-
 tiau; z locut; sum: multiplicati sūt
 super numerū. Vocante enim do-
 mino super numerū multiplican-
 tur fideles: q; nō nunq; etiā ij ad
 fidē veniūt qui ad electozuz nume-
 rum non pertingunt. Hic enim fi-
 delibus per confessionem admi-
 xti sunt. sed propter vitam repro-
 bam numerari in sorte fidelū nō
 merentur. Hoc ouile sancte ecclē-

sic hodos cū agnis recipit: sed ad
 testante euangelio cū iudex vene-
 rit: bonos a malis separat: sicut
 pastor segragat oues ab hedis.
 Neq; 7. n. possunt quibic carnis
 sue voluptatib⁹ seruiunt: illic i ou-
 um grege uumerari. Illic eos a
 forte humiliuz iudex separat: qui
 se hic in superbie cornib⁹ exaltant
 Regnu⁹ celeste picipere nequeunt
 quibic 7 in celesti fidepositi: to-
 to desiderio terrena querunt. Et
 multos tales intra sanctā ecclesiā
 fratres carissimi cernitis: sed eos
 nec imitari: nec desperare debetis
 Quid. n. sit hodie aspiciamus: sed
 quid cras futuruz sit vnusquisque
 nescimus. Plerunq; 7 qui post
 nos venit: 7 p agilitatē boni ope-
 ris nos antecedit: 7 vix eū cras se-
 quimur: quē hodie pzeire videba-
 mur. Certe cū stephanus p fide
 moreret: saulus lapidatiuz vesti-
 menta seruabat. Diuz ergo mani-
 bus ipse lapidauit: qui ad lapidā-
 duz oēs exertos reddidit. Et tam-
 eundē ipz in scā ecclesia laborib⁹
 antecessit quē psequēdo martirē
 fecit. Quo ergo sunt que sollicite
 pensare debemus. Quia enī mul-
 ti vocati: sed pauci electi sunt: pri-
 mu⁹ ē vt de se quisq; minime p-
 sumat: q; 7 si iā ad fidē vocatus est
 vtrū penni regno dignus sit nescit
 Secunduz vero ē: vt vnusquisq;
 primū suū quē fortasse iacere in
 vitijs cōspicit desperare nō aude-

at: q; diuine mie diuitias ignorat
 Rem fratres que nuper cōtigit
 refero: vt si vos peccatores esse ex
 corde conspiciatis: oipotentis dei
 miam amplius ametis. Presenti
 anno i monasterio meo qd iuxta
 beatorū martyriū iohis 7 pauli ec-
 clesiaz sitū est. frater quidā ad cō-
 uersionē venit: deuote susceptus
 est: sed ipse deuoti⁹ cōuersat⁹ est.
 Hunc ad monasteriū frater suus
 ex eodē pze 7 mze genit⁹: corpore
 nō corde secutus ē. Nā valde con-
 uersatiōis vitā 7 bituz derestās: i
 monasterio vt hospes hitabat: 7
 monachozuz vitaz morib⁹ fugie-
 bat. recedere a monasterij hitatio-
 ne nō poterat: q; vel quid ageret
 vel vñ viueret nō hēbat. Erat eius
 prauitas cūctis onerosa. s; hunc
 oēs equanimiter p fratris eius
 amore tollerabāt. Nā supb⁹ 7 lu-
 bricus si qua post hoc seculuz se-
 queret vita nesciebat. Irridebat
 vero si quis illi hāc pdicare voluis-
 set. Itaq; cū hitu seculari viuebat
 in monasterio: verbis lenis: nuti-
 bus: instabilis: mente tumidus:
 veste cōpositus: actiōe dissipatus
 Mense at iulio nup elapso: hui⁹
 q pestilētie clade pcussus ē. Qui
 ad extremū veniēs vrgeri cepit vt
 aiaz redderet: 7 vltima iā corpo-
 ris parte p mortuā: vitalis virt⁹
 in solo pectore 7 lingua remanse-
 rat. Fies aderāt ei q; exitū in q;
 ce iij

m3 deo largiente poterant orati-
 one tuebant. At ille subito ad de-
 uorandū se draconē conspicitens
 magnis cepit vocib⁹ clamare di-
 cens. Ecce draconi ad deuorādū
 datus sum. qui ppter vestras pre-
 sentiam deuorare me non potest.
 Quid mihi moras facitis. Date
 locum: vt ei deuorare me liceat.
 Cūq; hūc fratres vt sibi signum
 crucis imprimeret amonerent re-
 spondebat virtute qua poterat di-
 cens. Volo me signare sed nō pos-
 sum: qz a squamis draconis pre-
 mor. Spume oris eius faciez me-
 am liniūt: guttur meū eius ore suf-
 focat. Ecce ab eo mea brachia cō-
 primunt: qz iam ⁊ caput meuz in
 suo ore absorbit. Cūq; hoc ille
 pallens ac tremēs ⁊ moriēs dice-
 ret: ceperūt fratres vehementius
 orationib⁹ insistere: ⁊ oppressum
 draconis presentia suis precibus
 adiuuare. Cūq; repēte liberat⁹ ma-
 gnis cepit vocibus clamare dicēs
 Deo grās: ecce discessit: ecce exiit:
 a nōzō nes vīas fugit draco q̄ me
 ad deuorādūz accepit. Pro pcis
 mētīl mō intercedite: qz cōverti pa-
 ratus sum ⁊ secularem vitā fundi-
 tus relinquere. Quod at seruiturū
 se deo: ⁊ eē mōachū deuouit: atq;
 a tpe illo nūc vsq; magnis febrī-
 bus premitur doloribus fatiga-
 tur. Quod quidē subtractus ē s;
 adhuc vite plen⁹ restitutus nō est
 Quia. n. longis ⁊ diuturnis iniq̄

tatib⁹ pss⁹ ē: lōgo lāgo ⁊ fatigat ⁊
 durū cor ignis purgatiōis durū
 cōcremat: qz diuina dispensatiōe
 agit vt plixiora vitia: egritudo
 plixior exurat. Quis illū vnquā
 seruari ad conuersionē crederet.
 Quis tantaz dei misericordiā cō-
 siderare sufficiat. Ecce iuueis pra-
 uus draconē vidit i morte: cui ser-
 uuit i vita. Nec vidit vt vitā fun-
 ditus pderet: s; vt cui seruierat: sci-
 ret sciēdo resisteret: ipm q; resiste-
 do suparet. Et eū a quo prau⁹ n̄
 vidēs tenebat: vidit postea ne te-
 nēret. Que ergo lingua narrare
 viscera die mie sufficit. Quis spi-
 ritus an̄ tante has pietatis diuiti-
 as nō obstupescit. Has diuitie pi-
 etatis diuitias cōsiderauit psalmi-
 sta cū diceret. Adiutor meus tibi
 psallā. qz tu deus susceptoz meus
 es: deus meus mia mea. Ecce per-
 pend es in quib⁹ laborib⁹ hūana
 sit vita pstituta. deū appellauit ad-
 iutorē. Et qz a tribulatiōe presēti
 i requiē eternā nos suscipit appel-
 lat et susceptore. S; cōsiderās q̄
 mala n̄a aspicit ⁊ portat: culpas
 n̄as tollerat ⁊ tñ nos p penitētiā
 ad p̄mia reseruat. noluit deū mise-
 ricordē dicere. sed hūc ipaz miam
 vocauit dicēs. De⁹ me⁹ mia mea
 Reuocem⁹ ergo an̄ oculos ma-
 la que fecim⁹: pensē⁹ ex quāta
 dei benignitate toleramur. Con-
 sideremus que sunt pietatis eius
 visera: vt non solum culpīs indul-

geat: sed celeste regnum penitenti-
bus etiam post culpam promittat:
atque ex omnibus medullis cor-
dis dicamus singulis: dicamus
omnes: deus meus inia mea.

Secundum lucam. capi. 3.

Anno quintodecimo impe-
rii tyberii cesaris procuran-
te pontio pilato iudea: tetra-
rarcha autem galilee herode: phi-
lippo autem fratre eius tetra-
rarcha i turee: traconitidis regionis. et
lyfania abiline tetra-
rarcha sub prin-
cipibus sacerdotum anna et cay-
pha: factum est verbum domini
super iohannem zacharie filium in de-
serto. Et reliqua.

Comelia vigesima sancti gregorii
pape hita ad populum in basilica
beati petri apostoli.

Edemptoris precursoris quo
tempore verbum predicationis ac-
ceperit: memorato romane
reipublice principe: et iudee regi-
bus designat cum dicit. Anno quinto-
decimo. etc. Quod n. illi predicare venie-
bat qui et ex iudea quosdam et multos
ex gentibus redempturus erat: per reges
gentium et principes iudeorum predicationis
eius tempora designat. Quod autem et gentilitas
colligenda erat et iudea pro culpa pro-
die dissipanda: ipsa quoque descrip-
tio terreni principatus ostendit. quoniam et in
romana republica unum profuisse de-
scribitur et in iudee regno per quartam pre-
plurimum principabant. Uoce et n.
redemptoris nostri dicit. Quod est regnum isre-

ipsi diuisum desolabitur. Liqueet ergo
quod ad finem regni iudea perueniat:
quod tot regibus diuisa quiescebat. Ap-
te quoque non solum quibus regibus: sed a
quibus et sacerdotibus actum sit demon-
strat. Ut quod illi iohannes baptista pre-
dicaret. qui simul rex et sacerdos exi-
steret: lucas euangelista predicationis
eius tempora per regnum et sacerdotium desi-
gnant. et venit in omnem regionem iorda-
nis predicans baptismum penitentiae in remis-
sione peccatorum. Cunctis legentibus
liquet: quod iohannes baptismum penitentiae non
solum predicauit: verum et quibusdam
dedit sed tamen in remissione pe-
ccatorum baptismum suum dare
non potuit. Remissio enim pecca-
torum in solo nobis baptismo christi
tribuitur. Notandum itaque quod dicitur
predicans baptismum penitentiae in
remissionem peccatorum. Quoniam bap-
tismus quod peccata solueret: quia
dare non poterant predicabatur. Ut
sicut incarnatum verbum patris pre-
currebat verbo predicationis: ita
baptismus penitentiae quo peccata
soluntur precurrebat suo baptismo
quo peccata solui non possunt. Ut
quis eius sermo precurrebat pre-
sentiam redemptoris ipsum quo-
que eius baptismum precedendo fi-
eret umbra veritatis. Sequitur
Sicut scriptum est in libro ser-
monum Esaię prophete. Uorda-
mantis in deserto: parate viam
domini rectas facite semitas eius
Iisdem vero iohannes baptista re-

quisquis quis eēt: rīdit. Ego vox
 clamantis in deserto. Quia sicut
 ante a nobis dictū est. ideo vox a
 pphā vocat^r ē. qz verbū p̄rebat
 Quid autē clamaret: apit^r cuz sub
 dit. Parate viā dñi: rectas facite
 semitas ei^r. Dis qui fidē rectam
 z bona opa p̄dicat: quid aliud q̄
 venienti domino ad corda audiē
 tiuz viā parat? Ut hic vis gr̄e pe
 netret: lumes veritatis illustret: z
 rectas deo semitas faciat: dñi mū
 das in aīo cogitatiōes per sermo
 nē bone p̄dicatiōis format. Dis
 vallis implebit^r: z oīs mons z col
 lis humiliabit^r. Quid hoc loco val
 liuz noīe nisi humilites? Quid mō
 tiū z collū: nisi superbi hoīes de
 signat^r? In adnētū igit^r redēpto
 ris n̄ri: valles implete sunt: mon
 tes vero z colles humiliati sunt:
 qz iuxta eius vocē: oīs qui se exal
 tat humiliabit^r: z oīs qui se humi
 liat exaltabit^r. Vallis enim imple
 ta crescit: mons autē z collis hu
 miliat^r decrescit: qz nimiz in fide
 mediatoris dei z hoīuz hoīs ih̄u
 xp̄i z gētilitas plenitudinē gr̄e ac
 cepit: z iudea p̄ errozē pfidie hoc
 vñ tūmebat p̄didit. Dis ergo val
 lis implebit^r: qz corda humilium
 sacre doctrine eloquio: z virtutū
 gr̄a replebunt^r. iuxta h̄ qd̄ scriptū
 est: qui emittit fontes in cōvalli
 bus. Et vñ rursuz d̄. Et cōualles
 habundabūt frumento. A mōti

bus nāqz aqua dilabit^r: qz super
 bas mētes veritatis doctrina de
 serit. S; fontes in qualib^r surgūt
 qz mētes humilū verbuz p̄dicatio
 nis accipiunt. Fā videmus: iam
 cōualles frumēto habundare cō
 spicimus: qz illozū ora pabulo ve
 ritatis impleta sunt: qui mites ac
 simplices huic mūdo z despicabi
 les eē videbantur. Fp̄s quoqz io
 anez bapilstam quia mira scitāte
 p̄reditū populū viderat: illum
 hunc eē singulariter celsuz ac soli
 dū mōtē credebat. De quo scriptū
 ē. In nouissimis dierū erit mons
 domus dñi. preparat^r in vertice
 n̄ otū. Nā hunc eē xp̄s putabāt
 sicut p̄ euāgeliz d̄. Estimāte at
 populo z cogitantib^r oib^r in cor
 dib^r suis de iohāne ne forte ip̄e es
 set xp̄s: quē z requirebāt dicētes
 Nū quid xp̄s es tu: S; nisi idē
 iohēs apud se vallis eēt repletus
 gr̄e spū nō fuisset. Qui vt hoc qd̄
 erat cōsideret: dixit. Veni fortioz
 me post me: cuius nō suz dignus
 soluere corrigiā calciamētozuz ei^r
 Et rursuz ait. Quibz sponsā: spō
 sus ē. Amic^r at spōsi qui stat z au
 dit euz: gaudio gaudet: pp̄ voces
 sponsi. Hoc autem gaudium me
 um impletum est. Illū oportet
 crescere: me autem minui. Ecce cū
 p̄re mira operatione virtutum ta
 lis esset: vt christus esse credere ē
 non solum christum non esse se re

Sancti gregori pape.

spondit: sed etiam corrigiam cal-
 ciamenti eius solvere: id est incar-
 nationis eius misterium perscruta-
 ri non se dignum esse prohibuit. Eius
 esse sponsam ecclesiam credebatur: qui
 hunc quod esse christus estimabat. Et ait.
 Quibus sponsam. sponsus est. Ac si
 diceret. Ego non sum sponsus: sed
 amicus sponsi sui. Nec pro voce
 sua: sed in voce sponsi se gaudere prohi-
 bebat: quod non ideo letabatur in corde
 quam a populis humiliter audieba-
 tur loquens: sed quod ipse vocem verita-
 tis audiebat inter: ut loqueretur foris.
 Quod beatus gaudium plerumque dicit: quod quod
 quod divina voce gaudet plerumque gaudi-
 um non habet. A quo et subdit. Illi oportet
 crescere: me autem minui. Quia
 in re querendum est: in quo crevit christus
 in quo minuitur est iohannes: nisi quod po-
 pulus iohannis abstinentiam videns re-
 motus hunc ab hominibus esse conspicu-
 ens: eius christum esse putabant: christus ve-
 ro eius publicanis comedente: in-
 ter peccatores ambulante intus
 eius non christum sed esse prophetam credebatur
 Sed dum per accessum temporis et christus qui
 propheta esse putabatur christus est agnitus
 et iohannes qui christus esse putabatur pro-
 pheta esse innotuit: impletus est quod de
 christo suus precursor predixit. Illi
 oportet crescere: me autem minui.
 In estimatiōe quippe populi et
 christus crevit: quod agnitus est quod
 erat: et iohannes decereuit. quod cessavit
 dici quod non erat. Ergo quam isdeus iohannes

annis ideo in scitate persistit quod in cor-
 dis humilitate perduravit: et multi
 idcirco ceciderunt quod apud se met-
 ipsos elata cogitatione tumuerunt
 dicat recte. Dis vallis inlebitur
 et omnis mons et collis humiliabitur
 quod humiles donum accipiunt: quod
 a se corda superbientium repellunt.
 Sequitur. Et erunt prava in dire-
 cta: et aspera in vias planas. Pra-
 va directa fiunt: eius malorum cor-
 da in iustitiam detorta ad iustitie
 regulam dirigunt et aspera in vias pla-
 nas mutant: cum imites atque ira-
 cunde mentes per infusiones sup-
 ne gratie: ad levitate mansuetudi-
 nis redeunt. Quando enim verbis ve-
 ritatis ab iracunda mente non re-
 cipit: quasi asperitas itineris gres-
 sus pergentis repulit. Sed cum in eis
 iracunda per acceptam mansuetudi-
 nis gratiam: correctionis vel ex-
 ortationis verbis recipit: ibi pla-
 nam viam predicator inuenit ubi
 prius per asperitate itineris perge-
 re id est predicationis gressus po-
 nere non valebat. Sequitur. Et
 videbit omnis caro salutare dei.
 Quia omnis caro accipitur om-
 nis homo: salutare dei videlicet
 christum in hac vita omnis ho-
 mo videre non potuit: ubi ergo in
 hac sententia propheta prophete-
 tie occurrunt: nisi ad extremi diem
 iudicii tendit: ubi cum apertis ce-
 lis: ministrantibus angelis sedentibus

apostolis i sede maiestatis sue xps
 apparuerit: oēs hūc z electi z re
 probi pariter videbūt. Ut z iusti
 de munere retributiōis sine fine
 gaudeāt: z iniusti i vltiōe suppli
 cii i perpetuū gemāt. Nā qz hoc
 ista sentētia itendit. qz in extremo
 examine ab omni carne videbitur
 recte subiungit. Dicebat antez ad
 turbas que exiebant vt baptizarē
 tur ab eo. Genimina viperarum
 quis ostēdit vobis fugere ab ira
 ventura. Ventura .n. ira est ani
 maduersio vltiōis extreme. Quā
 tunc fugere peccator nō valet: q
 nūc ad lamēta penitētie nō recur
 rit. Et notandū qz male soboles:
 malorū parentuz actiōes imitan
 tes: genimina viperaz vocant
 quia p hoc qz bonis inuident eos
 qz psecunt: qz quibusdā mala re
 tribuūt qz lesiōes primis exqui
 runt: quoniā i his oibus prioruz
 suorū carnaliuz vias sequūt: qua
 si venenati filij de venenatis parē
 tibz nati sūt. Sz qz iā peccauimz
 qz vsu male cōsuetudinis inuolu
 ti sumus: dicat nobis quid faciē
 dū sit: vt fugere a ventura ira va
 leamz. Sequit. Facite ergo fru
 ctus dignos penitētie. In quibus
 verbis notanduz ē qz amicus spō
 si nō sōlū fructus penitētie sed di
 gnos penitētie amonet cē facien
 dos. Aliud namqz ē fructū face
 re: aliud dignū penitētie facere.
 Ut .n. fm dignos penitētie fructz

loquamur: scienduz est qz quisqz
 illicita nulla cōmilit: huic iure cō
 dit vt licitis vtaf. Sicqz pietatis
 opa faciat: vt tñ si noluerit ea que
 mundi sunt nō relinquat. At siqz
 in fornicatiōis culpa: vel fortasse
 qd ē graui in adulterio lapsus ē
 tanto a se licita dz absidere quā
 to se meminit z illicita ppetrasse.
 Neqz eniz par fructz eē boni ope
 ris debet eius qui minz z eius q
 amplius deliquit. aut eius q in
 nullis: z eius qui in quibusdā fa
 cinoribz cecidit. Per hoc ergo qz
 dicit facite fructus dignos peni
 tentie vniuscuiusqz cōsciētia cōue
 nit: vt tāto maiora querat bono
 ruz opuz lucra p penitētiā: quā
 to grauiora sibi intulit damna per
 culpā. Sz indei de generis nobi
 litate gloriātes: idcirco se agno
 scere peccatores nolebāt quia de
 abrahe stirpe descēderant. Qui
 bus recte dicitur. Et ne ceperitis
 dicere: patrem habemus abrahā
 Dico enim vobis. quia potens est
 deus de lapidibus istis suscitare
 filios abrahe. Quid enim lapides
 nisi corda gentilium fuerunt ad in
 tellectuz dei i sensibilia. Sicut eti
 am quibusdam ex iudeis dicitur
 Auferam cor lapideum de carne
 vestra. Nec imerito lapidum no
 mine gentes significate sunt: que
 lapides coluerunt. Unde scriptū
 est. Similes illis fiant qui facti
 unt ea: z oēs qui confidunt in eis

De quibus nimirum lapidibus filii abrahe suscitatis est quod dum dura corda gentiliū in abrahe semine id est in christo crediderunt: et filii facti sunt cuius semini sunt iuncti et uniti. Unde et eisdem gentibus per egregium predicatorem dicitur. Si autem vos christi: ergo abrahe semine estis. Si igitur nos per fidem christi abrahe iam semen existimus: iudei propter perfidiam abrahe filii esse desierunt. Quia vero in illo die tremendi examinis: parentes boni malis filiis prodesse non possunt: testatur propheta qui dicit. Noe et daniel et iob si fuerint in medio eius viuo ego dicit dominus deus: quod filium et filiam non liberabunt: sed ipsi iustitia sua liberabunt animas suas. Et rursum quod boni filii nihil malis parentibus prosint: sed ad reatum potius malorum parentum proficiat: bonitas filiorum: ipsa per se veritas iudeis non credentibus dicit. Si ergo in belzeub eijcio demonia: filii vestri in quo ei ciunt. Ideo ipsi iudices vestri erunt. Sequitur. Iam enim securis ad radicem arboris posita est. Omnis enim arbor que non facit fructum bonum excidet: et in ignem mittetur. Arbor enim huius mundi est vniuersum genus humanum. securis vero scilicet redemptor noster est qui velut ex manubrio tenetur ex humanitate sed ferro incidit ex diuinitate. Que videlicet securis iam ad radicem arboris posita est quod et si per pati-

entiam expectat: videtur tamen quid factura est. Dis enim arbor non faciens fructum bonum excidatur et in ignem mittitur: quia vnusquisque peruersus paratam citius gehenne concremationem inuenit: qui hic fructum boni operis facere contemnit. Et notandum quod securim non iuxta ramos positam sed ad radices dicit. Cum enim malorum filii tollunt quid aliud quam rami infructuose arboris abscindunt. Cum vero tota simul progenies cum parente tollitur infructuosa arbor a radice abscissa est ne iam remaneat unde praua iterum soboles succrescat. In quibus iohannis baptiste verbis constat quod audientium corda turbata sunt: cum protinus sub inferret. Et interrogabant eum turbe dicentes Quid ergo faciemus? Percussit enim terrore fuerat quod filium querebant. Sequitur: Respondens autem dicebat illis. Qui habet duas tunicas det non habenti et qui habet escas similiter faciat. Per hoc quod tunica plus est necessaria vsu in domino quam pallium: ad fructum dignum pertinet: ut non solum exteriora queque et minus necessaria sed ipsa nobis valde necessaria: diuidere cum proximis debeamus. scilicet ut escam quam carnaliter viuimus vel tunicam que vestimur. Quod enim in lege scriptum est. diliges proximum tuum sicut teipsum: minus proximum amare quicquam non cum eo in necessitate illius est ea que sibi sunt necessaria pertinet. Idcirco ergo de diuide

dis cum prior duabus tunicis dat
preceptum quod hoc de una dici non po-
tuit. Quia si una dividitur nemo ve-
stiret. In dimidia quippe tunica. et nu-
dus remanet qui accipit: nudus qui de-
dit. In hoc autem sciendum est quantum
miserere opera valeant: cum ad dignos
fructus penitentiae ipsa preceteris capi-
untur. Hic est per semetipsum veritas
dicit. Date elemosinas. et ecce omnia
munda sunt vobis. Hic rursus ait.
Date et dabit vobis. Hic scriptum
est. Ignem ardentes extinguit aqua: et ele-
mosina resistit peccati. Hic iterum dicit
Conclude elemosinas in sinu paupe-
ris: et hec pro te orabit. Hic bonus
pro innocentes filius ammonet dicens.
Si multum tibi fuerit habundan-
ter tribue. Si exiguum fuerit. etiam
exiguum libenter stude impetri. Ut
autem quanta sit virtus in continentia et in susce-
ptione indigentium redemptor noster ostende-
ret: dixit. Qui recipit prophetam in no-
mine prophete. mercedem prophete acci-
piet. Et qui recipit iustum in nomine
iusti: mercedem iusti accipiet. In quibus
verbis notandum est quod non ait mer-
cedem de propheta et mercedem de ius-
to accipiet. Aliud est enim merces de
propheta: aliud merces prophete. At
quod aliud merces de iusto: atque aliud
merces iusti. Quid enim est dicere mer-
cedem prophete accipiet nisi quia is
qui prophetam sua largitate susten-
tat quavis ipse prophetiam non habeat
apud omnipotentem in dominum prophetie pre-
mia habebit. Ille enim. fortasse iustus est

et quanto in hoc mundo nihil possi-
det. tanto loquendi pro iustitia fiducia
magis habet. Hunc dum ille susten-
tat qui in hoc mundo aliquid pos-
sidet et fortasse adhuc pro iustitia lo-
qui libere non presumit: iustitie illius
libertatem sibi participem facit: ut cum
eo iustitie illius premia recipiat: que
sustentando adiuvit quatenus ean-
dem iustitiam libere loqui potuisset.
Ille prophetie spiritu plenus est et tamen cor-
poreo eget alimento. Et si corpus
non reficiet certum est quod vox ipsa sub-
trahit. Qui igitur alimentum prophete
propter hoc quod propheta est tribuit
prophete illius vires ad loquendum de-
dit. Cum propheta ergo mercedem pro-
phete recipiet qui et si spiritu prophete
plenus non fuit: hoc tamen ante dei oculos
exhibuit quod adiuvit. Hinc est
enim quod de quibusdam peregrinan-
tibus scribitur gaio et aristarco pro iobez
dicit. Pro nomine dei profecti sunt ni-
chil accipientes a gentibus. Nos ergo
debemus suscipere huiusmodi ut co-
operatores simus veritatis. Qui enim
spiritalia dona habentibus temporalia sub-
sidia tribuit in ipsis donis spiri-
talibus cooperator existit. nam cum pau-
ci sint qui spiritalia dona percipiunt
et multi qui rebus temporalibus habundant
per hoc se divites virtutibus pau-
perum inserunt quo eisdem sanctis pau-
peribus de suis divitiis sociantur.
Unde cum per Esaiam vocem domi-
nus derelictae gentilitati id est sancte
ecclesie spiritalium virtutum meritis quod

Sancti gregoriū pape

si deserta arbuta pmitteret: vltimus pariter promisit dicens. **D**onam desertum in stagna aquarum et terram inuiam in riuos aquarum. Dabo in solitudine cedrum et spinam myrtum et lignum oliue. **P**onam in deserto abietem vlmū et burum simul vt videāt et sciant et recogitent et intelligant pariter. Desertum quippe dominus in stagna aquarum et terram inuiam in riuos aquarum posuit: quando gentilitati que prius per ariditate mentis nullos bonorum operum fructus ferebat fluentia sancte predicationis dedit et ipsa ad quam prius pro asperitate sue cecitatis via predicatoribus non patebat: doctrine post modum riuos emanauit. Cui adhuc ex munere magno promittitur. Dabo in solitudine cedrum et spinam. **C**edrum qui magni odoris est atque imputribilis nature iure accipimus in promissione: De spina vero cum peccanti homini dictus sit terra tua spinas et tribulos germinabit tibi quid mirum si scē ecclesie illud pmittit quod peccanti homini pro pena multiplicat. Sed cedri minime signantur ij qui virtutes et signa exhibent in sua operatione. Qui dicere cum paulo valent. **E**p̄i bonus odor sumus deo quorum corda ita in eterno amore solidata sunt vt ea iam terreni amoris putredo nulla cōrumpat. Per-

spinā vero signati sūt docti et spirituales viri qui dū de peccatis ac virtutibus differunt et mō eterna supplicia minantur modo ad celestis regni gaudia promittunt: corda audientum pungunt sicque mentem dolore compunctionis perforant: vt ab eorum oculis quasi quidam sanguis anime lachryme decurrant. **M**yrtus vero temperatiue virtutis est ita vt dissoluta membra temperando constringat.

Quid itaque per myrtum nisi ij signati sunt qui afflictionibus proximorum compati sciunt et eorum tribulationes per compassionem temperant. **I**uxta hoc quod scriptum est. Gratias autem deo qui consolatur nos in omni tribulatione nostra vt possimus et ipsi consolari eos qui in omni pressura sunt. Qui dum afflictis proximis verbum vel opem consolationis ferunt eos proculdubio ad status rectitudinis restringunt ne immoderata tribulatione in desperationem soluantur. Quos autem per oliuam nisi misericordes accipimus. **Q**uia et grece eleos misericordia vocatur: Et quasi oliue liquoz ante omnipotentis dei oculos misericordie fructus lucet. Cui adhuc in promissione subiungitur. **P**onam in deserto abietem vlmū et burum simul. Quid per abietes que valde crescendo ad aeris alta sustollitur nisi ij designati sunt

qui intra sanctam ecclesiam adhuc in terrenis corporibus positi: iam celestia contemplantur. Et quamvis de terra nascendo exierunt: contemplando tamen iuxta ethera verticem mentis attollunt. Et quid pulchrum: nisi secularium mentes expresserunt: que dum terrenis adhuc curis inserviunt: nullum virtutum spiritualium fructum ferunt. Sed et si fructum proprium vltimus non habet: portare tamen vitem cum fructu solet. Quia et seculares visi intra sanctam ecclesiam quamvis spiritualium virtutum dona non habeant: dum tamen sanctos viros donis spiritualibus plenos sua largitate sustentant quid aliud quam vitem cum botris portant. Buxus autem quos alios designat que in altum non proficit: et quamvis fructum non habeat viriditatem habet nisi eos qui intra sanctam ecclesiam adhuc ex etatis infirmitate bona opera ferre non valent: sed tamen parentum fidelium credulitatem sequentes fide perpetue viriditatis tenent. Post que omnia: apte subiungitur. Ut videant et sciant et recogitent: et intelligant pariter. Ad hoc enim cedrus in ecclesia ponitur: ut quisquis a proximo odorem virtutum spiritualium trahit: ipse quoque in eterne vite delectatione non torpeat: sed ad donorum celestium desideria ignescat. Ad hoc spina

ponitur ut quid predicationis et verbo compunctus fuerit: ipse quoque exemplo illius discat corda sequentium predicationis verbo compungere. Ad hoc mirtus ponitur ut qui in ardore tribulationis ab ore vel opere proximi compatientis temperamentum consolationis acceperit: ipse etiam discat quemadmodum afflictis proximis sue consolationis temperamentum proferat. Ad hoc oliua ponitur: ut qui aliene misericordie opera cognoscit discat quemadmodum debeat indigentem proximo et ipse misereri. Ad hoc abies ponitur: ut quisquis vim contemplationis alicuius agnouerit ipse quoque ad contemplanda eterna premia succendatur. Ad hoc vlinus ponitur: ut quisquis intuetur cum qui habere virtutum fructum spiritualium non valet: sed tamen eos qui spiritualibus donis pleni sunt sustentat: ipse quoque sanctorum vite quanta valet largitate inserviat: et celestium donorum botros quos gignendo non valet sustentando ferat. Ad hoc buxus ponitur: ut qui habere multos adhuc in infirmitate positos vere fidei viriditatem considerat ipse esse infidelis erubescat. Bene ergo descriptis prius arboribus dicitur: ut videant et sciant et recogitent et intelligant. Ubi et apte subiungitur pariter quia cum intra sanctam ecclesiam diversi sunt hominum mo-

res: diuersi sunt ordines. Necesse est vt omnes simul discant: duz in ea spirituales viri diuersitate qualitatis etatis z ordinis ad imitandum simul videntur. Sz ecce nos dñi monstrare vlmū querimus: p multa arbuta longi^o euagati sumus. Ad hoc itatqz ppter qd pphete testimoniū ptulim^o reuer tamur. Qui recipit ppham i nomine pphē: mercedē pphē accipiet. qz z si fructū vlm^o non hēt: vitem tamen cum fructib^o portās hec ipsa sua efficit: que bñ sustētat aliena. Quia vero ad magna nos opa ioānes amonet dicens facite fructus dignos penitētie: z rursus qui hz duas tunicas det non habēti: z qui hz escas faciat similiter: iā patēter dat intelligi: quid est qd veritas dicit. A dieb^o ioānis baptiste vsque nunc regnum celozū vim patit^o z violētū rapiūt illud. Que supne verba sentētie: nobis sunt magnope pscrutāda. Nā querēdū ē quō vim ppeti regnuz celozū possit. Quis. n. celo violētā irogat. z rursus querēdū ē si pati vim regnū p̄t cur eādē viz a dieb^o iohis baptiste z nō ēt an ptulerit Sz cū lex dicat. si q̄s hec vel illa fecerit morte moriat^o cunctis legētib^o liquet. qz peccatores quosqz pena seueritatis pertulit: nō at p pniaz ad vitā reduxit. Cū vero iohes baptista redēptoris grāz p̄currēs pniaz p̄dicat: vt pec

cator qui ex culpa ē mortuus per p̄uersionē viuat. p̄fecto a diebus ioānis baptiste regnū celozū vim patit^o. Quid ē at regnū celozū nisi locus iustozū. Solis. n. iustis celestis patrie p̄mia debent: vt humiles casti mitel atqz miserioz des ad gaudia supna pueniant. Cū vero quis vel supbia tumid^o vel carnis facinore pollut^o vel iracūdia accensus vel crudelitate impius post culpas ad pniaz reddat z vitā eternā p̄cipit: quasi peccatorū locū intrat alienū. A dieb^o ergo ioānis baptiste regū celorum vim patit^o z violētū rapiūt illud: qz qui pniaz peccatorib^o indixit qd aliud q̄ regno celozū fieri violentiā docuit. Recogitemus ergo fratres carissimi mala que fecimus z nosmetipsos assiduū lamētis atteram^o. vt hereditatē iustozū quā nō tenuim^o p vitā: rapiamus p pniaz. Vult a nobis oipotēs de^o talē violētā ppeti. Nā regnū celozū rapi vult n̄ris flectib^o qd n̄ris meritis nō debet. A spei ergo rectitudie nulla nos malozū n̄roz q̄litas: nulla q̄litas frāgat. Prestat magnā venie fiduciā latro ille v̄nerabilis. Qui nō inde v̄nerabilis vñ latro. Nā latro ex crudelitate: v̄nerabilis excōfessione. Cogitate ergo cogitate q̄ sint icōprehēsibilia i oipotēti deo mie viscera. Latro iste cruētis manib^o abstract^o: a facie itineris su-

spensus ē in patibulo crucis. Ibi
cōfessus: ibi sanatus est. Ibi audire
meruit: hodie mecū eris in para-
diso. Quid ē hoc. Quis tāta bo-
nitate dei dicere: quis estimare su-
ficiat. De ipsa pena criminis per-
uenit ad p̄mia virtutis. Idcirco
aut oipotens electos suos in qui-
busdā lapsib⁹ cadere p̄mittit: vt
alijs in culpa iacētib⁹ si toto ad eū
corde surgāt: spē venie reddat z
eis p̄ lamēta p̄nie viā celcstē ape-
riat. Exerceam⁹ ergo nos metip-
sos ilamētis: extinguiamus flecti-
bus flāmas peccatorū. z dignis pe-
nitētie fructib⁹ culpas abluamus
q̄s fecim⁹. Ad indulgentiā nobis
tp̄a indulta nō pereāt. qz qui mul-
tos a suis iniquitatib⁹ iā sanatos
aspicim⁹. qd aliud q̄ in sup̄ne mie
pign⁹ accepim⁹. **Sedz marcū.**

Capitolo. xvi

Incipit liber secundus.

In illo tpe. mariamagda-
lena z maria iacobi z salo-
me emere aromata vt veni-
entes vngerent iesum. Et valde
mane vna sabbatorūz veniunt ad
monumentum orto iam sole. z
reliqua.

Omelia. xxi. lectio. eiusdē b̄ti gre-
gorij pape b̄ta ad populū in ba-
silica b̄te marie virginis.

Ultis vobis lectiōib⁹ f̄res
carissimi p̄ dictatū loq̄ con-
fueui: s; qz lassescēte stoma-

cho ea q̄ dictauerā legere ip̄e non
possum quosdā v̄m min⁹ liben-
ter audiētes itueor. Un̄ nūc a met
metip̄o exigere cōtra morē volo:
vt inter sacra missarū sollēniā lec-
tiōez sc̄i euāgelij nō dictādo. s; col-
loquēdo edisserā. Sicq; excipia-
tur vt loquimur quia collocutiōis
vox corda torpētia plusq̄ sermo
lectiōis excitat. z q̄si quadā manu
sollitudinis: vt euigilēt pulsat. z
quidē ad hoc op⁹ me sufficere pos-
se nō video s; tñ vires quas ip̄eri-
tia denegat. caritas ministrat.

Scio nāq; qui dixit: **Ap̄i os tuū
z ego adimplebo illud.** Bonum
ergo nobis opus sit in voluntate
nam ex diuino adiutorio erit in
perfectione: Dat loquendi ausuz
etiam resurrectionis dominice tā-
ta sollēnitas quia z indignum val-
de vt eo die laudes debitas tace-
at lingua carnis. quo videlicet die
caro resurrexit auctoris: Audi-
stis fratres carissimi quod sancte
muliers que dominum fuerunt se-
cute cum aromatibus ad monu-
mentum venere. z ei quem viuen-
tem dilexerant. etiam mortuo sta-
dio humanitatis obsequuntur.

Sed res gesta aliquid in sancta
ecclesia signat gerendum. Sic
quippe necesse est: vt audiamus
que facta sunt. quatinus cogite-
mus etiam que nobis sunt ex eo-
rum imitatione facienda. **Ei nos**

ergo in eum qui est mortuus ⁊ re-
surrexit credentes si odore virtu-
tum referti . cum opinione bo-
norum operum dominum iesum
christum querimus ad monumē-
tum profecto illius: cum aroma-
tibus venimus. Ille autem mulie-
res angelos vident. que cum aro-
matibus venerunt: quia videli-
cet ille mentes supernos ciues as-
piciunt que cum virtutum odori-
bus ad dominiū per sancta desi-
deria proficiscuntur. Notandus
vero nobis est: qui nam sit quod
in dextris sedere angelus cerni-
tur. Quid namque per sinistra
nisi vita presens. Quid vero per
dextra nisi perpetua vita signa-
atur. Unde scriptum est. Leua
eius sub capite meo: ⁊ dextera il-
lius amplexabitur me. Quia igitur
redemptor noster. iam presen-
tis vite corruptiōi transierat. Re-
cte angelus qui nunciare perennē
eius vitam venerat in dextera se-
debat. qui stola cādida coopertus
apparuit. quia festiuitatis nostre
gaudia nunciauit. Candor ⁊ enī
vestis splendorem nostre denūti-
at sollēnitatis. Nostre dicamus
an sue. Sed vt fateamur verius:
⁊ sue dicamus ⁊ nostre. Illa quip-
pe redemptoris nostri resurre-
ctio ⁊ nostra festiuitas fuit. quia
nos ad immortalitatē reduxit.

Et angelorum festiuitas extitit
quia nos reuocando ad celestia

eorum numerum impleuit. In
sua ergo ac nostra festiuitate an-
gelus in albis vestibus apparuit
quia dum nos per resurrectionē
dominicam ad superna reduci-
mur. celestis patrie damna repa-
rantur. Sed quid venientes fe-
minas affatur audiamus. Noli-
te expauescere. Ac si aperte dicat
Pauca illi qui nō amant aduen-
tum supernorum ciuium pertime-
scant: qui carnalibus desiderijs
pressi ad eorum se societatem per-
tingere posse desperant. Vos au-
tem cur pertimescitis que vestros
conciues videtis. Unde Mat-
theus angelum apparuisse descri-
bens ait. Erat aspectus eius si-
cut fulgur. ⁊ vestimenta eius si-
cut nix. In fulgure ⁊ enim terro-
timoris est in niue autem blandi-
mentum candoris. Quia vero
omnipotēs deus ⁊ terribilis est.
peccatoribus ⁊ blandus iustis re-
cte testis resurrectionis eius an-
gelus ⁊ in fulgore vultus. ⁊ in can-
dore habitus demonstratur. vt
dōre ipsa sua specie ⁊ terret repro-
bos ⁊ mulceret pios. Unde re-
cte quod populū p̄ d̄serta gradiētē
colūna ignis in nocte: ⁊ columna
nubis prehsbat in die. In igne ⁊
enim terro- est. In nube autem vi-
sionis lenē blandimentum. Dies
vero vita iusti ⁊ nox accipitur vi-
ta peccatoris. Un⁹ ⁊ de conuersis
peccatoribus Paulus dicit. Fui

stis aliquando tenebre nunc autem lux in domino. In die ergo per nubem columna monstrata est et in nocte per ignem: quia omnipotens deus et blaudus iustis. et terribilis apparebit iniustis. Iustos in iudicio veniens per lenitatis mansuetudinem demulcet iniustos vero per iustitie districti onem terret. Sed iam quid angelus subiungat audiamus. Jesum queritis nazarenum. Jesus latino eloquio salutaris id est saluator interpretatur. At vero multi tunc iesus dici poterant: non tamen substantialiter: sed nuncupative et id locus subiungitur ut de quo iesu dictum sit manifestetur. Nazarenus et causam protinus subdit. Crucifixum. atque addidit. Surrexit non est hic. Non est hic dicitur per presentiam carnis qui tamen nusquam deerat per presentiam maiestatis. Sed ite dicite discipulis eius et petro: quia precedet vos in galileam. Querendus nobis est cur nominatis discipulis petrus designatur ex nomine. Sed si hunc angelus nominatis non exprimeret qui magistrus negauerat venire iter discipulos non auderet vocatur ergo ex nomine ne desperaret ex negatione. Quia in re considerandum nobis est cur omnipotens deus. eum quem cuncte ecclesie preesse disposuerat ancille vocem perire. scire. et seipsus

negare permisit. Quod nimirum magne actum pietatis dispensatione cognoscimus ut is qui futurus erat pastor ecclesie in sua culpa disceret. qualiter alijs misereri debuisset. Prius itaque eum ostendit sibi et tunc preposuit ceteris ut ex sua infirmitate cognosceret: quia misericorditer aliena infirma toleraret. Bene autem de redemptore nostro dicitur. Precedet vos in galileam: ibi eum videbitis sicut dixit vobis. Galilea namque transmigratio facta interpretatur. Iam quippe redemptor noster a passione ad resurrectionem a morte ad vitam. a pena ad gloriam a corruptione ad incorruptionem transmigraverat. et prius post resurrectionem in galilea a discipulis videtur: quia resurrectionis eius gloriam post leti videbimus. si modo a vitijs ad virtutum celsitudinem transmigramus. Qui ergo in sepulchro nuntiat: in transmigracione ostenditur: quia is qui in mortificatione carnis agnoscitur: in transmigracionem mentis videtur. Hec fratres carissimi pro tanta diei sollempnitate lectionis evangelice expositione transcurramus. Sed libet vobis de hac eadem sollempnitate aliquid subtilius loquamur. Que et enim vite erant quarum unam novimus alteram nesciebamus. Una quippe mortalis est alia immortalis. Una cor

Sci gregoriij pape

ruptiōis alia icorruptiōis. Una
mortis alia resurrectiōis. s; venit
mediator dī z hoīuz hō xpi xhs
suscepit vnā z oīdit alterā. Unā
ptulit moriēdo oīdit alterā resur
gēdo. Si igz nobis mortalē vitā
scientib; resurrectiōē pmitteret
carnis. z tam hāc visibiliter nō ex
hiberet q̄s ei; pmissiōib; crede
ret. Fact; itaq; hō appuit i carne
mori dignat; ē ex voluntate resur
rexit ex ptate; z oīdit exēplo; qd
nobis pmissit i p̄mio. S; fortasse
aliq; dicat. Jure ille resurrexit qz
cū de; eēt teneri morte nō potuit.
Ad istruēdā g; ignorātiā nostrā
ad roborādā ifirmitatē n̄am sue
resurrectiōis exēplū nobis suffice
re noluit. Sol; illo i spe mortuus
ē z tamē solus minie resurrexit. nā
scriptū ē. multa corpa scōz q; dor
mierāt surrexerūt. Ablata g; sūt
oīa argumēta pfidiei. Ne q̄s enī
dicat sperare de se nō d; hō qd in
carne sua exhibuit hō de;. Ecce cū
dō hoīes resurrexisse cognoscim;
z q̄s puros fuisse hoīes nō dubi
tam;. Si igz mēbra n̄i redēpto
ris sum; p̄lumam; i nobis qd ge
stū p̄stat in capite. Si multū nos
ab icim; sp̄are debem; i nobis nos
mēbra vltia q; de mēbris ei; supio
rib; audim;. Ecce vero ad memo
riā redit qd crucifixo dei filio iu
dei insultātes dicebāt. Si rex isra
el ē descēdat d; cruce z credimus ei
Q; si tūc de cruce descēderet nimi

rū insultantib; cedēs virtutē nobis
patiētie nō d̄mōstraret. s; expecta
uit paululū toleravit. p̄bra irrifio
nes sustinuit. suavit patiētiāz dī
stulit admirationē. z q; de cruce d
scēdere noluit d; sepulchro surre
xit. Plus igz fuit d; sepulchro re
surgere quāz de cruce descēdere.
Plus fuit mortē resurgēdo d̄stru
ere q; vitāz descēdēdo suare. s; cū
iudei hūc ad insultationē suā d; cru
ce descēdere minime agnouissent
cū moriētes viderēt eū. se vicisse cre
diderūt. nom̄ illi; se q̄si extinxisse
gausit. s; ecce nom̄ eius d; morte
p mūdū creuit ex q; hūc infidelis
turba extinxisse credidit z quē gau
debat occisū dolet mōtū. qz hūc
ad suā gloriā cognoscit p̄uēisse p
penā. Q; bñ i lib. iudicū sanon illi;
facta significant q; cū gazā ciuita
tez philistiorū fuisset igress; phili
stet igressuz ei; p̄tin; cognoscētes
ciuitatē repente obsidiōib; circuz
dedere custodes deputauerūt z
sanon fortissimuz se iam compre
hendisse gausit sūt. sed quid san
son fecit agnouimus. A media no
cte portas ciuitatis abstulit z mō
tis verticem ascendit. Quem fra
tres carissimī hoc in facto quem
nisi redemptorem nostrum san
son ille significat. Quid gazā ciui
catis nisi infernum designat.
Quid philisteos nisi iudeorum
perfidia demonstratur. Quia cū
mortuum dominum viderunt ei;
ff iij

que corpus in sepulchro iam posi-
tum custodes ilico deputauerunt
z eum q̄ auctor vite claruerat. infer-
ni claustris retentū. q̄si sanctō in ga-
za se d̄prehēdisse letati s̄t. S̄alōn
vero nocte media nō soluz exiit s̄z
ēt portas tulit. Q̄z videlicet redē-
ptor n̄r̄ aī lucē resurgēs nō solum
liber de inferno exiit s̄z ēt inferni
claustra d̄struxit. Portas tulit z
mōtis verticē ascēdit qz resurgen-
do claustra inferni abstulit: z ascen-
dendo celoz regna penetrauit.
H̄ac ḡ resurrectiōis ei⁹ gloriā
f̄z carissimū q̄ z pat̄r̄ d̄mōstrabat
ex signo z post patuit ex facto to-
ta mēte diligam⁹ p̄ ei⁹ amore mo-
riamur. Et ecce ī resurrectiōe au-
ctoris n̄ri ministros ei⁹ āgelos cō-
ciues n̄ros agnouim⁹. Ad hoz ḡ
cū illā frequētē solēnitatē festi-
nem⁹. H̄is cuz nec duz visiōe pos-
sumus d̄siderio z mēte iūgamur.
Trāsmigrem⁹ ad virtutes a viti-
is vt redēptores n̄m ī galilea vidē-
re mereamur. Ad diuēt oīpotēs d̄-
us ad vitā d̄sideriū n̄r̄ q̄ p̄ nobis
ī mortē dedit vnicū filiū suū. Qui
cuz eo z spiritu scō viuūt z regnat
deus p̄ oīa secula seculoz. Amen
Sc̄dm̄ ioh̄m. Capitulo. xx.

Quillo .i. Una sabati ma-
ria magdalene venit m̄ae cū
ad huc tenebre eēt ad mo-
numentuz. Et vidit lapides subla-
tū a monumento. z reliqua.

Omelia. xxij. lectio eiusdem.

Ract⁹ lōga molestia sto-
mach⁹ diuīe caritati v̄re d̄-
lectiōis euāgelice loq̄ expo-
sitione p̄hibuit. Uox n̄aqz ip̄a a
clamoris virtute succubuit. z qz a
multis audiri nō valeo: loq̄ fate-
or iter multos erubesco. s̄z h̄ac in
me verecūdiā z ip̄e reprehendo.
Quid. n. nūq̄d s̄m̄ultū p̄desse ne-
queo nec paucis curabo? Et si ex
messe portare manipulos multos
nō possuz nūquid n̄a d̄beo ad are-
am vacuus redire. Quāuis. n. q̄-
tos d̄beo ferre nō valeo certe vel
paucos: certe vel duos: certe vel
vnuz feraz. H̄z namqz ip̄a īfirmi-
tatē ītentio mercedis sue certitudi-
nez qz sup̄n̄ arbit̄ n̄r̄: z si p̄d̄r̄
siderat ī retributiōe t̄m vires pen-
sat ī p̄dere. Lectio sc̄i euāgelij.
quā mō audistis f̄z vald̄ īsup̄ficie
historica ē apta s̄z ei⁹ nobis s̄t mi-
steria s̄b breuitate req̄rēda. Ma-
ria magdalne cum adhuc tenebre
eēt v̄it ad monumentuz. Juxta
historiaz notat̄ hora iuxta ītelle-
ctū n̄o mysticū req̄rent̄ signat̄ ī-
telligentia. maria. n. auctores oīuz
que z carne vidrat mortuū q̄rebat
ī monumento: z q̄ h̄uc minime
īuenit furatū credidit. Ad huc
n. ī corde suo erant tenebre cōue-
nit ad monumētū. Lucurrit ergo
citius d̄scipulis n̄nciāuit. S̄z illi
p̄ceteris cucurrerunt q̄ p̄ceteris
amauerūt. Videlicet petr⁹ z ioh̄s
Currebant aut̄ duo simul s̄z ioh̄s

Sancti gregori pape.

percurrit citius petro. Venit por
ad monumentum et ingredi non pre-
sumpsit. Venit ergo posterior petrus
et intrauit. Quid istis cursibus iste si-
gnificat nunc quid nazarethis scribitur
euangeliste descriptio a mysterijs
vacare credenda est. Adin. ne-
q. n. se iohannis preisse et non intrasse
diceret. si in ipsa sua trepidacione
mysterium diuine credidisset. Quid
n. p. iohannis nisi sinagoga. Quid p.
petri nisi ecclesia designat. Nec
mirum esse videat quod p. iunioris sina-
goga p. seniore non ecclesia signa-
ri prohibet. quod et si ad difficultatem prio-
ris sinagoga est que ecclesia genum
ad vnum in seculi prioris multitu-
do gentium que sinagoga. Paulo at-
tente que ait. Quod non prius quod spale est
sed quod aiale p. seniore g. petri signi-
ficat ecclesia gentium p. iunioris iohannis
sinagoga iudorum. Lucurrerunt abo-
simul quod ab ortu sui tpe vsq. ad oc-
casum pari et conuicia et sine pari et coi-
sensu gentilitas cum sinagoga decur-
rit. Venit sinagoga por ad monu-
mentum sed minime intrauit quod legis
quod mandata precepit prophetias di-
carnatione ac passione dominica audi-
nit sed credere in mortuum noluit. vi-
dit. n. iohannis posita linteamina non
tamen intrauit: quod videlicet sinago-
ga et scripture sacramenta cogno-
uit et tamen ad fidei passionis domini-
ce credendo intrare distulit. Que
diuine leges prophetavit presentem vi-
dit ei credere renuit. Iohannes est di-

spexit deum carne mortale factum
credere noluit. quod g. est nisi quod cui-
us cucurrit et tamen ante monumentum
vacua stetit. Venit autem in nomine petrus
sequens eum et intrauit in monumē-
tum. Quod secuta posterior ecclesia gen-
tium mediatoris dei et hominum: hominem
christi iohannis et cognouit carne mortuum
et viuere credidit deum. Vidit linte-
amina posita et sudarium quod fuerat
super caput eius non cum linteaminibus
positum: sed separatim inuolutum in vnum lo-
cum. Quid esse istis credimus quod suda-
rium capitis domini cum linteaminibus non
inuenit in monumento nisi quod attestat
te paulo caput christi deus. Et diuinitatis
inprehensibilia sacramenta. ab infirmi-
tatis nostre cognitione diuisa sunt ei
quod potentia creature transcendit nazareth
Et notandum quod non solum separatim sed
et inuolutum inuenitur. Linteum quippe
quod inuoluit: eius nec initium nec finis
aspicit. Recte ergo sudarium capi-
tis inuolutum inuentum est quod celsitudo
diuinitatis neccepit esse. Nec desinit
nec per initium nascitur. Nec est in eo co-
angustat. Vnde autem addit in vnum locum
quod in cissura mentium deus non est. De-
quod p. in unitate est. Et illi eius gratias
bene meretur quod se ab inuicem per sectarum
scandala non diuidit. Sed quod solum per
sudarium laborantium sudor detergit:
per et sudarium nomen exprimit labore
dei quod in se quod detur per atque incomuta-
bilis permanet sed tamen laborare se di-
nuntiat: cum duras hominum prauitates
portat. Unde et per prophetam dicit.

Laboravi sustinens. Deus autem
 apparuit in carne. Laboravit ex
 nostra iniquitate. Quē laboreni
 passionis ei⁹ dū increduli viderūt
 eum venerari noluerunt. Quem
 enim videbant carne mortale de-
 dignati sūt credere i mortales esse
 diuinitate. Unde etiam ieremias
 ait. Redde eis vicē dñe iurta opa
 manuū suarū. Dabis eis scutū cor-
 dis laborē tuū. Ne enī p̄dicatio-
 nis spicula eorū corda penetrarēt
 dū passiōis ei⁹ laborē dedignati
 sūt: quasi eundē laborē illius pro-
 luto tenuerūt: vt eo ad se transi-
 re eius verba nō pmitterent: quo-
 euz laborare vsq; ad mortē vide-
 rent. Quid at nos nisi nostri capi-
 tis idē domini mēbra sum⁹. Per
 linteamina itaq; corporis laborū
 ligamēta signant que nūc ellectos
 oēs idest. eius mēbra cōstringūt
 Sudariū g⁹ qd̄ super caput eius
 fuerat seorsuz inuenit qz ipsa re-
 dēptoris nostri passio. lōge a nra
 passiōe disiūcta ē qm̄ ipse sine cul-
 pa ptulit. qd̄ nos cū culpa tolera-
 mus. Ipse sponte morti subcūbere
 voluit ad quā nos venim⁹ inuiri
 Sequit̄ Tūc ergo introiit z il-
 le discipulus q̄ venerat prior ad
 monume tū. Post q̄ i trauit petr⁹
 ingressus ē. z iohes. Posterior in-
 trauit q̄ prior venerat. Notuz vo-
 bis fratres est q̄ in fine mūdi ad
 redēptoris fidē ē iudea colliget
 Paulo attestate q̄ ait. Donec ple-
 nitudo gētū intraret z sic ois isra-

el saluus fieret. Et vidit z credi-
 dit. Quid fratres qd̄ estimand⁹
 est credidisse. Nūqd̄ qz dñs re-
 surrexerat quē querebat. Nō vtī
 que qz adhuc tenebre erāt ad mo-
 numentu z subiuncta quoq; ver-
 ba p̄tradicūt euz dicit̄. Nūduz
 enī sciebat scripturas qz oportet
 ret eū a mortuis resurgere. Quid
 ergo vidit z quid credidit. Vidit
 linteamina posita z credidit qd̄
 mulier dixerat. De monumēto do-
 minū fuisse sublatuz. Qua i re di-
 uine dispensationis magnitudo
 pensanda est q̄ discipuloz corda
 z accendunt vt querāt: z differū-
 tur ne iueniāt. Quatin⁹ i firmitatē
 ai ip̄o suo merōe cruētia purgati
 oz adiuenienduz fiat. z tanto vali-
 dius teneat cū iuenerit quāto tar-
 dius iuenit qd̄ querebat. Hec fra-
 tres carissimī sabbreuitate de euā-
 gelica lectiōe trāscurrim⁹ nunc re-
 stat vt de ipsa tante solēnitatis no-
 bilitate aliquid loquamur. Hāc
 enī recte nobilitate z solēnitatis di-
 cā qz solēnitates ceteras atcedit
 Sicut. n̄ i sacro eloquio scā scōz
 vt cātica canticoruz. p̄ sui magni-
 tudine dicunt̄. Ita hec festiuitas
 recte dici p̄t solēnitas solēnitatu
 Ex hac quippe solēnitate exēplū
 nobis resurrectiōis datū ē. spes ce-
 lestis patrie apta z facta sup̄ni re-
 gniā p̄sūptibilis gloria. Per hāc
 electi q̄ quīs i trāq̄litate sinu tamē
 ap̄d inferni claustra tenebāt ad pa-
 radisi amoena reducti sūt. Qd̄ an

passione dixit i resurrectoe sua do
 mino i pleuit. si exaltat' fuero a ter
 ra oia traham ad me. Dia. n. tra
 xit q' de elect' suis ap' d' iferos nul
 la reliqt. Dia abstatit vtiq' electa
 neq' eteniz. ifideles q'sq' z p' ius
 criminib' eternis supplicijs dedi
 tos ad veniaz domin' resurgedo
 repanit. sz illos ex iferni claustris
 rapuit q's suos i fide z actibus re
 cognouit. Un' recte et p' oseedi.
 Ero mors tua o mors: ero morsus
 tuus iferne. Id naq' qd' occidim'
 agim' vt penit' no' sit. Ex eo z. n.
 qd' mordem' p'tez abstraham' p'
 teq' reliquim'. Qz g' i elect' suis
 fudit' occidit mortē: mors mort'
 extitit. Qz no' ex iferno p'tez ab
 stulit z p'tez reliqt. No' occidit fū
 dit' sz momordit ifernū. Ait g'.
 Ero mors tua. o mors. Ac si apte
 dicat. Qz i elect' meis te fudit' p'
 imo. Ero morsus tuus iferne. Qz
 sublat' eis te ex p'te transfigo. que
 est g' ista solēnitas q' iferni clau
 stra d'struxit. z ianuas nob' regni
 celestis apuit. In q'ram' s' b'ili' no
 mez ei' req'rat' egregi' p'dicator
 videam' qd' d' ei' estimatiōe d' nū
 tiet. Ait. n. Et. n. pascha nūz imo
 lat' ē xp's. si ig' pascha xp's pen
 sanduz nobis est qd' d' pascha lex
 loqt' : vt idagem' s' b'ili' an' d' xp'o
 dicta videant'. Moyses q'ppe ait
 sument d' sanguie agni ac ponent
 sup vtrūq' postes z isup liminari
 b' domoz i qb' comedent illum
 Et edent carnes nocte illa assas

igni z azimos panes cuz lactucis
 agrestib' n' comedet' ex eo crudū
 qd' nec coctū aq' sz assum tū igni.
 Caput cuz pedib' ei' z intestinis
 vorabit' nec remanebit ex eo qcq'
 vsq' mane. si qd' residui fuerit igni
 corburetis. Ubi z addit. sic autē
 comedet' illū. Renes v'zo acciget'
 calclamenta habebit' i pedib' te
 nentes baculos i manib' z come
 det' festinant'. Que videlicet cun
 cta magnaz nobis edificationem
 parūt. si fuerit mystica iterptatio
 ne discussa. Quid naq' sit sanguis
 agni nō iā audiēdo sz bibēdo didi
 cistis. Qui sāguis sup vtrūq' p'
 pōit. qn' nō soluz ore corpis. sz
 etiaz ore cordis haurit'. In vtroq'
 z. n. poste agni. sanguis est posit'
 qn' sacramentū passiōis illi' cum
 ore ad redēptionez sumit' ad imi
 tationez q'q' itenta mente cogitat'
 Naz q' sic redemptoris sui sangui
 nez accipit vt imitari passiōez illi'
 nec duz velit. In vno poste sangui
 nez posuit q' etiaz isup liminarib'
 domoz ponend' est. Quid. n. spi
 ritualit' domos nisi mentes n'zas
 accipim'. In qb' p' cogitationem
 inhabitam'. Cui' dom' sup limiaf'
 est ipa itentio q' p'eminet actiōi. q'
 ig' itentiōez cogitatiōis sue ad imi
 tatiōez dominice passiōis dirigit
 isup liminarib' dom' agni san
 guinē pōit. Vel certe dom' n'ze ip
 sa s' corpā i quib' qu'q' viuim'
 habitam'. z isup liminari dom'
 agni pōim' qz crucē passiōis illi'

ifrōte portam? De q̄ ad huc agno
 subdit. Edēt carnes nocte illa as
 sa igni. In nocte q̄ppe agnū cōedi
 m̄ q̄ i sacramento mō dñicū corp̄
 accipim̄ qñ ad huc ad iuicē n̄sal
 sciētias nō videm̄. Que tam̄ car
 nel igni assāde sūt. q̄a nimiz disso
 luit carnes q̄s aq̄ coxerit. q̄li vero
 ignis sine aq̄ excoq̄t roborat. Car
 nes itaq̄ agni n̄ri ignis cox̄. qz eū
 ip̄a vis passiōis illi ad resurrecti
 onē valētiorē reddidit: atq̄ ad in
 corruptōez robarāū. Qui. n. ex mō
 te cōualuit. videlz carnes illius ab
 igne duruerūt. Un̄ ē p̄ psalmistā
 dic̄: Exaruit velut testa virtus mea
 Quid nāqz ē testa āte ignē nisi mo
 le lutū. Sz ei ex igne agit vt solidū
 tur. Virtus ergo hūanitat̄ ei⁹ ve
 lut testa exaruit. qz ab igne passio
 nis ad virtutē incorruptiōis creuit.
 Sola redēptōis n̄ri pcepta sacra
 m̄ta ad verā solēnitatē m̄tis nō suf
 ficiūt. nisi eis quoqz 7 bōa opaiun
 gant. Quid. n. p̄ dē: corpus 7 san
 guinē illius ore p̄cipe: 7 ei p̄uersis
 morib⁹ p̄traire. Unde bene ad huc
 ad comedēdū s̄bdit: 7 azimos pa
 nes cuz lactucis agrestib⁹. Panes
 q̄ppe sine fermēto comedit. q̄ recta
 opa sine corruptōe vaneglorie exē
 cet. Qui mādata m̄ie sine admixti
 one peccati exhibet ne p̄erse diri
 piat qd̄ q̄si i t̄te disp̄sat: h̄ q̄qz pec
 cati fermētuz bōe lue actiōi miscue
 rāt: q̄bus p̄ph̄e voce p̄inrepatio
 nē dominus dicebat. Venite ad be
 thel: et ip̄ie agite. Atqz post pauca
 7 sacrificare de se r̄mētato laudem.

De fermentato nāqz laudē imolat.
 q̄ dō sacrificiū d̄ rapina parat. La
 ctuce n̄o agrestes valde amare sūt
 agni carnes ergo cū lactucis agre
 stib⁹ edende sūt. vt cū corpul redē
 ptoris accipimus: nos p̄ peccatis
 n̄ris istetibus affligamus. Quati
 nus ipsa amaritudo penitētie: ab
 stergat a mētis stōacho p̄erse hu
 morē vite. Ubi 7 s̄bdit. Nō come
 det̄ ex eo cruduz qd̄ nec coctū aq̄.
 Ecce iā nos ipsa n̄ba historie ab i
 tellectu historico repellūt. Nūq̄d
 nā fr̄s charissimi israhel iticus ille
 populu sin egypto p̄stitutus come
 dere agnū crudū cōsueuerat vt ei
 lex dicat. Nō comedet̄ ex eo cru
 dū qd̄. Ubi 7 addit. Neqz cocū
 aq̄. Sed qd̄ aq̄. Nisi humanā sci
 entia designat. Juxta hoc qd̄ p̄ sa
 lamōis vocē sub hereticoz sp̄e d̄.
 aque furtive dulciores sūt. Quid
 crude carnes agni nisi incōsidera
 tā ac sine reuerētia cogitatiōis reli
 ctā: illius hūanitatē. Dē. n. qd̄ s̄b
 tiliter cogitam⁹: q̄si m̄te coquim⁹
 eius. Sz agni caro nec cruda edē
 da ē: nec cocta aq̄. Quia redēptoz
 n̄r neqz purus bō c̄tinādus est.
 Neqz p̄ humana sapiētia q̄liter i
 carnari disp̄osuit cogitādus. Dis
 eni q̄ redēptoz n̄r p̄uz boiem
 credit: qd̄ iste aliud quā agni car
 nes crudas comedit. Quas videlz
 ce q̄re p̄ diuinitatis ei⁹ intelligētia
 noluit. Dis n̄o q̄ incarnatiōis ei⁹
 mysteria iuxta humanā sapiētia
 discutei cōat carnes agni aq̄ vult
 coquere: idē. disp̄satiōis ei⁹ my

steriū pdisolūtā vult sciētā penetra
re. Qui igitē paschalis gaudiū solē
nitatē celebrare desiderat. agnū ne
qz aq̄ coq̄t. neqz crudū comedat.
vt neqz p hūanā sapiētā pfūdita
tē icarnatiōis illius penetrare ap
petat neqz i eū tanq̄ i hoiez parū
credat. S; afflas igni carnes agni
comedat. vt dispēlari oia p scā sp̄s
potētiā sciat. De q̄ adhuc recte sub
iūgit. Caput cū pedib; z i testinis
vorabit; qz redēptor n̄ est. a. z. lo.
De; videlz ante secula; z hō infine
seculoz. S; sic iā pdiximus fr̄s.
paulo attestāte didicim; qz caput
xpi de;. Caput ergo agnivorare ē
ditat; ei; excellētiā toto m̄tis affe
ctu cū pfecte fidi obseq̄o amare z
venerari. Pedes hō agni vorat; ē
vestigia ei; hūanitat; amādo z imi
tādo pqrere. Quid; hō sūt intesti
na; nisi hōroz illi; occulta z mysti
ca mandata q̄ tē voram; cū hō bavi
te cū auiditate sumim;. In q̄ vorā
tiōis verbo qd aliō q̄ pigritie n̄e
tōpor rephēdit; q̄ ei; hōba atqz mi
steria z p nosmetipos nō req̄rūm;
z dicta ab alijs audim; inuiti. Nō
remanebit ex eo q̄cquā vsqz mane
qz ei; dicta magna sūt sollicitudie
discutiēda. Quatinus p usq̄ dies
resurrectiōis appareat. in hac p̄se
tis vite nocte oia mandata illi; in
telligēdo z opando penetrēt. S;
qz valde ē difficile vt oē sacrū eloq̄
uz possit intelligi z oē ei; mysteriū
penetrari. Recte sūiūgit. Si qd
āt remāserit igni cōburet;. Qd ex
agno remanet igni pburimus. qm̄

h; qd mysterio incarnatiōis ei; itel
ligere z penetrare nō possum;: po
testati scā sp̄s hūilit; restram;. Ut
non supbe q̄s audeat vt cōtēnere
vt dñiciare qd nō intelligit s; hoc
igni tradat cū scō spū; resuat. Qz
igitē q̄lit edēdū sit pascha cogno
uimus nē a q̄b; edi debeat agnosca
mus. Sequit;. Sic at comedet; il
lā renes vros accinget;. Quid; fre
nib; nisi dlectatō carnis accipit;. vñ
z psalmista postulat dics. Tre re
nes meos Si. n. voluptatē libidif
in renib; eē nesciret; eos uri minie
petisset. Und; qz potestas diaboli
in hūano gñe; maxie p luxuriā p
ualuit. d illo voce dñica dñ. p̄dote
stas. n. ei; i lūbis ei;. Qui ergo pa
scha comedit hēre renes accinctos
d̄bz vt q̄ solēnitatē resurrectiōis at
qz icorruptiōis agit; corruptiōi iā p
uicia nullas b̄iaceat. Voluptates e
domet; carnē a luxuria restrigat;
neqz z. n. cognouit q̄ sit solēnitas
icorruptiōis q̄ adhuc p icōtinētiā cō
ruptiōi sb̄iacet. Hec q̄busdā dura
st. S; agusta pōta ē q̄ duc aduitā
z hēm; iā multa exēpla p̄tinētūz.
Und; z bñ adhuc sb̄dit;. Calciamē
ta hēbit; i pedib;. Quid; st; z. n. pe
d̄s n̄i. nisi opa. Quid; hō calciamē
ta nisi pelles mōtuoz aialū. calcia
m̄ta at ped̄s m̄iūt. Que hō st; mō
tua aialta ex q̄rū pelib; n̄i m̄i un
tur ped̄s nisi atiq̄ p̄res q̄ nos ad
eternā patriā p̄cessere. Quoz dñ
exēpla p̄picim; n̄i op̄is ped̄s mu
nim;. Calciamēta ergo in pedibus
h̄re ē; mortuozū vitā cōspicere; z

nra vestigia a peccati vulnere custo-
dire. Tenentes baculos in manibus
Quid lex per baculum nisi postorale
custodia designat. Et notandum quod
prius precipimur renes accingere:
postmodum baculos tenere: quod illi
debetur cura pastoralis suscipere: quod
iazis suo corpore sciunt fluxa luxurie
edomare. Ut cum alijs fortia predi-
cant: ipsi desiderijs mollibus ener-
uati non succubant. Unde ait subdit: et
comedetis festinant. Notate fratres
notate quod dicitur festinant. Ad data
dei mysteria redemptoris celestis
patrie gaudia cum festinatione co-
gnoscite et precepta vite cum festiatio-
ne implere curate. Quia. n. adhuc
hodie bene agere scimus: utrum
cras liceat ignoramus. Festinantes
ergo pascha comedite: id est ad sol-
lemnitate patrie celestis anbelate.
Nemo in huius vite itinere torpeat
ne in patria locum perdat. Nemo mo-
ras ad appetenda studia boni ope-
ris inerat: sed cepta perficiat ne mi-
nimeliceat implere quod inchoat. Si
ad amorem dei pigri non sumus. adiu-
uat ipse quem amamus ihesus christus dominus
noster qui vivit et regnat cum patre in unitate
spiritus sancti deus. Per omnia secula
seculorum amen. Sed et iohannem.
Capitulo vigesimo quarto.

In illo tempore. Duo ex discipulis
ibant ipsa die in castellum quod erat
in spacio stadiorum .lx. ab hieru-
salem nomine emaus. et reliqua.

Omelia .xxiii. lectio eiusdem beati gregorii.

In quotidiana vobis se-

lemnitate laborantibus pauca
loquenda sunt. Et fortasse hec
utilius proderunt quod sepe et alimen-
ta que minus sufficiunt: avidius su-
munt. Lectio ergo euangelice su-
maris sensum statui non per singula ver-
ba discutez ne dilectio eius vraz vale-
at fimo prolixior expositionis one-
rare. Ecce audistis fratres carissimi quod
duobus discipulis ambulanti in via
non quidem credentibus sed tamen de se loquen-
tibus dominus apparuit sed eis spiritum quem
recognosceret non ostendit. Hoc er-
go egit foris dominus in oculis cor-
poris quod apud seipsum agebat in o-
culis cordis. ipsi namque apud se mere
ipsos itus et amabant et dubitabant
videbant et non cognoscebant. Eis autem
dominus et foris et prius aderat et quod esset
non ostendebat. De se ergo loquentibus prius
exhibuit sed de se dubitantibus cogniti-
onis sue spiritus abscondit. Verba quod est con-
tulit duriciam intellectus increpavit. scri-
pture sacre mysteria que de ipso erant
aperuit et tamen quod adhuc in eorum cordi-
bus pegrinus erat a fide ire se loqui fin-
xit. Singere namque et ponere dicimus
vni et oppositores lunifugulos voca-
mus. nihil ergo simplex veritas per dupli-
citate fecit. Sed tale se eis exhibuit in
corpore quod illis apud illos erat in mente. per-
badiant erant sibi que cum et sine dicitur ut
dominus diligeret salti ut pegrinum ama-
re potuisset. sed quod est ex nequa chari-
tate non poterat in cum quod veritas quod di-
cebat cum ad hospitium quasi pegrinus
vocat. Cur autem dicimus vocat cum il-
lic scriptum sit. Et coegere eum. Ex

quo nimirū exēplo colligit qz pe
regrini ad hospitium non solum i
uitandi sunt sed et trahendi. Adē
sam ponunt: cibos offerūt: z de
um quē in scriptura sacre exposi
tione non cognouerant: in pa
nis fractione cognoscunt. Audiē
do precepta di. illuminati nō sunt
faciendo illuminati sunt. Qz scri
ptum est. Nō auditores legis iu
sti sunt apud deum: sed factores
legis iustificabuntur. Quisquis
ergo vult audita intelligere: festi
net ea que iā intelligere potuit in
plere. Ecce dñs nō est cognit⁹ dñ
loqueret: z dignatus ē cognosci
dñ pascit. hospitalitatē ergo fra
tres carissimi diligite: caritatis o
pera amate. Hic z .n. p paulū dī
Caritas fraternitatis maneat in
vobis: z hospitalitatē nolite obli
uisci. Per hanc .n. placere quidā
āgelis hospitio receptis. Hinc pe
trus ait. hospitales inuicē sine mur
muratiōe. Hinc ipsa veritas dicit
hospes fui z suscepistis me. Spi
nata res est valde: z seniorū no
strozū nobis relatione tradita.

Admiracula.

Quidā paterfamilias cuz
tota domo sua magno ho
spitalitatis studio seruebat. Cuz
que quotidie ad mēsaꝝ suaz pere
grinos susciperet. quodā die pere
grinus quidā inter alios venit ad
mensaꝝ duct⁹ ē. Dñqz pzfamilias
ex humilitatis cōsuetudine aquā
vellet in ei⁹ manib⁹ fundere: con

uersus vrceū accepit. Sz repente
cū i cui⁹ manib⁹ aquā fundere vo
luerat nō inuenit. Cūqz hoc factū
ipse secuz miraret eadē nocte p vi
sionē ei dñs dixit. Ceteris dieb⁹
mei mēbris meis: besterno at die
me ime metipso suscepisti. Ecce i
iudiciū veniēs dicit. Nō vni ex mi
nimis meis fecistis: mihi fecisti
Ecce an iudiciū cuz p mēbra sua
suscipit suscepturos suos et p se
metipz reqrit. Et nō nos ad hospi
talitatis grāz pigri sum⁹. Desate
fres q̄ta hospitalitatis virtus sit
ad mensas vras xp̄z suscipite: vt
vos ab eo suscipi ad p̄uicia eter
na valeatis. Debetē mō peregrī
no xp̄o hospitū: vt vos in iudicio
nō q̄si pegrinos nesciat sz vt p̄p̄ri
os recipiat in regnum.

Secūduz iohannem

Capitulo .xxi.

In illo tpe. Manifestauit
se itez ih̄s discipulis suis
ad mare tiberi ad is. manife
stauit at sic z reliqua.

Omelia .xxiiij. lec. eiusdē bti gre.
pape b̄ita ad populū i basilica be
ati iohannis.

Lectio sci euāgelij quemō i
aurib⁹ vris lecta ē fres mei
qōne aiuz pulsar sz pulsatio
ne sua vi discretiōis i dicat. Que
ri z .n. p̄t cur petr⁹ q̄ an p̄uersionē
piscator fuit p̄ p̄uersionē ad p̄sca
tiōez rediit. z cū veritas dicat. Ne
mo mitēs manū suā in aratrū z a
spiciēs retro apt⁹ ē regno di. Cur

repetit quod dereliquit: Sed si virtus
discretiois inspicitur citius videtur quod nimis
negotium quod ante conversionem sine
peccato extitit hoc est post con-
versionem repetere culpa non fuit.
Nam piscatore petrum matheum vero
fuisse thelonearium scimus: et post
conversionem suam petrus ad piscatio-
nem rediit. Matheus vero ad the-
lonei negotium non rediit. Quia et
aliud est victum per piscationem querere
aliud est thelonei lucris pecunias au-
gere. Sunt enim pleraque negotia que
sine peccatis exhiberi aut vix aut
nullatenus possunt. Que ergo ad
peccatum implicant: ad hec necesse
est ut post conversionem animus non re-
currat. Queri ergo potest cur disci-
pulis in mari laborantibus post resur-
rectionem suam dominus in litore stetit:
quod ante resurrectionem suam coram discipu-
lis in fluctibus maris ambulavit.
Cuius rei ratio festine cognoscitur si
ipsa que tunc ierat causa presertim. Quid
enim mare nisi presens seculum signat
quod se causa tumultibus et viciis vite
corruptibilis illidit. Quid per soli-
ditatem litoris nisi illa perpetuitas que
etis eterne figurat. Quia ergo disci-
puli adhuc fluctibus mortalis vite
inerant in mari laborant. quod autem rede-
ptor non iam corruptionem carnis ex-
cesserat post resurrectionem in litore
stabat. ac si ipsum resurrectionis
sue mysterium rebus discipulis lo-
queretur dicens. Ego vobis in mari non
appareo. quia vobiscum per turbam-

tionis fluctibus non sum. Hinc est enim quod
in alio loco post resurrectionem suam
eisdem discipulis dicit. Hec sunt ver-
ba que locutus sum vobis cum adhuc
essem vobiscum. Neque enim cum ipsis non
erat quibus presens corporaliter ap-
parebat. sed tamen iam se esse cum ipsis dene-
gat: a quorum mortali corpore car-
nis in mortalitate distabat. Quod il-
lic cum ipsis posuit fatetur non se esse cum
ipsis: hoc quoque hic situ corporis
indicat cum adhuc navigantibus se esse
iam in litore demonstrat. Facta est autem
discipulis piscationis magna diffi-
cultas ut magistro veniente fieret
admirationis magna sublimitas.
Quod protinus dixit. Mittite in dex-
teram navigij rete: et invenientis. Hic
in secundo euangelio legitur: quod dominus iussit
ut ad piscandum retia mitteretur: ante
passionem videlicet et post resurre-
ctionem. sed prius quam redemptor no-
ster pateretur et resurgeret mitti que-
dam rete ad piscandum iubet. sed utrum
in dextera an sinistra mitti debuisset
non iubet. Post resurrectionem
vero discipulis apparet: mitti re-
te in dextera iubet in illa piscatio-
ne tanti capti sunt pisces ut retia rumpere-
nt. In ista autem et multi capti sunt
et retia rupta non sunt. Quis vero
nesciat bonos dextera. et malos si-
nistra figurari. Illa enim piscatio in
qua specialiter in qua parte rete
mitti debeat non iubet. presentez ec-
clesiam designavit: que bonos simul
ac malos colligit nec eligit quo-

et. vide in decup. de pe.
11. b. 7. r. falsas ex. r.
negotium

Sancti gregorii pape.

trahat: qz z q̄s eliger possit igno-
rat. Hec aut piscatio post domi-
ni resurrectione facta i sola dex-
tera missa e: qz ad videndu clar-
tatis ei gloriā: sola electorū ecclē-
sia ptingit que desinistra ope ni-
hil hēbit. In illa piscatiōe p̄mul-
titudine pisciū rete rūpit: qz nūc
ad cōfessionē fidei ēt cū electis re-
probi tāti intrant qui iplā quoqz
ecclēsiāz heresib⁹ scindāt. In ista
vero piscatiōe z multi pisces z ma-
gnicapiunt: z rete non rumpit:
qz scā electorū ecclēsia i p̄tina au-
ctoris sui pace requiescēs: nullis
iā dissensiōib⁹ dilaniat. Captis
āt tā magnis piscib⁹ ascēdit symō
petr⁹ z traxit rete in terrā. Cre-
do qd v̄a caritas adūnit: quid est
qd petrus rete i terrā traxit. Ipsi
quippe scā ecclēsia ē comissa. Ip-
si sp̄aliter dī. Simō ioh̄is amas
me. Pasce oues meas. Qd ergo
postmodū apit in voce. Hec nūc
signat in ope. Quia igitur p̄dica-
tor ecclēsie nos a mundi hui⁹ flu-
ctib⁹ sepat. nimirz necesse ē: vt re-
te plenuz piscib⁹ petrus ad terrā
ducat. Ipse. n. pisces ad soliditatē
littoris p̄trahit qz scē p̄dicatiōis
voce stabilitatē eterne patrie fide-
lib⁹ ondit. Hec igit n̄bil. h. epi-
stolis. h. agit quotidie miraculoz
signis. Quoties p̄euz ad amozes
q̄etis eterne cōuertimur. quoties
a terrenaz rez tumultib⁹ separa-
mur quid aliud q̄ intra rete fidei
pisces ad lit⁹ trahimur. S; cum

rete magnis piscib⁹ plenuz dī: ad-
dit z q̄tis. s. cētuz q̄nquaginta tri-
bus. A magno mist̄erio numer⁹
iste nō vacat: s; itētos vos tāti mi-
sterij p̄fūditas expectat. Neqz z
.n. q̄ntatis sūmaz sollerter euāge-
lista exp̄meret: nisi hāc sacram̄to
plenā eēt iudicasset scitis nāqz qd
i testam̄to veteri ois opatio p̄ d-
calogi mādata p̄cipit. in nouo at
eiuldē opatiōis virt⁹ p̄ septiformē
ḡzam scī sp̄s multiplicatis fidei-
bus dat. Quē p̄ph̄a denūtiāns
dicit. sp̄s sapie z itellect⁹ sp̄s p̄silij
z fortitudinis sp̄s scie z pietat⁹: z
repleuit eū sp̄s timoris dñi. s; ille
in h̄ sp̄ū opationē p̄cipit q̄ fidem
trinitat⁹ agnoscit vt z p̄ez z filiuz
z eūdē sp̄m sc̄m vni⁹ n̄tut⁹ credat
vni⁹ sbe eē fateat. Qz igit septē
q̄ sup̄i dixim⁹ p̄ nouū testam̄tū
lati⁹ data s̄t decē n̄o p̄ uet⁹ prece-
pta: ois n̄a n̄t⁹ z opatio p̄ decēz
z septē p̄t plene p̄phēdi. Ducam⁹
p̄trigonū decē z septē z vēiūt q̄n
q̄gita vni⁹. S; p̄fecto nūer⁹ a ma-
gno mist̄erio n̄vacat qz i testam̄to
veteri legim⁹ qd an⁹ q̄nq̄gesim⁹ iu-
beu⁹ vocari iuss⁹ ē i q̄vz cūct⁹ po-
pul⁹ ab oī opatiōe d̄sceret. s; ve-
ra d̄es iunitate ē diuidi q̄ppe vni⁹
n̄ p̄t. vbi. n. scissura diuisiōis ē. n̄a
req̄es n̄ ē. ducam⁹ ḡ p̄trigonū q̄n
q̄gita z vni⁹ z sūnt cētū q̄n q̄gita
tres. qz igit z ois n̄a opatiō i fide
trinitatis exhibita ad req̄ uiem tē-
dit septem z decem ter du cimus
vt ad q̄nquaginta z vnum veniē

debeamus. et vera nostra requies tunc est cum ipsam iam claritate trinitatis agnoscimus. quam in unitate diuinitatis esse certum tenemus. Quinquaginta et unum ter ducimus et electorum summam in superna patria quasi centum quinquaginta et trium piscium numerum tenemus. Post resurrectionem ergo domini missum rete dignum fuit. ut tot pisces caperet quot solummodo electos ciues superne patrie designarent. Inter hec vero et hesternum sancti euangelij lectio et hodierna nos admonet ut vigilantem debeamus inspicere cur dominus et redemptor noster post resurrectionem suam piscem assumptum legitur comedisse. Non enim vacat a mysterio quod iteratur in facto. In hac etenim lectione panem et assumptum piscem. In illa vero que hesternum die lecta est cum assumptum pisce etiam fauam mellis comedit. Quod autem signare credimus piscem assumptum. nisi ipsum mediatorem dei et hominum passum. Ipse enim latere dignatus est in aquis generis humani capi voluit laqueo mortis nostre et quasi tribulatione assumptus est tempore passionis sue sed qui piscis assumptus fieri dignatus est in passione fauam mellis nobis extitit in resurrectione. Aut quod in pisce assumptum figurari voluit tribulationem passionis sue: in faua mellis utranque naturam exprimere voluit persone sue: Fauam quip-

pe mel in cera est. Mel vero in cera est diuinitas in humanitate. Quod ab hac quoque lectione non vitare patet. Nam piscem comedit et panem. Quod enim assumptum piscis potuit ex humanitate: panem nos reficit ex diuinitate. Quod ait. ego sum panis viuus qui de celo descendi. Assumptum ergo piscem comedit et panem ut ipso suo cibo nobis ostenderet quod passionem ex nostra humanitate pertulit: et refectionem nostram ex sua diuinitate procurauit. Quod si vigilantem inspiciemus nobis quoque qualiter ad imitandum sit congruum videmus. Sic enim sua redemptor indicat: ut imitationis viam nobis sequentibus sternet. ecce in cibo suo dominus pisci assumptum coniungere fauam voluit: quia videlicet illos in suo corpore et ad eternam quietem suscipit qui cum hic tribulationem pro domino sentiunt ab amore eterne dulcedinis non recedunt. Cum assumptum pisce fauam sumitur quod qui hic afflictionem pro veritate suscipiunt. illic dulcedine vera faciantur. Notandum quoque quod vltimum conuiuium dominus cum septem discipulis habuisse describitur. Petrus namque et Thomas. nathanael filij zebedei. et alij ex discipulis eius duo in eo fuisse memorantur. Cur cum septem discipulis vltimum conuiuium celebrat nisi quod eos tantummodo qui septiformis gratia sancti spiritus pleni sunt futuros

secū in eterna refectiōe denūtiat. Septē que qz dieb⁹ oē hoc tps euoluit 7 sepe septenārio numero pfectio designat. Illi ergo ultimo cōiuiuo de p̄sentia veritatis epulant. qui nūc p̄fectiōis studio terrena trāscendūt. quos mūdi huius amor nō ligat. Quibus 7 si virum qz p̄ tēptamenta obstrepit. cepta in corū desideria nō retūdit. De h̄ extremo cōiuiuo 7 aliis p̄ Joānez d̄. Bū qui ad cenā nuptiarū agni vocati sunt. Jecirco. n. nō ad prandiu s̄ ad cenā vocatos narrat: qz nimirū i fine diei cōiuiuiū cena ē. Qui ergo finito p̄sentis vite tpe ad refectiōem sup̄ne cōtēplatiōis veniūt. nō ad agni prandiu sed ad cenā vocant. Que videlicet cena h̄ ultimo cōiuiuiō exprimit. cuz septē discipuli adesse memorant. Qz alios vt dixim⁹ tūc eterna refectiōe reparat qui plenū nūc septiformis gratia in amorē spūs anhelat. Hec ergo fratres vobiscuz agite hui⁹ spūs repleri p̄sentia desiderate quid vos sequi in futuro possit ex p̄senti p̄p̄ēdite. Pensate si h̄ spiritu pleni estis 7 nostis si ad illud cōiuiuiū puenire valeatis. Quisquis nā qz ille ē: quē nūc spiritus iste nō reparat. Profecto ab illa eterni cōiuiuii refectiōe ieiunat. Et emētote quid de eodē spiritu paulus dicat. si quis spm xpi non hēt hic non ē ei⁹ quasi quidā titu

lus diuine possessionis ē iste spūs amoris. Nūquid nā spūs xpi hēt is cui⁹ mentē odia dissipāt: elatio inflat ira vsqz ad diuisionē mentis exasperat. auaritia cruciat: luxuria eneruat. Pensate quis sit iste spūs xpi. Profecto ille qui facit amicos 7 inimicos diligere terrena despici p̄ celestib⁹ estimari. Carnē pp̄ vitia p̄teri. mētes a concupiscentiis frenari. Si ergo vultis cognoscere ius possessionis diuisonā p̄pendite possessoris v̄i. Ecce. n. qd̄ dixim⁹ voce veridica paul⁹ clamat. Siquis spm xpi nō h̄z hic non ē ei⁹. Ac si apte dicat. Qui nūc deo inhabitare non regit de diuine claritatis spē postmodū non letat. S̄z nol̄ tū adh̄ que dicta sūt infirmamur. Nec dū culmē p̄fectionis attingimus si i via dei quotidie sancti desiderij gressus ponam⁹. Consolat nos veritas que p̄ psalmistā dicit. Im̄ perfectiū meū viderūt oculi tui 7 i libro tuo oēs scribētur. Nō oio erit nobis noxia n̄a imp̄fectio si in dei itinere p̄stituti. 7 ad transacta nō respicimus 7 ad ea que restant trāsire festinamus. Nam qui ip̄fectozū desideria dignāter inflammat. Hec qnz ad p̄fectionē roborat. Per ih̄s xpm dñz n̄zum qui cū p̄re 7 spiritu sancto viuit 7 regnat deus per omnia secula seculozum amen. Secundum ioannem. Capitulo. xxi.

In illo tpe. Maria at sta-
bat ad monumentū foris
plorās. Dū ergo sleret. in-
clinauit se et p̄sperit i mo-
numentū. et vidit duos angelos i
albis sedētes vnū ad caput. et vnū
ad pedes vbi positū fuerat corp⁹
ih̄u. Et reliqua.

Omelia. xxv. habita ad populuz
in basilica sancti ioh̄nis cōstant.

Maria magdalene que fue-
rat in ciuitate peccatrix
amādo veritatē lauit la-
chrymis maculas criminis. Et
vox veritatis implet qua dī. Di-
missa ei sunt peccata multa. qm̄ di-
lexit multū. Que .n. prius frigida
peccādo remāserat. postmōz amā-
do foriter ardebat. Nā postquā
venit ad monumētū ibiqz corpus
dominicū nō inēit. Sublatū cre-
didit atqz discipulis nūciauit.

Qui veniētes viderūt. atqz ita eē
vt mulier dixerat crediderūt. Et
de eis prius scriptū ē. Abierūt
ergo discipuli ad semetipsos. Ac
deinde subiungit. Maria at sta-
bat ad monumētū foris plorans
Qua i re p̄srandū ē. Hui⁹ mulie-
ris mentē q̄ta vis amoris accen-
derat que a monumēto dñi etiaz
discipulis recedētib⁹ nō recede-
debat. Erquirebat quē nō iuenie-
bat. Flebat inquiredo. et amoris
sui igne succēsa. et quē ablatū cre-
didit ardebat desiderio. Un̄ et cō-
tigit vt eū tūc sola videret que re-

mansit vt quereret. Quod nimirū
tūc boni opis p̄seuerātia ē. Et vo-
ce veritatis dī. Qui at p̄seueraue-
rit vsqz in finē. hic saluus erit. Et
p̄cepto legis cauda hostie in sacri-
ficio iubet offerri. In cauda quip-
pe finis est corporis. Et ille bñ in-
molat. qui sacrificium boni opis
vsqz ad finē debite p̄ducit actiōis
Hinc ioseph inter reliquos fra-
tres talarē tunicā habuisse descri-
bit. Tunica quippe vsqz ad taluz
ē. Op⁹ bonū vsqz ad p̄sumationē
S̄ maria cū sleret inclinauit se
et p̄sperit i monumēto. Lerte iaz
monumentū vacuū viderat. Nā
sublatū dñz nūciauerat. Quid est
q̄ se itez icinat. itez videre desi-
derat. S̄ lamētātū semel aspexit
se nō sufficit. qz vis amoris itenti-
onē multiplicat iquisitiōis. Que
siuit iḡz pri⁹ et minime iuenit. Per-
seuerauit vt quereret vn̄ et contigit
vt iueniret. Actūqz ē vt desideria
dilata crescerēt crescētia caperēt
q̄d iuenissent. Hinc ē .n. q̄d de eo
dē scā ecclesia i cāticis cāticorum
dicit. In lectulo meo p̄ noctes q̄-
siui quē diligit aīa mea. Quesiui
illū et nō iueni. Surgā et circu-
bo ciuitatē p̄ vicos et plateas que-
rā quē diligit aīa mea. Que dese-
cū quoqz iuentiōis i geminat di-
cens. Quesiui illū et nō iueni. S̄
qz diu iuentio nō elōgat. Si iqui-
sitiō nō desistat. Adiūgit. Inue-
nerunt me vigiles qui custodiunt

ciuitatē. Quā quē diligit aīa mea
 vidistis paululū cū p̄trāsilles eol
 iueni quē diligit aīa mea. Dilectū
 nāq; i lectulo querim⁹ qm̄ i p̄se
 tis vite aliquātula rege redēpro
 ris n̄ri desiderio suspiram⁹. Per
 noctē querim⁹ qz z si iā i illo mēs
 vigilat tñ ad huc oculus caligat.
 Sz q̄ i lectulo suo eū nō inuenit
 Restat vt surgat. ciuitatē circū
 cat. Idē scāz electoz ecclēsiā m̄te
 z inquisitione p̄currat. Per vicos
 eū z plateas querat. i. p̄ angusta
 z lata gradiētes aspiciat. z si que
 iuenire i eis valet ei⁹ vestigia exq̄
 rat. Qz s̄ nōnulli ēt vite seculari
 qui imitādūz aliqd̄ hēant de acti
 one virtut. Querētes at nos vigi
 les iueniūt q̄ custodiūt ciuitatem
 qz scī p̄res qui ecclēsie statū custo
 diūt. bonis n̄ris studijs occurrūt
 vt suo vel verbo vel scripto nos
 doceāt. Quos cū paululū p̄trāsī
 mus. iuenim⁹ quē diligit qz re
 dēptoz n̄ri z si humanitate hō iter
 hoies diuinitate tñ sup hoies fu
 it. Cū ergo trāsēūt vigiles dilectus
 iuenit. qz cū p̄phas z ap̄stolos
 Isra ip̄z eē aspiciim⁹ illū q̄ natura
 de⁹ eē supra hoies p̄sideram⁹
 P̄ri⁹ ergo nō iuenit querit vt p̄
 iuet⁹ stricti⁹ teneat. Scā. n. desi
 deria vt p̄dixim⁹ dilatiōe crescūt
 si aut dilatiōe. deficiūt desideria
 nō fuerūt. Hoc amore arsit q̄sq; ad
 veritatē p̄tingere potuit. Hic
 nāq; Dauid ait. Sitiuit aīa mea

ad deum viuum quando veniam
 z apparebo ante faciem dei. Hic
 nos admonet dicēs. Querite fa
 ciē eius sp̄. hic p̄pha ait. Aīa mea
 desiderauit te in nocte. sed z spū
 meo in p̄cordijs meis de mane
 vigilabo ad te. hic enī itē ecclē
 sia i cānticis canticoz dicit. Vulne
 rata charitate ego sū. Iustū q̄p
 pe ē vt ex visiōe medici p̄tigit ad
 salutē q̄ p̄ estū ei⁹ desiderij vuln⁹
 amoris portat in pectore. hic rur
 sus ait. Anima mea liquefacta ē
 vt locut⁹ ē. Mens nāq; hois cō
 ditoris sui speciē nō querētis ma
 le dura est qz in semetip̄a rema
 net frigida. Ac si ardere. iā ex desi
 derio ceperit ad sequēdū quē dili
 git liquefacta p̄ ignē amoris cur
 rit. Fit desiderio aīa. vilescūt in
 seculo cūcta que placebāt nihil est
 qd̄ extra cōditore libeat. Et que
 p̄ri⁹ delectabāt animū fiunt post
 modum vehementer onerosa.

Nihil ei⁹ mestitiā cōsolat̄ qusq;
 adhuc q̄ desiderat nō aspicitur.
 Meret mēs lux ipsa fastidio est
 Taliq; igne i m̄te decoquit rubi
 go culpe z succēsus aīus q̄si auri
 more qz p̄ vsū sp̄z p̄dit p̄ icēdiū
 darscit. Ista itaq; que sic amat
 que se ad monumētū q̄ p̄spexerat
 iterū inclinat. Videam⁹ q̄ fructu
 via amoris i ea igeminat op⁹ inq̄
 sitiōis. sequit. Vidit duos āgelos
 in albis: sedentes vnum ad caput
 z vnū ad pedes. vbi positū fuerat

corpus ihu. Quid e qd i loco do-
minici corporis duo angeli viden-
tur. vnus ad cap. atq; alius ad pe-
des sedes. Hic q i latina lingua
angelus nuncius dicitur. Et ille ex passio-
ne sua nunciadus erat qz deus est
ante secula z ho in fine seculorum.
Quasi ad caput sedet angelus cu
p apostolu pdicat: qz in pncipio
erat vbu: z vbu erat apd deu z d-
u seratur vbu. Et qsi ad pedes sedet
angelus cu dicit. Verbu caro factu
est z habitauit in nobis. Possumus
et p duos angelos duo testameta
cognoscere. Vnu prius z aliud se-
quens. Qui videlicet angeli p lo-
cu dñici corporis sibimet sunt con-
iuncti. Quia nimis vtraq; testam-
ta du pari sensu incarnatu z mor-
tuu ac resurrexisse dñz nunciat qsi
testametu prius ad caput: z testa-
mentum posterius ad pedes sedet.
Unde z duo cherubin que ppiti-
atoriu tegunt se se inuicē aspiciunt
suis vultibus in ppiciatoriu. Che-
rubin qppe: plenitudo sciētie dicitur.
Et qd p duo cherubin nisi vtraq;
testameta signatur. Quid ho per
ppiciatoriu nisi incarnatus dñs
figurat. De quo ioānes ait. Ipse
ē. n. ppiciatio p peccatis nostris.
Et du testametu verus. h faciēdu
denūciat: qd testametu nouus de
dño factu clamat. Quasi vtraq;
cherubin se inuicē aspiciunt. Du vul-
tus in ppiciatoriu vertunt: qz duz
inter se positu incarnatu dñm vi-

dent a suo aspectu nō discrepāt q
dispensationis eius mysteriuz cō-
corditer narrant. Requirit ma-
riā angeli dicentes. Mulier quid
ploras. Et dicit eis. Quia tulerūt
dñz meū: z nescio vbi posuerūt eū
Ipsa nāq; sacra eloq; q in nos la-
chrymas amoris excitant easdez
lachrymas consolant. Du nobis
redēptoris nri spēs pmittūt. Sz
notādū nobis iuxta historiā ē. q
mulier nō ait tulerunt corpus dñi
mei: sz tulerūt dñz meū. Usus nā
q; sacri eloquiū ē vt aliqñ ex parte
totū aliqñ ho ex toto partē signi-
ficet. Ex parte z. n. totū significat.
Sic d iacob filijs scriptū ē. Quia
descēdit iacob i egyptū in aiabus
septuagita. Neq; n. i egyptū aie
sine corporib; descēderūt. Sz p
solā aiā totus ho signat: qz ex
parte totū exprimit. Et solū dñicū
corpus in monumento iacuerat z
maria nō corpus dñi. sed sublatus
dñz qrebat. Videlicet ex toto par-
tē significās. Hec cū dixisset. ouer-
sa est retrorsū z vidit iesus statem
z nesciebat qz iesus eēt. Notādūz
q maria q adhuc de dñi resurre-
ctione dubitabat. retrorsū ouersa
est vt videret iesum. Qz videlicet
p eādē dubitationē suā: qsi tergū
in faciē dñi miserat quē resurrex-
se minime credebat. sz qz amabat
z dubitabat. videbat z nō cogno-
scebat. Eūq; illi amor ostēderat z
dubietas abscondebat. Cuius ad

huc ignorantia exprimitur cū subi-
ferē. Et nesciebat qz iesus eēt: qui
dicit ei. Mulier qd ploras quem
queris? Interrogat doloris causa
Ut augeat desiderium. q̄tinus cui
nominaret quē quereret i amore
ei? ardentius estuaret. Illa existi-
mans qz ortolanus esset. Dicit ei.
Dñe si tu sustulisti eum. dicit mi-
hi ubi posuisti eum: et ego eum tol-
laz. Forsitan nec errando hec mu-
lier errauit: que ihm ortolanū cre-
didit. An nō erat ei spiritaliter or-
tolanus: qui in eius pectore per a-
moris sui semina virtutum viren-
tia plantabat. Sed quid est. qd vi-
so eo quē ortolanum credidit. cui
nec dum dixerat quē querebat. ait
Domine si tu sustulisti eum: Qua-
si enim iam dixisset ex cuius desi-
derio plangeret: eum dicit quē nō
dixerat. Sed vis amoris hoc age-
re solet in animo: vt qd ipse semp
cogitat: nullum aliuz credat igno-
rare. Recte etenim mulier quē que-
rit non dicit: et tamen dicit si tu su-
stulisti eum. Quia alteri non putat
incognitum. Quem sic ipsa conti-
nuo plāgit d̄siderio. Dicit ei iesus.
Maria. Postquam eam cōmuni
vocabulo appellauit et seru et agni-
tus non est. vocat. ex noie et agni-
tus est. Ac si aperte dicat. Reco-
gnosce eum a quo recognosceris.
Perfecto quoqz viro dicit. No-
uite ex noie qz homo cōmune om-
nium nostrum vocabulum est.

Moyles vero proprium: cui re-
cte dicitur quia ex nomine scitur.
Ac si aperte dominus dicat. Nō
te generaliter vt ceteros: s; specia-
liter scio. Maria ergo que vocat
ex nomine recognoscit auctorem:
atqz eum protinus rabboni idest
magistrum vocat. quia et ipse erat
qui querebatur exterius. et ipse qui
eas interius vt quereret docebat.
Iam vero ab euangelista nō sub-
dit qd mulier fecit. Sed ex eo in-
nuitur quod audiuit: cui dicitur.
Noli me tangere. Nondum enim
ascendi ad patrem meum. In his
nanqz verbis ostenditur qd ma-
ria amplecti voluit eius vestigia
quem recognouit. Sed ei magi-
ster dicit. Noli me tangere.
Non quia post resurrectionē do-
minus tactum rennuit feminaruz
cum de duabus ad sepulchrum
eius scriptuz sit accesserūt et tenue-
runt pedes eius. Sed cur tangi
non debeat ratio quoqz addit cū
subinfertur. Nondum enim ascē-
di ad patrem meum. In corde et
enim nostro tunc iesus ascēdit ad
patrem: cum coequalis credit pa-
tri. Nā quisquis euz equalem pa-
tri nō credit: adhuc in eius pecto-
re ad patrem dominus nō ascēdit
Ille ergo ihm veraciter tangit. q
patri filium coeternum credit. In
corde et. n. pauli iā ad patrē ies^{us} as-
cenderat. cū idez paulus dicebat
Qui cū i forma dei eēt nō rapinā.

arbitratus est esse se equalē deo. Un-
 iohannis quoque redemptorē nōz manu
 fidei tetigit quod ait. In principio erat
 verbum et verbum erat apud deū. et deus
 erat verbum omnia per ipsum facta sunt. Ta-
 git ergo dñs. quod eū patri eternitate
 sube equalē credit. Sed fortasse ali-
 quis tacita quæstione pulsatus: quomodo fi-
 lius patri esse equalis possit. Quia in re
 humana nā quod admirandū cōpre-
 hēdere nō valet. Restat ut hō sibi
 esse credibile ex admiratiōe alia sci-
 at. Habet namque quod ad hec sibi sub
 breuitate respondeat. Cōstat. n. quod
 ipse creauit matrē in cui virgineo
 utero ex hūanitate crearet. Quid
 igitur mirum si equalis est patri quod priore
 matre: Paulo quoque attestante
 dicimus. Xpm dei virtutē et dei sa-
 piētiā. Qui ergo filiū minorē pu-
 tat. patri specialit̄ de rogat. cuius
 sapiētiā ei esse in equalē fatet. Quis
 etenim hō potēs equanimiter ferret
 si quis ei diceret. Magnus quod es.
 sed tamē sapiētiā tuā te minor est.
 Ipse quoque dñs dicit. Ego et pa-
 ter vnū sumus. Sed rursus ait.
 Pater maior me est. De quo est scri-
 ptū est. quod subditus erat parētibus
 suis. Quid ergo mirum si ex huma-
 nitate sua minorē se patri asserit in
 celo quod subiectus erat etiā parētibus
 in terra. Ex quā hūanitate nūc marie
 dicit. Uade ad fr̄s meos: et dic eis.
 Ascēdo ad patrē meū et patrē v̄z
 deū meū et deū v̄m. cū meū dicat
 et v̄z. Cur nō cōmunit̄ dicit nōz.

Sed distincte loquēs indicat quod esse
 de patrē et deū distimilit̄ habeat
 ipse quod nos. Ascendo ad patrē
 meū videlicet per nām. Et patrē v̄m
 per gr̄as. Ad deū meū: quod descendit.
 Ad deū v̄m quod ascendit. Quia.
 n. et ego hō. deus in est. Quia vos
 ab errore liberati. deus vobis est. Di-
 sticte ergo in pater et deus est. quod quē
 ante secula d. u. genuit. hōiem in si-
 ne seculorū me mecum creauit. Ue-
 nit maria magdalene annūciās di-
 scipulis: quod vidi dñs et hec dixit in
 Ecce hūani generis culpa ibi ab-
 scidit. vnde processit. Quia. n. in pa-
 radiso mulier viro. prope nauit mor-
 tē a sepulchro mulier viri annūci-
 at vitā. Et dicta viuificatoris nar-
 rat quod mortiferi serpentis verba nar-
 rauerat: ac si humano generi nō
 verbis dñs sed rebus dicat. De qua
 manu vobis illatus est potus mor-
 tis: de ipsa suscipite poculū vite.
 Hec de expositione lectiōis euan-
 gelice succincte trāscurrim. Nūc
 opitulāte eodem de quo loquimur
 dño et resurrectionis eius gloriā et
 pietati in viscera considerem. Eici. n.
 a morte voluit surgere: ne nra dū-
 aia in infidelitate mortis remaneret.
 Unde bene quoque per psalmistā dicit
 De torrete in via bibit: propterea ex-
 altauit caput. In hūano quippe ge-
 nere ab ipso mundi initio torrens
 mortis affluerat. Sed de hō torrete
 dñs in via bibit. quod mortē in trāsi-
 tu gustauit. Atque idō exaltauit ca-

put: qz h̄ qd̄ moriēdo i sepulchro
posuit. Surgēdo super angelos
eleuauit. Et inde antiquū hostez
in eternuz pculit. vnde seuire p̄ se
manus p̄sequētū tēporalit̄ p̄mi
sit. Qd̄ apte dñs beato iob idicat
dicēs. Nūqd̄ capies leuiathā ha
mo. Per liuiathan q̄ppe q̄ ad di
tamētū eoz d̄ cer̄ ille deuorator
humani generis designat. q̄ duz
se diuinitatē hoī addere spopōdit
imortalitatē sustulit. Qui p̄uarica
tōis quoqz culpā quā p̄mo hoī. p̄
pinauit. Dū se sequētib̄ pessima p̄
suasiōe multiplicat penā eius sine
cessatiōe coaceruat. In hamo au
tez esca ostendit. Aculeus occulta
tur. Dūc ḡ pat̄ om̄ipotēs hamo
cepit qz ad mortem illius vnigeni
tū filiū icarnatū misit. In q̄ z ca
ro i passibilis videri possit z diui
nitas i passibilis videri nō posset
Cūqz in eo serpens iste p̄ manus
p̄ sequētū escā corporis momōdit
ditat̄ eī illū aculē p̄forauit. D̄ī
x̄o illū i miraculis deuz cognoue
rat. sed de cognitōe sua ad dubita
tionē cecidit qm̄ hūc passibilē vidit
Quasi ḡ hamus fauces glutient̄
tenuit: dū in illo esca carnis patuit
quā deuorator appeteret: z diuā
passionis tēpore latuit q̄ necaret.
Hamo eī icarnatiōis capt̄ ē: qz
dū i illo appetijt escā cōporis. trās
fixus ē aculeo ditat̄. Ibi q̄ppe in
erat hūa nitas q̄ ad se deuoratorē
puceret. ibi ditas q̄ p̄foraret. Ibi

apta infirmitas q̄ puocaret. ibi oc
culta virtus q̄ raptoris faucē trās
figer et. In hamo igit̄ capt̄ ē qz
ide iterijt vnde momordit. Et q̄s
iure tenebat mortales pdidit: qz
eū in q̄ ius nō habuit morte appe
tere imortales p̄sūpsit. Hic ē et q̄
hec ipsa de q̄ loq̄mur maria vinit
qz ille p̄ hūano genere q̄ morti ni
hil debebat occubuit. Hinc est q̄
nos quotidie ad vitā post culpas
reuertimur qz ad penā n̄am cōdit
tor sine culpa descēdit. Ecce iā an
quus hostis ea q̄ de humano ge
nere ceperat spolia amisit. Sup
plātatiōis sue victoriā pdidit quo
tidie peccatores ad vita redeunt.
quotidie de eius faucib̄ redēpto
ris manu rapiunt̄. Unde bñ q̄qz
ad beatū iob voce dñica itez d̄.
Aut armilla p̄forabil̄ maxillā eī
Armilla vbi ponit̄ abiendo p̄stri
git. Quid igit̄ p̄ armillā nisi circū
plectens nos diuina m̄ia designa
tur. Que leuiathā istius maxillaz
p̄forat dū nobis post p̄petrata q̄
p̄hibet ad huc penitēte remediū
ostendit. Armilla dñs maxillā le
uiathan perforat qz ineffabili mie
sue potentia sic malitie antiqui ho
stis obuiat vt aliquando eos etiā
quos iam cep̄ amittat. Et q̄si ab
ore illius cadūt q̄ post p̄petratas
culpas ad innocentiam redeant.
Quis. n. ore illius semel rapī ma
xillā eius euaderet si p̄forata non
esset. An non petruz in ore tenuit

cū negauit. An nō in ore dauid te-
nuit cū in tantā se luxurie voragi-
nē merfit. sed dū ad vitā vterq; p
penitētiā rediit. Leuiathā iste eos
aliquo modo quasi p maxille sue
foramen amisit. Per foramē er-
go maxille ab ei^o ore subtracti sūt
qui post ppetrationē tante nequi-
tie penitēdo rediret. Quis āt ho-
minū leuiathā isti^o ore euadat vt
illicita nulla cōmitat. S; hinc
cognoscim^o q̄tuz redēptori hūa-
ni generis debitores sum^o. qz nō
soluz nos ad leuiathā ire p̄hibu-
it. S; ab ore ēt redire cōcessit.
Qui spē peccatori nō abstulit. qz
maxillā ei^o vt euadēdi viā tribue-
ret p̄forauit vt saltē post mortem
fugiat. q̄ icaut^o p̄ri^o cauere noluit
ne morderet. Ubiqu; ergo nobis
occurrit supna medicīa. qz z de-
dit hoī p̄ceptū ne peccet. z tñ pec-
cātū dedit remedia ne d̄speret vñ
cauēduz sūmopeze ē nequis dele-
ctatiōe peccati leuiathā isti^o ore
rapiat. Et tñ si rapit^o fuerit nō de-
speret. qz si peccatū p̄fectelugeat
adhuc foramē ī maxilla ei^o iueni-
et per qd̄ euadat. Adest testis di-
uine mie hec ipsa de qua loqmur
maria de q̄ phariseus dū pietatē
fontē veller obstruere dicebat. hic
si eēt p̄ph̄a sciret vtiq; que z qua-
lis ē mulier que t̄git eū. qz pecca-
trix ē. sed lauit lachrymis macu-
las cordis z corporis z redēpto-
ris sui vestigia tetigit. que sua iti-

nera praua dereliquit. Sedebat
ad pedes eius verbus que de ore
illius audiebat. viuētū adheserat
mortuū querebat viuētēz reperit
quē mortuū quesuit. T̄m̄q; ap̄d
eū locū gr̄e inuēit: vt hūc ipsis q̄
q; apostolis ei^o vic̄ elicet nuntiis
ip̄a nūtiaret. Quid itaq; fratres
qd̄ in hac re debem^o aspicere nisi
imensāz miām pditoris n̄ri: qui
nobis velut ī signo ad exēpluz pe-
nitētie posuit eos quos p peniten-
tiā viuere post lapsū fecit. Perpē-
do z. n. petrū p̄sideo latronem
aspicio zachēuz itueor mariā. Et
nihil in his aliud video nisi añ oc-
culos n̄ros posita spei z penitētia
exēpla. Fortasse. n. in fide lapsus
ē aliq; aspiciat petrū q̄ amare fle-
uit qz timide negauit. Alius eē p
ximū suū in malitia crudelitatis
exarsit aspiciat latronē qui z in
ip̄o mortis articulo ad vite p̄mia
penitēdo puenit. Alius aut̄ ī aua-
ricie estib^o anhelās: aliena diripu-
it. aspiciat zachēū qui si quid ali-
cui abstulit quadruplū reddidit.
Ali^o libidinis igne succēsus car-
nis mūditiā pdidit: aspiciat ma-
riā que in se ardozē carnis igne
diuini amoris excoxit. Ecce oīpo-
tens de^o vbiq; oculis n̄ris quos
imitari debeam^o obicit. Ubiqu; ex-
empla sue mie opponit. Mala er-
go iā displiceāt vel experta liben-
ter obliuiscit oīpotens deus qd̄
nocentes fuim^o. parat^o ē penitē-

tiā nra; nobis ad innocētiā depu-
tare. Inquinati sum⁹ post aquā sa-
lutis renascamur ex lachrymis.

Itaq; iuxta primi pastoris vocē
Sicut mō geniti infātes lac cōcu-
piscite. Redite paruuli filij ad
sinū matris nre eterne sapientie.

suggite larga vbera pietatis dei.
Rasacta plāgite iminētia vitate
Redēptor noster momētaneos
flet⁹ vestros. eterno solabit⁹ gan-
dio. Qui viuit ⁊ regnat cū deo pa-
tre i vnitate spūs scī de⁹. Per oīa
secula seculorū. Amē.

Secūdū ioānez. **Cap. xx.**

illo tpe. Luz eēt sero-
die illo vna sabbatorū ⁊
fores eēt clausē vbi erāt
discipuli congregati pter metū iu-
deorū. Venit iesus ⁊ stetit in me-
dio ⁊ dixit eis. Pax vobis. Et re-
liqua.

Omelia. xxvi. lec. eiusdē bti gre.
pappe habita ad populum in ba-
silyca beate marie.

In alectiōis hui⁹ euā-
gelice questio animū pul-
sat: quomō post resurre-
ctiōnē corpus dominicū verū fu-
it. qd clausis ianuis ad discipulos
ingredi potuit. S; sciēdū nobis
est: qd diuina opatio si ratiōe cō-
prehendit. Non ē admirabilis
Nec fides h; meritū: cui huma-
na rō pbet experimētū. S; hec
ipsa redēptoris nri opera qd ex se
metipsis cōprehendi nequaquā

possūt ex alia ei⁹ opatione pensan-
da sunt. Ut reb⁹ mirabilib⁹ fides
prebeat facta mirabiliora. Illud
enī corp⁹ dñi intrauit ad disci-
pulos ianuis clausis: qd videli-
cet ad humanos oculos p natiui-
tatē suā clauso exiit vtero virgi-
nis. Quid ergo mirū si clausis ia-
nuis post resurrectionē suā i eter-
nū iā victurus intrauit qui mori-
turus veniēs: nō aperto vtero vir-
ginis exiuit. Sed qd ad illud cor-
pus qd videri poterat. fides inu-
entiū dubitabat. Quidit eis p̄tin⁹
manus ⁊ at⁹. Palpandā carnem
prebuit. quā clausis ianuis intro-
duxit. Qua in re duo mira iuxta
humanā rationē sibi valde cōtrā-
ria oñdit. Dum post resurrectio-
nē corpus suū ⁊ incorruptibile ⁊
tūpalpabile demonstrauit. Nam
⁊ corrūpi necesse est. qd palpatur
⁊ palpari nō pōt qd nō corrūpit
Sed miro mō atq; inestimabili
redēptor noster ⁊ incorruptibile
post resurrectiōē ⁊ palpabile cor-
pus exhibuit. Ut mōstrando in-
corruptibile inuitaret ad p̄mūm
p̄bendo palpabile formaret ad fi-
dē. et incorruptibile se ergo ⁊ pal-
pabile demonstrauit. Ut p̄fecto eē
post resurrectionē oñderet corp⁹
suū ⁊ eiusdē nature. ⁊ alteri⁹ glo-
rie. Dixit eis pax vobis. sicut mi-
sit me p̄ ⁊ ego mitto vos. Id est si-
cut misit me p̄ de⁹ deū. ⁊ ego mit-
to vos hō hoies. P̄ filiū misit qd

Sancti gregori pappe.

hūc p redēptiōe generis huma-
ni icarnari pstituit. Quē videli-
cet i mūdo venire ad passiōē vo-
luit. s; in amavit filiū quē ad pas-
siōē misit. Dilectos vero aposto-
los dñs nō ad mūdi gaudia s; sic
ipē miss' ē ad passiōē i mūdū mi-
tit. Q; g' z fili' amat a p're z in
ad passiōē mittit. Ita z discipu-
li amat' a dño. q' in ad passiōem
mittit i mūdū. Itaq; d'. Sic mis-
sit me p'r. z ego mitto vos. Id ē ea
charitate vos diligo cū iter scāda-
la psecutionū mitto; q' me chari-
tate p'r diligit; quē venire ad tole-
rādas passiōes fecit. Quāvis mit-
ti ē iuxta naturā diuitat' possit in-
telligi. eo. n. ip'o a p're fili' mitti d'r
q' p're generat'. Nā sc'm q'q; sp'm
q' cū sit coeqlis p'r z filio. n' in icar-
nat' ē idē ip'e fili' mittere phibet
dicēs. Cū venerit paraclit' quez
ego mittā vob' s a p're. Si. n. mit-
ti solūmodo icarnari deberet intel-
ligi. scū. p. cū dubio sp's nullo mō
dixeret mitti. q' neque q' icarnat'
est. s; ei' missio ip'a. p'cessio ē q' de
p're. p'cedit z filio. Sic itaq; sp's
mitti d'r q' p'cedit. ita z fili' nō in-
cōgrue mitti d'r. q' generat'. Hec
cū dixisset i sufflauit. z dic' eis. Ac-
cipite sp'm sc'm. Querēduz nois ē
qd' ē qd' sp'm sc'm dñs n'r. z semel
dedit i terra p'sistēs. z semel celo
p'sidēs. Neq; n. alio loco dat' ē
sp's sc's apte mōstrat nisi nē cū p'
insufflationē papit. z postmoduz

cū d' celo veniēs i liquidis varijs d'
mōstrat. Cur g' pus i terra disci-
pulis dat' postmodū d' celo mitti-
tur. Nisi qd' duo s't p'cepta chari-
tat'. Dilectio videlicet d'i z dilectio
p'ximi. In terra dat' sp's vt dili-
gat' p'xun'. E celo dat' sp's vt dili-
gat' de'. Sic g' vna ē charitas
z duo p'cepta i tavn' sp's z duo
data. P'r' p'sistete dño i t'ra post-
modū e celo. q' i p'ximi amore di-
scit: q'lit pueniri d'beat ad amo-
rē d'i. Cū idē ioh's dic'. Qui nō di-
ligit fr'es suū quē videt deū quē n'
videt quō p't diligere. Et an' qui-
dē discipuloz menib' idē sp's sc's
inerat ad fidē. s; tamē manifesta-
datiōe nō nisi post resurrectionē
dat' ē. Unde scriptū ē. Nōdum
erat sp's dat' q' ihs nondū fue-
rat glorificat'. Unde ē p' moyse
d'. Suxerūt mel de petra. z oleū
de firma petra. Neq; n. quicq' ta-
le iuxta historiā legit: si tota testa-
mēti veteris series recēseat. Nus-
quā de petra mel: nusquā oleū d'
petra ille populus suxit. S; iux-
ta pauli vocē. Petra at' xp's. Ad
de petra suxerūt q' eiusdē redem-
ptoris n'ri scā z miracula viderūt
Oleū vero d' firma petra suxerūt
q' effusiōe sp's sc'i post resurrecti-
onē ei' vngi meruerūt. Quasi er-
go i firma petra mel dedit q' ad-
huc mortalis domin' miraculoz
suoꝝ dulcedinē discipulis ostēdit
S; firma petra oleū fudit. quia

post resurrectionem suam factus iam
 impassibilis per afflationem spiritus do-
 mini sancti unctiois emanavit. De hoc
 oleo per prophetas dicitur. computrescit iu-
 guum a facie olei. Sub iugo quippe
 tenebamur demoniace dominiati-
 onis sed uncti sumus oleo spiritus sancti. Et
 quia nos libertatis gratia unxit: domi-
 nationis demoniace iugum putruit
 Paulo attestante qui ait. Ubi spiritus
 domini ibi libertas. Sciendum ve-
 ro est quod hi qui prius spiritus sancti habue-
 runt. ut et ipsi innocenter viverent. et in
 predicatione quibusdam predeserent. Et
 circo hunc post resurrectionem domi-
 ni patenter acceperunt ut predesse non
 paucis sed pluribus possent. Unde
 et in hac ipsa datione spiritus domini: quo-
 rum remiseritis peccata remittuntur
 eis et quorum retinueritis retenta sunt
 Libet ita illi discipuli ad tanta
 onera humilitatis vocati ad quan-
 tum culmen glorie sint producti. Ecce
 non solum de semetipsis securi sunt
 sed et aliene obligationis preterea re-
 laxationis accipiunt. Principatum su-
 perni iudicis sortiuntur: ut vice dei
 quibusdam peccata retineant quibus-
 dam relaxent. sed sic eos a deo dece-
 bat erigi qui tamen pro deo consenserant
 humiliari. Ecce qui districtum dei
 iudicium metuunt animarum iudices
 fiunt. et alios damnant vel liberant quod
 semetipsos damnari metuebant
 Hunc profecto nunc in ecclesia episcopi lo-
 cum tenent: solvendi ac ligandi aucto-

ritate suscipiunt: quod gradum regimi-
 nis sortiuntur. Gradus honoris: sed
 graue pondus istius est honoris. Du-
 rum quippe est. ut quod nescit tenere mo-
 deramina vite sue iudex vite fiat
 aliene. Et plerumque contingit ut hic
 iudicij locum teneat: cui ad locum vi-
 ta minime recordat. Ac sepe agit
 ut vel damnet immeritos. vel alios
 ipse ligatus soluat. Sepe in sol-
 uendis ac ligandis subditis: sue
 voluntatis motus: non autem
 causarum merita sequitur. Unde
 fit ut ipsa haec ligandi et solvendi
 potestate se priuet: qui hanc pro
 suis voluntatibus et non pro sub-
 ditorum moribus exercet. Sepe
 fit ut erga quemlibet proximum
 odio vel gratia moueatur pastor.
 iudicare autem digne de subditis
 nequeant: qui in subditorum cau-
 sis: sua vel odia vel gratiam inse-
 quuntur. Unde recte per prophetam
 dicitur. Mortificabant ani-
 mas que non moriuntur: et viuifi-
 cabant animas que non viuunt.
 Non morientem quippe mortifi-
 cat. qui iustum damnat. Et non
 victurum viuificare nititur: qui
 reum de iudicio absoluerit cona-
 tur. Cause ergo pensande sunt:
 et tunc ligandi atque solvendi po-
 testas exercenda. Videndum
 que culpa. aut que sit peniten-
 tia secuta post culpam. Ut quos
 omnipotens deus per unctiois gratiam

uiscat illos pastoris sententia soluat. Tunc enim vera est absolutio presidentis: cum in eterni arbitrii sequitur iudicis. Quod bene quadriduani mortui resuscitatio illa significat: que videlicet demonstrat. Quia prius dominus mortuum vocauit et uiuificauit dicens. Lazare ueni foras. Et postmodum is qui uiuens egressus fuerat. a discipulis est solutus. Sicut scriptum est. Cumque egressus esset qui fuerat ligatus in tectis: tunc dixit discipulis suis. Soluite eum et sinite abire. Ecce illum discipuli iam uiuentem soluant: que magister resuscitauerat mortuum. Si enim discipuli lazari mortuum soluerent seiorum magis ostenderent quam uirtutem. Ex qua consideratione inueniendum est. quod illos nos debemus per pastorem auctoritatem soluere quos auctorem nostrum cognoscimus per suscitantem gratiam uiuificare. Que nimirum uiuificatio ante operationem rectitudinis: in ipsa iam cognoscitur confessione peccati. Unde et huic ipsi mortuo Lazaro nequaquam dixit reuiuiscite: sed ueni foras. Omnis quippe peccator dum culpam suam intra conscientiam abscondit introitus later. in suis penetrabilibus occultat. Sed mortuus uenit foras cum peccator nequias suas sponte confitetur. Lazaro ergo dixit ueni foras. Ac si a parte cuiuslibet mortuo in culpa di-

ceretur. Cur reatum tuum inter conscientiam tuam abscondis: foras iam per confessionem egredere que apud te interior per negationem later. Veniat itaque foras mortuus id est culpam confiteatur peccator. uenientem uero foras soluant discipuli: ut pastores ecclesie ei penam debeant amouere quam meruit qui non erubuit confiteri quod fecit. Hec de solutionis ordine breuiter dixeris: ut sub magno moderamine pastores ecclesie ut soluere studeant ut ligare. Sed uirum iuste an iniuste obliget pastor: pastoris tantum sententia gregi timenda est: ne isque subest: et cum iniuste forsitan ligat. ipsa obligatio sue sententiam ex alia culpa mereat. Pastor ergo ut absolueret indiscrete timeat ut ligare is autem qui sub manu pastoris est ligari timeat iuste ut iniuste: ne pastoris sui iudicium temere reprehendat. Ne et si iniuste ligatus est ex ipsa tumide reprehensionis superbie culpa que non erat fiat. Sed quia hec breuiter per excessum diximus ad expositionis ordinem redeamus. Thomas autem unus ex duodecim que dixit didimus: non erat cum eis quando uenit iesus. Iste unus discipulus defuit. Rursus quod gestum est audiuit. Audita credere renuit. Uenit itaque et non crediti discipulo latius palam probuit: manus ostendit et ostensa suorum cicatrice uulnerum: in fidelitatis illius uulnus sanauit.

Sci gregoriū pape

Quid fratres charissimi quid inter hec animaduertis: Nūquid casu gestum creditis: vt electus discipulis ille tunc deēet: post aut veniens audiret. Audiens dubitaret: dubitans palparet. palpans crederet. Non hoc casu sed diuina dispensatione gestum est. Egit nanq; miro modo superna demētia: vt discipulus dubitans duz in magistro suo vulnera palpat carnis: in nobis vulnera sanaret infidelitatis. Plus enī nobis infidelitas thome ad fidem: quāz fides credentiūz discipulorum profuit. Quia dum ille ad fidem palpādo reducitur nostra mens omni dubitatioe postposita in fide solidatur. Sic quippe discipulū post resurrectionē suāz dubitare pmissit. nec tamē indubitatione deseruit. Sicut ante natiuitatem suam habere mariam sponsum voluit: qui tamen ad eius nuptias nō peruenit. Nazira factus est discipulus dubitans 7 palpās testis vere resurrectionis sicut sponsus matris fuerat custos itegerrime virginitatis. Palpauit autem 7 exclamauit. Dominus meus 7 deus me⁹. Dicit et iesus. Quia vidisti me credidisti cum Paulus apostolus dicat. Est enim fides sperandarum substantia rerum argumētum nō apparentiūz: profecto liquet quia fides illarum rerum argumentaz ē que apparere nō possunt. Que

7 enim apparent: iam fidē nō habent: sed agnitionem. Dū ergo vidit thomas dum palpauit. cur ei dicit qz vidisti me credidisti. S; aliud vidit aliud credidit. A mortali quippe hoīe diuinitas videri non potuit. Hoīez igit vidit 7 deum confessus est dicēs. Dominus meus 7 deus meus Videndo ergo credidit qui cōsiderādo veruz hoīem hūc deū quem videre non poterat exclamauit. Letificat valde quod sequit. Beati qui nō viderant 7 crediderunt. In qua nimirum sententia nos specialiter signati sumus: qui euz quem carne non videmus mente retinemus. Nos signati sumus: sed si fidem nām operibus sequimur. Ille. n. vere credit: qui exercet operando qd credit. Quo cōtra de ijs qui fides nomine tenus retinet. Paulus dicit. Confitentur se nosse deū factis autem negant. Hinc iacobus ait. Fides sine opibus mortua ē. Hinc ad beatū iob de antiquo hoste generis humani dominus dicit absorbebit fluum 7 non mirabitur: 7 habet fidutiā qd influat iordanis in os eius. Quid enim per fluiū designatur nisi humani generis fluxus. Quod videlicet genus ab ortu ad fines defluxit: 7 q si aque more vsq; ad cōpetentem terminum ex carnis liquore percurrat. quid p iordanē nisi baptizatorū forma signat qz. n. i iordane flu

mine ipse auctor redēptionis nre
 baptizari dignatus est. Recte ior
 danil nomine eoz multitudo exp
 mitur. qui intra sacramentum ba
 ptismatis tenentur. Antiquis er
 go hostis generis humani fluiū
 absorbit. qz a mundi origine vs
 qz ad redēptoris aduentū uix pau
 cis electis euadentibus in ventre
 sue malitie genus humanū traxit
 De quo recte dicit: absorbebit fluiū
 z nō mirabit qz p magno nō ha
 bet cū infideles rapit. Sed gra
 ue ē valde qd subdit. Et habz fi
 ditiā qd ifluat iordanis in os ei?
 Qz postquā infideles quosqz a mū
 di origine rapuit: adhuc te posse
 suscipere etiā fideles psumit. Nā
 ore pestifere psuasionis eos quo
 tidie deuorat: quos a cōfessione fi
 dei reprobat ac discordat. Hecqz
 fratres charissimi tota mris inten
 tione pertimescite h apud vos sol
 licita mēte cogitate. Ecce pascha
 lia solēnia agimus. sed ita nobis
 vidēdum ē: vt puenire ad eterna
 festa mereamur. Trāscūt cūcta q
 tēporaliter festiua celebrant. Lu
 rate qz his solēnitatibz interestis
 ne ab eterna solēnitate separemi
 ni. Quid prodest interesse festis
 hominū si deesse ptingat festis an
 geloz. Umbra ventura solēnita
 tis est solēnitas presens. Hecirco
 Hanc annue agimus vt ad illā q
 nō ē annue sed p̄tinua pducamur.
 Cū hec statuto tēpore gerit ad il

lius desiderū memoria nostra re
 fricat. Frequētate ergo gaudiū
 tēporalis ad eterna gaudia mens
 incalcescat z ferueat: vt ex veritate
 letitie perfruat in patria: qd de
 umbra gaudiū meditat in via. Uti
 tam igit vraz si atres moresqz cō
 ponite is qz miti resurrexit ex mor
 te quā districtus in iudicio veniat
 p̄uidere. Certe ī die tremēdi ex
 aminis sui cū angelis. cū archan
 gelis: cū thronis. z dominatōibz
 cū principatibus ac potestatibus
 apparebit. Celis corruscantibz ac
 terris ardentibus cunctis videli
 cet elemētis in sui obsequij terro
 re cōmotis. Hunc ergo tāti pauo
 ris iudicem ante oculos ponite.
 Hunc venturum timete: vt hūc cū
 venerit nō timidi sed securi videa
 tis. Timēdus ergo est. ne timeat
 Terrore eius nos ad vsū bōe opa
 tionis exerceat. metus illius vitaz
 nram a p̄auitate cōpescat. Adhibi
 frares credite: qz tunc tāto erim?
 securi de eius sentētia: quāto nūc
 esse satagimus suspecti de culpa.
 Certe cum aliqs vestrum cuiusuo
 adūsario cām diciturus in meo iu
 dicio die crastino esset exhibendus
 totā fortasse noctem duceret infō
 nem. quid sibi dici possit. quid ob
 iectionibus responderet secum so
 licita z estuanti mēte versaret. Ne
 me inueniret asperum vebementē
 metueret: ne apud me apparet
 noxius formidaret. Et quis ego

aut quid ego nimirum non longe post futurus. post hominē vermis: atq; post vermē puluis. Si ergo tāta cura pertimescitur iudicij pulueris qua intentione cogitandum est qua formidine prouidendum est tante iudicij maiestatis. Sed q; sunt nonnulli q; de resurrectione carnis incerti sunt: et tūc rectius docemus si etiaz cordium vroz questionibus occultis occurrim. Pauca nobis de ipsa resurrectionis fide loquenda sunt. Multi enim sicut et nos aliquādo fuimus: dum carnem in putredinem ossaq; in puluere redigi per sepulchra cōspiciunt reparari ex puluere carnes et ossa diffidunt. Sicq; apud se quasi ratiocinantes dicunt quādo ex puluere homo reducit. quādo agit vt cinis animet. Quibus breuiter respōdemus. Quia longe minus est. deo reparare qd fuit: quā creasse qd non fuit. Aut quid mirum si homines ex puluere reficit q; simul oia ex nihilo creauit. Mirabilius nāq; est celus ac terram ex nullis existentibus condidisse q; ipsuz hominem ex terra reparare. Sed cinis attenditur et in carnem redire posse desperat. Et diuine operationis virtus cōprehendi qsi ex ratione queritur. Qui scilicet hec iccirco i suis cogitationib; dicunt: q; eis quotidiana dei miracula ex assiduitate viluerunt. Nā ecce in vno grano paruis

simi seminis latet totaq; nascitura ē arboris moles. Cōstituamus nāq; āte oculos cuiuslib; arboris mirā magnitudinē: cogitem; vñ oriēdo cepit. q; ad tātā molem crescendo puenit. Inuenim; pculdubio eius originē paruisimū semē. Cōsiderem; nunc qd i illo paruo grano seminis latet fortitudo ligni asperitas corticis. saporis odorisq; magnitudo. Ubertas fructuū viriditas folioz. Cōtractatus nāq; seminis granuz nō est validuz. Unde ergo pcessit ligni duritia: nō est asper; vnde asperitas corticis erupit: nō ē sapor. Unde sapor i fructib; olfatus nūl redolet. Unde odor in fructib; flagrat nūl viride in se ostendit. Unde foliozum viriditas exiuit. cuncta ergo in semine simul latent: que tamen non simul ex semine prodeunt. Ex semine quippe producitur radix ex radice prodit virgultuz: ex virgulto oritur fructus i fructu etiam producitur semen. Ad damus ergo q; et semē latet i semine. Quid igit; mir; si ossa nervos carnē. capillosq; reducat ex puluere: Qui lignū fructus folia in magna mole arboris ex paruo semine quotidie restaurat. Cum ergo dubitās animus de resurrectionis potētia rationē querit earum rez ei questiones inferēde sunt que et incessāter fiūt. Et tamē ratiōe cōprehēdi nequaquā possunt. Ut du; nō valet

ex visione rei penetrare quod con-
spicit: de promissione diuine po-
tentie credat quod audit. Illa
ergo vobiscum si atres carissimi
promissa cogitate que permanent
que vero cum tempore transcunt
velut iam diuissa despiciate. ad hu-
ius resurrectionis gloriam quaz
in se veritas ostendit. tota intenti-
one festinate. Terrena desideria
que ab auctore seperat fugite. Qu-
tanto altius ad conspectus dei oi-
potentis pertingitis: quanto me-
diatorem dei et hominum singu-
lariter amatis. Qui viuit et re-
gnat cum patre in vnitae spiritus
sancti deus. Per omnia secula se-
culorum amen.

Secundum iohannem.

Capitulo. xv.

Illo tempore. Dixit Je-
sus discipulis suis. Hoc est
preceptum meum: vt dili-
gatis inuicem: sicut dilexi vos.
Maiorem hac dilectionem nemo
habet vt animam suam ponat qd
p amicus suis. Et reliqua.
Omelia. xxvij. beati gregozij ba-
bita ad populum in basilica beati
petri apostoli.

Um cuncta sacra eloquia
dominica plena sint pre-
cepti. quid est qd de dile-
ctione quasi de singulari manda-
to dominus dicit. hoc est manda-
datum meum vt diligatis inuicem
nisi quia a omne mandatum de so-

la dilectione est. et omnia vnum
preceptum sunt. Quia quicquid
precepitur i sola charitate solida-
tur. Ut enim multi arboris rami
ex vna radice prodeunt: sic multe
virtutes ex vna caritate generan-
tur. Nec habet aliquid viridita-
tis ramus boni operis: si non ma-
neat in radice caritatis. Precepta
ergo dominica. et multa sunt et vnu
multa per diuersitatem operis:
vnum in radice dilectionis. Qua-
liter autem ista dilectio si tenen-
da: ipse insinuat. qui in plerisque
scripture sue sententijs et amicos
iubet diligere in se: et inimicos dili-
gere propter se. Ille enim veraciter
caritatem habet. qui et amicum
diligere in deo. et inimicum ppter
deum. Nam sunt nonnulli qui di-
ligunt proximos. sed per affectus
cognitionis et carnis. Quibus
tamen in hac dilectione sacra elo-
quia non contradicunt. Sed
aliud est quod spore impedit na-
ture aliud quod preceptis domi-
nicis ex caritate debetur obedien-
tia. Hi nimirum et proximum di-
ligunt. et tamen illa sublimia dile-
ctionis premia non assecuntur.
quia amorem suum non spirituali-
ter sed carnaliter impendunt.
Preinde cum de mirus diceret
hoc est preceptum meum vt dili-
gatis inuicem proximi s addidit.
sicut dilexi vos. Quia i re fratres
charissimi. solerter ituerendū ē. qd

antiquus hostis dum mentē nāz
ad rerum tempo alium delectati
onem trahit: in firmiores contra
nos primum excitat: qui ea ipsa
que diligimus auferre molitur.
Nec curat antiquus hostis hec fa
ciens vt terrena tollat: sed vt cha
ritatem in nobis feriat. Nam in
odio repente exardescimus z dū
foris inimici esse cupimus: intus
grauiter ferimur. Dum parua fo
ris defendimus: intus amittimus
magna. Quia dum rem diligim⁹
tēporalē: veram amittimus dile
ctionem. Omnis quippe qui nāz
tollit: inimicus est. Sed si odio ce
perimus habere inimicum: intus
est quod perdimus. Cum ergo ali
quid exterius a proximo patimur
contra occultuz raptorem interi⁹
vigilemus. Qui nunquā melius
vincitur: nisi cum raptor exterior
amatur. Una quippe z sūma est
pbatio charitatis: si z ipse diligi
tur: qui aduersatur. Hinc est q̄ ip
sa veritas z crucis patibulum su
stinet: z tamen ipsis suis persecuto
ribus affectum dilectionis impen
dit dicens. Pater ignosce illis: qz
nesciunt quid faciunt. Quid ergo
mirum: si inimicos diligant disci
puli dūz viuunt. quando z tūc ini
micos diligit magister cuz occidi
tur. Cuius dilectionis sūmā exp̄
mit cum subiungit. Maiore hac
dilectionem nemo habet: vt aīam
suā ponat quis pro amicis suis.

Mori ēt p inimicis dñs venerat.
z tamē posituz se aīam p amicis
dicebat. vt pfecto nobis ostende
ret. qz cū diligēdo: lucrū facere de
inimicis possumus: etiā amici sūt
q̄ psecunt. Sed ecce nos vsqz ad
mortē nemo pseqtur. Unde g⁹ p
bare possum⁹ an diligam⁹ inimi
cos. Sed est qd̄ i pace scē ecclesie
fieri debeat. vnde clarescat si pse
cutiōis tēpore mori p dilectione
valeamus. Certe iisdē ioh̄s. Dic.
Qui habuerit subaz mūdi: z vide
rit fratrem suū necesse h̄re z dau
serit viscera sua ab eo. quomō cha
ritas dei manet in eo. Hinc etiā
ioh̄es baptista ait. Qui hz duas
tunicas det non habenti. Qui g⁹
trāquillitatē tēpore nō dat p deo
tunicā suā quādo in psecutiōe da
turus ē aīam suā. Virtus g⁹ cha
ritatē vt inuicta sit in pturbatione
nutriat p mīaz i tranq̄llitate qua
tenus oipotētī dō pmū discat sua
ipēdere: postmodū se. Sequitur.
Vos amici mei estis. O quāta ē
mīa pditoris n̄ri. Serui digni nō
fuimus: z amici vocamur. Quāta
est dignitas hoīuz eē amicos dei.
Sed audistis gloriā dignitatē au
dite z laborē certaminis. Si fece
ritis q̄ ego p̄cipio vobis. Amici
mei estis: si ea q̄ p̄cipio facit. Ac
si apte dicat. Gaudet de culmine
p̄fate q̄bus laboribus venit ad
culmē. Certe dū filij cebedei inter
ueniente matre q̄rere vt vnus a
bb

dextris dei ⁊ ali^a a sinistris sede-
 re debuissent: audierūt. Potestis
 bibere calicē quē ego bibitur^{us} sū.
 Jam locuz quidē celsitudinis q̄re-
 bant. Ad viam illos veritas reuo-
 cat: per quam ad celsitudinem ve-
 nirent. Ac si dicatur. Jam vos lo-
 cus delectat celsitudinis: sed pri-
 us via exerceat laboris. Per cali-
 cem pertingit ad maiestatem. Si
 mens v̄a appetit qd̄ demulcet: p̄-
 us bibite qd̄ dolet. Sic sic p̄ ama-
 rū poculū p̄fectiois: puenit ad
 gaudiū salutis. Jā non dicā vos
 seruos s; amicos q; seruus nescit
 qd̄ faciat dñs ei^{us}. Vos autē dixi
 amicos: q; oīa q̄cūq; audiui a pa-
 tre meo nota feci vobis. Que sūt
 oīa q̄ audiuit a patre suo: q̄ nota
 fieri voluit seruis suis vt eos effi-
 ceret amicos suos: nisi gaudia in-
 terne charitatis. nisi illa festa sup-
 ne patrie q̄ n̄ris quotidie mēibus
 p̄ aspirationē sui amoris imprimit.
 Dñ. n. audita supna celestia ama-
 mus. amata iā nouimus: q; amor
 ip̄e notitia est. Oīa ergo eis nota
 fecerat: qui a terrenis desiderijs i-
 mutati: amoris summi factibus ar-
 debant. Istos vero amicos dei a-
 spererat. p̄ph̄a: cum dicebat. Mi-
 hi at nimis honorificati sūt amici
 tui deus. Amicus enim quasi ani-
 mi custos vocat. Quia igit̄ psal-
 mista prosperit̄ electos dei a mū-
 di huius amore separatos custo-
 dire in mandatis celestibus volū

tatem dei: miratis est amicos dei
 dicens. Mihi autē nimis hono-
 rificati sunt amici tui deus. Et tā-
 q̄ si ab eo protinus causas tanti
 honoris nobis insinuari quere-
 mus: illico adiungit. Nimis con-
 fortatus est principatus eorū. Ec-
 ce electi dei carnem domant. sp̄m
 roborant. demonibus imperāt: vir-
 tutib^{us} corruscāt. Presentia despi-
 ciunt. eternā patriam cu; voce mo-
 ribus predicant. Eam etiam mori-
 endo diligunt: atq; ad illam per
 tormenta pertingunt. Occidi pos-
 sunt: ⁊ flecti nequeunt. Nimis er-
 go cōfortatus est principatus eo-
 rum. In ista ipsa passione qua ce-
 ciderunt in mortem carnis videte
 quantum fuerit culmen mentis.
 Unde hoc nisi q; confortatus est
 principatus eorū? Sed quia sic
 magni forsitan pauci sunt. Sub-
 iungit. Dinumerabo eos: ⁊ super
 arenam multiplicabuntur. Totū
 mundum fratres aspiciate: marty-
 ribus plenus est. Jam pene tot q̄
 videmus non sumus: quot verita-
 tis testes habemus. Deo autēz nu-
 merabiles. nobis super arenam
 multiplicati sunt quia quanti sunt
 a nobis cōprehendi non possunt.
 Sed quisquis ad hanc peruenit
 dignitates. vt amicus vocetur dei
 sese in se conspiciat: dona autem
 que percepit sup se. nihil suis me-
 ritis tribuat: ne ad inimicitias erō-
 pat. Unde ⁊ subditur. Non vo

me elegistis. sed ego elegi vos: et
posui vos ut eatis et fructum asse-
ratis. Posui ad gratiam. plan-
taui ut eatis volendo: fructum af-
feratis operando. Eat enim vo-
lendo dixi: quia velle aliquid face-
re iam mente ire est. Qualem ve-
ro fructum afferere debeant. subdi-
tur. Et fructus vestri maneat. Om-
ne quod secundum presens seculum labo-
ramus: vix usque ad mortem suffi-
cit. Mors namque interueniens fru-
ctum nostri laboris abscindit.
Quod vero pro vita eterna agi-
tur: etiam post mortem seruetur.
Et tunc apparere incipit: cum la-
borum carnalium fructus ceperit
non videri. Vbi ergo illa retribu-
tio inchoat: vbi ista terminatur.
Quisquis igitur iam eterna cogno-
uit: apud eius animam tempora-
les fructus vilescant. Tales fru-
ctus operemur. qui maneant. Ta-
les fructus operemur: qui cum mors
cuncta interimet. ipsi exordium a
morte sumant. Nam quod a morte in-
cipiat fructus dei: testatur pro-
pheta qui dicit. Cum dederit dile-
ctis suis somnum: hec est heredi-
tas domini. Omnis qui dormit in
morte: perdit hereditatem. Sed
cum dederit dilectis suis somnum
hec est hereditas domini quia ele-
cti dei postquam puenerunt ad mor-
tem: tunc inueniunt hereditatem.
Sequitur. Ut quodcumque petieritis
patrem in nomine meo: det vobis.

Ecce hic dicit quodcumque petieri-
tis patrem in nomine meo det vo-
bis. Rursum alibi per eundem
euangelistam dicit. Siquid petie-
ritis patrem in nomine meo dabit vobis.
Usque modo non petistis quicquam in nomine
meo. Si ideo quod petimus in nomine fi-
lij. dat nobis pater. quod est quod paulus
ter dominus rogauit et exaudiri non me-
ruit. Sed dictum est illi sufficit tibi gratia
mea namque virtus in infirmitate perficitur.
Nunc quid ille tam egregius predicator in
filij nomine non petiit. Quare aut non
accepit quod petiit. Quomodo ergo verum
est quod quicquid petierim patrem in nomine
filij dat nobis. si auferri a se angelum
sathane petiit apostolus paulus
in nomine filij. et tamen quod petiit non acce-
pit. Sed quod nomen filij ihesu est. ihesus autem
saluator vel salutaris dicitur ille ergo in
nomine saluatoris petiit: quod illud petiit
quod ad vitam salutem pertinet. Nam si id
quod non expediat petiit. non in nomine fi-
lij petiit pro. Tamen et eisdem apostolis
adhuc firmiter dominus dicit. Usque
modo non petistis quicquam in nomine meo.
Ac si apte diceret. Non petistis in
nomine saluatoris: quod nescitis querere et
nam salutem. Hinc est quod et paulus non
exauditur: quod si liberaretur a tenta-
tione: ei non perderet ad salutem. Ecce
videmus fratres charissimi quod multi ad
solennitatem martyrum conuenistis. ge-
nua flectitis. pectus tunditis. voces ora-
tionis confessionis emittitis. facies
lachrymis rigatis. Sed pensate quod
petitioes vestras. Videte si in nomine ihesu
bb ij

petistis. i. si gaudia salutis et ne postulastis. In domo. n. iesu iesu non queritis: si in eternitatis templo in portu. p. temporalibus oratis. Ecce alius in oratione querit uxorem. alius petit villam. alius postulat vestes. alius dari sibi postulat alimentum. Et quidem cum hec desunt. ab omni potenti deo petenda sunt. Sed meminisse continue debemus. quod ex mandato eiusdem redemptoris nostri accepimus. Querite primum regnum dei et iustitiam eius: et hec omnia adicientur vobis. Et hec itaque ab iesu petere non est errare. si tamen non nimie petantur. Sed ad hoc quod est gravius alius postulat mortem inimici. eumque quem gladio non potest persequi: persequitur oratione. Et vivit adhuc qui maledicit et tamen is qui maledicit: iam de morte illius reus tenetur. Iubet autem deus ut diligat inimicus: et tamen rogatur deus ut occidat inimicum. Quisquis itaque sic orat: in ipsis suis precibus contra conditorem pugnat. Unde et subinde specie dicitur in psalmo. Et oratio eius fiat in peccatum. Deo quippe in peccato est: illa petere que prohibet ipse qui petitur. Hinc veritas dicitur. Cum statis ad orandum: remittite si quid habetis in cordibus vestris. Quam virtutem remissionis apostolus ostendimus: si unum testimonium testamenti veteris proferamus. Certe cum iudea conditoris sui iustitiam culpis exigentibus offendisset: pro

pham suam dominus ab oratione prohibens dicit. Non assumes laudes et orationem pro eis. Si moyses et samuel steterint coram me. non est anima mea ad populum istum. Quid est quod intermissis relictisque tot patribus. soli moyses et samuel ad medium deducuntur? Quorum mirabilis obtinendi virtus ostendit deum nec ipsi posse intercedere dicunt. Ac si aperte dominus dicat. Nec illos audio quos propter magnam petitionis sue meritum minime contemo. Quid ergo est quod moyses et samuel ceteris patribus in postulatione preferuntur nisi quod duo habitum modo in cuncta testamenti veteris serie: et pro inimicis suis leguntur exorasse? Unus a populo lapidibus impetrat: et tamen pro lapidatoribus suis dominum deprecatur. Alter ex principatu deicitur: et tamen petitur ut exoraret fateri dicens. Absit a me hoc peccatum in domino quod minus cesses orare pro vobis. Si moyses et samuel steterint coram me: non est anima mea ad populum istum. Ac si aperte dicat. Nec illos modo pro amicis audio: quos magne virtutis merito orare etiam pro inimicis scio. Virtutis ergo vere orationis est celsitudo charitatis. Et tunc quisque quod recte petit adipiscitur: cum eius animus in petitione nec inimici odio fuscatur. Sed plerumque reluctantem animum vincimus etiam cum pro inimicis oramus. Fundimus pro adversariis precem. sed utinam cor

teneat amore. Nam sepe et orationes inimicis nostris impendimus: sed hanc ex preceptione potius fundimus quam ex charitate. Nam et vitam inimicorum petimus et tamen ne exaudiamur timemus. Sed quia internus iudex mentem potius quam verba considerat: pro inimico nihil postulat: quod pro eo ex charitate non orat. Sed ecce nobis inimicus graviter deliquit: damna intulit. iuvenes lesit. amatores persecutus est. Retinenda hec sunt si remittenda nobis delicta non essent. Aduocatus et non nisi pro nobis in causa nostra composuit. et ipse eiusdem cause iudex est. quod et aduocatus. Preciatur qua composuit: conditionem inseruit dicens. Dimitte nobis debita nostra si. et non. di. de. n. Quia ergo iudex ipse venit quod aduocatus extitit: ipse prorem exaudit. quod fecit. Aut ergo non facientes dicimus. dimitte nobis de. n. si. et non. di. de. n. et nos metipsos hoc dicendo amplius ligamus. aut fortasse hanc conditionem in oratione intermittimus: et aduocatus non pro nobis quam proposuit non recognoscit. Atque apud se prius dicit. Scio quod monui. non est ipsa oratio quam feci. Qui ergo agendum est nobis fratres: nisi ut vere charitatis affectum impedamus fratribus? Nulla in corde malitia maneat. Consideret omnipotens deus erga proximum charitatem nostram. ut nostris impedat iniquitatibus pietatem suam. Admetote quod monemur. Dimittite. et dimittetur vobis. Ecce et debet

nobis et debemus. Dimittam ergo quod debet nobis: ut dimittat quod debetur a nobis. Sed ad hec mens renitit: et vult implere quod audit et tamen reluctat. Ad martyris tubam consistimus. quod ad celeste regnum ex qua morte pervenerit scimus. Nos si pro christo corpus non ponimus: saltem animum vincamus. Placet deus isto sacrificio: approbat in iudicio pietatis sue victoriam pacis nostre. Certamen nostri cordis aspicit. et quod post victores remunerat: nunc decertantes iuvat. Per ihesum christum dominum nostrum. quod cum eo vivit et regnat deus in unitate spiritus sancti per omnia secula seculorum. Amen.

Secundum iohannem. Capi. iiii.

Quo illo tempore. Erat quidam regulus cuius filius infirmabatur capharnaum. Hic cum audisset quod ihesus veniret a iudea in galileam abiit ad eum et rogabat ut descenderet et sanaret filium eius. Et reliqua.

Sermone. xxviii. bita ad populum in basilica sanctorum Mercurii et achillei. Lectio sancti evangelii quam modo audistis fratres expositione non indiget: sed ne hac taciti preterisse videamur exhortando potius quam exponendo in ea aliquid loquimur. Hoc autem nobis solummodo de expositione video esse requirendum. Cur is qui ad salutem petendam venerat audiuit. Nisi signa et prodigia videritis non creditis. Qui enim salutem querebat filio proculdubio credebat. Neque

eniabeo q̄reret salutē quē nō cre-
 deret saluatozē. Quare ḡ d̄z nisi
 signa 7 pdigia viderit nō credit
 q̄ ante credidit q̄ signum videret
 S; mem̄tote qd̄ petijt 7 apte co-
 gnoscet; qz ifide dubitauit. Dopo-
 scit nāq; vt descēderet 7 sanaret fi-
 liū ei. Corporalē ḡ p̄sentiā dñi q̄
 rebat q̄ p̄ sp̄z nusquā deerat. Ad-
 nus itaq; i illo credidit quē n̄ puta-
 uit posse salutē dare nisi p̄sens eēt
 7 corpore. Si n. p̄fecte credidit-
 set. p̄culdubio sciret qz nō eēt lo-
 cus. vbi nō eēt de. Ex magna ḡ
 parte diff̄ isus ē q̄ virtutez nō dedit
 maiestati s; p̄sentiē corporali. Et
 salutē itaq; petijt filio; 7 tñ in fide
 dubitauit. Qz eū ad quē venerat.
 7 potētē ad curādū credidit : 7 tñ
 moriēti filio eē absentem putauit.
 Sed dñs q̄ rogatur vt vadat: qd̄
 non desit vbi inuitatur indicat.
 Solo iussu salutē reddidit q̄ solo
 nutu oia creauit. Qua i re h̄ nobis
 solerter itūedū ē. q̄ sic euāgelista
 alio testate didicimus. Cēturio ad
 dñz venit dicēs. Dñe puer me⁹ ia-
 cet paralyticus i domo 7 male tor-
 q̄tur. Cui ab ihu p̄tinus respōde-
 tur ego veniā: 7 curabo eū. Quid
 ē qd̄ regulus vocat vt ad ei⁹ filiū
 veniat. 7 tñ ire corporalit̄ recusat.
 ad seruū n̄o cēturiōis nō iuitat 7
 tñ se corporalit̄ ire pollicet. Re-
 guli filio p̄ corporalē p̄sentiā dedi-
 gnat adesse cēturionis suo nō de-
 dignat̄ occurrere. Quid est h̄ nisi

q̄ supbia n̄a retūdit q̄ i hoib⁹
 nō nāz q̄ ad imaginē dei facti sūt
 s; honores 7 diuitias veneramur
 Cūq; p̄sāmus q̄ circa eos sūt. p̄-
 fecto iterioza minime videm⁹. Dū
 ea cōsideramus q̄ i corporib⁹ di-
 specta sūt negligim⁹ p̄sāre qd̄
 sūt. Redēptoz n̄o n̄ vt ostēde-
 ret qz q̄ alta sūt hoib⁹ scis despi-
 ciēda sūt 7 q̄ d̄specta sūt hoib⁹
 d̄spiciēda nō sūt. Ad filiū reguli
 ire noluit. ad seruū centurionis
 ire paratus fuit. Increpata est. er-
 go superbia n̄a que nescit pensa-
 re homines propter homines sed
 sola vt diximus que circūstant ho-
 minibus pensat. Naturā nō aspi-
 cit. honores dei in hominibus nō
 agnoscit. Ecce non venit filius dei
 ad filiū reguli 7 tamē venire pa-
 ratus est ad salutem serui. Certe si
 nos cuiuspiā seruus rogaret vt ad
 eum ire deberemus: protinus no-
 bis nostra superbia incogitatione
 tacita responderet dicens. Non
 eas qz temetipsuz degeneras: ho-
 nor tuus despicitur locus vilescit.
 Ecce de celo venit qui seruo occur-
 rere i terra nō despicit. 7 tamē hu-
 miliari in terra contemnim⁹ qui
 de terra sum⁹. Quid vero apud
 deum vilius. quid esse d̄specti-
 us potest seruare honorem apud
 homines: 7 internit̄ testis oculos
 non timere. Unde ipse dominus
 dicit. Vos testis qui iustificatis
 vos coram hominibus deus aut̄

Sancti gregoriū pape.

noquit corda vestra. Quia quod hominibus altum est: abominabile est apud deum. Notate fratres notate quod dicitur. Si enim quod hominibus altum est abominabile est apud deum. Cogitatio cordis: tanto apud deum in imo est: quanto hominibus in alto. Et humilitas cordis nostri tanto apud deum in alto est: quanto hominibus in imo. Dispiciamus ergo si quid boni gerimus: nulla nos nostra inflat operatio: non rerum habundantia non gloria extollat. Si quibuslibet ex bonis affluentibus intus intumescimus deo despecti sumus. Quo contra psalmista de humilibus dicit. Custodiens paruulos dominus: quia paruulos humiles appellat. Postquam sententiam protulit consilium illico adiungit. Nam quasi quereremus: quid ad hec faceret ipse adiunxit. Humiliatus sum et liberauit me: hec ergo cogitate fratres hec tota intentione pensate. Nolite in proximis vestris mundi huius bona venerari. Hoc propter deum honorate in hominibus quibus commissi non estis quod facti sunt ad imaginem dei. Quod tunc proximis vere seruatis: si apud metipsum prius in corde non tumescitis. Nam qui se adhuc pro rebus transitoris extollit nescit in proximo venerari quod maneat. Nolite ergo in vobis metipsis pensare quod habetis sed quod estis. Ecce mundus qui diligit

fugit. Sancti isti ad quorum tubam consistimus florentem mundum mentis despectu calcauerunt. Erat vita longa salus continua opulencia in rebus fecunditas in propagine: tranquillitas indiuturna pace: et tamen cum in seipso flozeret iam in eorum cordibus mundus aruerat. Ecce iam in seipso mundus aruit et adhuc in nostris cordibus floret. Ubique mors ubique desolatio: ubique luctus. Undique percutimur: undique amaritudinibus replemur. Et tamen ceca mente carnalis concupiscentie ipsas eius amaritudines amamus. Fugientem sequimur labenti inhereimus: et qui labentem retinere non possumus: cum ipso labimur quem cadentes tenemus. Aliquando nos mundus retraxit a deo. Hunc tantis plagis plenus est: ut ipse nos iam mundus mittat ad deum. Pensate ergo quam nulla sunt que temporaliter currunt finis temporalium ostendit: quam nihil sit quod transire potuit casus rerum indicet quod res transiens et tunc prope nihil fuit: cum stare videretur. Hec ergo fratres charissimi sollicita consideratione pensate: in eternitatis amore corfigite: ut dum terrena culmina adipisci contentis perueniatis ad gloriam quam per fide tenetis. per ihesum christum dominum nostrum. Qui viuit et regnat in secula seculorum. amen. Secundum. Marcum. Capi. xvi. hb iiii

In illo tpe. Dixit iesus di-
scipulis suis. Euntes in
mundū vnuerſū predica-
te euangeliū oī creature. Qui cre-
diderit ⁊ baptizat⁹ fuerit saluus
erit. Qui non crediderit cōde-
nabit⁹: ⁊ reliqua.

Omelia. xxix. lec. eiusdē bti gre.
pape habita ad populum in ba-
silica scī petri apost. i die ascēsiōis
Uod resurrectionē domi-
nicā discipuli tarde credi-
derūt non tā illozū infir-
mitas quā nra vt ita dicā futura
firmitas fuit. Ipsa nāq; resurre-
ctio illis dubitantib⁹ per multa ar-
gumenta mōstrata est. Que duz
nos legentes agnoscim⁹. quid ali-
ud q̄ de illozū dubitatione soli-
damur. Adinus. n. maria mag-
dalene mihi prestitit que citius
credidit q̄ thomas qui diu dubi-
tauit. Ille eteniz dubitādo vul-
nerū cicatrices tetigit. ⁊ de nostro
pectore dubitatis vulnus ampu-
tauit. Ad insinuandā quoq; ve-
ritatē dominice resurrectionis no-
tandū nobis ē quid iucas referat
dicēs. Conuescens precepit eis
ab hierosolimis ne discederent.

Et post pauca videntibus illis
eueat⁹ est ⁊ nubes suscepit eū ab
oculis eoz. Notate verba signa-
te: mysteria: conuescens eleuatus
est: comedit: ⁊ ascendit. vt videli-
cet per affectū comestiōis. veritas
patesceret carnis. Marcus vero

priusquā celū domin⁹ ascēderet
eundē de cordis atq; infidelitatis
duritia increpasse discipulos me-
morat. Qua in re. quid aliud con-
siderandū est. nisi q̄ iccirco domi-
nus tūc discipulos increpauit cū
corporaliter reliquit vt verba que
recedēs diceret in corde audienti-
um arcius impressa remanerēt. In-
crepata igit eozū duritia qd ad-
monendo dicat audiamus. Eun-
tes in mundū vnuerſū predica-
te euangeliū oī creature. Nūqđ
fratres mei sanctū euangeliū vel
in sensatis reb⁹ vel brutis anima-
libus fuerat predicandū vt de eo
discipulis dicat. predicate euan-
geliū omni creature. S; ois crea-
ture noīe signat hō. Sūt nāq; la-
pides sed nec viuunt nec sentiūt.
Sunt herbe ⁊ arbusta: viuunt q̄
dem. sed nō sentiunt. Viuunt di-
co nō per animā. sed per viridita-
tē. Q; ⁊ paulus dicit. Insipiens
tu qđ semias nō viuificat nisi pri-
us moriat. Viuit ergo qđ morit⁹
vt viuificet. Lapidēs itaq; sunt
sed nō viuunt. Arbusta aut sunt
viuūt s; nō sentiūt. Bruta vō aīa-
lia sē viuūt sentiūt. s; nō discernūt
Angeli ⁊ enim sunt viuunt sen-
tiunt: ⁊ discernunt. Dis aut crea-
ture aliquid hēt hō. Habet nāq;
cōmune esse cum lapidibus viue-
re cum arboribus sentire: cūz ani-
malibus intelligere cum angelis
Si igitur cōe habet aliquid cum

omni creatura hō: iuxta aliquid
 omnis creatura dī hō. Si creatu
 re predicat euangeliū cū soli hōi
 predicat. Quillevidelicet docet
 propter quē i t̄ra cūcta creata s̄t
 z a quo oīa per quandā similitu
 dinez aliena nō sunt. Potest etiaz
 oīs creature noīe oīs natio gen
 tiū designari. Ante z. n. dictū fue
 rat. In viaz gentiuz nō abieritis.
 Nūc aut̄ dī. predicate euangeliū
 oī creature. vt scilicet p̄t̄ a iudea
 apolozorū repulsa p̄dicatio nunc
 nobis in adiutoriū fieret. cū hanc
 illa ad damnatōis sue testimoniū
 superba repulisset. Sed cū disci
 pulos ad predicandū veritas mit
 tit. quid aliud in mūdo facit nisi
 grana seminis spargit. Et pauca
 grana mittit i semine: vt multarū
 messiuz fruges recipiat ex nostra
 fide. Neqz z. n. in vniuerso mun
 do tanta fidelīū messis exurgeret
 si de manu dñi suprationalez ter
 rā illa electa grana predicantium
 nō venisset. Sequit̄ qui credide
 rit z baptizat̄ fuerit saluus erit.
 qui vero nō crediderit p̄demna
 bit. Fortasse vnusquisqz apud se
 metipsum dicat. Ego iaz credidi
 saluus ero. Verū dicit si fidē ope
 ribz tenet. Vera z. n. fides ē que
 in hoc qđ verbis dicit. moribus
 nō cōtradicit. Hinc ē. n. qđ de qui
 busdā falsis fidelibz paulus di
 cit. qui cōfitent̄ se nosse deū facti
 aut̄ neq̄at. Hic ioh̄es ait. Qui di

cit se nosse deū. z mādata eius nō
 custodit: mēdax ē. Qđ cū ita sit si
 dei n̄e veritatē i vite n̄e p̄sidera
 tiōe debe n̄ agnoscere. Tūc enīz
 veraciter fideles sumus: si hoc
 qđ verbis p̄mittim̄ opibz imple
 mus. In die quippe baptismatis
 oibz nos antiq̄ hoitis opibz atqz
 oibz pōpis abrenūciare. p̄missim̄
 Itaqz vnusqz vnusqz ad p̄sideratio
 nē suā mētis oculos reducat z si
 seruat p̄ baptismū qđ an̄ baptis
 mū spopōdit: cert̄ iā qz fidelis ē
 gaudeat. s̄ ecce qđ p̄misit minime
 seruauit. Ad exercēda praua opa
 ad p̄cupiscēdas mūdi pōpas di
 lapsus ē. Videam̄ si iā scit plāge
 re qđ errauit. Apđ misericordēz
 nāqz iudicē nec ille fallax hēbit.
 qđ ad v̄itatē reuertit̄ ēt postq̄ mē
 titur. Quia omnipotens deus
 dum libenter nostram penitenti
 am suscipit: ipse suo iudicio hoc
 quod errauimus abscondit. S. i
 gna autem eos qui credituri sunt
 hec sequentur. In nomine meo
 demonia eijcient linguīs loquen
 tur. nouis serpentes tollent. Et si
 mortiferum quid biberint non
 eis nocebit. Super egros ma
 nus imponent z bene habebunt
 Numquid nam fratres mei quia
 ista signa non facitis minime cre
 ditis. Sed hec necessaria in ex
 ordio ecclesie fuerunt. Ut enīz
 ad fidem cresceret miraculis fue
 rat nutrienda. Quia z nos

cum arbuta plantamus tam diu eis aquam fundimus. quo usque ea in terra conualuisse videamus. At si semel radices fixerint irrigatio cessabit. Hinc est enim quod Paulus dicit. Lingue in signo sunt. non fidelibus. sed infidelibus. An habemus de his signis atque virtutibus que adhuc subtilius considerare debeamus. Sancta quippe ecclesia quotidie spiritaliter facit quod tunc per apostolos corporaliter faciebat. Nam sacerdotes eius cum per exorcismi gratiam manuum credentibus imponunt. Et habitare malignos spiritus in eorum mente contradicunt. quid aliud faciunt nisi demonia eijciunt. et fideles quique qui iam vite veteris secularia verba derelinquunt sancta autem mysteria insonant conditoris sui laudes et potentiam quantum preualent narrant. Quid aliud faciunt nisi nouis linguis loquuntur. Qui dum bonis suis exhortationibus maliciam de alienis cordibus auferunt. Serpentes tollunt. Et dum pestiferas suasiones audiunt sed tamen ad operationem prauam minime pertrahuntur. mortiferum quidem est quod bibunt sed non eis nocebit. Qui quotiens proximos suos in bono opere infirmari conspiciunt. dum eis tota virtute con-

currunt. et exemplo sue operationis illorum vitam roborant que in propria actione titubant. quid aliud faciunt nisi super egros manus imponunt ut bene habeant?

Que nimirum miracula tanto maiora sunt quanto spiritualia. Tanto maiora sunt. quanto per hec non corpora sed anime suscitantur. Hec itaque fratres charissimi signa auctore deo si vultis vos facitis. Ex illis enim exterioribus signis obtineri vita ab hec operantibus non valet. Nam corporalia illa miracula ostendunt aliquando sanctitatem. non autem faciunt. Hec vero spiritualia que aguntur in mente virtutem vite non ostendunt sed faciunt.

illa habere et mali possunt.

Istis autem perfrui nisi boni non possunt. Unde de quibusdam veritas dicit. Multi dicent mihi in illa die domine domine nonne in nomine tuo prophetauimus. et in nomine tuo demonia eiecimus. Et in tuo nomine virtutes multas fecimus. Et tunc. confitebor illis quia nunquam noui vos. Descendite a me omnes qui operamini iniquitatem. Nolite ergo fratres charissimi amare signa que possunt cum reprobis haberi communia.

Sed hec que modo diximus charitatis atque pietatis miracu-

la amat: eque tanto securiora sunt quanto et occulta. et de quibus apud dominum eo maior sit retributio quo apud homines minor est gloria. Sequitur: et dominus quidem iesus postquam locutus est eis. assumptus est in celum et sedet a dextris dei. In veteri testamento cognouimus helias sic raptus in celum. sed aliud est celum aereum aliud ethereum. Celum quippe aereum terre est proximum. Unde et aves celi dicimus quia eas volitare in aere videmus. In celum itaque aereum helias subleuatus est ut in secreta quadam terre regione repeteretur ubi in magna iam carnis et spiritus quiete viveret. quousque ad finem mundi redeat et debitum mortis soluat. Ille enim mortem distulit non euasit. redemptor autem noster quia non distulit: superauit eaque resurgendo consumpsit et resurrectionis sue gloriam ascendendo declarauit. Notandum quoque est quod helias in curru legitur ascendisse: ut videlicet aperte monstraretur quia homo purus adiutorio egebat alieno. Per angelos quippe illa facta et ostensa sunt adiumenta. quia nec ad celum quidem aereum per se ascendere poterat quem nature sue infirmitas grauabat. Redemptor au-

tem noster non curru uon angelis subleuatus legitur. quia is qui fecerat omnia nimirum super omnia sua virtute ferebatur. Illuc et enim reuertebatur ubi erat et inderedibat ubi remanebat.

Quia per humanitatem ascenderet in celum. per diuinitatem suam et terram pariter continebat et celum. Sicut autem ioseph a fratibus venditus venditionem redemptoris nostri iesu christi figurauit. Sic enoch translatus. atque ad celum aereum helias subleuatus ascensionem dominicam designauit.

Ascensionis ergo sue dominus preuencios et testes habuit: vnus ante legem. alium sub lege ut quandoque veniret ipse qui veraciter celos penetrare potuisset. Unde et ipse ordo in eorum quoque vtrorumque subleuatione per quedam incrementa distinguitur. Nam enoch translatus: helias vero ad celum subuectus esse memoratur ut veniret postmodum qui nec translatus nec subuectus celum ethereum sua virtute penetraret qui nobis in se credentibus carnis quoque mundiciam largiretur et sub eo per incrementa temporum virtus castitatis excreceret. In ipsa quoque eorum translatione qui ascensionem dominicam videlicet ut famuli designauerunt.

z ipsos sequi ad celum vbi ascen-
dit dominus ostendit. Nā enoch
quidem vxores z filios habuit.
Ihelias vero neq; vxores neq; fili-
os legitur habuisse. Pensate quo-
modo per incrementa creuerit
mundicia sanctitatis quod z per
translatos famulos z per ascen-
dentis domini personam paten-
ter ostenditur. Translatus nā-
q; est enoch z per coitum geni-
tus z per coitum generans. Rā-
ptus est helias z per coitum geni-
tus sed non iam per coitum gene-
rans. Assumptus vero est domi-
nus neq; per coituz gerans neq;
per coitum generatus. Conside-
randum vero nobis est. quid est
qđ marcus ait. Sedet a dextris
dei z stephanus dicit. Video ce-
los apertos z filium hominis stā-
tem a dextris dei. Quid est quod
hunc marcus sedentē. stephanus
vero stantem se videre testatur.
Sed scitis fratres. quia sedere iu-
dicantis est. Stare vero pugnan-
tis vel adiuvantis. Quia igitur re-
dēptoꝝ noster assumptus in celuz
z nunc oia iudicat. z ad extremuz
iudex omnium veniet. Hunc post
assumptionem marcus sedere de-
scribit. quia post ascensionis sue
gloriam iudex in fine videbitur.
Stephanus vero in laboris cer-
tamine positus stantē vidit quem
adiutorē habuit. quia vt iste inter-

ra persecutorum infidelitatem vin-
ceret. pro illo de celo illius gratia
pugnauit. Sequitur. Illi autem
profecti predicauerunt vbiq; do-
mino cooperante z sermonem cō-
firmante sequentibus signis.
Quid in his considerandum est
quid memorie commendandum
nisi quod preceptum obediē-
tia. Obediētia vero signa sunt
secuta. sed quia auctore deo breui-
ter lectionem euangelicam expo-
nendo transcurrimus. restat vt ali-
quid de ipsa tante consideratione
solēnitatis dicamus. Hoc autem
nobis primum querenduz est qđ
nam sit quod nato domino appa-
ruerunt angeli: z tamen non legū-
tur in albis vestibus apparuisse.
Ascendente autem domino mis-
si angeli in albis leguntur vesti-
bus apparuisse. Sic z enim scri-
ptum est. Uidentibus illis eleua-
tus est z nubes suscepit eum ab
oculis eorum. Eūq; intuerentur
in celum euntem illum ecce duo vi-
ri astiterūt iuxta illos in vestibus
albis. In albis autez vestibus gau-
dium z solēnitas mentis attendi-
tur. Quid est ergo quod nato do-
mino non in albis vestibus. ascen-
dente autez domino in albis vesti-
bus apparent. nisi quod magna
tunc solēnitas angelis facta est
cum celum deus homo penetra-
uit? Quia nascente domino vi-

Sancti gregorii pape.

debatatur diuinitas humiliata.
Ascendente vero domino huma-
nitas est exaltata. Albe 7 enim ve-
stes exaltationi magis congruunt
q̄ humilitati. In assum-
ptione ergo eius angeli in albis
vestibus videri debuerunt. quis
qui in natiuitate sua apparuit de-
us humilis in ascensione sua ostē-
sus est homo sublimis. Sed vo-
bis magnopere fratres charissi-
mi in hac solemnitate pensandus
est quia deletum est hodierna die
chirographum damnationis no-
stre. Illa enim natura cui di-
ctum est terra es 7 in terram ibis
hodie in celum iit. Pro hac ipsa
namque carnis nostre subleuatio-
ne per figuram beatus Job do-
minum quem vocat. Quia enim
ascensionis eius mysterium iude-
am non intelligere conspexit. de
infidelitate eius sententiam pro-
tulit dicens. Semitam ignora-
uit avis. Avis enim recte appella-
tus est dominus. quia corpus car-
neum ad ethera librauit. Lu-
ias avis semitam ignorauit. quis
quis eum ad celum ascendisse nō
credidit. De hac solemnitate per
psalmistam dicitur. Elevatione est
magnificencia tua super celos.
De hac rursum ait. Ascendit deus
in iubilatione. 7 dominus in vo-
ce tube. De hac iterum dicit. Ascen-
dens in altum captiuam duxit ca-
ptiuitatem. quia corruptiones no-

stram virtutis sue incorruptionis
absorbuit. Dedit vero dona ho-
minibus. quia misso desuper spi-
ritu. alij sermonē sapiē alij sermonē
sciē. Alij grāz virtutū. Alij gratiā
conuersionum alij genera linguarū
alij interpretationem sermonum
tribuit. Dedit ergo dona homini-
bus. De hac ascensionis eius glo-
ria etiam abacuc ait. Elevatione ē
sol 7 luna stetit in ordine suo.
Quis enim solis nomine nisi do-
minus. Et que lune nomine nisi
ecclesia designatur? Quousque
enim dominus ad celos ascendit
sancta eius ecclesia aduersa mun-
di omnimoda formidauit. At
postquam eius ascensione robo-
rata est. aperte predicauit quod
occulte credidit. Elevatione est er-
go sol 7 luna stetit in ordine suo.
quia cum celum dominus petijt.
sancta eius ecclesia in auctoritate
predicationis excreuit. Hinc eius-
dem ecclesie voce per salomonem
dicitur. Ecce iste veniens saliens
in montibus 7 transiliens colles
Considerauit namque tantorum
operum culmina 7 ait. Ecce iste
venit saliens in montibus. Veni-
endo quippe ad redemptionem
nostram quosdam vt ita dixeris
saltus dedit. Vultis fratres cha-
rissimi ipsos eius saltus agnosce-
re. De celo venit in vterum. De
vtero venit in presepium. De pre-
sepio venit in crucem. De cruce v e

nit in sepulchrum. De sepulchro rediit in celum. Ecce ut nos post se currere faceret quosdam pro nobis saltus manifestata per carnes veritas dedit. Quia exultavit ut gigas ad currendam viam: ut nos ei ex corde diceremus. Trabe me post te curremus in odorem unguentorum tuorum. Unde hoc fratres charissimi oportet ut illuc sequamur corde ubi eum corpore ascendisse credimus. Desideria terrena fugiamus. nihil nos iam delectet in infimis qui patrem habemus in celis. et hoc nobis est magnopere perpendendum quia is qui placidus ascendit terribilis rediet. Et quicquid nobiscum mansuetudine precepit. hoc a nobis cum distiritione exiget. Nemo ergo induit a penitentie tempora parvipendat. nemo curam sui dum valet agere negligat quia redemptor noster tanto tunc in iudicio districtior veniet. quanto nobis ante iudicium magnam patientiam prerogavit. **D**ec itaque vobiscum fratres agite. hec in mente sedula cogitatione versate. Quamvis adhuc rerum perturbationibus animus fluctuet. iam tamen spei nostre ancoram in eternam patriam figite intentionem mentis in vera luce solidate. Ecce ad celum ascendisse dominum audivimus. hoc ergo servemus in meditatione quod credimus in rela-

tionem et si adhuc tenemur in infirmitate corporis sequamur tamen eum passibus amoris. Non autem deserit desiderium nostrum ipse qui dedit. Iesus christus dominus noster qui vivit et regna cum patre in unitate spiritus sancti deus. per omnia secula seculorum amen. **L**ec. sancti euangelij secundu iohannem.

Capitulo. xiiii.

In illo tempore. Dicebat iesus discipulis suis. Si quis diligit me sermonem meum servabit. et pater meus diliget eum. et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. **E**t reliqua. Die scō pentheco.

Omelia. xxx. lec. eiusdem habita ad populum in basilica sancti petri apostoli.

Ibet. fratres charissimi euangelice verba lectionis sub breuitate transcurre ut post diutius liceat in contemplatione tante solemnitatis immorari. hodie namque spiritus sanctus repentino sonitu super discipulos venit mentesque carnalium in suo amore permittavit et foris apparentibus linguis igneis intus facta sunt corda flammantia. Quia dum deum in ignis visione suscipiunt. per amorem suaviter asserunt. Ipse namque spiritus sanctus amor est. Unde et Joannes dicit deus charitas est

Sancti gregoriū pape.

Qui ergo mente integra deum d
siderat. profecto iam habet que
amat. Neque enim quisquam pos
set deum diligere: si eū quem dili
git non haberet. Sed ecce si vnus
quisque vestrum requiritur an di
ligat deum tota fiducia ⁊ secura
mente respondet diligo. In ip
so autem lectionis exordio audi
stis quod veritas dixit. Si quis
diligit me. sermonem meum ser
uabit. Probatio ergo dilectionis
exhibitio est operis. hinc in epi
stola sua iohannis dicit. Qui dicit
qz diligo deū ⁊ mādata eius nō
custodit mēdax est. Vere enim di
ligimus. si mandata eius serua
mus. Vere enim diligim⁹. si a no
stris nos voluptatibus coarcta
mus. Nam qui adhuc per illicita
desideria defluit profecto deū
non amat. quia ei in sua volunta
te contradicit. ⁊ pater meus dili
get eum. ⁊ ad eum veniemus. ⁊
mansionem apud eum faciemus
Pensate fratres charissimi quan
ta sit ista solemnitas. habere in
cordis hospicio aduentum. dei.
Certe si domum vestram quisqz
diues ac potens amicus intraret
omni festinantia dom⁹ tota mū
daretur. ne quid fortasse esset. qd
oculos amici intrantis offende
ret. Ergo et ergo sordes prauo
peris qui deo preparat domum
mentis. Sed videte quid veri

tas dicat. Veniemus ⁊ mansionē
apud eum faciemus. In quorun
dam ⁊ enim corde venit ⁊ mansio
nem non facit quia compunctio
nem quidem dei respectu percipi
unt. sed temptationis tempore. S
ipsum quod compuncti fuerant
obliuiscuntur. Sique ad ppetrā
da peccata redeunt. ac si hoc mini
me planxissent. Qui ergo vere de
um diligit ⁊ eius mandata custo
dit. in eius corde dominus ⁊ ve
nit ⁊ mansionem facit. Quia sic
eum diuinitatis amor penetrat:
vt ab hoc amore temptationis tē
pore non recedat. Ille ergo vere
amat cuius videlicet mentem de
lectatio praua ex consensu non su
perat. Nam tanto quisque a sup
no amore disiungitur. quanto in
ferius delectatur. Unde ⁊ adhuc
subditur. Qui non diligit me ser
mones meos non seruat. Ad vos
metipsums ergo fratres charissimi
introsum redite. si deū vere ama
tis exquirite. Nec tamen sibi ali
quis credat quicquid sibi animus
sine operis atestatione responde
rit. De dilectione conditoris lin
gua mens ⁊ vita requiratur. Nū
quam est dei amor ociosus.
Operatur ⁊ enim magna si est. si
vero operari rennuit amor non
ē. Et sermonē quē audistis non ē
me⁹ sēd qd misit me p̄ris. Scitis
fr̄es charissimi. quia ipse qui lo

quitur vnigenitus filius verbum
 patris est: 7 ideo sermo quem lo
 quitur filius non est filij. sed pa
 tris. quia ipse filius verbum est
 patris. Hec locutus sum vobis.
 apud vos manes. Quando non
 maneret. apud eos qui ascensur⁹
 celum promittit dicens. Ecce
 ego vobiscum sum omnibus die
 bus vsque ad consumationem se
 culi. Sed verbum incarnatum 7
 manet 7 recedit. Recedit corpo
 re manet in diuinitate. Apud eos
 ergo tunc mansisse se perhibet quia
 qui inuisibili semper potestate p^r
 senserat. corporali iam visione re
 cedebat. Paracletus autem spiri
 tus sanctus quem mittet pater
 in nomine meo. ille vos docebit
 omnia. 7 suggeret vobis omnia
 quecunque dixerero vobis. No
 stis plurimi fratres mei. qd gre
 ca locutione paracletus latina ad
 uocatus dicitur vel consolator.
 Qui idcirco aduocatus dicitur.
 quia pro errore delinquentium
 apud iusticiam patris interuenit
 Qui vnus substantie cum patre 7
 filio exorare pro delinquentibus
 perhibetur. quia eos quos reple
 uerit exorantes facit. Unde 7 pau
 lus dicit. Ipse enim spiritus po
 stulat pro nobis gemitibus inenar
 rabilibus. Minor vero est qui
 postulat. qm qui postulatur.
 Quomodo ergo spiritus postu
 lare dicitur qui minor non est?

Sed ipse spiritus postulat quia
 ad postulandum eos quos reple
 uerit inflammat. Consolator au
 tem ideo spiritus vocatur. quia d^o
 peccati perpetrationem merenti
 bus dum spe venie preparat. ab
 afflictione tristitie mentem leuat.
 De quo recte promittitur. Ipse
 vos docebit omnia. Quia nisi is
 dem spiritus adsit cordi audien
 tis. ociosus est sermo doctoris.
 Nemo ergo docenti homini tri
 buat qd ex ore docenti intelligit
 quia nisi intus sit qui doceat. Do
 ctoris lingua exterius in vacuum
 laborat. Ecce vniam loquentis vo
 cem omnes pariter auditis nec ta
 men pariter sensum audite vocis
 percipitis. Cum ergo vox dispar
 non sit cur in cordibus vestris di
 spar est vocis intelligentia. nisi qz
 per hoc qd vox loquentis com
 muniter admonet. Est magister
 interior qui de vocis intelligen
 tia quosdam specialiter docet.
 De hac vnctione spiritus rursus
 per ioannem dicitur. Sicut vn
 ctio eius docet vos de omnibus
 Per vocem ergo non instruitur
 quando mens per spiritum non
 vngitur. Sed cur ista de doctrina
 hominum loquimur quando et
 ipse conditor non ad eruditionez
 hominum loquitur. si eidem ho
 mini per vnctionem spiritus non
 loquatnr. Certe caym priusquam
 fratricidium opere perpetraret.

audiuit: peccasti quiesce. Sed qz
 culpis suis exigentibus voce est
 admonitus non vnctione spiri-
 tus audire verba dei potuit. sed
 seruire contempsit. Requiren-
 dum nobis est cur de eodem spi-
 ritu dicatur. Suggesteretur om-
 nia cum suggerere esse soleat mi-
 noris. Sed quia suggerere ali-
 quando dicimus subministrare
 inuisibilis spiritus suggerere di-
 citur non quod nobis scientiam
 ab imo inferat sed ab occulto.
 Pacem relinquo vobis pax me-
 am do vobis. Hic relinquo. illic
 do. Sequentibus relinquo pre-
 sentibus do. Ecce fratres carissi-
 mi verba sacre lectionis sub bre-
 uitate discussimus. nunc in contē-
 platōe tāte festiuitatis animū trā-
 feramus. Sed quia cum lectione
 euangelica vobis est etiam actum
 apostolorum lectio recitata: ex ea
 ergo aliquid in vsum nostre con-
 templationis trahamus. Audi-
 stis enim quia spiritus sanctus
 super discipulos in igneis linguis
 apparuit omniumque linguarum
 scientiam dedit. Quid scilicet hoc
 miraculo designatur. nisi quod
 sancta ecclesia eodem spiritu re-
 pleta omnium gentium seruat voce
 locutura. Qui vero contra deum
 turrim edificare conati sunt. cō-
 munionē vnus lingue perdidē-
 runt. In his autē qui deum humi-
 liter metuebant lingue oēs vnite

sunt. Sic ergo humilitas virtu-
 tem meruit. illic supbia cōfusione
 Sed querendū nobis est cur san-
 ctus spiritus patri et filio coeter-
 nus in igne apparuit. Cur in igne
 simul et linguis: cur aliquando in
 columba. Aliquando vero in igne
 monstrat. cur super vnigenitū fi-
 lium apparuit in colūbe specie. et su-
 per discipulos in igne. ita ut neqz
 super deum veniret in igne neqz
 sup discipulos monstraret in co-
 lūba. Per quatuor itaqz hec que
 pposuimus soluendo redeamus
 Patri nāqz et filio coeternus spi-
 ritus in igne monstrat. qz incor-
 poreus et ineffabilis atqz inuisibi-
 lis ignis ē deus. atestante Paulo
 Deus noster ignis cōsumens.
 Deus quippe ignis dicit quia p
 hunc peccatorum rubigo cōsumit-
 tur. De hoc igne veritas dicit.
 Ignem veni mittere in terras. et qd
 volo nisi vt accendat? Terra n.
 vocata sunt corda terrena que dū
 semp infimas in se cogitationes
 congerūt a malignis spiritibz cō-
 culcant. Si ignē dñs in terram
 mittit cū afflatu sancti spiritus cor-
 da carnalium inflamat. Terra itaqz
 accendit. cū cor carnale in suis pri-
 us voluptatibz frigidū relinquit
 cōcupiscētias presentis seculi et in-
 cedit ad amorē dei. Vñ ergo in
 igne apparuit sps: qz ab oī corde
 qd replet torpore frigoris excu-
 rit. et hoc in desiderio sue eternitatē

accēdit. In igneis autē linguis
mōstratus est qz isdeꝝ spiritus co
eternus est filio z habet cognati
onem maximam lingua cū verbo
Verbum quippe patris filius ē
z quia vna est spirit⁹ z verbi sub
stantia idē spiritus monstrari de
buit i lingua. Vel certe quia per
linguam procedit verbum in lin
guis igneis apparuit spiritus. qz
quisquis sancto spiritu tangitur.
dei verbum. i. vnigenitum filium
confitetur z negare dei verbum
non valet. quia iam sancti spirit⁹
linguam habet. Vel certe in lin
guis igneis apparuit spiritus q̄a
omnes quos repleuerit ardentes
pariter z loquentes facit. Lin
guas igneas doctores habent qz
dum deum amando predicāt cor
da audientium inflāmant. Nam
ociosus sermo docentis est. si pre
bere non valet incendium amoris
hoc doctrine incendium ab ipso
veritatis ore conceperant qui di
cebant. Nonne cor nostrum ar
dens erat in nobis cū loqueret
in via z apperiret nobis scriptu
ras? Ex audito quippe sermone
inardescit animus. torporis fri
gus recedit sicut mens in supno de
siderio anxia a concupiscentiis ter
renis aliena. Amor ver⁹ qui hāc
repleuerit in fletibus cruciat. S
dum tali ardore cruciat. ipsis su
is cruciatibus pascitur. Audire
est libet precepta celestia. Et quot

mandatis instruitur. quasi tot fa
cibus inflāmatur. z que torpebat
prius p desideria ardet postmo
dum per verba. Unde bene per
moysen dicitur. In dextera eius
ignea lex. Sinistra quippe repro
bi qui z ad sinistra ponendi sunt
Dextera autem dei appellantur
electi. In dextera autem dei lex
ignea est. quia electi mandata ce
lestia nequaquā frigido corde audi
unt. s; ad hā amoris itimi facib⁹ iar
descūt. sino ad aurē ducit z mēs
eorz sibi met irata ex iterne dulce
dinis flāma cremat. In colūba
vero spiritus sanctus z igne mō
stratus est. quia omnes quos re
pleuerit simplices z ardentes fa
cit. Simples puritate arden
tes emulatione. Neque etenim
placere dō aut simplicitas sine ze
lo aut zelus sine simplicitate po
test. Hinc ipsa veritas dicit. Esto
te prudentes sicut serpētes. z sim
plices sicut columbe. Qua in re
notandum est. quod discipulos
suos nec de columba sine serpen
te. nec de serpente sine columba
voluit deus admonere quatinus
z columbe simplicitatem astucia
spētis accēderet. z spētis astucia
columbe simplicitas temptaret.
Hinc paulus ait. Nolite pueri ef
fici ensibus. Ecce prudentiam
serpentis audiui mu s nunc de sim
plicitate columbe moneamur.
Sed malicia paruuli estote. hinc

de beato iob dicitur. Erat vir simplex et rectus. Que autem est rectitudo sine simplicitate. aut que simplicitas sine rectitudine? Quod ergo et rectitudinem docet iste spiritus et simplicitatem. et in igne monstrari debuit et in columba. Quatinus omne cor quod eius gratia tangitur et mansuetudinis lenitate tranquillum et zelo iustitie accensum fiat. Ad extremum vero querendum nobis est. cur in ipso redemptore nostro mediatore dei et hominum per columbas apparuit in discipulis non per ignem. Lerte unigenitus filius iudex est generis humani. Sed quis est qui iustitiam ferret. si priusquam nos per mansuetudinem colligeret culpas nostras per zelum rectitudinis examinare voluisset: homo ergo pro hominibus factus mitem se. hominibus prebuit. noluit peccatores ferire sed colligere. Prius voluit mansuete corrigere. ut haberet quos postmodum in iudicio saluaret. In columba ergo apparere super eum debuit spiritus. qui non veniebat ut peccata iam per zelum percuteret sed adhuc per mansuetudinem tolleraret. At contra super discipulos in ignem debuit spiritus sanctus demonstrari: ut hi qui erant simpliciter homines atque ideo peccatores eos contra semet ipsos spiritualis seruo accenderet

et peccata que deus per mansuetudinem parceret ipsi in se per penitentiam puniret. Nec ipsi quippe esse poterant sine peccato qui adherabant celesti magisterio. Joanne attestante qui ait. Si dixerimus quia peccatum non habemus. nos ipsos seducimus. et veritas in nobis non est. In igne ergo venit in hominibus. in columba vero apparuit in domino.

Quia peccata que pie dominus per mansuetudinem tolerat nos per zelum rectitudinis debemus caute conspicere et in ardore semper penitentie cremare. Igitur per columbam spiritus in redemptore monstratus est. per ignem vero in hominibus. quod quanto nobis nostri iudicis facta est severitas temperata. tanto erga se debet fieri nostra infirmitas accensa. Quatuor itaque propositionum expleta ratione. ad dona eiusdem spiritus contemplanda transeamus. De isto quippe spiritu scriptum est. Spiritus eius ornavit celos. Ornamenta. n. celorum sunt virtutes predicantium. Que videlicet ornamenta paulus enumerat dicens. Alij dat per spiritum sermo sapientie. alij sermo scientie secundum eundem spiritum. Alteri fides in eodem spiritu. alij gratia sanitatum in uno spiritu. alij operatio virtutum. alij prophetia. alij discretio spirituum et alij genera linguarum

aliū interpretatio sermonū. Hec aut oia operat vnus atq; idem sp̄s. Diuidēs si ngulis put vult. Quot ergo sunt bona p̄dicantū tot sunt ornamēta celozū. Hinc rursus scriptū est: verbo dñi celi firmati sunt ⁊ sp̄u oris ei⁹ omnis virtus eozū. verbū enī dñi filius est patris: sed eosdē celos videlicet scōs apostolos vt tota simul trinitas ostendat operata. Repente de sancti sp̄s diuinitate adlungit: ⁊ spiritu oris eius omnis virtus eozū. Celozū igit virt⁹ de spiritu sancto sūpra est. qz mundi hui⁹ potestatibus cōtraire non p̄sumerent nisi eos sancti sp̄s fortitudo solidasset. Quales nāq; doctores scē ecclesie ante aduentū huius sp̄s fuerint scimus. ⁊ post aduentū illius cuius fortitudinis sint facti cōspicim⁹. Certe ipse pastor ecclesie ad cuius sacratissimū corpus sedemus quante debilitatis: quanteq; fortitudinis ante aduentū sp̄s fuerit ancilla hostiaria requisita dicat. Una enī mulieris voce percussus dum mori timuit vitā negauit ⁊ pensandum quia eum comprehensum petrus negauit in terra quem suspensum latro est confessus in cruce. S; vir iste tante formidinis qualis post aduentum spiritus existat. audiamus. Fit conuentus magistratus atque seniorū cesis denūciavit apostolis ne in nomine ie-

su loqui debeant petrus nāq; magna auctoritate respōdit. Obedire oportet deo magis quam hominibus. ⁊ rursus. Si iustū est in conspectu dei nos potius audire quā deum iudicate. Non enī possumus que vidimus ⁊ audiimus non loqui. ⁊ illi quidem ibāt gaudentes a conspectu concūij. quoniā digni habiti sunt pro nomine iesu contumelias pati. Ecce gaudet petrus in verberibus qui ante in verbis timebat. ⁊ qui pri⁹ ancille vocē requisit⁹ timuit. post aduentū scī sp̄s vires principū cesus premit. Libet oculos fidei i virtute opificis huius attollere at que sparsim patres testamēti noui ac veteris considerare. Ecce apertis eiusdem oculis fidei dauid. amos. danieles petrum paulum matheum. intueor ⁊ sanctus iste spiritus qualis sit artifex considerare volo sed in ipsa mea consideratione deficit. Impleto nā que citharedum puerum. ⁊ psalmistam facit. Implet pastorem armentarium sicomoros vellicantem. ⁊ prophetam facit. Implet abstinentem puerum ⁊ iudicem senum facit. Implet piscatorem ⁊ predicatorem facit. Implet persecutorem. ⁊ doctorem gentium facit. Implet publicanum. ⁊ euangelistam facit. Qualis est iste artifex spiritus. nulla ad discendum mora agitur in omne quod

voluerit. mox vt tetigerit mentes docet. Solumque tetigisse. docuisse est. Nam humanum animus subito vt illustrat. immutat. Abnegat hoc repente quod erat. et exhibet repete quod non erat. Pensemus sanctos predicatorum nostrorum quales hodierna die reperit. quales fecit. Certe qui in vno conclaui pro iudeorum metu residebant natiuitatis sue singuli lingua non uerant et tamen nec ea ipsa lingua qua nouerant aperte christum loqui presumebant. Venit spiritus et in ore eos per diuersitatem linguarum docuit. in mente autem ex auctoritate roborauit. Leperunt et in aliena christum eloqui qui de illo prius et in sua lingua loqui metuebant. Inflammatum et enim cor desuper tormenta corporis. que ante metuebat. Vincit vim carnalis formidinis pre amore conditoris. et qui prius suis aduersariis subcumbebant formidine eis iam preerant auctoritate. Qui ergo in tante eos celsitudinis culmen erexit. quid aliud dixeris nisi quia mentes terrenorum hominum celos fecit. Penseate fratres charissimi post incarnationem unigeniti filii. qualis sit hodierna solenitas de aduentu spiritus sancti. Sicut enim illa ita quoque et hec est honorabilis. In illa quippe deus in se permanens semetipsum creauit hominem. in ista ve

ro homines venientem desuper susceperunt deum. In illa deus naturaliter factus est homo: in ista homines facti sunt per adoptionem dei. Si ergo remanere carnales in morte volumus. Hunc fratres charissimi viuificantem spiritum amemus. Sed quia caro spiritum nescit. dicat forsitan carnali cogitatione apud se aliquid. Quomodo diligere valeo quem ignoro? Hoc et nos concedimus quia mens visibilibus intenta: videre nescit inuisibilem. Nulla enim nisi visibilia cogitat. eaque et cum non agit eorum imaginines intro sus trahit. Dumque in imaginibus corporeis iacet. surgere ad incorporea non valet. Unde fit vt tanto deterius creatorem nesciat quanto in cogitatione sua familiaris corpoream creaturam portat. Sed cum deum videre non possumus. habemus aliquid quod agamus. Unde iter fiat quoad eum nostre intelligentie oculus veniat. Certe quem in se videre nullo modo valemus hunc in seruis suis videre iam possumus. quos dum mira conspiciamus agere. certum nobis fit in eorum mentibus. deum habitare. In re autem incorporea a rebus corporalibus. visum trahamus. Nemo et enim nostrum orientem clare solem in speram illius intendendo valet conspicere quia

densis eius radijs oculi reuerberantur. sed sole illustratos montes aspiciamus et quia iam sol ortus est videmus. Quia solem iustitie in seipso videre non possumus illustratos montes claritate illius videamus. sanctos videlicet apostolos qui virtutibus emicant. miraculis corruscant. quos nati solis claritas perfudit et cum in seipso sit invisibilis pro eis nobis quasi per illustratos montes se visibile prebuit. Virtus enim divinitatis in se quasi sol in celo: virtus divinitatis in hominibus sol in terra. Sole ergo iustitie inueamur in terra. quem videre non possumus in celo. Ut dum in offeso pede operis per hunc in terra gradimur ad intrandum illum quocumque oculos in celum leuamus. Sed in offeso pede iter nostrum in terra agit. si deus ac prius integra mente diligat. Nec deus enim verum sine pro. nec proximum vere diligit sine deo. hic est quod sic in alio sermone iam diximus idem spiritus sancto legitur discipulis dicitur. Prius a domino in terra diligite. postmodum a domino celo presidete. in terra quod prope ut diligat proximum e celo vero ut diligat deum. sed cur prius in terra postmodum de celo. nisi quod apte dicitur intelligi quod iuxta iohannis vocem quod fratres suum non diligit quem videt. deum quem non videt quomodo potest diligere. Diligamus ergo proximum fratres. amemus eum quod iuxta nos est ut pervenire valeamus ad amorem illius quod super nos est. meditemur in pro quod exhibeat deo ut profe

cte mereatur in deo gaudere cum primo. Tunc ad illam superne frequentie letitiam perveniamus de qua nunc scilicet spiritus pignus accepimus. Ad istum finem toto amore tendamus in quo sine fine letabimur. Ibi supernorum civitium societas sancta. ibi solemnitas certa. Ibi requies segura. ibi pax vera. que nobis iam non relinquitur sed datur. Per dominum nostrum iesum christum qui vivit et regnat cum deo patre deus in unitate spiritus sancti per omnia secula secula seculorum. amen.

Lectione sancti evangelii secundum lucam.

Capitulum. xii.

In illo tempore. Dicebat iesus turbis similitudinem hanc. Arborem ficu habebat quidam plantatam in vinea sua. Et venit querens fructum in illa et non invenit. Et reliquit. Omelia. xxxi. lectione eiusdem habitata ad populum in basilica sancti laurentii mar.

Dominus a creditore nostro ster per evangelium suum aliquando verbis loquitur aliquando rebus. Aliquando aliis verbis atque aliis rebus: aliquando autem hoc verbis quod rebus. Duas enim res ex evangelio fratres audistis. ficulneam infructuosam. et mulierem curvam et utriusque rei est pietas impensa. illud autem dixit per similitudinem. istud egit per exhibitionem. Sed hoc significat ficulnea infructuosa

quod mulier inclinata. Et hoc ficulnea reſeruata. quod mulier erecta. Dominus vinee tertio venit ad ficulneam et fructum minime inuenit. et mulier que erecta est decem et octo annis fuerat curua. hoc autem decem et octo annorum numero signat quod tertio dominus vinee ad infructuosam ficulneam uenisse prohibet. Quod igitur premitendo summam tota perstrinximus: iam per lectionis ordinem singula differamus. Arbores fici quidam habebat plantatam in uinea sua. Et uenit querens fructum in illa et non inuenit. Quid arbor fici nisi humana natura designatur. Quid mulier inclinata. nisi eandem naturam significando denuntiat. Que et bene plantata est sicut ficus. et bene erecta sicut mulier. Sed in culpa proprie sponte lapsa. neque fructum seruat operationis neque statum rectitudinis. Ad peccatum quippe ex uoluntate corruens. quia fructum obedientie ferre noluit. statum rectitudinis amisit. que ad dei similitudinem condita dum in sua dignitate non perstitit. quod plantata uel creata fuerat. seruare contempsit. Tertio vinee dominus ad ficulneam uenit. quia naturam generis humani. ante legem. sub lege. sub gratia. expectando. ammonendo. uisitando. requisit. Dixit ad cultorem vinee. Ecce

anni tres sunt ex quo uenio fructum querens in ficulnea hac et non inuenio. Uenit ante legem. quia per naturalem intellectum. quid unusquisque exemplo sui. et qualiter erga proximum agere debuisset. innotuit. Uenit in legem. quia precipiendo docuit. Uenit post legem per gratiam. quia pietatis sue presentiam. exhibendo monstrauit.

Sed tamen in tribus annis fructum se non inuenisse conqueritur. quia quorundam prauorum mentes nec inspirata lex naturalis corrigit. nec precepta erudiunt. nec incarnationis eius miracula conuertunt. Quid uero per cultorem vinee. nisi prepositorum ordo signatur. Quidam presunt ecclesie nimirum dominice vinee curam gerunt.

Huius enim vinee primus cultor petrus apostolus extitit.

Huc nos indigni sequimur. in quantum pro eruditione uestra docendo predicando increpando laboramus. Sed cum magno iam timore audiendum est. quod cultori vinee de infructuosa arbore dicitur. Succide ergo illam: ut quid etiam terram occupat. Unusquisque iuxta modum suum. in quantum locum presentis uite tenet. si fructum bone operationis non exhibet. uelut

infructuosa arbor terra occupat. **Q**uod in eo loco in quo ipse est et alijs opandi occasio negat. Sed et in hoc seculo potest quilibet si fructum non habet bone operationis etiam impedimentum prestat ceteris. **Q**uicunque sub ipso sunt exemplo prauitatis illius quasi sub umbra peruersitatis eius premuntur. **S**tat de super arbor infructuosa: et sub terra sterilis iacet. Infructuose arboris de super umbra densat et solis radius ad terram descendere nequaquam permittitur. quia dum subiecti quilibet patroni peruersi peruersa exempla conspiciunt ipsi quoque infructuosi remanentes veritatis lumine priuantur. **E**t pressi umbra calorem solis non accipiunt. quia inde remanet adeo frigidum unde in hoc seculo male preteruntur. **S**ed de hoc peruerso quolibet et potest pene iam requisitio adeo non est. **P**ostquam enim se perdidit. querendum solummodo est cur et alios premit. **T**ande etiam terram occupat. **T**erra quippe occupat. qui mentes alienas grauatur. **T**erram occupat. qui locum quem tenet in bonis operibus non exercet. sed tamen nostrum est pro talibus deprecari. **N**am cultor vinee nec quid dicat audiamus. **D**omine dimitte illam: et hoc anno usque dum fodiam circa illam. **Q**uid est circa ficulneam fodere. nisi infru-

ctuosas mentes increpare. **O**mnis quippe fossa in imo est. et nimirum increpatio dum mentem sibi demonstrat humiliat. **Q**uotiens ergo de peccato suo aliquem corripiamus. quasi ex culture sue debito circa infructuosam arborem fodimus. **P**ost fossionem vero. quod dicit audiamus. **E**t mittat cophinum stercoreis. **Q**uid est cophinus stercoreis. nisi memoria peccatorum. **P**eccata enim carnis. stercorea vocantur. **U**nde: et per prophetam dicitur. **C**onputruerunt iumenta in stercore suo. **I**umenta quippe in stercore suo compatrescere est. carnales quosque infetore luxurie vitam finire. **N**os itaque quotiens carnalem mentem de suis peccatis increpamus. quotiens ad eius memoriam vicia ante acta reducimus. quasi infructuose arbori cophinum stercoreis visamus. ut malorum que egit recolat. et ad conpunctionis gratiam quasi defetore pinguescat. **M**ittitur ergo cophinus stercoreis. ad radicem arboris. quando prauitatis sue conscientia tangit memoria cogitationis. **C**umque se per penitentiam ad lamenta mens excitat. cumque ad bone operationis gratiam reformat. quasi per tactam stercoreis redit ad fecunditatem operis radix cordis. **P**lagit quod fecisse se meminit: displicet sibi quod fuisse se recollit. **I**ntentionem

Sci gregoriij pape

contra se dirigit: atq; ad meliora
animum accendit. Ex fetore igitur
ad fructum reuiuiscit arbor. qz
de consideratione peccati ad bona
se opera resuscitat animus. Et
sunt pleriq; qui increpationes au
diunt: attamen ad penitentiam
redire contemnunt: et infructuosi
deo in hoc seculo virides stant.

Sed audiamus quid ficulnee cul
tor adiungat? Si quidem fe
cerit fructum. sin autem infuturū
succides eam. Quia profecto qui
hic non vult ad fecunditatem pin
guescere per increpationem illuc
cadet vnde iam surgere per peni
tentiam non valet. et infuturo suc
cidetur quāuis hic sine fructu viri
dis stare videatur. Erat autem
docens in sinagogis die sabbati.

Et ecce mulier que habebat spi
ritum infirmitatis annis decem et
octo. Paulo ante iam diximus
quia hoc trinus aduentus domi
ni ad infructuosam ficulneam qd
dece et octo annorum numerus
adcuruam mulierem signatur.

Sexto enim die homo factus est
atque encem die sexto opera do
minicue ta perfecta sunt. Sena
rius autm numerus in trigonuz
ductus decem et octo facit. Quia
ergo homo qui sexto die factus
est perfecta opera habere noluit:
sed ante legem. sub lege atque in
exordio inchoantis gratie infir

mus extitit: decem et octo annis
mulier curua fuit: et erat inclinata
nec omnio poterat sursuz respice
re. Omnis peccatorum terrena co
gitans celestia non requirens sur
sum respicere non valet. quia dum
desideria inferiora sequit. a men
tis sue rectitudine curuatur. et hoc
semper videt quod sine cessatio
ne cogitat. Ad corda vestra cha
rissimi fratres redite. quid horis
omnibus incogitationib; vestris
voluatis aspiciate. Alius de hono
ribus alius de pecunijs alius de
prediorum ambitu cogitat. cuncta
hec in imo sunt. et quando mens
talibus implicatur: ab status sui
rectitudine flectitur. Et quia ad
celestes desiderium non assurgit.
quasi mulier inclinata sursum re
spicere nequaquam potest. Se
quitur. Hanc cum videret iesus.
vocauit ad se et ait illi. Mulier
dimissa es ab infirmitate tua. et im
posuit illi manum. et confestim ere
cta est. Vocauit et erexit. qui et
illuminauit. et adiuuit. Vocat
sed non erigit. quando quidem per
eius gratiam illuminamur. sed ex
igentibus nostris meritis adiuua
ri non possumus. Plerumque
enim videmus que agenda sunt:
set hec opere non implemus.
Natumur sed infirmamur. mentis
iudicium rectitudinem conspicit.
sed ad hanc operis fortitudo suc

cumbit. quia nimirum iam de pe-
na peccati est. vt ex dono quidem
possit bonum conspici. sed tamen
ab eo quod aspicitur: contingat
per meritum repelli. Usitata
enim culpa obligat mentem. vt ne
quaquam exurgere possit ad recti-
tudinem. Conatur & labitur. quia
vbi sponte diu perstitit. ibi & eum
noluerit coacta cadit. Bene de
hac nostra incuruatione ex typo
humani generis per psalmistam
dicitur. Incuruatus suz & humili-
atus sum vsq; quaq;. Contem-
platus quippe quod ad supernaz
lucem intuendam homo cōditus
fuerat: sed peccatis exigentibus
foras missus mentis sue tenebras
portat superna non appetit & infi-
mis intendit. Celestia nequaquam
desiderat. terrena semper animo
versat: & hoc quod de suo genere
voluit. in seipso exclamauit dicēs
Incuruatus suz & humiliatus suz
vsq; quaq;. Contemplationez nā
q; celestiu; perdens si sola carnis
necessaria homo cogitaret. incur-
uatus & humiliatus esset. sed ta-
men vsque quaque non esset.

Quem ergo a supernis cogitatio-
nibus non soluz necessitas deiicit
sed etiam voluptas illicita sternit.
non solum incuruatus. sed vsque
quaque incuruatus est. Hinc ali-
us propheta de immundis spiri-
tibus dicit. Qui dixerunt ani-
me tue incuruare. vt transeamus

Recta quippe stat anima. cum su-
perna desiderat. & nequaquam fle-
ctitur ad ima. Sed maligni spiri-
tus cum hāc in sua rectitudine sta-
re cōspiciunt. per eam transire nō
possunt. Transire namq; illorū
est immūda illi desideria asperge-
re. Dicunt ergo. incuruare vt trā-
seamus. quia si ipsa se ad ima ap-
petenda non deiicit. contra hanc
illozum peruersitas: nullatenus
conualecet. Et transire per eam
nequeunt. quam contra se rigidas
in superna intentione contremi-
scunt. Nos ergo fratres charis-
simi viam nos malignis in nobis
spiritibus damus. cum terrena cō-
cupiscimus. cuz ad temporalia ap-
petenda curuamur. Pudeat er-
go terrena concupiscere. & dor-
samentium ascendentibus aduersa-
rijs prebere. Terram semper in-
tuetur qui curuus est. & quo pre-
mio sit redemptus. non meminit.
qui ima querit. Hinc etiam per
moysen dicitur. Ut qui gibbo pre-
mitur. nequaquam ad sacerdoti-
um promoueatur. Et quot quot
xpi sanguine redepti sumus. mem-
bra eiusdem summi sacerdotis ef-
ficimur. Unde nobis & per pe-
trum dicitur. Vos autem genus
electum. regale sacerdotium.
Sed qui gibbum tolerat. ima sem-
per intuetur. A sacerdotio ergo
repellitur: quia quisquis solis ter-
renis intentus est. ipse sibi testis ē

Sancti gregorii pape.

Quod membrum summi sacerdotis non est.
Hinc rursus pisces qui penullas et
squamas non habent. ab esu fidelis
populi. prohibentur. Pisces quippe qui
penullas et squamas habent dare
saltus etiam super aquas solent.
Quid ergo pennatis piscibus. nisi
electe anime figurantur. Que
perfecto sole in celestis ecclesie cor-
pus transeunt. que modo virtutum
pennullis fulte saltus dare per ce-
leste desiderium sciunt. Ut super
na per contemplationem appetant
qua muis in semetipsis iterum ex
mortali carne relabantur. Si
ergo iam bona patrie celestis co-
gnouimus. displiceat nobis fra-
tres charissimi quod curui sumus
Donatur ante oculos mulier cur-
ua. et arbor infructuosa. Remi-
niscamur malorum que fecimus.
mittamus ad radicem cordis co-
phinum stercozis. ut tunc in retri-
butionis fructum pinguescat quod
nobis hic per penitentiam fete-
bat. Et si virtutum summa ope-
rari non possumus. ipso deo non gau-
det lameto. Ex ipsa iniusticia iho-
natioe placebimus. si in iusta que feci-
mus punimus. Nec mora erit in-
fletibus quod tergent citius transeun-
tes lachrymas gaudia mensura.
Per dominum nostrum christum qui vivit et re-
gnat cum patre in unitate spiritus sancti de-
us per omnia secula seculorum. Amen.
In nativitate unius martyris. lecti scilicet
evangelij secundum lucam. Cap. viii.

In illo tempore. Dixit iesus
discipulis suis. Si quis vult post me venire.
abneget semetipsum: et tollat crucem
suam quotidie. et sequatur me et reliquum.
Omelia. xxxii. lectionis eiusdem. sancti
gregorii pape beata ad populum in basi-
lica sanctorum petri et martini.
Venia dominus ac redemptor noster.
novus homo venit in mun-
dum: nova precepta dedit mun-
do. Vite. non enim veteri in vitibus enu-
trite contrarietate opposuit novitatem
sue. Quid enim veteris: quod carnalis homo
nouerat nisi sua retinere: aliena ra-
pe si posset: cupiscere si non posset
Sed celestis medicus singulis qui-
busque vitibus obuiantia adhibet medi-
camenta. Nam sic arte medicine. cali-
da frigidis frigidis calida curantur
ita dominus noster contra opposuit medica-
ta peccatorum ut lubricis continentia. tena-
cibus largitate. iracundis mansuetudi-
ne. elatis precipet humilitate. Certe cum
se sequentibus nova mandata propone-
ret dixit. Nisi quis renunciauerit omnibus
quae possidet: non potest me esse discipu-
lus. Ac si aperte dicat. Qui per vitam ve-
terem aliena cupiscit: per noue uer-
sationis studium. et vestra largimini.
Quid vero in hac lectione dicat:
audiamus. Qui vult post me ve-
nire: abneget semetipsum. Ibi di-
citur ut abnegemus nos. hic di-
citur ut abnegemus nos. Et for-
tasse laboriosum non est homini
relinquere sua: sed valde laborio-

sum est relinquere semetipsum. **N**ihilus quippe est abnegare quod habet. valde enim multum est abnegare quod est. Ad se autem nobis venientibus dominus precipit. ut renuntiemus nostris: quia quisquis ad fidei agonem venimus. luctamen contra malignos spiritus sumimus. Nichil autem enim maligni spiritus in hoc mundo proprium possident. Nudi ergo cum nudo luctari debemus. Nam si vestitus quisque cum nudo luctatur. citius ad terram deicitur: quia habet unde teneatur. Quid enim sunt terrena omnia nisi quedam corporis indumenta. Quisquis ergo contra diabolum ad certamen properat: vestimenta abiciat. ne subcubatur. Nichil in hoc mundo possideat. nullas labentium rerum delectationes requirat. ne unde ad votum regitur. ad casum inde teneatur. Nec tamen sufficit nostra relinquere. nisi relinquamus et nos. Si enim nosmetipsos relinquimus. quo ibimus extra nos? Uel quis est qui vadit si se deserit? Sed aliud sumus per peccatum lapsi: aliud per naturam conditi. Aliud quod fecimus. aliud quod facti sumus. Relinquamus nosmetipsos quales peccando nos fecimus: et maneamus nosmetipsi quales per gratiam facti sumus. Ecce et enim qui superbus

fuit. si conuersus ad christum humilis factus est: semetipsum relinquit. Si luxuriosus quisque ad continentiam vitam mutauit: abnegauit utique quod fuit. si auarus quisque ambire iam desijt. et largiri didicit propria. qui prius aliena rapiebat: proculdubio semetipsum reliquit. Ipse quidem est per naturam: sed non est ipse per malitiam. Hinc enim scriptum est. Terte impios et non erunt.

Conuersi namque impii non erunt: non quia omnino non erunt in essentia. sed scilicet non erunt in impietatis culpa. **T**unc ergo nos metipsos relinquimus: tunc nos metipsos abnegamus: cum vitam quod per vetustatem fuimus et ad hoc nitimur quod per nouitatem vocamur. Pensemus quomodo se paulus abnegauerat. qui dicebat. Vivo autem iam non ego. Extinctus quippe fuerat seuis ille persecutor: et viuere ceperat predicator pius. Si enim ipse esset: pius profecto non esset. Sed qui se viuere denegat. dicat unde est. quod sancta verba per doctrinam veritatis clamat. Protinus subdit. Uiuo vero in me christus. Ac si aperte dicat. Ego quidem a meipso extinctus sum: quia carnaliter non uiuo. sed tamen essentialiter non uiuo. sed in essentialiter mortuus non sum quia in christo spiritualiter uiuo. Dicat ergo et uarias dicat. Siquis

Sci gregoriij pape

vult post me venire abneget semet
ipsum: qz nisi quis a semetipso de
ficiat. ad eum qui super ipsum est
nō appropinquat. Nec valet app
bēdere qd̄ vltra ipm̄ ē: si nescierit
mactare qd̄ ē. Sic z oleum plate
trāspōnunt vt p̄ficiat: atqz vt ita
dixerit radīcatur vt crescat. Sic
rex semina in terre admixtione de
ficiunt: z in repatione sui generis
vberius assurgunt. Unde. n. vidē
tur pdidisse qd̄ erāt: inde īcipiūt
hoc. p̄parere qd̄ nō erāt. Sz iaz
q̄ se abnegat: ex q̄rede ei⁹ virtutes
sūt. in q̄bus crescat. Nā cuz dictū
est. qui vult post me venire abne
get semetipsum: protinus addit.
Tollat crucē suā quotidie: z seq̄
tur me. Duob⁹ z enim mōis crux
tollit. cū aut p̄ abstinētiā afficitur
corpus: aut p̄ cōpassionez. p̄rimi
affligit animus. Desemus q̄liter
vtroqz mō paulus crucē suā tulle
rat q̄ dicebat. Castigo corpus me
um: z in seruitutē redigo: ne forte
alijs p̄dicās ipse reprobus efficiar.
Ecce in afflictione corporis audi
nimus crucē carnis: audiam⁹ nūc
in cōpassione p̄rimi. crucē mētis.
Ait. Quis ifirmat. z ego nō ifir
mor: Quis scādaliqat. z ego non
vroz: Perfectus q̄ppe p̄dicatoz vt
exēplū daret abstinētie. crucē pōta
bat ī corpe. Et qz ī se trahēbat dā
na ifirmitatē aliene crucē portabat
in corde. Sed quia ipsīs virtuti
bus q̄dam vitia iuxta sūt. dicēduz

nobis ē. qd̄ vitiū abstinētiā carnis
z qd̄ obsideat cōpassionē mentis.
Euicino nāqz nō nunq̄ abstinētiā
carnis nō nunq̄ vanagloria obsi
det. qz dū tenuitas ī corpe dū pal
lor ī vultu respicit: virtus patefa
cta laudat. Et tāto se celeri⁹ foras
fūdīt: quāto ad humanos oculos
p̄ ostēsuz pallore exiit. Et plerūqz
sūt vt qd̄ causa dei agi creditur: p̄
solis humanis fauoribus agatur
Quod bñ symon ille significat: q̄
inuentus in itinere crucē dñicā in
angaria portat. Aliena quippe
onera in angaria portantur: qm̄ p̄
vanitatis studiū aliqd̄ agit. Qui
q̄ p̄ symonē designant: nisi absti
nentes z arrogātes: Qui p̄ absti
nētiā q̄dem carnem afficiunt: sed
fructum abstinētie interioris nō re
quirūt. Crucē ergo dñi symon in
angariā portat. qz cū ad opus bo
nū ex bona volūtate nō ducit rez
iusti sine fructu peccatoz opatur.
Un̄ z isdē symon crucē portat sed
nō morit. qz abstinētes z arrogā
tes p̄ abstinētiā q̄dē corpus affici
unt. Sz per desiderii glorie mūdo
viuūt. Cōpassionez nō ai plerūqz
latēter obsidet pietas falsa: vt hāc
nonnunq̄ vsqz ad cōdescēdēduz
vitus pertrahat. dum ad culpas
quīsqz non debeat compassionem
exercere sed celum. Compassio
quippe homini z rectitudo vitij
debetur: vt in vno eodēqz homi
ne: z vūlgam⁹ bonū quod factus

est: et persequamur mala que facit
ne dum culpas incaute remittim⁹
non iam per charitatem compati
sed per negligentiam consensisse
videamur. Sequitur. Qui. n. vo
luerit animam suam saluam facere
perdet eam. Et qui perdidit animam suam
propter me: saluam faciet eam. Sic di
cit fidei. Qui voluerit animam suam
saluam facere perdet eam: et qui perdidit
animam suam propter me saluam eam fa
ciet: ac si agricole dicat. Frumentum
si seruas perdis: si seminas renouas
Quis enim nesciat: quod frumentum cum
in semine mittit perit ab oculis in
terra deficit. In renouatione cre
scit. in puluere moritur. Sed vnde
putrescit in puluere: inde virescit
in renouatione. Quia vero sancta ec
clesia aliud tempus habet persecuti
onis. atque aliud pacis: redemptor
noster ipsa eius tempora distinguit in
preceptis. Nam persecutionis tempore
ponenda est anima: pacis autem tem
pore ea que amplius dominari possunt fra
genda sunt desideria terrena. Unum et
necesse dicitur. quod nescit homo si lucret uniu
uersum mundum. se autem ipsum perdat. et de
trimetum sui faciat: Cum persecutio ab
aduersariis deest: valde vigilanti⁹
cor custodiendum est. Nam pacis
tempore. quod licet viuere: liber est am
bire. Que profecto auaritia hominum com
pescit si ipse status ambientis sol
licite consideret. Nam cur stet ad col
ligendum. quoniam non potest stare ipse qui colli
git. Cursu ergo suo quisque conside

ret: et cognoscat sibi posse sufficere
parua que habet. Sed fortasse meruit
ne in huius vite itinere sumptus desit
Longa nostra de sidera increpat via
breuis. In casibus multa portant:
cum iuxta est quo pergit. Plerumque autem
et auaritia vincimus: sed adhuc ob
stat quod vias rectitudinis minore te
nemus custodia perfectionis. Nam se
pe labentia cuncta despiciunt: sed tamen
adhuc humane vecundie vsu prepedi
mur: ut rectitudinem quam seruamus
in mente. non dum exprimere valeamus
in voce. Et tanto dei faciem ad iusticie
defensionem negligimus quanto hu
manas facies iniusticia veremur.
Sed huic quoque vulnere congruus
subiungit medicamentum cum dominus dicit.
Qui me erubuerit et meos sermo
nes: hunc filius hominis erubescet cum ve
nerit in maiestate sua et patris: et
sanctorum angelorum. Sed ecce nunc apud
se homines dicunt. Nos iam dominum et ser
mones eius non erubescimus: quod aper
ta cum voce. profitemur quod ego respon
deo quod in hac plebe christiana sunt
nonnulli qui christum ideo confitentur quod
cunctos christianos esse aspiciunt.
Nam si nomen christi in tanta gloria
hodie non esset: tot professores christi
ecclesia non haberet. Non ergo ad
probationem fidei vox sufficit. pro
fessionis: quam defendit a verecun
dia professio generalitatis. Est ta
men ubi se quisque interroget. ut in
confessione christi se veraciter probet
si non iam nomen eius erubescit. si

plene virtute mentis. humanū pu
 doze subdidit. Certe enī psecutio
 nis tēpore erubescere poterāt fide
 les substātijs nudari. de dignitati
 bus dei iei: verberibus affligi. Pa
 cis autem tempore quia hec a no
 stris persecutionibus desunt: est
 aliud vbi ostendatur nobis. Ne
 remur sepe a proximis despici de
 dignamur iniurias verbis tollera
 re. Si contingat iurgium fortas
 se cuz proximo: erubescimus prio
 res satisfacere. Eoz quippe carna
 le dum huius vite gloriam que
 rit: humilitatem respuit. Et ple
 rūq; ipse homo qui irascitur dis
 cordanti sibi reconciliari appetit
 sed ire ad satisfacienduz prior eru
 bescit. Pensemus facta veritatis:
 vt videamus quo iaceant nostre
 prauitatis actiones. Si enim mē
 bra summi capitis sumus imitari
 eum cui connectimur debemus.
 Quid nāq; ad nre eruditiois exē
 pli paulus egregius p̄dicatoz di
 cit. Pro xp̄o legatioe fūgimur. tā
 q̄ deo exortate p nos. obsecram⁹
 p xp̄o recōciliamini deo. Ecce in
 ter nos z deū discordiā peccando
 fecim⁹: z tñ ad nos de⁹ suos lega
 tos p̄ormisit: vt nos ipsi q̄ pecca
 uimus ad pacē dei rogati venia
 mus. Erubescat ergo humana su
 pbia. confundatur q̄sq; si nō satisfi
 ciat p̄oz primo: qñ post culpā no
 strā vt ei recōciliari debeamus. z
 ipse quoq; q̄ offensus ē legatis in

teruenientib⁹ obsecrat de⁹. Sed
 tur. Dico at vobis vere sunt hic ali
 qui stātes. q̄ nō gustabūt mortem
 donec videāt regnū dei. Regnū
 dei fr̄es charissimi nō semp i sacro
 eloquio v̄tuz regnū dicit: sed nō
 nunq̄ p̄sens ecclesia vocat. Unde
 scriptū est. Mittet filius hoīs an
 gelos suos. z colligēt de regno ei⁹
 oīa scādala. In illo q̄ppe r̄gno scā
 dala non erūt: vbi profecto repro
 bi non admittuntur. Quo videli
 cet exemplo colligitur. q̄ hoc loco
 regnum dei p̄sens ecclesia voca
 tur. Et qz non nulli ex discipulis
 vsq; adeo in corpore victuri erant
 vt ecclesiam dei constructam con
 spicerent: z contra mundi huius
 gloriam rectam. consolatoria pro
 missione nunc dicitur. Sunt qui
 dam de hic stantibus qui non gu
 stabunt mortem donec videant re
 gnum dei. Sed cum tanta domi
 nus subeūde mortis p̄cepta ede
 ret: quid necessariū fuit. vt ad hāc
 subito promissionem veniret. Qd
 si subtiliter attendamus: quanta
 dispensatione pietatis agatur co
 gnoscimus. Discipulis z enim ru
 dibus etiam de presenti vita ali
 quid promittendum fuit: vt pos
 sint robustius in futura solidari.
 Sic israhelitico populo ex egypti
 terra liberando. repromissionis
 terra p̄mittit. Et cū vocādu eēt
 ad dona celestia: terrenis promi
 sionibus suadet. Cur hoc? Ut

dum esset aliquid quod de vicino perciperet: illud iam fidelius crederet quod de longinquo audire potuisset. Carnalis et enim populus si parua non acciperet magna non crederet. Dipotes ergo deus largiendo terrena. suadet ad celestia ut percipiens quod videret. sperare disceret quod minime videbat. Et tanto solidior de inuisibilibus fieret: quanto eum ad spei certitudinem visibilia promissa fulciret. Unde quoque recte per psalmistam dicitur. Dedit eis regiones gentium et labores populorum possederunt. Et custodiant iustificationes eius. et leges eius exquirant. Sic ergo in hoc loco rudibus discipulis veritas loquens. videndum regnum dei promittit in terra. ut hoc ab eis fidelibus in celo presumatur. Ex ipso itaque regno quod iam videmus in mundo esse sublimatum: speremus regnum quod in celo credimus percipiendum. Nam sunt nonnulli qui christianitatis nomine censentur: sed christianitatis non habent fidem. Sola enim esse visibilia estimant. inuisibilia non appetunt quia nec esse suspicantur. Ad sanctorum martyrum corpora consistimus fratres mei. nunquid isti carnem suam in mortem darent. nisi eis certissime prestisset esse aliam vitam pro qua mori debuissent? Ecce quod ita crediderunt. miraculis corruscant. Ad extincta namque cor-

pora eorum viuentes egri veniunt et sanantur. Periuri veniunt: et demonio vexantur. Demoniaci veniunt: et liberantur. Quomodo ergo illic ubi viuunt. si in tot miraculis viuunt hic ubi mortui sunt?

Item fratres dico breuiter verbo: sed magnam et non paruum merito. quam religiosis quibusdam senioribus narrantibus agnoui. Gothorum namque tempore matrona quedam fuit valde religiosa que ad ecclesiam sanctorum martyrum processit et martiniani crebro veniebat. Quadam die dum ex more ad orandum venisset. egrediens duos stantes sub peregrino habitu monachos inuenit. Peregrinos credidit: dare eis aliquid elemosine precepit. Sed priusquam eius erogatores ad largiendam elemosinam propinquasset astiterunt illi vicinibus et dixerunt. Tu nos modo visitas: nos te in die iudicii requiremus. et quicquid possumus prestabimus tibi. Quo dicto: ab oculis eius ablati sunt. Territa illa ad orandum rediit: seseque in lacrymis prolixius effudit. Et facta est post hec tanto instantior in prece: quanto certior de promissione. Si autem iuxta pauli vocem est fides sperandarum substantiarum arguendum non apparentium: nequaquam iam dicimus ut venturam vitam credatis: quod ecce ipsi qui in illa viuunt. humanis obtu-

bus
enim
quod
magis
eos
viue
hos
min
tis p
terro
Ler
ce ca
lada
tatio
tas d
ut ap
niret
turu
gelo
In il
in no
tunc
deser
ri vo
gran
oion
reat
tores
iudica
mina
ctat.
ueat
dat.
mes i
si p
spera
pturi

Sci gregozij pape

bus visibiliter presentantur. Quid enim videri potest melius dicit sciri quam credi. Ueturam ergo vitam nos dominus magis voluit scire quam credere. quia eos quos invisibiliter recepit. apud se vivere nobis et visibiliter ostendit. Hos ergo fratres charissimi in causa vestra examinis quam cum districto iudice habetis patronos facite: hos in die tanti terroris illius defensores adhibete. Certe si apud quendam magnam iudicem causa quilibet vestra esset die crastina vetulada: totus hodiernus dies in cogitatione duceret. Patronum vestrae firmitas quaereret. magisque precibus ageret: ut apud tantum iudicem sibi defensor veniret. Ecce districtus iudex. ihesus venturus est. tanti illius angelorum archangelorumque concilii terror adhibetur. In illo conventu causa nostra discutitur: et tamen nos patronos non quaerimus. modo quos tunc defensores habeamus. Adsumt defensores nostri sancti martyres: rogari volunt atque ut ita dixeris quaerunt ut quaerant. Hos ergo adiutores vestre orationis quaerite. hos protectores vestri reat inuenite. quia ne punire peccatores debeat rogari vult. et ipse qui iudicat. Unde et tam longo tempore comminat iram. et tamen misericorditer expectat. Sic autem nos et misericordia eius refoveat: ut nullomodo negligentes reddat. Sic peccata nostra perturbent: ut nos in desperatione non proueat. Quia et si presumptes metuumus. et metuentes speramus: eternum regnum citius adpropuri sumus. Per enim qui vivit et re-

gnatus. cum patre in unitate spiritus sancti per omnia secula seculorum. Amen.

Lectio sancti euangelij secundum lucam. Cap. vii

In illo tempore. Rogabat iesum quidam phariseus ut manderet eum cum illo. Et ingressus domum pharisei discubuit. Et ecce mulier quae erat in ciuitate peccatrix ut cognouit quod accubisset in domo pharisei attulit alabastrum unguenti. et stans retro secus pedes eius. lachrymis cepit rigare pedes eius et capillis capitis sui tergebat. Et reliqua.

Omelia. xxxiiij. sci greg. pape habitata ad populum in basilica beati demetrii.

Digitari mihi de marie penitentia: flere magis libet. quam aliquid dicere. Cuius enim vel laqueum pectus. ille huius peccatricis lachryme ad exemplum penitendi non emolliat. Considerauit namque quid fecit: et noluit moderari quid faceret. Super conuiuantes ingressa est. non iussa venit. iter epulas lachrymas obtulit. Dicite quo dolore ardet: qui flere iter epulas non erubescit. Hanc vero quam lucas peccatricem mulierem iohannes maria nominat. illam maria esse credimus. de qua marcus septem demonia eiecta fuisse testatur. Et quid per septem demones. nisi vniuersa vitia designant? Quia enim septem diebus omne tempus comprehendit recte septenario numero vniuersitas figurat. Septem enim demonia maria habuit: quae vniuersis vitijs plena fuit.

Sed ecce qz turpitudinis sue maculas aspexit. lauanda ad fontem mie cucurrit. conuiuantes nō erubuit. Nam quia semetipsam grauius erubescere intus: nihil esse credidit quod verecundaretur foris. Quid igitur miramur fratres? Mariam venientem. an dominum susipientem? Susipientem dicam an trabentem. Dicam melius. trabentem et susipientem: qz nimirum ipse eam p miam traxit intus. qui per mansuetudinem suscepit foras. Sed iam tertium sancti euangelij percurrentes ipsum quoqz ordinem quo uenerit sananda videamus. Attulit alabastrum unguenti: et stans retro secus pedes domini iesu. lacrymis cepit rigare pedes eius: et capillis capitis sui tergebat: et osculabatur pedes eius et unguento ungebatur. Liqueat fratres qz illicitis actibus prius mulier intenta. unguentū sibi p odore sue carnis adhibuit. Qd ergo sibi turpis exibat hoc iā deo laudabiliter offerebat. Oculis terrena concupierat: s; hos iā p penitentiā cōterēs flebat. Capillos ad ppositionē vultus exhibuerat: s; iā capillis lacrymas tergebat. Ore supba dixerat. s; pedes dñi osculās. hoc i redēptoris sui vestigia figebat: Quot ergo in se habuit oblectamēta: tot. in se inuenit holocausta. Cōuertit ad virtutū numerū: numerū criminū: yt

totū seruiret deo in penitentiā. quicquid ex se deū cōtēpserat in culpa. Sed hoc phariseus intus despiciat: et nō solū venientem peccatricem mulierē. sed etiā susipientē dñm reprehendit. dicēs intra se. Hic si esset propheta. sciret utiqz que et qualis est mulier q tangit eū qz peccatrix est. Ecce phariseus veraciter apud se superbus et fallaciter iustus egrā reprehendit de egritudine: medicū de subuentione. qui ipse quoqz de elationis vulnere. et egrotabat et ignorabat. Inter duos autē egros medicus aderat: sed vnus eger i febre integrū sensus tenebat alter vero in febre carnis et sensus p diderat mentis. Illa quippe flebat qd fecerat: phariseus autē de falsa iusticia celatus. viz sue i valitudinis exagerabat. In egritudine ergo et sensū pdiderat. qui hoc ipm quoqz qd a salute longe eēt ignorabat. Sed inter hec nos gemitus cogit. quosdā nostri ordinis viros intueri. q sacerdotali officio pditi. si quid fortasse iusti exteriorius vel tenuiter egerint: proinuis subiectos despiciūt: et peccatores quosqz in plebe positos dedignantur. eisqz compati culpas suas confitentibus nolūt: ac velut pharisei more a peccatrice mulierē tangi despiciūt. Que profecto mulier si ad pharisei pedes venisset nimirū calcibus repulsa discederet. In qnari enim se alieno peccato crediderat. sed qz hūc vere sua iustitiā non re-

plebe
bat
tores
pri
Qz
m^a
mus
semp
q: op
nam
mus
Sic
nutri
ro ia
se qu
pecca
ciam
nit. q
dit. S
gane
dian
bitor
rum
debe
quis
gat i
prot
ligit
notā
riseu
cus f
Eni
enur
citur
pedi
lach
capit

plebat. De alieno vulnere egrota-
bat. Un necesse semp e vt cu pecca-
tores qsq; aspiciam: nos metipos
pri' i illoz calamitate defleamus.
Qz fortasse in similib' aut lapsi su-
m' aut labi possum'. si lapsi no su-
mus. Et si cesura magisterij debet
semp virtute discipline vitia perse-
q; oportet tamen vt sollicite discer-
namus. quia distractionem debe-
mus vitijs. compassionem nature
Si enim feriendus est peccator:
nutriendus est proximus. Cu ve-
ro iam per penitentiam percutit ip-
se quod fecit. iam noster proxim'
peccator non est. qz cum dei se iusti-
ciam cōtra se dirigit. z hoc in se pu-
nit. quod iusticia diuina reprehen-
dit. Sed iam iste superbus z arro-
gans qua sententia conuincat au-
diamus. De duobus quippe ei de-
bitozib' paradigma opponitur. q
rum vnus minus. alius amplius
debet. virozumq; debito dimisso:
quis āplius largitor em debiti dili-
gat interrogabat. Quibus verbis
protinus ille respōdit. Ille plus di-
ligit cui plus dimittit. Qua in re
notādum. qz dū sua sententia pha-
riseus conuincitur: quasi freneti-
cus funem portat ex quo ligetur.
Enumerant ei bona peccatrici:
enumerantur mala falsi iusti cū di-
citur. Intraui in domū tuā: aquā
pedibus meis non dedisti. Hec at
lachrymis rigauit pedes meos. z
capillis suis tersit. Osculum mihi

non dedisti: hec autem ex quo in-
traui nō cessauit osculari pedes me-
os. Oleo caput meum non unxisti
hec autem unxit unguento pedes
meos. Post enumerationem vero
sub infertur sententia. Propter
quod dico tibi. remittuntur ei pec-
cata multa: qz dilexit multum.
Quid fratres mei esse dilectionez
credimus nisi ignem. Et quid cul-
pam. nisi rubiginem. Unde nunc
dicitur. Remittuntur ei peccata
multa: qz dilexit multum. Ac si ap-
te diceretur. Incendit plene pecca-
ti rubiginem. que ardet valde per
amoris ignem. Tanto namq; am-
plius peccati rubigo consumitur:
quanto peccatoris cor magno cha-
ritatis igne concrematur. Ecce ea
que ad medicum venerat egra sa-
nata est: sed de salute eius adhuc
alij egrotant. Nam simul discum-
bentes conquesti sunt dicentes.
Quis e hic qui etiā peccata dimit-
tit. Sed celestis medicus egros
non respicit. quos etiā de medi-
camento fieri deteriores videt. sed
eam quam sanauerat per pietatis
sue sententiam confirmat dicens.
Fides tua te saluam fecit. vade in
pace. Fides z enim saluam fecit.
quia hoc quod petijt posse se acci-
pere non dubitauit. Sed ipsaz
quoque spei certitudinem iam ab
illo acceperat: a quo per spem
etiā salutē querebat. In pace aut
ire p̄cipit: vt a veritatis itinere. in
122 ij

niā scādali nō deriuēt. Unde p̄ ca
 chariā dī. Ad dirigendos pedes
 n̄ros in viā pacis. Tūc enim gres
 sus n̄ros in viā pacis dirigim⁹ q̄n
 p̄ illud actiōis iter p̄gim⁹. i quo
 ab auctoris n̄ri gr̄a non discorda
 mus. **H**ec f̄res charissimi histori
 ca expositione trāscurrimus. nunc
 si placet ea que dicta sunt. mystico
 intellectu differamus. Quez nāqz
 phariseus de falsa iustitia p̄sumēs
 nisi iudaicū populū quē peccatrix
 mulier: s; ad vestigia veniēs: z plo
 rās. nisi cōuersaz gētilitatem desi
 gnat: Que cū alabastro venit. un
 guentū fudit. retro secus pedes ste
 tit lachrymis pedes rigauit. capil
 lis sterfit. eos dēqz quos ifundebat
 z tergebat pedes. osculari nō desi
 it. Nos ḡ nos illa mulier exp̄ssit.
 si toto corde ad deū p̄ peccata re
 deamus: si ei⁹ penitētie luctū imi
 temus. Quid nāqz unguento nisi
 bonus odor opinōis expr̄imitur:
 Unde z paulus dicit. xp̄i bonus
 odor sumus deo in oī loco. Si igi
 tur recta opa agimus. q̄b⁹ opinio
 nis bone odore ecclesiā resp̄gam⁹
 q̄d in d̄ni corpe. nisi unguētū fun
 dimus: Sed secus pedes mulier
 stetit. Cōtra pedes. n. d̄ni stetim⁹.
 cū in peccatis positi. ei⁹ itineribus
 renitebamus. Sed si ad verā peni
 tētiā post peccata cōuertimur: iaz
 retro secus pedes stamus. qz eius
 vestigia seq̄mur. q̄ ipugnabamus.
 Lachrymis mulier pedes. rigat.

Qd nos quoqz veraciter agimus
 si quibuslibet vltimis mēbris d̄ni.
 per cōpassiōis affectū inclinemur
 si scis eius in tribulatione cōpati
 mur. si eoz tristitiā. n̄raz putam⁹.
Capillis mulier pedes quos riga
 uerat sterfit. Capilli quippe sup̄flu
 unt corpori. Et quid habundans
 substantia terrena. nisi capillozum
 speciem tenet. Que dum ad vsum
 necessitatis superfluit: etiam absci
 sa non sentit. Capillis ergo pedes
 d̄ni tergimus: q̄n scis eius quibus
 ex charitate compatimur. etiam ex
 his que nobis superfluunt misere
 mur. quatenus sic mens per com
 passionem doleat vt etiā larga ma
 nus affectum doloris ostendat.
Rigat nāqz lachrymis redēpto
 ris pedes. sed capillis suis non ter
 git: quicūqz proximo dolori cōpa
 titur: sed tamen eis ex ijs que sibi
 superfluunt nō miseretur. Plozat
 z non tergit. qui verba quidez do
 loris tribuit: sed non ministrādo
 que desunt. viz doloris minime ab
 scidit. Osculatur mulier pedes
 quos tergit. quod nos quoqz ple
 ne agimus: si studiose diligimus
 quos ex largitate continemus.
Ne grauis nobis sit necessitas p̄
 ximi. ne ipsa eius in digentia que
 sustentatur. fiat onerosa. Et cum
 manus necessaria tribuit animus
 a dilectione non torpescat. Potest
 quoqz per pedes ipsum mysteriū
 incarnationis eius intelligi. quo

diuinitas terram tetigit. qz carnes
sumpsit. Verbum enim caro factū
est: z habitauit in nobis. Oscula
mur igitur redemptoris pedes:
cum mysterium incarnationis ei⁹
ex toto corde diligimus. Unguen
to pedes vngimus: cum ipsam hu
manitatis eius potentiaz. sacri elo
quij bona opinione predicamus.
Sed hoc phariseus vidit. z inui
det: quia cum iudaicus populus
gentilitatem deum perdicare con
spicit: sua apud se malitia tabescit.
Sed redemptor noster facta hui⁹
mulieris quasi bona gentilitatis
enumerat: vt in quo malo iaceat
agnoscat. Nam sic phariseus re
tunditur. vt per eum sicut diximus
perfidus ille populus ostendat.
Intraui in domum tuam. aquam
pedibus meis non dedisti. Hec au
tem lachrymis rigauit pedes me
os. Aqua quippe extra nos est: la
chrymarum humor intra nos.
Quia videlicet infidelis ille popu
lus nec ea que extra se erāt. vnquā
pro domino tribuit. Cōuersa autē
gentilitas pro eo non solum reruz
substantiam. sed etiam sanguinem
fudit. Osculum mihi non dedisti.
hec autem ex quo intrauit non ces
savit osculari pedes meos. Osculū
quippe dilectionis est signum. Et
infidelis ille populus deo osculus
non dedit: qz ex charitate eū ama
re noluit. cū ex timore seruauit.
Vocata autem gentilitas. redem

ptoris sui vestigia osculari non ces
sat: qz in eius continuo amore su
spirat. Unde z sponse voce de eo
dem redemptore nostro in cāticis
canticorum dicitur. Osculetur me
osculo oris sui. Osculum recte cō
ditoris sui desiderat. qui se ei obse
qui per amores parat. Oleo caput
meum non vnxi. Si pedes do
mini mysteriuz incarnationis ei⁹
accipimus: congrue per caput illi⁹
ipsa diuinitas designatur. Unde z
per paulum dicitur. Caput xp̄i de
us. In deo quippe z non in se. qua
si in homine credere iudaicus po
pulus fatebatur. Sed phariseo di
citur. Oleo caput meum non vn
xi: quia ipsam quoqz diuinita
tis potentiam in qua se iudaicus
populus credere spopōdit. digna
laude predicare neglexit. Hec au
tem vnguento. vnxit pedes meos.
Quia dum incarnationis eius my
sterium gentilitas credidit: sum
ma laude etiam eius ima predica
uit. Sed iā redemptor noster enu
merata bona concludit: cum p sen
tentiam subditur. Propter quod
dico tibi. Remittuntur ei peccata
multa: quoniam dilexit multum.
Ac si aperte dicat. Et si durum est
valde quod coquitur: habundat
tamen amoris ignis. quo etiaz du
ra consumantur. Libet inter hec
consideratione tāte pietatis intue
ri peccatricis mulieris opera: sed
penitentis. qua estimatione veri

tas apud se seruat. que eius aduer-
sario sub tanta distributione enu-
merat. Ad pharisei prandium do-
minus discumberebat sed apud mu-
lierem penitentem mentis epulis
delectabatur. Apud phariseum
pascabatur foras. apud peccatri-
cem mulierem sed conuersam pa-
scebatur intus. Unde et ei sancta
ecclesia que sub specie ij nulli cer-
uorum querit. in canticis cantico-
rum dicit. Indica mihi quem dili-
git anima mea. vbi pascas. vbi cu-
bes in meridie. Ceruorum quip-
pe ij nullus dominus appellatur.
iuxta assumptam carnem filius
antiquorum patrum. seruentus ve-
ro in meridie estus ardescit. et um-
bratum locum ij nullus querit. que
estus igne non afficit. In illis er-
go cordibus dominus requiescit:
que amor presentis seculi non in-
cendit. que carnis desideria non
exurunt. que incensa suis anxie-
tibus in huius mundi concupi-
scentiis non arefcunt. Unde et
marie dicitur. Spiritus sanctus
superueniet in te: et virtus altissi-
mi obumbrabit tibi. Umbrosa
ergo loca in meridie ad pascen-
dos ij nullos inquirat. quia talibus
mentibus dominus pascitur. que
per respectum gratie temperate
corporalibus desiderijs non vrū-
tur. Plus ergo penitens mulier
pascibat intus: quam phariseus do-
minum pascibat foras. Quia ab-
est carnalium quasi ij nullus re-

demptor noster ad illius mentem
fugerat: quam post vitiorum ignem
penitentie umbra temperabat.

Pensemus quante pietatis fuit
peccatricem mulierem non solum
ad se admittere: sed etiam ad tan-
gendum pedes prebere. Consi-
deremus gratiam misericordie
dei: et danemus multitudinem rea-
tus nostri. Ecce peccatores videt
et sustinet: resistentes tolerat. et ta-
men quotidie per euangelium de-
menter vocat. Confessionem no-
stram ex puro corde desiderat. et
cuncta que deliquimus relaxat.
Temperauit enim nobis distri-
ctionem legis misericordia rede-
ptoris. In illa quippe scriptum
est. Si quis hoc vel illud fece-
rit. morte moriatur. Si quis
hec vel illa fecerit. lapidibus obru-
tur. Apparuit conditor: et redem-
ptor noster. et confessioni peccato-
rum non penam: sed vitam promit-
tit. Mulierem sua vulnera confi-
tentem suscipit: et sanam dimittit.
Inflexit ergo ad misericordiam
duritiam legis: quia quos iuste il-
la danat. ipse misericorditer libe-
rat. Unde bene quoque in lege scri-
ptum est. Quia manus moysi erant
graues: sumentes igitur lapidem
posuerunt sub ter in quo sedit.
Aaron autem et hur. sustentabant
manus eius. Moyses quippe se-
dit in lapide: cum lex requieuit in
ecclesia. Sed hec eadem lex manus
graues habuit: quod peccatores quos

qz nō misericordie ptulit. s; seuera
 districtōe percussit. Harō nō mons
 fortitudinis. bur at ignis iterprat
 Que itaq; iste mons fortitudinis
 signat. nisi redēptorē nr̄m; De q̄
 p. pphaz dī. Erit i nouissimis die
 b' pparatus mons domus dñi in
 iherosolē. Aut q̄s p ignem nisi
 sp̄s sc̄s signat. De quo idē salua
 tor ait. Ignē veni mittere in terrā.
 Harō ergo z bur graues manus
 moysi sustinet. atq; substētado le
 uiores reddūt: qz mediator dei z
 boiuz cū ignesci sp̄s veniēs. mā
 data legis graua. q̄ dū carnaliter
 tenerētur: portari nō poterāt. tole
 rabilia nob p spiritalē itelligētiaz
 ostēdit. Quasi. n. manus moysi le
 ues reddidit. q̄ pōdus mādatorū
 legis ad virtutē cōfessiōis retorlit.
 Hanc nobis sequentis misericor
 die promissionem innuit. cum di
 cit. Nolo mortem peccatoris. sed
 vt conuertatur z viuat. Hinc ite
 rum sub iude specie. vnicuiq; pec
 catrici anime dicitur. Si dereli
 querit vir vxorem suam. z illa re
 cedens duxerit virum alium. nun
 quid reuertetur ad eū vitra. Nun
 quid nō polluta z staminata erit
 mulier illa. Tu at fornicata es cuz
 amatorib' mult'. tñ reūtere ad me
 dicit. dñs. Ecce paradigma turpis
 mulieris dedit ostēdit q̄ post tur
 pitudinē recipi nō posset. S; hoc
 ip̄s paradigma qd̄ ptulit. p miaz
 vincit. cū dicit fornicatē mulierē re

cipi nequaq̄ posse z tñ ip̄e fornicā
 tē aiā vt recipiat expectat. Pēsa
 te fr̄es pōdus tāte pietat'. Dic qd̄
 fieri nō pōt z demōstrat qz hoc ip̄
 se facere ēt ptra morē pōt. Ecce vo
 cat: z q̄s in q̄natos denūciat. hos
 ēt aplecti q̄rit. a q̄b' se desertū esse
 conq̄rit. Nemo g' tāte mie tēpus
 pdat. Nemo oblata remedia diuī
 ne pietat' abijciat. ecce supna beni
 gnitas adūlus nos reuocat: z no
 bis reūterib' sue clemētie sinū pa
 rat. Unusq; igit' pēlet quo deb
 to pstringit. qñ illū deus expectat
 nec cōtēpius exasperat. Qui g' p̄
 manere noluit. redeat. Qui stare
 cōtēpsit. saltim post lapsuz surgat.
 Quāto nos amore cōditōz nr̄ ex
 pectat: insinuat cū p. pphaz dicit. At
 tēdi z ascultauī. nemo qd̄ bonus ē
 loq̄tur. nō ē q̄ recogitet i corde suo
 z dicat qd̄ feci. Certe nūquā cogi
 tare mala debuim': s; qz cogitare
 recta nolum': ecce adhuc sustinet
 vt recogitem'. Videte tāte pietat'
 sinū: Considerate aptū vob mie gre
 miū. q̄s mala cogitatio pdidit. bñ
 recogitātes q̄rit. Ad vos igit' fr̄s
 charissimī. ad vos oculos m̄tis re
 ducite z penitētē peccatricē mulie
 rē i exēplū imitatiois vobis ante
 ferte. Queq; vobis in adolescētia
 queq; i iuētute deliq̄sse meminī
 stis deslece. Nō opunq; macu
 la lachrymis tergite. Amem' iā re
 dēptōris nostrivestigia. que pec
 cando contempsimus. Ecce vt di
 klz iiii

Et inus ad recipiendum nos sinus
superne pietatis aperitur: nec ma-
culosa in nobis vita contēnitur.

Per hoc q̄ iniquationez nostrā
perhorrescimus: interne iam mū-
ditie concordamus. Reuertētes
nos dominus dementer amplecti-
tur: q̄ peccatorum vita ei esse indi-
gna iam non potest que fletibus
lauatur. In xp̄o iesu domino no-
stro. qui viuit z regnat cum patre
deus in unitate spiritus sancti per
omnia secula seculorum. Amen.

Lectio sancti euangelij secunduz
lucam. Capitulo. xv.

Nullo tēpore. Acceserūt
ad iesum publicani z pec-
catores vt audirent illuz.

Et murmurabant pharisei z scri-
be dicentes. Quia hic peccatores
recipit z māducat cū illis. z reliq̄.

Omelia. xxxiiij. habita ad po-
pulum in basilica sanctorum ioan-
nis z pauli.

Struunt tempus qd̄ cor-
pori meo valde contrari-
um est loqui me de expo-
sitione euangelij lōga mora inter-
ueniente prohibuit sed non quia
lingua tacuit ardere intus animus
cessauit. Hoc z enim dico quod
apud se vnusquisq̄ vestrum co-
gnoscit. Plerumq̄z charitas qui-
busdam occupationibus prepedi-
ta: z integra flagrat in corde z ta-
men non monstratur in opere.

Quia z sol cum nube tegitur. nō

videtur in terra z tamen ardet in
celo. Sic sic eē occupata charitas
solet. z intus vim sui ardoris eru-
rit z foris flāmas operis nō ostē-
dit. Sed quia nunc ad loquendū
tempus redijt vestra studia me ac-
cendant. vt mihi tanto amplius lo-
qui libeat quanto hec vestre men-
tes desiderabilius expectant. Au-
distis in lectione euangelica fra-
tres charissimi. quia peccatores z
publicani accesserunt ad redēpto-
rem nostrum. z non solum ad col-
loquendum sed etiā ad conuescen-
dum recepti sunt. Quod videntes
pharisei dedignati sunt. Ex qua
re colligitur quia vera iusticia cō-
passionez habet. falsa vero iusticia
dedignationez. Quamuis z iusti
soleāt recte peccatoribus indigna-
ri. Sed aliud ē quod agitur typo
superbie aliud qd̄ zelo discipline.
Dedignatur z enim sed non dedi-
gnantes. desperant sed non despe-
rātes p̄secutionē cōmouēt s̄z amā-
tes. Quia z si foris increpationes
per disciplinam exaggerāt. intus
tamen dulcedinem per charitatez
seruant. Preponunt sibi in animo
iplos plerumq̄z quos corrigunt
meliores estimant eos quoq̄z q̄s
iudicant. Quod videlicet agentes
z per disciplinam subditos. z per
humilitatem custodiunt semetip-
sos. At. contra hi qui de falsa iusti-
cia superbire solent ceteros quos-
q̄z despiciunt. nulla infirmāibus

Sancti gregorii pape.

miseriordia condescendunt. et quo
se peccatores esse non credunt eo
deterius peccatores fiunt. De quo
rum profecto numero pharisei ex
titerant. qui diudicantes dominum
quod peccatores susciperet. arēti
corde ipsum fontem misericordie
reprehendebant. Sed quia egri
erant. ita ut egros se esse nescirent
quatinus quod erant agnoscerent
Celestis eos medicus blandis fo
mentis curat. benignum paradig
ma obijcit. et in eorum corde vul
neris tumorem premit. Ait namque
Quis ex vobis homo qui habet
centum oves. et si perdiderit unam
ex illis nonne dimittit nonaginta
nouem in deserto. et vadit ad illam
que perdidit. Ecce mira dispē
satione pietatis similitudinem ve
ritas dedit. quam et in se ipse ho
mo recognosceret. et tamen hec spe
cialiter ad ipsum auctorem homi
num pertineret. Quia enim cente
narius perfectus est numerus ip
se centum oves habuit cum san
ctorum angelorum substantiam
et hominum creauit. Sed una
ovis tua perijt. quoniam peccato homo
pascua vite dereliquit. Dimisit autem
nonaginta nouem oves in deser
to. quia illos summos angelorum
choros reliquit in celo. Cur autem
celum desertum vocatur. nisi quod
desertum dicitur derelictum. tunc
autem celum homo deseruit. cum
peccauit. In deserto autem nona

ginta nouem oves remanserant.
quando in terra dominus unam
querebat. Quia rationalis crea
ture numerus angelorum videlicet
et hominum qui ad videndum
deum conditus fuerat pereunte
homine erat imminutus. et ut per
fecte summa ouium integraretur
in celo. homo perditus querebat
in terra. Nam quod hic euange
lista dicit in deserto. alius dicit in
montibus ut significet in excelsis
Quia nimirum oves que non peri
erant in sublimibus stabant. Et
cum inuenerit ouem imponit in
humeros suos gaudens. Quem
in humeros suos imposuit. quia
humanam naturam suscipiens
peccata nostra ipse portauit. Eve
niens domum conuocat amicos
et vicinos dicens illis. Congratula
mini mihi quia inueni oves que peri
erat. Inuenta oue domum redijt
quia pastor noster reparato ho
mine ad regnum celeste redijt.
Ibi amicos et vicinos inuenit il
los videlicet angelorum choros
qui amici eius sunt. quia volunta
tem eius continue in sua stabilitate
custodiunt. Vicini quoque eius
sunt. quia claritate visionis illius
sua assiduitate perfruuntur. Et no
tandum quod non dicit congratula
mini inuenta oue sed mihi quia
videlicet eius est gaudium vita
nostra. Et cum nos ad celum re
ducimur solennitate leticie illius imple

mus. Dico vobis quod ita gaudium erit in celo super vno peccatore penitentia agente. quam supra nonaginta nouem iustis qui non indigent penitentia. Considerandum nobis est fratres charissimi cur dominus plus de conuersis peccatoribus quam de stantibus iustis in celo gaudium esse fateatur. nisi hoc quod ipsi per quotidianam visionis experimentum non nimis. Quod plerumque illi qui nullis se oppressos peccatorum moribus sciunt. Stant quidem in via iustitie nulla illicita perpetrant. sed tamen ad celestem patriam anxie non anhelant. tantoque sibi in rebus licitis usum prebent. quanto se perpetrare in licita nulla meminerunt. Et plerumque pigri remanent ad exercendam bona precipua. Quod valde sibi securi sunt quod nulla commiserint mala grauiora. Et contra nonnunquam illi qui se aliqua illicita egisse meminerunt. ex ipso dolore conspiciunt inardescunt ad amorem dei seseque in magnis virtutibus exercent. Cuncta ardua et difficilia sancti certaminis appetunt. Via mundi derelinquunt honores fugiunt. acceptis contumeliis letantur. flagrant desiderio. ad celestem patriam anhelant. Et quod se errasse a deo considerant damna precedentia lucris sequentibus recompensant. Maius ergo de peccatore conuerso quam de stante iusto gaudium sit in celo. Quod et dux in p-

lio plus eum militem diligunt. qui post fugam reuersus hostem fortiter premit. quam illum qui nunquam terga prebuit et nunquam aliquid fortiter fecit. Sic agricola illam amplius terram amat que post spinas vberes fruges profert. quam eam que nunquam spinas habuit et nunquam fertile mellem producit. Sed inter hec sciendum est quod sunt plerique iusti in quorum vita tamen est gaudium. ut eis que libet peccatorum penitentia preponi nullatenus possit. Nam multi et nullorum sibi malorum sunt consci. et tamen in tanti ardoris afflictione se exercet. ac si peccatis omnibus angustentur. Cuncta et licita respuunt ad respectum mundi sublimiter accinguntur. licere sibi sublimiter nolunt omnem quod libet. bona sibi amputant et concessa. contemnunt visibilia. inuisibilibus accendunt. Lameti gaudent. in cunctis semetipsos humiliant. Et sicut nonnulli peccata operum. sic ipsi peccata cogitationum deplorant. Quid itaque istos nisi et iustos dixerim et penitentes. qui se et in penitentia de peccato cogitationis humiliant et recti spiritum in opere perseverant. Hinc ergo colligendum est quantum deo gaudium facit quando humiliter plangit iustus. sic facit in celo gaudium quando hoc quod malum gessit per penitentiam damnat iniustus. Sequitur. Aut que mulier habens dragmas decem. et si perdit

Sancti gregorii pape.

derit dragmam vnam nonne ac-
cendit lucernā z evertit domum
z querit diligenter donec inuenit
et dragmam qua perdidit.
Qui signat per pastore z p muli-
ere. ipse enim deus z dei sapientia
z quia vna imago exprimitur in
dragma: mulier dragmam perdi-
dit quando homo qui ad imagi-
nem dei conditus fuerat: peccan-
do a similitudine sui conditoris
recessit. sed accendit mulier lucer-
nam. quia dei sapientia apparuit
in humanitate. lucerna quippe lu-
me i testa ē lumē x̄o i testa ē diui-
nitas i carne d̄ q̄ videlicet testa sui
corporis d̄c̄ ip̄a sapientia exaurit
velut testa virt̄ mea. qz enim testa
in igne solidatur eius virtus si-
cut testa exaurit. quia assumptam
carnem ad resurrectionis gloriā
ex passionis tribulatione roborā-
uit. Accensa autem lucerna euer-
tit domum: quia mox vt eius di-
uinitas per carnem daruit. omnis
se nostra conscientia concussit. do-
mus nāque evertitur: cum cōside-
ratione reatus sui conscientia per-
turbatur qui euerisionis sermo nō
discrepat ab eo quod in alijs codi-
cibus legit: emundat quia nimi-
rum parua mens si nō prius per-
turbationem evertitur. ab assuetis vi-
cijs non emundatur. eversa ergo
domo inuenitur dragma quia cū
perturbatur conscientia hominis
reparatur in homine similitudo

conditoris: z cū inuenit con-
uocat amicas z vicinas dicens.
congratulaminini mihi quia iue-
ni dragmā quā pdiderā. Que
amice vel vicine. nisi ille ptates ce-
lestes sūt iā sn̄pi^o d̄cte. Que tāto
supne sapientie iurte sunt. q̄to ei p
graz ptue visiois appropiquat.
S̄z inter hec nequaq̄ reliquere
negligēter debem^o. Cur ista muli-
er p quā dei sapia figurat decem
dragmas habuisse phibet. Ex
quib^o vnā pdidit quā cū quereret
iuenit. Angelozū quippe z homi-
nū nāz ad cognoscendū se d̄ns cō-
didit. quā dū cōsistere ad eternita-
tē voluit eā pculdubio ad simili-
tudine suā creauit. Decē x̄o drag-
mas hūit mulier. qz nonē sūt or-
dines angelozū. S̄z vt cōplere ē
electozū numerus. hō decim^o est
creat^o. Qz pditori suo ne post cul-
pā p̄it. qz hūc eterna sapia p car-
nē miraculis coruscās ex lumine
tester eparauit.

Quem vero ordines an-
gelorum esse diximus. qz
videlicet esse testate sacro
eloquio scimus. Angelos. archā-
gelos. virtutes potetates. pri nci-
patus. dominationes. thronos.
cherubin. atque seraphin. Esse
nāque angelos z archangelos.
pene omnes sacri eloqui pagine
testantur. Cherubin vero atque
seraphin sp. vt notū ē libri pro-
phetarum loquuntur. Quatu/

or quoq; ordinum noia paulus apostolus ad ephes os enumerat dicēs. Sup oēs principatū 7 potestatiū 7 virtutē 7 dominationes Qui rursus ad colossenses scribens ait Siue throni. siue dominationes. siue principatus. siue potestates. dominationes nō principat⁹ acptātes iā ad ephesios loquēs descriperat. S; ea quoque colossensibus dicturus premissit thronos. de quib⁹ nec dum quicquā fuerat ephesius locutus Dū ergo illis quatuor q̄ ad ephesios dixit: idē principatibus potestatib⁹ virtutibus atq; dominationib⁹ coniungunt throni. Quique sunt ordines qui specialiter exprimunt quib⁹ dū angeli 7 arcangeli cherubin atq; seraphin adiuncta sunt. p̄culdubio nouem eē angeloz ordines iueniunt. Un̄ 7 ipsi angelo qui prim⁹ ē cōditus. p̄ p̄phetā dī. Tu signaculus similitudinis plen⁹ sapientia. 7 p̄fect⁹ decore in delicijs paradisi dī fuisti. Qz notādus qd̄ nō ad similitudinē dei factus est signaculū similitudinis dī. Ut quo in eo subtilior est natura. eo in illo imago dei subtilius insinuet expressa Quo in loco mox subdit Dis lapidus p̄ciosus. operimtus tuū Sardonius. topazius. 7 iaspis. crisolitus onix. 7 berillus. saphirus. carbonculus. 7 smaragdus. Ecce nouē dixius noia lapidū. qz p̄fecto

sunt nouē ordines angeloz. Quib⁹ nimirū ordinib⁹ ille primus angeloz iō ornat⁹ 7 operatus extitit. qz dū cunctis angeloz agminib⁹ p̄latus ē ex eoz cōparatiōe clarior fuit. S; cur istos p̄sistentiū angeloz choros enumerādo p̄strinxim⁹. siñ eoz qzq; mysteria subtilit̄ exp̄mam⁹. Greca 7. n. lingua angeli nūcij. arcangeli vero sūmi nūcij vocāt. Sciendū quoq; qd̄ angeloz vocabulum nomē est officij nō nature. Nā scī illi celestis patrie spūs sp̄ quidē sunt sp̄s sed sp̄ vocari angeli nequaquā p̄nt. Qz tūc solū sūt angeli cū p̄ eos aliq̄ nunciāt. Un̄ 7 p̄ psalmistā dī. Qui facit angelos suos spirit⁹. Ac si patēter dicat. Qui eos q̄s sp̄ h̄z sp̄s. et cū voluerit āgelos fac. i. i. at q̄ minima nunciāt āgeli q̄ nō sūma ānūciāt archāgelivocant. Hic ē. n. q̄ ad mariam virginē non quilibet angelus sed Gabriel archāgelus mittitur. Ad hoc quippe mysteriuz summum angeluz venire dignuz fuerat. q̄ summuz oīuz nunciabat Qui idcirco etiam priuatis nominibus censentur. vt signetur per vocabula etiam in operatione qd̄ valeant. Neque enim in illa sancta ciuitate quam de visione omnipotentis dei plena scientia perficitur idcirco propria nomina sortiuntur. Ut eozum per s̄lone sine nominibus scire non

Sancti gregoriū pape.

possent. Sed cum ad nos aliquid ministraturi venissent apud nos et nomina a ministerijs trahunt.

Michael namque virtus dei.

Gabriel autem fortitudo dei. Raphael vero dicitur medicina dei. Et quotiens mire virtutis aliquid agitur. michael mitti perhibetur: ut ex ipso actu et nomine deus intelligi quia nullus potest facere quod facere preualet deus. Unde et ille antiquus hostis qui est deo per superbiam similis concupiscit dicens. In celum conscendam super astra celi exaltabo solium meum. sedebo in monte testamenti in lateribus aquilonis. Ascendam super altitudinem nubium. similis ero altissimo. Dum in fine mundi in sua virtute relinquetur: extremo supplicio punietur cum michael archangelo preliaturus est prohibet. Sicut per iohannem dicitur. Factum est prelium in celo cum michael archangelo. Ut quod se ad dei similitudinem superbus extulerat. per michaelem peremptus discat quod ad dei similitudinem per superbiam nullus exurgat. Ad mariam quoque gabriel mittitur. qui dei fortitudo nominatur. Illum quippe nunciare veniebat. qui ad debellandas aereas potestates humiliter apparere dignatus est. De quo per psalmistam dicitur. Tollite portas principes vias. et eleuamini porte eternales. et introibit rex glorie. Quis est iste rex glorie. Dominus fortis et po-

tens. Dominus potens in prelio. Et rursus Dominus virtutum ipse est rex glorie.

Per dei ergo fortitudinem nunciatus erat. qui virtutum Dominus potens in prelio ad debellandas potestates aereas veniebat.

Raphael quoque interpretatur ut diximus medicina dei

Quod videlicet dum tobie oculos quasi per officium curationis tetigit cecitatis eius tenebras tersit. Qui ergo ad curandum mittitur. dignum videlicet fuit ut dei medicina vocaretur. Sed quia angelorum nomina interpretando perstrinximus. nunc superest ut ipsa officiorum vocabula breuiter exequamur. Virtutes etiam. n. vocantur illi nimirum spiritus. per quos signa et miracula frequentius fiunt. Potestates etiam vocantur ij. qui hoc potentius ceteris in suo ordine precepere ut eorum ditioni virtutes aduersus se subiecte sint. Quorum potestate refruentur. ne corda hominum in tectare preualeant quantum voluerint. Principatus etiam vocantur. qui ipsis quoque bonis angelorum spiritibus. qui subiecti aliis dum queque se agenda disponunt eis ad explenda diuina ministeria principantur. Dominationes autem vocantur. qui et potestates principatum dissimilitudine alta transcendunt. Nam principari est inter reliquos priorum existere. Dominari vero est et subiectos quosque possidere. Ea ergo angelorum agmina que mirapotentia preminet. pro eo quod eis. cetera

ad obediendū subiecta sunt domi-
nationes vocant̄. throni quoq;
illa agmina sunt vocata quib⁹ ad
exercēda iudicia sp̄ de⁹ oī potens
p̄sident. qz thronos latino eloquio
sedes dicim⁹. throni dei dicti sūt
hi qui tāta diuinitatē gr̄a replent̄
vt velut in eis dñs sedeat. 7 p̄ eos
iudicia decernat. Un̄ 7 p̄ psalmi-
stas dī. Sedes sup̄ thronū qui
iudicas equitatē. Cherubin quo-
q; plenitudo sciētie dī. Et sublimi-
ora illa agmina idcirco cherubin
dicta sunt. qz tanto p̄fectiori scien-
tia plena sūt q̄to charitatē dei vi-
cinius cōtemplant̄. vt secūdu cre-
ature modū eo plene oīa sciant q̄
visiōi cōditori sui p̄ meritū digni-
tatis appropinquāt. Seraphin
ē et vocant̄ illa scōz spiritū agmi-
na. que ex singulari p̄pinq̄itate
cōditoris sui incomparabili ardēt
amore. Seraphin nāq; ardentes
vel incēdētes vocant̄. Que quia
ita deo cōiuncta sūt vt inter hec 7
deū nulli eī sp̄s intersint. tanto
magis ardent q̄to hūc vicinius
vident. Quozū p̄fecto flamma
amor ē. qz quo subtilius clarita-
tē diuinitatis ei⁹ aspiciūt. eo vali-
dius ī ei⁹ amore flāmescent. S; 7
quid p̄dest nos de angelicis spiri-
tū ista p̄stringere. si nō studeā-
mus hec ē ad n̄os p̄uēt⁹ con-
grua cōsideratiōe deriuaret. Qz
enim sapna illa ciuitas ex ange-
lis 7 hoib⁹ p̄stat. ad quā tot credi-

mus hōies ascēdere. q̄t illic conti-
git electos angelos remansisse. sic
scripū ē. Statuit terminos gen-
tū secūdu numerū angelozū dī
Debem⁹ 7 nos aliquid ex illis di-
stinctiōib⁹ supnoz ciuū ad vsuz
n̄e cōuersatiōis trahere. nosq; ip-
sos ad incremēta virtutū bonis
inflāmare. Qz. n. tanta illuc ascen-
sura credit multitudō hoīz q̄ta
multitudo remāsīt angelozū. sup̄
est vt ipsi quoq; hoies qui ad ce-
lestē patriā redeūt ex eis agmini-
bus aliquid illuc reuertētes imi-
tent̄. Distincte nāq; p̄uersatiōis
hoīz singulozū agminū. ordini-
bus congruūt. 7 in eozū sorte per
cōuersationis similitudinē depu-
tāt. Nā sūt pleriq; qui parua ca-
piunt: s; tñ hec eadē parua pie a-
nuntiare fratrib⁹ nō desistunt.
Itaq; in āgelozū numerū currūt
Et sunt nōnulli q̄ diuine largitatē
munere referti. secretozū celestū
sūma. 7 capere p̄ualēt 7 nūtiare.
Quo ergo isti nisi inter archage-
lozū numerū deputant̄. Quo igi-
tur isti nisi ad supernaz virtutū
sortē 7 numerū trāseunt. Et sunt
nōnulli qui etiam de obsessis cor-
poribus malignos spiritus fugāt
eosque virtute orationis 7 vi acce-
pte potestatis eiciunt. Quo ita-
que isti meritum suum. nisi inter
potestatem celestium numen sor-
ciuntur. Et sunt nonnulli qui ac-
ceptis virtutibus etiam electozū

Sancti gregorii pape.

hominū merita transcendūt.
Et quos et bonis meliores sunt. electis quoque fratribus principantur. Quo ergo isti sorte suā nisi inter principatū numē acceperūt. Et sunt nonnulli qui sic in semetipsis cunctis vicijs omnibusque desiderijs dñantur. ut ipso iure mundicie di inter hoīes vocent. Un et ad moysen dicit. Ecce cōstitui te deus pharaonis. Quo ergo isti quorum cōparatiōe ceteri hoīes ut ita dixerim serui sunt nisi inter numeros dñationū currūt. Et sunt nonnulli qui dū sibi met ipsis vigilāti cura dñantur. dum se sollicita intentione discutunt. diuino timori sp̄ inberentes hoc in munere virtutis accipiunt. ut iudicare recte et alios possint. Quorum profecto mētibus dum diuina p̄teplatio p̄sto ē. in his velut in throno suo dñs p̄sidentis aliorū facta examinat. et cūcta mirabiliter de sua sede dispensat. Quid ergo isti nisi throni sui cōditoris sunt. Vel quod nisi ad superna rū sedū numeros ascribunt. per quos dū scā ecclesia regit̄ plerūque de quibusdā suis infirmis actibus etiā electi iudicāt. Et sunt nonnulli qui tanta dei et proximi dilectiōe pleni sunt. ut cherubin iure nominent. Quod n. p̄fati sumus cherubin plenitudo scientie dicitur. et paulo dicete didicim⁹ quod plenitudo legis ē charitas. Quos qui dei et proximi charitate ceteris amplius pleni sunt

meritorum suorum sorte iter cherubim numeros preperunt. Et sunt nonnulli qui sup̄ne p̄teplatiōis facibus accessi in solo cōditoris sui desiderio anhelāt. Nihil in hoc mundo cupiunt. solo eternitatis amore pascunt. terrena quoque abiciunt. cūcta sp̄alia mēte transcendunt. amant et ardent. atque in ipso suo ardore requiescunt. Amando ardent. loquendo alios accendunt. Et quos verbo tangunt ardore protinus in dei amore faciunt. Quid ergo istos nisi seraphim dixerim. quorum cor in igne conuersum lucet et vrit. Quia et mentium oculos ad superna illuminant. et compungendo in fletibus vitiorum rubiginem purgant. Qui ergo ita ad amorem sui conditoris inflammati sunt quo nisi inter seraphim numen sorte vocationis acceperunt. Sed hec fratres charissimi me loquente itrosum vos ad vos metipso reducite. secretorum merita cogitationesque discutite. Videte quid boni vobiscum intus agitis. videte si numero horum agminum quod breuiter tangendo p̄stinximus sorte vestre vocationis inuenitis. Ne autē aie que in se de his bonis que enumerauimus minime aliquid recognoscit eique adhuc veterius iminet. si et priuatam se donis intelligit et nequaquam gemit. Quisquis ergo talis est

fratres mei gemendus est valde quia non gemit. Pensamus igitur accepta electorum munera. virtute qua possumus ad amorem tante sortis anhelamus. qui in se donorum gratiam minime recognoscit gemat qui vero in se minora cognoscit. maiora alijs non invidet. quia et superne ille distinctiones beatorum spirituum ita sunt conditi ut alijs sint prelate. Fertur vero dionysius areopagita antiquus videlicet et venerabilis patet dicere quod ex minoribus angelorum agminibus foras ad explendum ministerium vel visibiliter vel invisibiliter mittuntur. scilicet quia ad humana solacia aut angeli aut archangeli veniunt. nam superiora illa agmina ab intimis nunquam recedunt. Quoniam eaque preminent usum exterioris ministerij nequaquam habent. Cui rei illud videtur esse contrarium quod esaias dicit. Volavit ad me unus de seraphim et in manu eius calculus quem forcipe tulerat de altari et tetigit os meum. sed in hac prophete sententia vult intelligi quia ipsi spiritus qui mittuntur eorum vocabulum percipiunt. quorum officium gerunt. Quia enim ut peccata locutionis: incendat de altari angelus carbonem portat. seraphim vocatur quod incendium dicitur. huic autem sensui et illuc creditur non inconveni-

enter opitulari quod per danielem dicitur. Adhuc milium ministrabant ei. et decies centena milia assistebant ei. Aliud namque ministrare est. aliud assistere. Filii quidem ministrabant deo. qui ad nos nunciando excutit. Adstant vero qui sic contemplatione intima perficiuntur. ut ad explenda foras opera minime mittantur. Sed quia in quibusdam scripture locis quedam per cherubim. quedam vero per seraphim agnoscimus. utrum per se bec faciant. an per subiecta agmina agant que sicut dicitur in eo quod a maioribus veniunt maiorum vocabula sortuntur. nos affirmare volumus. quod apertis testimoniis non approbamus: hoc tamen certissime scimus. quia ad explendum de supernis ministerijs alij spiritus alios mittunt Zacharia scilicet propheta attestante qui ait. Ecce angelus qui loquebatur in me egrediebatur. et alius angelus egrediebatur in occursum eius. et dixit ad eum. Curre et loquere ad puerum istum dicens. absque muro habitabitur hierusalem. Dum enim angelus ad angelum dicit. curre et loquere dubium non est quia alius alium mittit. Adhuc vero sunt que mittuntur. maiora que mittunt. Sed hoc quoque de ipsis agminibus que mittuntur certum tenemus quia et cum ad

ne
ste
ter
sic
lic
de
lii
lib
ru
qu
vic
rii
de
dir
sta
app
dis
thz
rub
equ
pe
dar
con
ex
tot
eod
cent
to
qui
pit.
dir
sim
tud
q
sim
Ab
bua

nos veniūt sic exteri⁹ implēt mini-
steriū. vt tñ nūq̄ desint iteri⁹ p cō-
templationē. Et mittunt igit̄ 7 as-
sistūt q̄ 7 si circūscriptus ē ange-
licus spūs. sūmus tñ sps ipse qui
deus est circūscriptus nō est: age-
li itaq; mūsi ab ipsū sunt. q̄ a quo
libet missi veniāt intra ipsūz cur-
runt. Sciendū quoq; ē q̄ plerū
que ipsi beatorū spiritūū ordines
vicinorū sibi ordinū vocabula sor-
tiūt. Thronos 7. n. scilicet sedes
dei specialiter beatorū spiritūū or-
dines diximus. 7 tamē p psalmi-
staz d̄. Qui sedes sup cherubin
appare. Quividelicet dū in ipsis
distinctionib⁹ agminū cherubin
thronis iungit̄. sedet etiā sup che-
rubin domin⁹ ex vicini agminis
equalitate phibetur. Sic quip-
pe in illa sūma ciuitate specialia q̄
dam singulorū sunt vt tamen sint
cōmunia omnium. 7 q̄ in se quisq;
ex parte habet hoc in alio ordine
totūz possidet. Sed id circo vno
eodēq; vocabulo cōmuniter non
censent̄. vt ille ordo vocari priua-
to vnus cuiusq; rei noie debeat.
qui hanc in munere plenius acce-
pit. Seraphin nāq; incendium
diximus 7 tamē amore cōditoris
simul oēs ardēt. Cherubi pleni-
tudine sciētie 7 tñ minie cēsēdū ē
q̄ q̄s ibi aliqd nesciat vbi ipsū oēs
simul fontes scientie deum vident
Throni illa agmina quoq; qui-
bus conditor presidet vocant̄.

Sz beatus esse quis pōt: nisi cre-
ator suus eius mēti presideat.
Que ergo ex parte ab hoib⁹ ha-
bentur eis in priuato nomine da-
ta sunt quia hec in munere pleni-
us acceperūt. Nam 7 si qua illic
sic alij habent vt haberi ab alijs
nequaq; possint. sicut speciali no-
mine dominationes 7 principatus
vocant̄. Eūcta ibi singulorum se-
quia per charitatem spiritus ab
alio in alijs habentur. Sed ecce
dum celestium ciuium secreta ri-
mamur ab expositōis nostre ordi-
ne longe disgressi sum⁹ suspirēm⁹
ergo ad eos de quibus loquimur
sed redeamus ad nos: meminisse
et enī debem⁹ quia caro sum⁹ tace-
amus interīz de secretis celi sed an-
te conditoris oculos manu peni-
tentie tergama: maculas pulue-
ris nostri. Ecce ipsa diuina mise-
ricordia pollicet̄ dicens. Gaudiū
erit in celo super vno peccatore pe-
nitentiam agente. Et tamē per p-
phetā dominus dicit. Quia qua-
cunq; die iustus peccauerit. om-
nes iustitie eius in obliuione erūt
coram me. Pensemus ipsi si pos-
sumus. dispensationem superne
pietatis. Stantibus si cecide-
rint minatur penas. Lapsis vero
vt surgere appetant promittit mi-
sericordiam. Illo: terret ne presu-
mant in bonis. istos refouet ne de-
sperent in malis. Iustus es iram
pertimescene corruas. Peccator

es presūme de mia vt surgas.
 Ecce aut iam lapsi sumus. stare
 nequaquā valuimus ī prauis no
 stris desiderijs iacemus. Sed q̄
 nos rectos condidit adhuc expe
 ctat z prouocat vt surgamus. si
 nū sue pietatis appit. nosq; ad se
 r̄cipe p̄ peitētia satagit: s; peniaz
 agere digne nō possum⁹ nisi mo
 dū q̄q; eiusdē penitētie cognosca
 mus. Penitentiā quippe agere ē
 z p̄petrata mala plangere. z plā
 genda nō perpetrare. Nā qui sic
 alia deplorat vt tamē alia cōmit
 tat. adhuc penitentiam agere aut
 ignorat aut dissimulat. Quid
 enim p̄dest si peccata quis luxu
 rie d̄sseat. z tñ adhuc auaricie esti
 bus anbelat. Aut quid p̄dē. si ire
 culpas iam lugeat. z tamē adhuc
 inuidie facib⁹ tabescat. sed minus
 est valde qd̄ dicimus vt q̄ peccata
 deplorat. plozāda minime cōmit
 tat. z qui plangit vitiaz perpetra
 re vitia timeat. Nā cogitandum
 summopere ē. vt qui se illicita me
 minit cōmisisse. a quibusdā etiam
 licitis studeat abstinere. Quatin⁹
 per hoc conditori suo satisficiat.
 vt qui cōmisit p̄hibita sibi metip
 si abscindere debeat. etiā concessa
 Et se rephendat in minimis qui
 meminit in maximis deliquisse.
 Minima sunt que loquor si hec
 ex sacri eloquij testimonium non
 asfirmo. Lex certe veteris testam̄
 ti alienam vxorem concupisci pro

bibet. a rege vero fortia iuberi mi
 litibus vel desiderari aquam non
 penaliter vetat. z cuncti nouim⁹
 quod dauit concupiscentie mu
 crone transfixus alienam con
 iugem z appetiuit z abistulit. Eui
 ius culpam digna v̄bera sūt secu
 ta. z malū qd̄ p̄petrauerat per pe
 nitētie lamēta corzexit. Qui cū lō
 ge post contra hostium cuneos se
 deret aquam bibere ex eorum ci
 sterna ex desiderio voluit. Cuius
 electi milites inter cateruas ad
 uersantium medium erumpentes
 aquam quam rex desiderauerat
 illesi detulerunt. Sed vir flage
 lis erudit⁹ semetipsum protinus
 cum periculo militum aquam de
 siderasse reprehendit. eamque do
 mino fundens libauit sicut illi scri
 ptum est. Libauit eam domino.
 In sacrificio quippe domini effu
 sa aqua conuersa est. quia culpas
 concupiscentie mactauit per penitē
 tiam reprehensions sue. Qui er
 go quondam concupiscere coniu
 gem non timuit. post etiam quia
 aquā cōcupisciscet expauit. Qu
 enim se illicita perpetrasse memi
 nerat. contra semetipsum iam ri
 gidus z iam alicitis abstinebat
 Sic sic agimus penitentiā. si ea
 que commissimus perfecte deplo
 ramus. Pensemus supernas di
 uitias conditoris nostri. peccare
 nos videt. z pertulit. Qui nos an
 te culpam peccare prohibuit. etiā

post culpam expectare ad veniam non desistit. Ecce ipse nos quem despeximus vocat. auersi ab illo sumus. et tamen non aueritur. Unde bene per esaiam dicitur. Et erunt oculi tui videntes preceptorem tuum. et aures tue audient verbum post tergum monentis. Quasi in faciem homo est monitus. quando ad iusticiam conditus precepta rectitudinis accepit. Sed cum hec eadem precepta contempsit. quasi conditori suo. dorsum mentis in faciem dedit. Sed ecce adhuc post tergum sequitur et monet: quia iam et a nobis contemptus est. et tamen nos adhuc vocare non cessat. Quasi dorsum ei in faciem dedimus. cuius verba despiciamus. cuius precepta calcamus. Sed stans post tergum nos auersos reuocat. quia videt quod despicitur: et tamen per precepta clamat. per patientiam expectat. Pensate ergo fratres charissimi. si cuiuslibet vestrum loquenti famulus suus subito subiret. terga in faciem mitteret. Nunquid non contemptus dominus eius superbiam feriret vulnera districte animae aduersionis infligeret. Ecce nos peccando auctori nostro terga in faciem dedimus et tamen sustinemur. Superbe auersos benigne reuocat. et qui ferire nos aduersantes potuit. ut reuertamur mirera. promittit. Tanta ergo

conditoris nostri misericordia duritiam nostri reatus emolliat. et homo qui malum quod fecit experiri percussus poterat. saltem expectatus erubescat.

Em fratres breuiter refero. quam viro venerabili maximiano tunc patre monasterii mei atque presbytero. nec autem siracusano episcopo narante cognoui. Hanc itaque si solerter auditis charitati vestre non breuiter suffragari credo. Nostris modo temporibus victorinus quidam extitit. qui alio quoque nomine emilianus appellatus est. non inopis substantie iusta mediocritate vite. Sed quia plerumque regnat in rerum opulentia carnis culpa. in quodam facinore lapsus est. quod debuisset valde pertimescere. ac de sue mortis immanitate cogitare. Reatus igitur sui consideratione compunctus erexit se contra se. Abundantius omnia reliquit. monasterium peciit. In quo nimirum monasterio tante humilitatis tanteque sibi distractionis extitit. ut cuncti fratres qui illic ad amorem diuinitatis excreuerant. suam cogere vitam despicerent. dum illius penitentiam viderent.

Studuit namque toto mentis aduersu cruciare carnem. voluntates proprias frangere.

Furtiuas orationes querere.

quotidianis se lachrymis lauare
despectum sui appetere. oblataz a
fratribz veneratione timere. Hic
itaqz nocturnas fratru vigilias p
uenire consueuerat. 7 qz mons in
quo monasteriu situm e exyno la
tere in secretiore parte pminebat
Illuc consuetudine fecerat ante
vigilias egredi. vt se quotidie in fle
tu penitentie quato secretius tan
to liberius mactaret. Cōtempla
batur nāqz distictionē venturi iu
dicis sui. etiā eidē iudici concor
dās puniebat in lachrymis reatu
facinoris sui. Quadā vero nocte
abbas monasterij vigilans. hunc
latenter egredientē intuitus len
to foras pede secutus est. Quem
cum in secreto montis latere cer
neret in orationē pstratus. expe
ctare voluit qm surgeret vt ipsam
quoqz lōganimitatē oratiōis ei
exploraret. Cum subito celitus
lux emissa sup eum fusa est qui in
oratione prostratus iacebat. tan
taqz se illo in loco claritas sparsit
vt tota pars regionis illius ex ea
dem luce candesceret. Quam ab
bas vt vidit tremuit 7 fugit. Cū
que post longū ore spaciū idē fra
ter ad monasteriū redisset abbas
eius vt disceret. an super se. effusi
onē tātiluminis agnouisset requi
rere eū studuit dicēs. Ubi fuisti?
At ille latere posse se credens. se
in monasterio fuisse respondit.
Quo negante. abbas compulsus

est dicere quid vidisset. At ille vi
dens se esse deprehensuz. hoc quo
que qd abbatē iatebat aperuit ad
iungēs. Quando super me vidi
sti lucem de celo descendere. vox
etiam pariter venit dicēs. Dimis
sum est peccatū tuū. Et quidē oī
potens deus peccatum eius po
tuit tacendo latere sed loquendo
per vocem. radiando per lumen.
exemplo sue misericordie nostra
ad penitentiam voluit corda con
cutere. Miramur fratres charis
simi. quod persecutorem suuz sau
lum dominus de celo prostrauit
de celo allocutus est. Ecce nostris
quoqz temporibus peccator 7 pe
nitens vocem de celestibus audi
uit. Illi dictum est quid me perse
queris. Iste vero meruit audire
Dimissum est peccatum tuuz. Lō
geest inferior meritis peccator iste
penitens quam paulus. Sequz
ad huc bac in re de saulo loqui
mur crudelitate necis anbelate li
cet audēter dicere quia saulus. p
pter superbiam vocē increpatio
nis. iste vero. ppter humilitatē vo
cē consolationis audiuit. Hunc
quia humilitas strauit. diuina pi
etas erigebat. illum quia super
bia erexerat diuina seueritas hu
miliabat. Habere ergo fratres
mei fidutiā de misericordia cōdi
toris nri. cogitate que facitis. re
cogitate que fecistis. Largitatem
superne pietatis aspiciat. 7 ad mi

sericordē iudicē dñi adhuc expe-
ctat cū lachrymis vēite. Cōsiderā
te nāq; q̄ iust' sit peccatavīa noli
te negligē. Cōsiderātes vō q̄ pi-
us sit. nol ite dīpare. p̄bet ap̄ dō
minū hōi fiduciā de' hō fact' est
nob spes magna p̄itētib' qz ad
uocat' nī fact' est iudex nī. q̄ vivit
& regnat cū p̄re in vnitāte spirit'
sci de' p̄ oīa secula seculorū amē.
De martyrib'. s. lucā. Capi. xxi.
In illo tpe. Dixit ih̄s disci-
pulis suis. Cū audieritis
p̄relia & seditiōes. nolite ter-
reri. Oportet primū hec fieri. sed
nōdū statī finis. & c. Omelia.
xxxv. sci gre. pp̄. bita ad populū
in basilica sci mene die natalis ei'
Tialōgī ab vrbe digressi
sum'. ne ad reuertēdū nos
tardior hora p̄pediat ne-
cesse ē vt expositionē sci euāgelij
brenior sermo transcurrat. Dñs
ac redēptor n̄r perituri mundi p̄-
currētia mala deuūtiat. vt eo mi-
nus p̄turbēt veniētia. quo fuerit
p̄scita. Q̄d n̄. iacula feriūt que
p̄uident; & nos tolerabili' mū-
di mala suscipimus. si cōtra hec p̄-
p̄sciētie dypeū munimur. Ecce &
.n. dicit. Cū audieritis p̄lia & sedi-
tionē nolite terreri. Oportet pri-
mū hec fieri. s. nōdū statī finis.
P̄sanda sūt v̄ba redēptoris n̄ri
p̄ q̄ nos aliō iteri'. & aliō exterior
passuros denūtiat. Bella q̄ppe
ad hostes p̄tinēt. seditiōes ad ci-

ues. Ut ergo nos idicet iteri' ex-
teriusq; turbari. aliō nos fatetur
ab hostib' aliō a fr̄ib' p̄peti. S.3
his malis p̄ueniētib' qz nō statī
finis sequat. adiungit. Surget
gēs & tra gētē. & regnū aduersus
regnū. & terremot' magni erūt p̄
loca. & pestilētie & fames. terrores
qz de celo & signa magna erūt. vel
sicut i quibusdā codicib' iuuenit
terroresq; de celo & tēpestates. at
qz subditur & signa magna erūt.
Ultima tribulatio multis tribula-
tiōib' p̄uenit. & p̄ crebra malaq;
p̄ueniūt. idicant mala p̄petua q̄
sequunt. Et iō p' bella & seditio-
nes nō statī finis: qz multa debēt
mala p̄currere vt malū valeāt sine
fine nūtiare. s.3 cū tot signa p̄tur-
batiōis d̄ca sint o3 vt eoz p̄sidera-
tiōe breuit' singula p̄strigam' qz
necesse ē vt alia e celo. alia e terra
alia ab elemtis. alia ab hoib' pati-
amur. ait. n. surget gēs & gētē. ecce
p̄turbatō hoīnz. erūt terre mot'
magni p̄ loca. ecce respect' ire d̄
sup. erūt pestilētie. ecce ieq̄litas cō-
pōz. erit fames. ecce sterilitas t̄re
terroresq; d̄ celo & tēpestates. ec-
ce ieq̄litas aeris. qz g' oia p̄sumā-
da sūt. an̄ p̄sumationē oia p̄turbā-
tur. & q̄ icūct' d̄li quim'. i cūct' feri-
mur vi i pleat qd̄ d̄ i salomone.
pugnabit. p̄ eo orbis t̄raz & isē-
satos. oia nāq; q̄ ad vsū vite acci-
pim' ad vsū p̄uerrim' culpe. s.3 cū
cta q̄ ad vsū p̄uitat' issexim': ad

vsu nobis uti vltis. tranquillitatez
 quippe humane pacis. ad vsu vltim
 vane securitatis. pegrinationez terre
 phitatioe dilexim patrie. salute
 corpū. redigim vsu vitioz vber
 tat habūdātia. n̄ ad necessitatē
 carnis s; ad puerilitatē itozim vo
 luptat. ipa serēa blādīfīta aeris.
 ad amorē nob suire coegim ter
 rene delectatiōis. Jure igit restat
 vt simul nos oīa feriāt que simul
 oīa vitij n̄is male q̄acta fūiebāt
 Ut q̄t p̄t i mūdo icolumes ha
 buim gaudia. tot de ipō postmo
 dū cogamur sētire tormēta. notā
 dū vō qd̄ d̄. terrores de celo z tē
 pestates. Cū tēpestates hyema
 les venire ex ordie t̄puz soleāt cur
 hoc loco tēpestates venire i pditi
 onis signo p̄dicunt. nisi q̄ eas tē
 pestates d̄ns venire d̄nūtiat. que
 nequa q̄ ordie t̄puz seruāt. Que
 .n. ordiate veniūt signū nō sūt : s;
 tēpestates i signū sūt. q̄ ipa q̄q;
 t̄puz statuta p̄fundūt. Qd̄ nos q̄
 q̄ nup̄ exp̄i sum. qz estiuū t̄ps
 oē p̄uersū i pluuijs hyemalib; vi
 dīm. Qz at c̄cta hec n̄ de iusti
 tia ferietis sūt s; d̄ merito mundi
 patietis: scā hoīuz p̄anoz p̄mit
 tunt. cū d̄. s; an̄ hec oīa inūdent
 vobis man; suas z p̄sequētur. z
 tradēt vos i. sinagogis : ducētes
 ad reges z p̄sides pp̄ nomē meū
 Ac si apte dicat. p̄t corda hoīuz
 z post elemēta turbant. vt cū re
 rū ordo p̄fundit ex q̄ iā retribu

tiōe veniat demōstret. nā quīs fi
 nis mūdi ex ipō suo ordie p̄de
 at: p̄uersiores t̄n̄ quosq; inuēlent
 qui ruinis illi op̄rimāt inotescit
 eū s; d̄. Ducētes ad reges z p̄s
 des pp̄ter nomē meū. Cōtingēt
 hec vobis in testimoniū. Intesti
 moniū videlicet. quoz nisi eoz
 qui aut p̄sequendo mortē infē
 rūt. aut vidēdo nō imitāt. Ad
 quippe iustozū bonis in adiutoriz
 ē malis in testimoniū. Ut inde p̄
 uersi sine excusatiōe pereāt: vnde
 electi exēplū capiūt vt viuāt. S;
 audistis tot terrozib; turbari po
 terāt ifirmoz corda. atq; iō cōso
 latio adiūgit. cū p̄tin; subinfer
 tur. Nonite ergo i cordib; vestrīs
 nō p̄meditari. quēadmodū r̄de
 atis. Ego. n. dabo vobis os z sa
 piētā. cui nō poterūt resistere z
 tradicere oēs aduersarij vestrī.
 Ac si apte mēbris suis infirman
 tib; dicat. Nolite terreri. nolite p̄
 timescere. vos ad certamē accedi
 tis. s; ego p̄lioz. vos verba editis
 s; ego sū q̄ loquor. Sequit. trade
 mini ātā parētib; z fratrib;. z co
 gnatis. z amicis. z morte afficiēt
 ex vobis. Adinorē dolorē mala
 ingerūt que ab extraneis inferun
 tur. Plus vero in nobis ea tormē
 ta sentiunt que ab illis patimur. d̄
 quozuz mentibus p̄sumebamus.
 quia cum d̄ anno corporis. mala
 nos cruciant amisse charitatis.
 Hinc est enīz quod de iuda tradi

Sancti gregoriū pape.

toze suo per psalmistā dñs dicit.
Et quidem si inimicus meus ma-
ledixisset mihi supportassez vtiqz
Tu vno homo vnanimis. dux me-
us z notus meus. qui simul mecū
dulces capiebas cibos in domo
dei ambulauim⁹ cū cōsensu. Et
rursū. Hō pacis mee i q̄ spabam
z q̄ edebat panes meos āpliauit
aduersū me supplātatōnē. Ac si d̄
traditore suo aptis vocib⁹ dicat.
Trāsgressiōnē ei⁹ tāto graui⁹ p-
tuli. q̄to hāc ab eo qui meus eē vi-
debat senti. Dēs ergo electi qz su-
micapitis mēbra sūt: caput quo-
qz suū i passiōib⁹ sequunt. Ut ip-
sos aduersarios i sua morte senti-
ant de qz vita p̄sumebāt. Et tāto
eis crescat merces opis q̄ o eis
virtutis lucrū. p̄ficiat ex aliene da-
mino charitatis. S̄z qz dura sūt
que p̄dicunt de afflictōe mortis
p̄tinus cōsolatio subdit de gau-
dio resurrectionis cū d̄. Capillus
de capite v̄zo non peribit. Scim⁹
f̄zes qz caro incisa dolet: capillus i-
cillus nō dolet. Aut ergo martyrīb⁹
suis. Capillus de capite vestro nō
peribit. Videlicet aperte dicens.
Cur timetis ne pereat quod inci-
sum dolet. quando z illud in vobis
perire non potest. quod incium
non dolet. Sequitur. In patientia
vestra possidebitis aīmas vestras.
Idcirco possessio anime in virtute
patientie p̄nitur: qz radix omni-
um custosqz virtutum. patientia est

Per patientiā nō possidemus aīas
nostras. quia dum nobis ipsis do-
minari discimus: hoc ipsum inci-
pinus possidere quod sumus.

Patientia vero est aliena ma-
la equanimiter perpeti: contra eū
quoqz qui mala irrogat. nullo do-
lore morderi. Nam qui sic proxi-
mi malaportat. vt tamen tacitus
doleat z tēpus digne retributiōis
querat. patiā nō exhibet s̄z ostē-
dit. Scriptū quippe est. Charī-
tas patiēs ē. benigna ē. Patientis
nāqz ē. vt aliena mala toleret. be-
nigna ē vt ipsos ēt quos portat
amet. z vt bona sua largius pre-
stet. Hic nāqz per semetipsā veri-
tas dicit. Diligite inimicos v̄ros
benefacite ijs qui oderunt vos. et
orate p̄ persecutēibus z calumni-
antibus vos. Virtus itaque est
coram hominibus aduersarios
tolerare. sed virtus coram deo di-
ligere. Quia hoc solum deus
sacrificium accipit. quod ante eius
oculos in altari boni operis flam-
ma charitatis incendit. Sci-
endum vero est quod plerumque
ideo patientes videmur: quia re-
tribuere mala non possumus.

Sed qui id circo malum non re-
tribuit quia nequaquam valet:
proculdubio vt prediximus pati-
ens nō ē. qz patientia nō i oīsiōne
inquit sed in corde. Per impatiē-
tie autem vitium ipsa virtutum nu-
trix doctrina dissipat. Scriptus

nāqz ē in p̄terbijs. Doctria nāqz
viri p̄ patientiā noscitur. Tanto ḡ
q̄sqz minus ostendit̄ doctus. quā
to cōvincit̄ minus patiens. Neqz
enim pōt̄ veraciter bona docendo
imp̄dere. si viuēdo nesciat equa-
nimit̄ aliena mala tolerat̄. Quā
to. n. cūmine virtus patientie polle-
at: rursus salamon indicat̄ dicens.
Melior ē vir patiens viro forti: z
q̄ dñatur aīo suo expugnatore vr-
biū. **M**inor ē ergo victori vrbes
expugnare. qz. extra sunt q̄ vincun-
tur. maius at̄ qd̄ p̄ patientiam vincit̄.
Quia z ipse aīus a se supatur. z se
metip̄m sibi metip̄i subicit̄ qn̄ cum
patientia in humilitate tollerantie
sternit̄. Sciendum v̄o est. q̄ plerū
qz euenire patientibus solet vt eo
quidem tēpore quo aduersa patiū-
tur. vel contumelias audiūt nullo
doloze pulsantur. z sic patientiam
exhibeant vt custodire etiam cor-
dis innocentiam curent. Sed cūz
post paululū hec ip̄a que ptulerūt
ad memoriā reuocāt: igne vehe-
mentissimi doloze instigantur. ar-
gumenta vltionis inquirunt. z mā-
suetudinem quam tolerantes ha-
buerūt in retractatiōe sua semetip̄-
sos diuidicantes perdunt. Calli-
dus nāqz aduersarius bellū cōtra
duos mouet. Unū videlicet inflā-
mās vt cōtumelias p̄rior in ferat.
alterum vero. puocans vt cōtume-
lias lesus reddat. Sed qz eius iāz
victor extitit. quē ad p̄ferēdas cō-

tumelias cōmouit: cōtra illū acri-
dolet quem ad reddendas iniuri-
as cōmouere nō potuit. Unde fit
vt tota se virtute contra euz erigat
quem contumelias fortiter pertu-
lisse considerat. Quem qz cōmoue-
re in ipsa iniuriarū iaculatione nō
potuit: ab apto certamine interim
recedens. in secreta cogitatione de-
ceptionis tēpus inq̄rit. z q̄ publi-
co bello pdidit ad exhibēdas oc-
culte insidias exardescit. Quietis
nāqz in tēpore ad victoris aīuz re-
dit. z vel dāna rez. vel iniuria z ia-
cula ad memoriā reducit. cūctaqz
q̄ sibi illata sūt vehementer exagge-
rās. fuisse itollerabilia ostēdit. Et
quiescēt is animum tāto furoze cō-
turbat. vt plerūqz vir patiens illase
eq̄nimit̄ tollerasse ē post victori-
am captius erubescat. Neqz nō
reddidisse cōtumelias doleat. z de-
teriora rep̄dere si occasio p̄beat̄
q̄rat. Quibus ergo isti similes sūt
nisi ijs qui p̄ fortitudinē in cāpovi-
ctores sunt. sed p̄ negligētiā post-
modū intra vrbis claustra capiun-
tur. Quib⁹ isti sunt similes. nisi q̄s
irruēs grauis languoz a vita non
subtrahit: lenit̄ veniēs recidiua fe-
bris occidit. Ille ē veraciter patie-
tiā seruat: q̄ z ad tēpus aliena ma-
la sine doloze tolerat. z hec eadem
retractans. pertulisse se talia exul-
tat. ne bonum patientie per in pa-
tientiam quietis tempore perdat:
quod iuperturbatione custodiuit

Sci gregozij pape

Sed qz nalesz martyris bodier
na die colimus fratres mei: nequa
q nos a virtute patientie eius exti
mare extraneos debemus. Si n.
adiuuante nos domino virtutem
patientie seruare contendimus. z
in pace ecclesie viuimus: z tamen
martyrii palmā tenemus. Duo qz
pe sunt martyrii genera. vnū i mē
te aliud si nūqz i mente z actione.
Itaqz esse martyres possumus. et
si nullo ferro percutientū. truce
mur. Quoz quippe a persequente
martyriū in aperto opere est. Fer
revero contumelias. odientē i dilige
re. martyriū est in occulta cogitati
ne. Nam qz duo sunt martyrii ge
nera. vnum in occulto opere aliud
in publico: testat veritas q cebe
dei filios requiri: dicēs. Potestis
bibere calicem quez ego bibiturus
sum. Cui cū protinus respōdissent
possumus. Respondit dicēs. Ca
licem quidem meū biberis. Quid
enim per calicem. nisi dolorem pas
sionis accipimus. De quo alibi di
cit. Pater si fieri pōt transeat a me
calix iste. Et cebedei filij idest iaco
bus z ioānes. nō vterqz p marty
rium occubuit. z tamē q vterqz ca
licem biberet audiuit. Ioānes nā
qz nequa qz p martyriū vitā finiuit
sed tamē martyr extitit. qz passio
nē quā nō suscepit in corpore. ser
uauit i mēte. Et nos ergo hoc exē
plo sine ferro esse martyres possu
mus. si patiētiam veraciter in ani

mo custodim⁹. Nō ab re arbitroz
fratres charissimi si vnum vobis
exemplū seruāde patientie ad edi
ficationem loquoz.

Uit quidam in dieb⁹ nris
st ephanus noie pater mo
nasterij iuxta reatine vrbis
mentia cōstitutus. vir valde scs. pa
tientie virtute singularis. Et super
sunt multi qui illū nouerūt. eiusqz
vel vitam vel obitū narrant. Erat
aut hui⁹ lingua rustica sz docta vi
ta. Hic pro amore celestis patrie
cūcta despexerat. possidere aliqd
in hoc mūdo fugiebat. Tumul
tus deuītabat hominū. crebris ac
prolixiorib⁹ ozoibus intētus erat
Virtus tū patientie in eo vebemē
ter excreuerat. ita vt eū sibi amicū
crederet qui sibi molestie aliqd in
rogasset. Reddebat contumelijs
grās. si qd in ipsa sua inopia ei dā
nū fuisset illatū. hoc maximum lu
crū putabat. Dēs suos aduersari
os nil aliud qz adiutores extima
bat. Hūc cū dies mortis eius egre
di de corpore vrgeret: cōuenerunt
multi vt tā scē anime de hoc mun
do recedēti. suas aias cōmēdarēt.
Cūqz circa lectulū illi⁹ ij q cōuene
rāt oēs assisterēt. alij corporeis oca
lis ingredientes angelos viderūt. sz
dicere aliqd nullomodo potuerūt
alij oino nil viderūt. Sed oēs qui
ad erāt. ita vebemētissimus timor
p culit: vt nullus egrediēte illa scā
aia illic stare potuisset. Et ij ergo

qui viderāt: et ij q̄ oīno nīl viderāt
vno oēs timore percussi et territi fu-
gerūt. Nullusq; illic assistere illo
moriente potuit. Pensate igit̄ fra-
tres omnipotens deus q̄litez terre
at q̄n̄ districtus iudex venturus ē
si sic assistentes terruit q̄n̄ gratus
et remunerans venit. Aut q̄litez ti-
meri potest cum videri poterit. si
sic mentes presentium stravit. quā-
do videri non potuit. Ecce fratres
charissimi seruata illa et in ecclesia-
stica pace patientia ad quātū hūc
retributionis culmē euexit. Quid
huic suis conditor intus dedit. de
quo nobis tantam gloriam in die
ei⁹ exitus et foris innotuit. Quib⁹
hūc credamus nisi sanctis marty-
ribus sociatum: quem attestanti-
bus corporeis quoq; oculis a bea-
tis spiritibus constat esse susceptū
Nullo iste gladio percussus occu-
buit. et tamen coronā patientie quā
in mente tenuit in egressione perce-
pit. Probamus quotidie verū esse
quod ante nos dictū ē quod sancta eccle-
sia electorum floribus plena. habet
in pace lilia. in bello rosas. Scien-
dū preterea est. quod trib⁹ modis vir-
tus patientie exerceri solet. Alia nā
quod sūt q̄ a deo. alia q̄ ab antiq̄ adu-
sario alia que a p̄xio sustiem⁹. A p̄-
xio nāq; persecuciones. dāna. et cōtu-
melias ab antiquo autem aduersa-
rio. temptamenta. a deo autē flagel-
la toleramus. Sed in omnib⁹ tri-
bus his modis vigilantī oculo se-

metipsam debet mens circumspicere:
ne contra mala proximi pertra-
batur ad retributiones maline cō-
tra temptamenta aduersarij sedu-
catur ad dilectionem vel cōsensū
delicti: ne cōtra flagella diuini opi-
ficis ad excessus prorumpat mur-
muris. Perfecte enim aduersari⁹
vincit: quando mens n̄ra et inter
temptamenta eius ad delectationes
atq; consensum non trahitur: et in-
ter contumelias proximi custodi-
tur ab odio. et inter flagella dei cō-
pescitur a murmuratiōe. Nec hec
agentes retribuī nobis p̄sentia bo-
na requiramus. Nam pro labore
patientie. bona speranda sunt se-
quentis vite. ut tūc premiū nostri
laboris incipiat. q̄n̄ omnis iā labor
funditus cessat. Unde et per psal-
mistam d̄r. Nō in finē obliuio erit
pauperū. patientia pauperū nō pe-
ribit in finē. Quasi enim perisse pa-
tientia pauperū cernit: cū nīl p̄-
illa in hac vita humilibus recōpen-
satur. Sed patientia pauperū in fi-
ne nō perit: quod tūc eius gloria perci-
pitur. cū simul omnia laboriosa ter-
minantur. Seruate ergo fratres in
mente patientiā eāq; cū res exigit
exercete in operatiōe. Nullū v̄m
ad odium proximi cōtumeliosa v̄-
ba cōmoueat nulla peritura r̄-
rū dāna perturbent. Si enim fixa
mēte mansura dāna pertimescis
dāna rerum transeūtiū grauiā nō
p̄ntatis. Si eterne retributionis

Sancti gregorii pape.

gloriam conspicitis: de temporali iniuria non doletis. Tollerate ergo aduersarios vestros. sed ut fratres diligite quos toleratis. Eternas premia pro dānis temporalibus querite. Nec quisq̄ vestrum suis se virib' hec implere posse cōfidat. sed obtinete precibus: ut ipse hec qui imperat prestat. Et sci- mus qz petentes libenter exaudit: quando hoc petitur largiri quod iubet. Cum continue pulsatur in prece. conciliopulatur in tempta- tione. Per iesum xpm dominum nostram: qui cum eo viuit et regnat deus. in unitate spiritus sancti per omnia secula seculorum. Amen.

Lectio sancti euangelij secundū lucam.

Capitulum. xiiij.

In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis similitudinē hanc. homo quidam fecit cenam magnā et vocauit multos. et misit seruū suū hora cene dicere inuitatis ut venirent quia iam parata sunt omnia et reliqua.

Omelia. xxxvi. lectio eisdē ad populum in basilica sanctorū apostolorum philippi et iacobis.

De distare fratres charissimi inter delicias corporis et cordis solet quod corporales delicie cū nō habētur graue in se desiderij accēdūt. Cū vero habite edūtur comedētē primum ifastidiū p̄ facietatē vertunt. Et contra spirituales delicie cū nō habentur

in fastidio sunt. Cū vero habentur in desiderio. Tantoque a comedēte et amplius esuriunt quāto et ab euriēte amplius comeduntur. In illis appetitus placet experientia displicet in illis appetit' vilis ē. et experientia magis placet. In illis appetit' saturitatē. saturitas fastidiū generat. In istis autem appetitus saturitatē. saturitas appetit' parat. Augēt spirituales delicie desiderij in mēte dū faciāt. qz quanto magis eorū sapor percipit. eo amplius cognoscitur qd̄ auidius ametur. et idcirco non habite amari nō possunt quia eorū sapor ignorat. Quis enim amare valeat quod ignorat. p̄inde psalmista nos amonet dicens. Gustate et videte. quoniam suavis est dominus. Ac si apte dicat. Suauitatem eius non cognoscitis. si hanc minime gustatis. Sed cibum vite ex palato cordis tangite ut probantes eius dulcedinem amare valeatis. Has autē hō delicias tūc amisit cū in paradiso peccauit. extra se exijt. os a cibo eterne dulcedinis clausit. Cū nos quoque nati in hui' peregrinationis erūna huc fastidiosi iam venimus. nescimus quid desiderare debeamus. Tantoque se amplius fastidij nostri moribus exaggerat. quanto magis ab esu illius dulcedinis animus elongat. Et eo iam internas delicias non appetit. quo eas comedere diu longeque desinit.

fastidio ergo nō tabescim⁹ ⁊ lō-
ga iedie peste fatigamur ⁊ q̄ gu-
stare it⁹ nolum⁹ patā dulcedineꝝ
amamus foris miserī famē nām
Superna nos pietas nec deserē-
tes se deserit. contemptas enim il-
las delicias ad memorie nostre
oculos reuocat easq; nobis pro-
ponit in promissione torporeꝝ ex-
cutit. atq; vt fastidium nostrum
repellere debeamus inuitat. **N**az
homo quidam fecit cenā magnā
⁊ vocauit multos. Quis iste ho-
mo ē nisi ille de quo per prop̄haz
dicitur. Et hō ē ⁊ quis cognoscet
eū. Qui fecit cenam magnā. quia
satiētatē nobis dulcedinis inter-
ne preparauit. Qui vocat multos
sed pauci veniunt. q; nō nūquam
ipsi qui ei p̄ fidē subiecti sunt. eter-
no eius cōiuiū. male viuēdo con-
tradicūt. **V**isit autē seruū suū ho-
ra cene dicere inuitatis vt veniret
Quid hora cene nisi finis ē mun-
di. in quo nimirū nos sumus sicut
iā dudum paulus testat̄ dicens
Nos sumus in quos fines secu-
lorū deuenērūt. Si ergo iā hora
cene est cū vocamur. tanto minus
debemus nos excusare a cōiuiū
dei quāto p̄p̄inquasse iā cernim⁹
finē seculi. Quo enim pensamus
q; nihil ē qd̄ restat. eo debem⁹ p̄-
tremescere ne ip̄s gratie qd̄ presto
⁊ p̄reat. **I**dcirco autē cōiuiū di-
nō p̄adiū sed cena nominat̄. q; p̄
post p̄adiū cena restat. Post ce-

nā vero nullū cōiuiū. Et quia
eternū dei cōiuiū nobis in extre-
mo preparabit̄ rectū fuit vt hoc
nō p̄adiū sed cena vocaret̄. **S**z
quis p̄ hūc seruū qui a patre fami-
lias ad inuitandū mittit̄. nisi i p̄e-
dicatorū ordo designat̄. De q̄ vt
deliciorū die quū adhuc idigni exi-
stim⁹ quū p̄cōꝝ nōꝝ p̄derib⁹
grauamur. ⁊ nos tñ i istis dieb⁹
sumus. ⁊ cū de edificatiōe nostra
vobis aliquid loquor hoc est qd̄
ago. Seruus enim sūmi patris
familias sum. cū vos admonēo
ad cōtemptū seculi. inuitare vos
venio ad cenā dei. Nemo me pro-
pter me hoc in loco despiciat ⁊ si
ad inuitandū nequaquā dignus ap-
pareo sed tñ magne sunt delitie
quas p̄mitto. **S**epe fratres mei
solet euenire quod dico. vt perso-
na potens famulum habeat de-
spectum. Cumque p̄ eum suis
forte vel extraneis aliquod respō-
sum mandat. non despicitur per-
sona loquentis serui. quia serua-
tur in corde reuerentia mittentis
domini. **N**ec pensant qui au-
diunt per queꝝ. sed quid vel a quo
audiunt. **I**ta ergo fratres ita
vos agite. ⁊ si nos forsitan digne
despiciatis in mente tamen vestra
vocantis dñi reuerentiam ser-
uate. **C**ōiuiū fieri sūmi p̄is fami-
lias libenter obedite corda v̄ra di-
scutite atq; ex eis mortale fasti-
diū pellite. **A**d repellēdū nāq; fa-

Sancti gregorii pape.

fastidium vestrum iam parata sunt omnia
sed si adhuc carnales estis fortas
se epulas carnales inquiritis. Ec
ce ipse carnales epule in spirituale
vobis alimentum conuerse sunt. Ad
abstergendum namque mentis vestre
fastidium in cena dei ille vobis sin
gularis agnus occisus est. Sed quod
agimus qui hoc quod subiungit ad
hoc fieri a multis videmus: et cepe
runt omnes simul exulare. Of
fert deus quod rogari debuit non ro
gatus. dare vult. quod vix sperari po
terat: quia dignaret largiri postu
latus. et tamen continetur. Para
tas delicias refectionis eterne de
nunciat. et tamen simul omnes excu
lant. Donamus ante oculos men
tis minima ut possimus digne pe
sare maiora. Siquis pia potes ad
inuitandum quemlibet pauperem mit
teret. Quid fratres rogo quod pau
per ille fecisset nisi de eadem sua in
uitatione gauderet responsus hu
mile redderet: vestem mutaret. ire
quam totius festinaret ne prior se
ad potetis conuiuium alter occur
reret. Homo ergo diues inuitat. et pau
per occurrere festinat: ad dei inui
tamur conuiuium et excusamus. Sed
ecce inter hec estimare possum quod
sibi corda vestra respondeant occultis
enim fortasse sibi cogitationibus di
cunt. Excusare nolumus ad illud
enim superne refectionis conuiuium
et vocari et peruenire gratulamur.
Loquentes vobis talia mentes ve

stre verum dicunt. si non plus terre
na quam celestia diligunt. Si non
amplius rebus corporalibus quam
spiritualibus occupantur. Unde hic
quoque ipsa excusantium causa sub
iungitur. cum protinus subinfertur
Primus dixit. villam emi. et neces
se habeo exire et videre illam. rogo
te habe me excusatum. Quid pro vil
lam nisi terrena substantia designa
tur. Exit ergo videre villam qui so
la exteriora cogitat. propter substā
tiam. Alter dixit. Iuga bouum emi
quinq; et eo probare illa. Rogo
te habe me excusatum. Quid in
quinq; iugis bouum. nisi quinq;
corporis sensus accipimus. qui re
cte quoque iuga vocati sunt. quia in
utroque sexu geminantur. Quia vi
delicet corporales sensus quia in
terrena comprehendere nesciunt.
sola exteriora cognoscunt. et deserē
tes intima ea que extra sunt tangunt
Recte per eos curiositas designa
tur. que dum alienam querit vitam
discutere. semper sua intima nesciens
studet exteriora cogitare. Graue
namque curiositatis est vicius. que
dum cuiuslibet mentem. ad inue
stigandam vitam proximi exteri
us ducit. semper ei sua intima ab
scondit ut aliena sciens. se nesciat.
Et curiosi animus quanto peritus
fuerit alieni meriti. tanto fiet igna
rus sui. Propter hoc namque et de
eisdem quinq; iugis bouum dici
tur. eo probare illa. Rogo te ha

be me excusatum. Ipsa enim excu-
 santis verba auicij sui significatio-
 ne non discrepant. duz dicit eo p-
 bare. Quia videlicet aliquando p-
 tinere probatio ad curiositatez so-
 let. Sed notandum quod z is qui
 propter villam z is qui propter p-
 banda iuga bouuz a cena sui inui-
 tatoris excusat. humilitatis verba
 permiscet dicens. Rogo te habe
 me excusatum. Duz enim dicit ro-
 go. z tamen venire contempnit.
 Humiliatas sonat in voce. super-
 bia in actione. Et ecce hoc diiudi-
 cat prauus quisqz cuz audit. Nec
 tamen ea que diiudicat agere desi-
 stit. Nam dum cuilibet peruerse
 agenti dicimus. conuertere. deum
 sequere mundum relinqz. vbi huc
 nisi ad dominicā cenam vocamus
 Sed cū respondit ora pro me qz
 peccator sum. hoc facere non pos-
 sum. quid aliud agit nisi z rogat z
 excusat. dicens nāqz peccator suz.
 humilitatē insinuat. subiūgēs autē
 conuerti non possum. superbiam de-
 monstrat. Rogādo igit excusat.
 qui z humilitatē superducit in vo-
 ce. z superbiam exercet in actione
 Alius autem dixit. Uxorem duxi
 z ideo non possuz venire. Quid p-
 uxorem. nisi voluptas carnis acci-
 pitur. Nā quāuis bonū sit coniu-
 giū atqz ad ppagādā sobolē. p-
 nidētia diuina constitutā. nō nul-
 li tamen nō per hoc fecūditatez p-
 lis sed desideria expetunt volupta-

tis. Et id circo per rem iustā signi-
 ficari potest nō incōgrue res inui-
 sta. Ad cenam vos ergo etiaz in cō-
 uiuij summus pater familias inui-
 tat. sed duz alius auaritie. alius cu-
 riositati. alius voluptati carnis est
 deditus. nimirū reprobi simul om-
 nes excusant. dum hūc terrena cu-
 ra occupat. illum alieni actus. sa-
 gat cogitatio deuastat. Alieri^o eti-
 am mentem voluptas carnis inq-
 nat. fastidiosus quisqz ad eterne vi-
 te epulas non festinat. Sequitur.
 Reuersus seruus nunciauit hec
 domino suo. Tunc iratus pater fa-
 milias dixit seruo suo. Exi cito in
 plateas z vicos ciuitatis. z paupe-
 res ac debiles. cecos. z claudos in-
 troduduc. Ecce qui terrene sub-
 stantie plus iusto incubat venire
 ad dominicam cenam recusat. qui
 labori curiositatis insudat prepa-
 rata vite alimenta fastidit. Qui
 carnalibus desiderijs inserūt spi-
 ritais conuiuij epulas respuit.
 Quia ergo venire superbi reuūt.
 pauperes eliguntur. Cur hoc. Qu-
 iuxta vocem pauli infirmitas mundi
 eligit deus vt confundat fortia.
 Sed notandum nobis est. quo-
 modo describantur qui ad cenam
 vocantur. z veniunt pauperes z
 debiles. Pauperes z debiles dicū-
 tur. qui iudicio suo apud semetip-
 sos infirmi sunt. Nam pauperes
 z quasi fortes sunt. qui z positi in
 paupertate superbiunt; ceci ver

sunt
 ben-
 gre-
 S
 bro-
 sect-
 res
 luer-
 sum-
 Se-
 tur-
 tur-
 des-
 qz
 car-
 pat-
 tie
 pen-
 In-
 cen-
 ban-
 fam-
 sces-
 nor-
 me-
 nis
 cep-
 Pa-
 di-
 inf-
 des-
 voc-
 mu-
 tur-
 pue-
 am-
 ren-

Sancti gregorii pape.

sunt qui nullum ingenij lumen habent. Claudi quoque sunt qui rectos gressus in operatione non habent. Sed dum morum vicia in mentibus debilitate signantur. profecto liquet quia sicut illi peccatores fuerunt qui vocati venire noluerunt. ita hi quoque peccatores sunt qui inuitantur et veniunt. Sed peccatores superbi respiciuntur. ut peccatores humiles eligantur. Hos itaque elegit deus quos despiciat mundus. Quia plerumque ipsa despectio hominem reuocat ad semetipsum. Ipse enim qui patrem reliquit et partem substantie quam perceperat prodige expendit. postquam esurire cepit. In se reuersus dixit. Quanti mercenarii in domo patris mei habundant panibus ego autem hic fame pereor. Longe quippe a se discesserat quando peccabat. Et si non esurisset in semetipsum minime redisset. Qui postquam terrenis rebus indiguit. tunc cogitare cepit quid de spiritalibus amisit. Paupes ergo debiles. ceci. et claudi et vocantur et veniunt. Quia infirmi quoque atque in hoc mundo despecti plerumque tanto celerius vocem dei audiunt quanto et in hoc mundo non habent ubi delectentur. Quod bene amalechitarum puer ille egyptius designat. quia amalechitis predantibus atque currentibus eger remansit in via. fa-

me siti quoque aruit que tamen. David inuenit ei cibum potumque prebuit qui illico conualescens. dux david factus est. Conuiuantes amalechitas repperit: et eos qui se debilem reliquerant cum magna fortitudine prostravit. Amalechita quippe populus lambes vocatur. et quid per labentem populum nisi mentes secularium designantur. que terrena cuncta ambienda quasi labunt dum solis temporalibus delectantur. Quasi enim populus labens predam facit. dum terrena diligentes lucra de alienis danis exaggerat. Sed puer egyptii eger in via relinquitur. quia peccator quisque dum infirmari ab huius mundi statu ceperit. mor secularibus mentibus in despectum venit.

Quem tamen david inuenit. ei que cibum et potum prebet. quia manu fortis dominus abiecta mundi non despiciat et plerumque eos qui sequi mundum minime valentes quasi in via remanent ad amorem suam gratiam conuertit. eis quoque ubi sui cibum potumque porrigit. et quasi duces sibi in via eligit. dum suos etiam predicatores esse facit. Dum enim christus peccatorum cordibus quasi david super hostes ducit. Qui conuiuantes amalechitas velut ad gladio feriunt: quod superbos quosque qui se in mundo despererant omni virtute prosternunt. Puer ergo egyptius qui in via remanserat amalechitas inter ficit. quia plerumque ipsi

mentes seculariuz predicando su-
perant qui prius cum secularibus
in hoc mundo currere nō valebāt.
Sed deductis ad cenam pauperi-
bus. quid puer subiungat audia-
mus. Domine factum est vt impe-
rasti. ⁊ adhuc locus est. Multi ad
cenam tales dominicam ex iudea
collecti sunt. sed multitudo que ex
israelitico populo credidit locū su-
perni conuiuij nō impleuit. Intra-
uit iam frequentia iudeorum: sed
adhuc locus vacat in regno vbi su-
scipi debeat. numerositas gentiuz
Unde ⁊ eidem seruo dicitur. Exi
in vias ⁊ sepes ⁊ compelle intrare
vt impleatur domus mea. Eū de
vicis ⁊ plateis ad cenam quosdam
dominus inuittat illuz videlicet po-
pulum designat qui tenere legem
suburbana conuersatiōe nouerat.
Euz vero cōuiuias suos colligi ex
vijs ⁊ sepibus precipit. nimirum
agrestem populum colligere idēz
gentilem querit. de cuius significa-
tione p psalmistā dī. Tūc exulta-
būt oīa ligna siluarum ante faciez
dñi qm̄ venit. Ligna enim silue gē-
tes vocate sūt. quia in infidelitate
sua torze ⁊ infructuose semp fuerūt
Qz ergo ex illo agrestivsu cōuersi
sunt ad cenā dñicā. quasi ex sepib⁹
venerūt. Notādū nō qd̄ in hac i-
uitatione tertia non dī in vita. sed
cōpelle intrare. Alij enim vocant̄
⁊ venire cōtēnūt. alij vocātur ⁊ ve-
niūt. alij aut̄ nequaquā dī qz vocā-

tur. sed cōpellunt̄ vt intrēt. Vocā-
tur. ⁊ venire cōtēnūt quia donuz
quidem intellectus accipiunt. sed
eundem intellectū operibus nō se-
cūtur. Vocātur ⁊ veniūt. qui acce-
ptam intellectus grāz operādo p-
ficiūt. Quidam vero sic vocātur vt
etiam cōpellātur. Nam sunt non
nulli q̄ bona facienda intelligūt: s;̄
hec facere desistūt. Vidēt q̄ agere
d̄beat s;̄ hec ex d̄siderio nō secunt̄
Ihis vt superius diximus plerūqz
cōtingit. vt eos in carnalib⁹ deside-
rijs suis mūdi hui⁹ aduersitas fe-
riat. apprehēdere temporales glo-
riam cōtētur. ⁊ nequeāt. Et dū p
alta pelagi quasi ad grādiōres cu-
ras huius seculi nauigare propo-
nunt semper aduersis flatibus ad
d̄iectionis sue littora repellātur.
Eūqz se frāgi in desiderijs aduer-
sante mūdo cōspiciūt: qd̄ de se au-
ctori sue debeant cōmemorant̄ vt
ad eū erubescētes redeāt. qui eū
superbientes pro mūdi amore de-
serebant. S;̄ epe nāqz non nulli ad
temporalem gloriā proficere vo-
lentes: aut longa egritudine tabe-
scunt: aut afflictī in iniurijs cōcidūt
aut percussi grauib⁹ dānis affli-
guntur. ⁊ in mundi dolore vident
qz nihil confidere de eius volupta-
te debuerunt. seseqz in suis deside-
rijs reprehēdentes ad deum cor-
da conuertunt. De his quippe do-
minus per osce prophetam dicit.
Ecce ego septimam viam tua. spinis

7 sepiam eam maceria . 7 semitas
 suas non inueniet . 7 sequet ama
 tores suos 7 nō apprehendet eos
 Queret 7 non inueniet eos 7 dicet
 Uadā 7 reuertar ad virum meū
 priorem . quia bene mihi erat tūc
 magis quam nunc . Vir vnus cu
 iusque fidelis anime deus est .
 Quia videlicet ei est coniuncta p
 fidem . Sed illa que deo iuncta
 fuerit anima amatores suos sequi
 tur . quando mens que iam per fi
 dem credidit ad huc se immūdis
 spiritibus : i operatiōe substernit
 mundi gloriā querit carnali de
 lectione pascitur . exquisitis vo
 luptatibus nutritur . Sed plerun
 que omnipotens deus . talem ani
 mam misericorditer respicit . 7 ei
 voluptatibus amaritudines per
 miscet vnde nunc dicit . Ecce ego
 sepiā vias tuas spinis . Uie enim
 nostre spinis septe sunt quando i
 hoc quod male cupimus dolore
 punctiōnis inuenimus 7 sepiam
 eas maceria . 7 semitas suas non
 inueniet . Uie nostre maceria sepi
 untur cum desiderijs nostris du
 re in hoc mundo obiectiones resi
 stunt 7 semitas nostras inuenire
 non possumus . quia hoc quod ma
 le querimus adipisci prohibemur
 7 sequitur amatores suos 7 non
 apprehendet eos . Querit 7 non
 inueniet eos quia malignos spi
 ritus quibus se in suis desiderijs
 anima subdidit . ad desideriorum

suorum effectum minime compre
 hendit . Sed d̄ hac salubri aduer
 sitate quanta vtilitas nascatur .
 adiungit cum subditur 7 dicit . va
 dam 7 reuertar ad virum meum
 priorem quia bene mihi erat tunc
 magis quam nūc . Postquam . n .
 vias suas spinis septas inuenit .
 postquam amatores suos apre
 benderenon valet : ad amorem
 viri prioris reddit . quia plerūq
 postquam in hoc mundo non po
 sumus obinere que volumus post
 quam interrenis desiderijs de i
 possibilitate lassamur tunc ad mē
 tem deum reducimus tunc place
 re incipit qui displicebat . Et is cu
 ius nobis amara fuerāt precepta
 repente dulcescit in memoria . Et
 peccatrix anima que adultera co
 nata est esse nec tamē aperto ope
 re potuit decernit esse fidelis con
 iunx . Qui ergo huius mundi ad
 uersitatibus fracti ad dei amorē
 redeunt . atque a presentis vite
 desiderijs corriguntur . Quid
 isti fratres charissimi nisi compel
 luntur vt intrent . Sed valde
 est contremenda sententia que p
 tinus subinfertur . Intenta hanc
 cordis aure percipite fratres 7 do
 mini mei in quantum peccatorē .
 fratres mei : In quantum iusti do
 mini mei . Inteta hanc aure perci
 pite . vt tanto eam minus sentiat
 in examine quanto nunc auditis
 formidolosius in predicatione .

Alt enim. Dico aut vobis qd ne-
 mo virozū illoz qui vocati sūt qui
 stabūt cenā meā. Ecce vocat p se:
 vocat p angelos: vocat p p̄es: vo-
 cat per prophetas: vocat per apo-
 stolos: vocat p pastores: vocat et
 per nos: vocat plerūq; per mira-
 cula: vocat plerumq; p flagella:
 vocat aliquādo p mūdi huius p
 spera: vocat aliquādo p aduerſa.
Nemo cōtēnat ne dum vocatus
 excusat cū voluerit intrare nō va-
 leat. Audite quid sapiētia per sa-
 lomōnē dicat. Tūc iuocabūt me
 z nō exaudia: mane cōsurgēt z
 nō inueniēt me. **H**inc ē qd fatue
 virgines tarde venientes clamāt:
 dñe dñe aperi nobis. **S**z iā tunc
 aditū querentib; dicit. Amē di-
 co vobis nescio vos. **Q**uid inter
 bec fratres charissimi nisi relique-
 re oia debemus. curas mūdi post-
 ponere solis desiderijs eternis in-
 biare. sz bec paucis data sunt. **A**d
 monere vos volo vt relinquatis
 oia sed non presumo. si ergo cun-
 cta mūdi relinquere nō potestis
 sic tenere que huius mūdi sunt
 vt tamē p ea nō teneamini in mū-
 do. vt terrenares possideat non
 possideat. vt sub mentis vestre sit
 dñio qd habetis. ne si mens vestra
 terrenarū rerū amore vincit a re-
 bus suis magis ip̄a possideat. sit
 ergo res tp̄alis i vsu eterna i desi-
 derio. sit res tp̄alis i itiere dñide-
 ref eterna i puētōe q̄si ex latef re

spiciat q̄cqd i h mūdo agit. **A**nt
 nos at tēdāt mētis occultozū tota
 itētiōe illa spiciūt ad q̄ puēiem;
 extirpent fūdit; vitia nō solū ab
 actu opis sz et a cogitatione cor-
 dis euulsa. **N**ō vos voluptas car-
 nis. nō sollicitudo curiositatis nō
 estus ambitiois. a dominica cena
 p̄pediat sz ip̄sa quoq; honesta q̄
 in mūdo agimus quasi ex quodā
 mētis latere tangam;. **U**t terrēa
 quelibet sic nostro corpori serui-
 ant quatinus cordi minime obſi-
 stant. **N**ō ergo fratres audem;
 vobis dicerē vt oia relinquatis sz
 tñ si vultis oia et retinēdo relinq̄-
 tis. si sic tp̄alia geritis. vt tñ tota
 mente ad eterna tēdatis. **H**inc z
 .n. paulus apostolus dicit. **T**ps
 breue est reliquū sup ē vt qui ha-
 bent vxores tāq; nō habētes sint
 Et qui flent tāq; nō flentes z qui
 gaudent tāq; nō gadētes. Et qui
 emūt tāq; non possidentes z qui
 vtunt; hoc mūdo tāq; nō vtant;. **P**-
 reterit. n. figura hui; mūdi. vxo-
 rē nāq; hz. sed quasi non habens
 est qui sic scit debita carnis exsol-
 uere vt tamen per eam mundo to-
 ta mentenon cogatur inherere.

Nam cum isdem rursus egre-
 gius predicator dicat. **Q**ui ha-
 bet vxorem cogitat que sunt hu-
 ius mūdi quomodo placeat vxo-
 ri. **I**lle vxorem habet quasi nō
 habens. **Q**ui sic studet place-
 re coniugi vt tamen non displiciat

Sancti gregorii pape.

at conditori. Flet quoque sed
tamquam non fleat. qui sic tem-
poralibus damnis affligitur vt
tamen de eternis lucris semper
animum consoletur. Gaudet
vero tamquam non gaudeat. qui
sic de temporalibus bonis hilare
scit vt tamen semper perpetua tor-
menta consideret. Et in hoc
quod. mentē gaudio subleuat. hanc
continuo pondere prouidi timo-
ris premat. Emit autem sed
quasi non possidet. qui et ad usum
terrena preparat. et tamen cauta
cogitatione prouidet quod hec ci-
tius relinquat. Mudo quoque
vitur. sed quasi non vtatur qui et
necessaria cuncta exterius ad vite
sue ministerium redigit. et tamen
hec eadem non sinit sue menti do-
minari vt subiecta foris seruant
et nunquam intentionem animi
ad alta tendentis frangant. Qui
cunque igitur tales sunt eis pro-
fecto terrena omnia non ad desi-
derium sed ad usum adsunt. quia
rebus quidem necessarijs vtuntur
sed nihil habere cum peccato cu-
piunt. De ipsis quoque rebus ha-
bitis quotidie mercedes adquiri-
tur. et plus gaudet bono opere quam
bona possessione. Ac ne aliqui-
bus ista difficilia esse videantur.

Em de persona refero quam
multi vestrum nouerunt.
Quam videlicet rem ipse
ante triennium in centum cellensi

vrbe a personis fidelibus didici. Qu-
per namque in eadem ciuitate teuphani-
us comes fuit. vir mie actibus dedit
bonis operibus intentus. Hospitalitati pre-
cipue studens exercendi committatibus ac-
tibus occupatus agebat terrena et tem-
poralia. sed vt plus ex fine eius clarum
it magis ex debito quam ex intentione.
Nam cum propinquitate mortis eius ipse
grauissima aeris tempestas obsisteret.
nec ad sepeliendum duci potuis-
set cumque coniux sua cum flectu
vehementissimo requireret dicens.
Quid facias quomodo te ad sepeliendum
eicio que ostium domus huius
egredi pre nimia tempestate non
possum. Tunc ille respondit. No-
li mulier flere. quia mori vt ego de-
functus fuero aeris serenitas re-
dit. Cuius protinus et vocem
mors. et mortem serenitas est se-
cuta. Cuius manus ac pedes po-
dagre humore contumescens et
uersi in vulneribus fuerant. et pro-
fluente sanie patebant. Sed
cum corpus illius ex more ad la-
uandum fuisset detectum. ita ma-
nus pedesque illius sani reperti
sunt. ac si vnquam vulneris nihil
habuissent. Ductus itaque ac se-
pultus est cuiusque coniugi visus
fuit vt quarto die in sepulchro illi-
us marmor quod superimposi-
tum fuerat mutari debuisset.

Quod videlicet marmor cor-
poris eius superimpositum duz fu-
isset ablatum. tanta ex eius corpe

fragrātia odoris emanauit . ac si
ex putrescente carne illius p ver
mibus aromata serbuisent. Hec
igitur dixi vt ex vicino exemplo
ōndere posse non nullos z secu
larem habitum gerere z secularē
animū nō habere. Quos .n. tales
in mundo necessitas ligat . vt ex
oi parte exui a mūdo n̄ possint . sic
debēt eaq; mundi sunt tenere vt
tū eis nesciāt ex mentis fractione
succūbere. Hec ergo cogitate . z
cū relinquere cūcta que mundi
sunt nō potestis . exteriora bene ex
terius agite sed ardentes interioris
ad eterna festinate . Nihil sit qđ
desideriū vestre mentis retardet
nullius vos rei in hoc mundo de
lectatio implicet si bonum diligitis
mens in bonis melioribus . i . in ce
lestibus delectet . Si malū metui
tur mala animo eterna pponan
tur . vt dū illic eēcō spicit z ampli
qđ diligit z amplius quod per
timefcāt . hic omnio non hereat
Ad hec agenda habem⁹ media
tozē dei z hoīū adiutozē nostrū
p quē citi⁹ cūcta obtinebim⁹ si ad
illū vero amore flagremus . Qui
viuit z regnat cū pze in unitate spi
ritus sancti deus p oia secula se
culozū . amen .

De vno martire . secundum lucas .

Capit . xiiij .

In illo tpe . Dixit xhs tur
bis iudeozū . Si quis ve
nit ad me z nō odit patrē

suū . z matrē z vxorē . z filios . z fra
tres . z sorores . adhuc at z aīaz suā
nō pōt me⁹ eē discipul⁹ . z reliq .
Omelia . xxxvij . sancti grego . pa
pe hita ad populū in basilica be
ati felicitis .

¶ cōsiderem⁹ fratres charis
simi . que z q̄ta sūt q̄ nobis
pmit tunc i celis vilescunt
aīo oia q̄ habēt i terris . Terrēa
nāq; sba supne felicitati cōpara
ta . pōd⁹ ē nō subsidiū . Temporalis
vita eterne vite sparata . mors ē
pon⁹ dicēda q̄ vita . Spē . n . quoti
dian⁹ defect⁹ corruptiōis quid ē
aliđ . q̄ quedā plixitas mortis . q̄
āt lingua dicere . vel q̄s intellect⁹ ca
pere sufficit . illa supne ciuitatis q̄
ta sint gaudia . angeloz choris in
teresse cū beatissimis spiritib⁹ glo
rie p̄ditoris assistere p̄sentem dei
vultū cernere . i . circūscipū lumē vi
dere . nu o mo z i s metu affici . in
corruptiōis p̄petue munere letari
S; ad hec audita iardescit aīus
iāq; illic cupit assistere vbi se spat
sine fine gaudere . s; ad magna p
mia p̄uēiri nō p̄t nisi p magnos
labores . vñ z paul⁹ egregi⁹ p̄dica
tor dic . Nō coronabit nisi qui le
gitime certauerit . delectat igit mē
te magnitudo p̄miorū . s; nō dte
reat certamē laborū . vñ ad se veni
entib⁹ veritas dic . Siquis venit
ad me z nō odit p̄ez suū z m̄em
z vxorē . z filios . z fratres . z soro
res . adhuc at z aīaz suā nō p̄t me⁹

us eē discipulus. S; p cūctari li-
bet quō parētes z carnalit' ppin
quos p cūctari odisse q̄ iubemur
z inimicos diligere. Et certe de
vxoze ip̄a v̄itas dicit. Quos de-
pūxit hō nō sepet. Et paulus ait
Virī diligite vxores v̄ras. sic z
xp̄s ecclesiā. Ecce discipulus vxo-
rē diligēdā p̄dicat cū magister di-
cat. q̄ vxorē nō odit nō p̄t me' eē
discipulus. Nūquid aliud iudex
nūciat. aliō p̄co clamat an simul z
odisse possum' z diligere. S; si
v̄m p̄cepti p̄p̄dim'. vtrūq; ager'
p̄ discretionē valem'. vt eos q̄ no-
bis carnis cognatiōe p̄iuncti sūt. z
q̄d p̄rios nouim' diligam'. z q̄
aduersarios i via dī patimur odī-
endo. z fugiēdo nesciam'. Quasi
n. p̄ odiū diligit'. q̄ carnaliter sa-
piēs. dū p̄ua igerit nobis. nō au-
dit. Ut at dñs demōstraret hoc
erga p̄rios odiū nō de affectiōe
p̄cedere s; de charitate addidit. p̄-
tin' dices. Adhuc z aiaz suā. Cō-
stat ergo q̄ amādo d; odisse p̄ri-
mū. q̄ sic eū odit sic semetip̄m. nūc
z. n. bñ n̄raz aiaz odim'. cū ei' car-
nalib' desiderijs nō ad quiescim'
cū ei' appetitū frāgim'. ei' volu-
ptatib' reluctamur. Que ergo cō-
tēpta ad meli' ducit q̄si p̄ odium
amat. Sic sic nimirū exhibere. p̄-
rimis n̄zis odij discretiōe d̄bem'
vt i eis diligam' q̄d sūt. z hēam'
odio q̄d i dei nob̄ itinere obsistūt
Certe dū paulus hierosolimā p̄-

geret. p̄ha agab'. zonā illi' ap̄hē-
dit. suisq; pedib' alligauit dices
Virū cui' hec zona ē. sic alligabūt
i ierusalē. S; is q̄ aiaz suā p̄fecte
oderat. q̄d dicebat. ego nō solū al-
ligari. s; z mori i ierusalē paratus
sū. p̄ noie ihu. nec facio aiaz meā p̄-
ciosiōrē q̄ me. Ecce quō aiaz suā
amādo oderat. imo odiens ama-
bat quā cupiebat. p̄ ihu morti tra-
dere. vt hāc ad vitā de pcti mor-
te suscitaret. Ab hac ego discre-
tiōe odij n̄zi: traham' formā ad
odiū p̄rimi. Amet' q̄libz i h̄ mū-
do aduersari' s; i via dei p̄trarius
n̄ amet' ēt. p̄p̄iquus. Quisq; n. iā
eterna p̄cupiscit. i ea quā aggredi-
tur cā dei. extra p̄rez. ex tra m̄rem
extra vxorē. extra filios. extra co-
gnatos. extra semetip̄z fieri d;: vt
eo veri' cognoscat deū. q̄ i ei' cā
neminē recognoscit. multū nāq;
ē q̄ carnales affect' itētiōez men-
tis. diuerberāt. eiusq; faciē obscu-
rāt. Quos tñ nequaq; noxios pa-
timur: si eos p̄mēdo teneamus.
Amādi ergo sūt p̄rimi. ip̄endēda
charitas oib' z p̄p̄inq; z extra-
neis nec tñ p̄ eadē charitate a dī
amore flectēdū. Scim' at qz cuz
de terra phylistijm arca dñi ad
terrā israhelitarū r̄diret plaustro
sup̄ ip̄osita ē z plaustro vacce sub
iūcte sūt q̄ sete fuisse memorant'.
Quarū filios clauserūt domi z
scriptū ē. Ibat at i directū vacce p̄
viā q̄ ducit bethsamis vno itinere

gradiebāt. p̄gētes ⁊ mugietes. ⁊
 nō d̄dinabāt neq; ad dexterā. ne
 q; ad sinistrā. Quid igit vacce. ni
 si fideles q̄sq; i ecclesia d̄signant.
 Qui dū sacri eloq̄i p̄cepta p̄side
 rāt. q̄si sup̄ iposita d̄ni arcā por
 tāt. De q̄b; h̄ ē ēt notādū. q̄ fuisse
 fete memorāt. Q; s̄ pleriq; q̄ i
 via d̄i intrinsec̄ positi. foris carna
 lib; affectib; ligāt. s; nō d̄dināt a
 recto itinere. q̄ arcā dei portant i
 mēte. Ecce. n. vacce bethsamis p̄
 gūt. Bethsamis q̄ppe d̄. domus
 solis. Et. p̄ph̄a ait. Uobis aut̄ q̄
 timet; deū. oriet; sol iustitie. Si
 igit; ad eterni solis habitationē tēdi
 mus. dignū p̄fecto ē vt de dei iti
 nere. p̄ carnalib; actib; nō d̄cline
 mus. Tota. n. v̄tute p̄slandū est
 q̄ vacce d̄i plaustro supposita per
 gūt ⁊ gemūt. Dat ab int̄inis mu
 git; ⁊ tñ de itinere nō deflectunt
 gressus. Sic nimis p̄dicator dei
 sic fideles q̄q; eē itra sc̄as ecclesiaz
 debēt. vt p̄patiāt. p̄ximis p̄ chari
 tatē. ⁊ tam̄ de via dei non exorbi
 tēt p̄ p̄passionē. hoc ip̄s vero aie
 odiū q̄lit; exhibere debeāt. v̄tias
 subdēdo manifestat dices. Qui n̄
 baiulat crucē suā ⁊ v̄it p̄ me. nō
 p̄t me; eē discipulus. Crux q̄ppe
 a cruciatu d̄. Et duob; mōis cru
 cē d̄ni baiulam;. cū aut p̄ abstinē
 tiaz carnē afficim;. aut p̄ p̄passio
 nē. p̄ximinecessitatē illi; n̄az pu
 tam;. Qui. n. dolorē ex̄hibet i alie
 na necessitate. crucē portat i mēte
 Sciēdū v̄o ē. q̄ s̄ nōnulli q̄ car

nis abstinētiā nō p̄ d̄o: s; p̄ inani
 gloria exhibēt. Et s̄ pleriq; q̄ cō
 passionē. p̄xio nō spiritalit; s; car
 naliē ip̄dūt. vt ei nō ad v̄tutem
 s; q̄si miserēdo ad culpas faueāt.
 h̄ij itaq; crucē q̄dē vidēt ferre s;
 d̄n; nō sequūt. Vñ recte h̄ eadez
 v̄tias dic. Qui nō baiulat crucēz
 suā ⁊ v̄it p̄ me: nō p̄t me; eē di
 scipulus. Baiulare ⁊. n. crucē ⁊ p̄
 d̄n; ire ē. vel carnis abstinētiā. vel
 p̄passionē. p̄xio. p̄ solo studio eē
 ne itētiois exhibere. Nā q̄sq; h̄
 p̄tpali itētioē exhibet. crucē q̄dē
 baiulat. s; ire p̄ d̄n; recusat. Q;
 v̄o sublimia p̄cepta data s̄. p̄tin
 p̄ratio edificāde s̄blimitatis. ad
 iūgit; cū d̄. Quis. n. ex vob; volēt
 turrē edificare nō p̄us sedēs p̄pu
 tat sumptus qui necessarij sunt si
 habeat ad perficiendum. ne po
 stea quam posuerit fundamentū
 ⁊ n̄ potuerit p̄ficere omnes qui vi
 dēt icipiāt illudere ei dicentes. q;
 hic h̄o cepit edificare. ⁊ nō potu
 it p̄sumare. Q̄ q̄d agim;. p̄ueni
 re p̄ studiū p̄sideratiōis debem;
 Ecce. n. iuxta v̄tias vocē q̄ turrē
 edificat p̄us edificiij s̄upt;. Si igit;
 humilitat; turrē p̄struere cupim;
 p̄us nos p̄parare ad aduersa hu
 ius seculi d̄bem;. hoc. n. iter ter
 renū ⁊ celeste edificiū distat q̄ ter
 renū edificiū exp̄sas colligēdo p̄
 struit; celeste v̄o edificiū exp̄sas
 dispergēdo. Ad illō s̄upt; facim;
 si nō hita colligam;. ad istud sum
 ptus facim;. si ⁊ hita reliquam;

Itos sumptus diues habere non potuit: qui multas possessiones possidens. magistrum requisivit dicens. Magister bone. quid faciendo vitam eternam possidebo. Qui cum precepta relinquendi omnia audisset. tristis abscessit. Et inde est angustatus in mente: unde foris fuit latior in possessione. Quod in hac vita amabat sumptuosam celsitudinis. tenendo ad eternam patriam hanc noluit sumptuosam humilitatis. Considerandum vero est quod dum omnes qui videtur incipiunt illud ei quod iusta Pauli vocem spectaculum facti sumus mundo: et angelis et hominibus et in omni operam considerare occultos nostros aduersarios debemus quod spiritus nostris operibus insistant. spiritus de nostro defectu gratulantur. Quos propheta ita ait. Beatus meus in te confido non erubescam neque irrideant me inimici mei. In bonis. non operibus intenti. nisi contra malignos spiritus solliciti vigilemus: ipsos irrisores patimur. quos ad malum persuasores habemus. Sed quod de contruendo edificio comparatio data est nunc ex minoribus ad maiorem similitudo subdit ut ex rebus minimis maiora pensent. Nam sequitur. Aut quis ex iturus committere bellum aduersus alium regem. non sedens prius cogitat si possit cum decem milibus occurrere ei qui cum viginti milibus venit ad se. Alio qui adhuc illo longe agere. legationem mittens. rogat ea que pacis sunt. Rex vero regem ex equo venit it ad plium et in se se precipedit non posse sufficere

legationem mittit. et ea que pacis sunt postulat. Quibus ergo nos lacrymis sperare veniam debemus qui in illo tremendo examine. cum rege nostro ex equo ad iudicium non venimus. Quos nimirum conditio infirmitatis et causa inferiores exhibet. Sed fortasse iam malis operibus culpas abscedimus iam praua queque exteriorum ordinamus. Numquid ad reddendam rationem cogitationis nostre sufficimus. Nam cum viginti milibus venire dicitur. is est quem minime sufficit iste qui cum decem milibus venit. Decem milia quippe ad viginti milia. simpliciter ad duplicem se. Nos autem si multum proficimus: vix exteriora nostra opera in rectitudine suam. Nam et si iam luxuria carnis abscessa est tamen adhuc a corde funditur abscessa non est. Ille autem qui indicatur aduenit. exteriora simul et interiora iudicat. facta pariter et cogitationes pensat. Cum duplo ergo exercitu est simpliciter venit. qui nos vix in solo opere prepatos. simul de opere et cogitatione discutit. Quid ergo agendum est frater carissimè. nisi ut dum nos cum simplo exercitu est duplicem illi sufficere non posse respicimus dum adhuc longe est legationem mittam. rogemus ea que pacis sunt. Longe. non est dum quod adhuc prius pro iudicium non. Mittamur adhuc legationem lacrymas nostras mittamur in opera. Mactemur in ara eius hostias placationis cognoscamus nos cum eo in iudicio non posse contendere. Pensemus virtute eius sortitudinis rogemus ea

que pacis sunt. Hec est nostra legatio. que regem venientem placat. Desate fratres charissimi quam benignus sit: quod is qui suo adventu valde opprimere tardat venit. Aditum ad hunc ut diximus legationem nostram flecto. tribuendo. sacras hostias offerendo. Singulariter namque ad absolutionem nostram oblata cum lacrymis et benignitate mentis sacri altaris hostia suffragat: quod is qui in se resurgens a mortuis iam non moritur: adhuc per hanc in suo mysterio pro nobis iterum patitur. Nam quotiens eius hostia sue passionis offerimus: toties nobis ad absolutionem nostram passionem illi reparamus. Multos ut arbitror vestros fratres charissimi perigit nosse hoc quod volo ad memoriam vestram narrando revocare. Non longe a nostris fertum temporibus factum quod quidam ab hostibus captus: longe translatus est. Cumque diu teneretur in vinculis: eum vxor sua cum ex eadem captivitate non reciperet extinctum putavit. Pro quo iam velut mortuo hostias ebdomadibus singulis curabat offerre. Eius toties vincula soluebantur in captivitate: quotiens ab eius coniuge oblate fuissent hostie pro eius absolutione. Non longa post tempora reuersus ad miras valde: sue indicavit vxori quod diebus certis ebdomadibus singulis eius vincula soluebantur. Quos videlicet dies eius vxor atque horas discuties tunc eum recognouit absolutum. cum pro eo sacrificium meminerat obla-

tum. Hinc ergo fratres charissimi hinc certa consideratione colligite: oblata a nobis sacra hostia quantum in nobis soluere valeat ligaturam cordis: si oblata ab altero potuit in altero soluere vincula corporis. Adulti vestri fratres charissimi cassium narnensis urbis episcopus nouerunt. cui mos erat quotidianas deo hostias offerre: ita ut pene nullus dies vite eius abscederet. quo non omnipotenti deo hostias placationis immolaret. cui cum sacrificio valde etiam concordabat vita. Nam cum ea que habebat in heremosis tribuens. cum ad horam offerendi sacrificium venisset: velut totus in lacrymis defluens. semetipsum cum magna cordis contritione mactabat. Eius et vitam et exitum a quodam venerabili vite diacono qui ab eo fuerat nutritus referente cognoui. Aiebat enim quod quadam nocte eius presbytero presens dominus aditit dicens. Uade et dic episcopo. Age quod agis. operare quod operaris. Non cesset pes tuus. non cesset manus tua natali apostolorum venies ad me. et retribuam tibi mercedem tuam. Surrexit presbyter sed quod euicino apostolorum natalitius dies iminebat: tam propinquus exitus die episcopo nuntiare pertinuit. Alia nocte dominus rediit. eiusque in obedientiam vehementer increpauit. atque eadem iussionis sue verba retextit. Tunc presbyter surrexit ut pergeret. sed rursus infirmitas cordis impedimentum facta est indi-

Sancti gregoriū pape.

eāde reuelationis. Ad ad monitio
ne quoq; iterate iussiois obduruit
pergere: & que viderat manifesta-
re neglexit. Sed qz māsuētudinē
cōtēpre grē maior seq̄ solet ira vin-
dicte: in visione tertia vice dñs ap-
parēs. iā vobis addidit vbera. & tā
districta cede mactatus ē: vt in eo
duritiā cordis emolissent vulnera
corporis. Surrexit ḡ crudit̄ ex
vberē. prexit ad ep̄m. eūq; iam ex
more iuxta bñ iuuenalis martyris
sepulchrū ad offerēdū sacrificiū
cōsistētē reppit. secretū a circūstā-
tib; petijt. seq; ei; pedib; stravit.
Eūq; eū vbertiz flētē ep̄s vix ad se
leuare potuisset. lachrymarū cās
cognoscere studauit. Ille vero rela-
turus ordine visionis. prius vesti-
mēto ex humeris deuoluto: dete-
git plagas corporis: vt ita dicā te-
stes vitatis & culpe mōstrauit quā
ta ai aduersiōe districtōis mēbra il-
lius accepta vbera liuore inflicto
sulcauerāt. Que mox vt ep̄s vidit
exhoruit. & q̄s sibi tāta facere p̄sū-
p̄sset: eūq; magne obstupescōis
vōcibus inq̄siuit. At ille respōdit.
hec se p̄ ipso fuisse p̄pelluz. Ex cre-
uit cū terrore admiratio: s; nullas
iā p̄sbyter inq̄sitiōi ei; moras adij-
ciēs. secretū reuelatiōis aperuit. ei
q; iussiois dñice p̄ ea q̄ audierat v-
ba narrauit dicens. Age qd̄ agis.
opare qd̄ oparis. nō cesset manus
tua. nō cesset pes tuus. natali apo-
stolorū venies ad me. & retribuā ti

bi mercedē tuā. Quib; audis ep̄s
i orōnē se cū magna cordis p̄tritiōe
p̄stravit. Et q̄ oblaturus sacrificiū
ad horā tertiā venerat h̄ p̄ extē se
orōnis magnitudie. ad horā nonā
vsq; protelauit. Atq; ex illo iā die
magis magisq; ei aucta sūt lucra
p̄ieratis. Factusq; ē tā fortis i ope
q̄ certus ex munere. Quippe qui
eū cui ip̄e debito; fuerat: ex p̄missi-
one iā cepat hēre d̄bitorem. h̄nic
āt p̄suetudo fuerat annis singulis
natalino apostolorū die romā veni-
re. Jāq; ex hac reuelatiōe suspect̄
venire iuxta morē noluit. Eodē er-
go tēpore sollicitus fuit: sc̄do q̄q;
anno vel tertio i moris sue expe-
ctatiōe suspēsus. q̄rto & quinto &
sexto similis. Qui despare iā dexi-
tate reuelatiōis poterat. si vobis fi-
dē vbera nō fecissent. Eū ecce āno
septimo. vsq; ad expectati natalis
sacras vigiliās incolumis puenit.
Si lenis h̄nc in vigilijs calor atti-
git: atq; ip̄o die natalicio filijs suis
se expectatib; missarū solēnia. i ple-
re se posse recusauit. Illi vero qz
de eius erant pariter egressione. su-
specti: simul ad eum omnes vene-
runt. se se vnanimiter astringētes
vt die eodē nequaq; adquiescerēt
missarū solēnia celebrari. nisi p̄ eis
apud dominū idem antistes suus
intercessor accederet. Tunc ille cō-
pulsus i episcopiū oratorio fecit mis-
sas. & manu sua corpus dñicū. pa-
cēq; oib; tribuit. Qui cuncto m̄

sterio oblato sacrificij p̄ acto. ad lectuz redijt. ibiq; iacēs dñi sacerdores suos ac ministros circūstetisse se cerneret. quasi vale vltimū dicēs de seruādo eos vinculo charitatis admonebat. z quāta debuiſſet concordia v̄niri p̄dicabat. Luz subito inter ip̄a sacre exortatōis v̄ba. voce terribili clamauit dicēs. Hora ē dñe. Ad hoc q; adſistētib; ipse suis manibus linteū dedit: qđ ex more moriētiū. sibi cōtra faciē tenderet. Quo tenso: sp̄m emisit. Sicq; scā illa aīa ad gaudiū eterna pueniēs. a carnis corruptiōe soluta ē. Quē fr̄es charissimi. quē v̄r iste i morte sua imitatus est: nisi eum quē invita sua fuerat cōtēplatus. Dicēs .n. hora ē. de corpore exijt. qz z ih̄s p̄ actis oibus cū dixisset cōsumatū ē emisit sp̄z inclinato capite. Qđ igitur dñs ex potestate hoc egit famulus ex vocatiōe. Ecce quotidiana hostie illa cuz belemosinis z lachrymis missa legatio: quāta cum rege veniēte gratie pacē fecit. Relinquat ergo oīa qui pōt. qui autē relinquere oīa nō pōt: cum adhuc rex lōge ē legationē mittat. lachrymarum. hostiaz munera offerat. Vult. n. placari p̄cibus. qui scit qz portari nō possit irar;. Qđ adhuc morā facit venire: legationē pacis sustinet. Venisset iā nāq; si veller: z cunctos suos aduersarios trucidasset. S; z quā terribilis veniat indicat: z tñ adueniēdū tardat. qz

nō vult inuenire qđ puniat. Reatum nobis cōtemptus n̄i denuntiat dicēs. Sic ergo oīs ex vobis qui nō renuntiat oibus que possidet: nō pōt meus esse discipulus.

Et tñ sperande salutis remediū cōfert: quia qui p̄ iram nō pōt ferri: p̄ postulate pacis vult legationem placari. Lauate ergo fr̄es charissimi lachrymis maculas peccatorū elemosinis tergite. sacris hostijs expiate. Nolite possidere p̄ desiderium: que adhuc p̄ vsum minime reliquistis. Spem i solo redēptore figite. ad eternam patriam mente trāsire. Si enīz nihil in hoc mūdo amando possidetis: etiaz possidēdo cūncta reliquistis. Ipse nob̄ gaudia desiderata cōcedat qui nobis eterne pacis remedia contulit. Iesus christus dominus noster: qui viuit z regnat cum patre in vnitāte spiritus sancti deus per omia secula seculorum. Amen.

Lectio sancti euangelij secundum. Mattheum. Capitulo .xxij.

Nullo tēpoꝝ dicebāt ih̄s turbis parabolam hāc. Simile factum est regnum celorum homini regi qui fecit nuptias filio suo z reliqua.

Omelia. xxxviii. habita ad populum in basilica sancti clementis martyr.

Extum lectionis euangelice fratres charissimi volo si possum sub breuitate trās

currere. vt in fine eius valeam ad loquendum largius vacare. Sed querendus prius est. an hec apud matheum ipsa sit lectio que apud lucam sub appellatione cena describitur. Et quidem sunt non nulla que sibi dissona esse videantur quod hic prandium illic cena memoratur. Hic qui ad nuptias non dignis vestibus intravit. repulsus est illic nullus qui inter se dicitur repulsus esse prohibetur. Qui ex re recte colligit quod et hic per nuptias presens ecclesia et illic per cenam eternam et vltimum conuiuium designatur. Quia et hanc non nulli exiuri intrant. et ad illud quisquis semel intraverit ulterius non erit. At si quis forte contendat hanc eandem esse lectionem. ego melius puto salua fide alieno intellectui cedere quam contentione de seruire. Quoniam et intellegi congrue forsitan potest. quia de proiecto eo qui cum nuptiali veste non venerat. quod lucas tacuit matheus dixit. Quod vero per illum cena per hunc prandium dicitur. Nequaquam vel hoc nostre intellegentie obsistit. quia cum ad horam nonam apud antiquos quotidie prandium fieret. ipsum quoque prandium cena vocabatur. Sepe autem iam dixisse memini quod plerumque in sancto euangelio regnum celorum presens ecclesia nominatur. Congregatio quippe iustorum regnum celorum dicitur. Quia enim per prophetam domi-

nus dicit. Celum mihi sedes est. Et salomon ait. Anima sedes est sapientie. Paulus etiam dicit. Spiritum dei virtutem et dei sapientiam. Liquido colligere debemus. quia si deus sapientia. anima autem iusti sedes sapientie. dum celum dicitur sedes dei. Celum ergo est anima iusti.

Hinc per psalmistam de sanctis predicatoribus dicitur. Celi enarrant gloriam dei. Regnum ergo celorum est ecclesia iustorum. quia dum eorum corda in terra nihil ambiunt. per hoc quod ad superna suspirant iam in eis dominus quasi in celestibus regnat. Dicit ergo.

Simile est regnum celorum homini regi qui fecit nuptias filio suo.

Jam intelligit charitas vestra quis est rex regis filij pater. ille nimirum cui psalmista ait. Deus iudicium tuum regi da. et iustitiam tuam filio regis. Qui fecit nuptias filio suo. Tunc enim deus pater deo filio nuptias fecit. quando hunc in utero virginis. humane nature coniunxit. quando deus ante secula fieri voluit hominem in fine seculorum. Sed quia ex duabus personis fieri solet ista coniunctio. Absit hoc ob intellectibus nostris. vt personam dei et hominis redemptori nostri iesu christi ex duabus personis credamus vnitam. Ex duabus quippe atque in duabus hunc naturalis existeret dicimus sed ex duabus personis appositu credunt

nefas vitamus. Apertius igitur
 atque securius dici potest. quod in hoc
 pater regi filij nuptias fecit quo ei
 per incarnationis mysterium sanctam eccle-
 siam sociavit. Uteri autem genitricis
 virginis huiusmodi thalamus futuro
 vni per psalmistam dicitur. In sole posuit
 tabernaculum suum et ipse tamquam ipse
 procedens de thalamo suo. Tamquam ipse
 suscipiens de thalamo suo processit
 quod ad coniungendam sibi ecclesiam incar-
 natum deo dicitur corrupto utero virginis
 exiit. Misit ergo seruos suos ut
 ad ipsas nuptias amicos invitaret
 Misit semel. misit iterum quod incarna-
 tionis dominice predicatores. Et prius per
 prophetas et postmodum apostolos fecit
 Bis itaque seruos ad invitandum mi-
 sit quod incarnationem virginis et per
 prophetas dixit futuram. et per apostolos
 nuntiavit factam. Sed hi qui prius
 invitati sunt ad nuptiarum convivium
 venire noluerunt in secunda invi-
 tatione itaque dicitur. Ecce praedium meum
 paravi tauri mei et altaria occi-
 sa sunt et omnia parata sunt. Quid in
 tauris vel altilibus fratres charis-
 simi nisi novi ac veteris testamen-
 ti praesentes accipimus. Quod enim vulgo
 loquor est ipsa me necesse est verba
 evangelice lectionis explanare. Altaria
 n. saginata dicimus. ab eo enim
 quod est alere altaria quasi alati-
 lia vocamus. Cum vero in le-
 ge scriptum sit. diliges amicum
 tuum et odio habebis inimicum
 tuum. accepta tunc iustis licen-

tia fuerat. ut dei suosque aduer-
 sarios quanta possent virtute
 compellerent. eosque iure gla-
 dii feriret. Quod in nouo perculdu-
 bio testamento respicit cum per semet
 ipsam veritas predicat dicens. Diligi-
 te inimicos vestros. benefacite iis
 qui oderunt vos. Quid ergo per tau-
 ros. nisi patres testamenti veteris
 significatur. Nam dum ex per-
 missione legis acceperant. quati-
 nus aduersarios suos odij retri-
 butione percuterent. ut ita dicam
 quid aliud quam tauri erant. quod
 inimicos suos virtutis corporee
 cornu seriebant. Quivero per
 altaria nisi patres testamenti noni
 figurantur. Qui dum grati-
 am pinguedinis interne. percipi-
 unt. autem renis desiderium inni-
 tentes ad sublimia contemplatio-
 nis suae penna subleuatur. In-
 imo quippe cogitatione ponere
 quid aliud quam quedam aridi-
 tas mentis est. Qui autem
 intellectu celestium iam per san-
 cta desideria de supernis delecta-
 tionis intime cibo pascuntur qua-
 si largiori alimento pinguescunt.

Hac enim pinguedine sagi-
 nari psalmista concupierat cum
 dicebat. Sicut adipe et pin-
 guedine repleatur anima mea.

Quia igitur predicatorum do-
 minice incarnationis missi perse-
 cutionem ab infidelibus et prius
 propheta et per modum sancti apostoli per-

lere.
 taur
 oia
 p.
 te. z
 tan
 bil
 secu
 ta m
 cum
 adu
 bile
 ran
 tran
 Se
 Et
 us
 villa
 no i
 goc
 secu
 em
 a liu
 bus
 onis
 illuc
 lam
 ad
 q
 tis
 per
 qui
 con
 S
 citu
 los
 h

Sci gregoriū pape

lere. inuitatis z venire nolētib⁹ dī. tauri mei. z altilia occisa sunt. z oīa parata sunt. Ac si aptius dicat Patrum precedētū mortes aspici te. z remedia vite vīe cogitate. Nō tandū hō. qđ priori inuitatione nihil de tauris z altilibus dicit. In secula aut iam tauri z altilia mactata memorant. quia oīpotēs deus cum verba eius audire nolumus. adiungit exēpla. vt oē qđ impossibile credimus tanto nobis ad sperandū fiat facilis. quāto per hoc transisse iam z alios audimus.

Sequitur. Illi autem neglexerūt Et abierunt alius in villā suam. alius hō ad negociationem suā. In villam quippe ire est. Labori terreno immoderate incumbere. In negociationem vero ire est. act ionūz secularium. lucris inhiare. Quia enim alius intētus labori terreno a lius vero mundi huius actionibus deditus. mysterium incarnationis dominice pensare. z secundūz illud viuere dissimulat. quasi ad villam vel negocium pergens. venire ad regis nuptias recusat. Et plerū qđ qđ est grauius. non nulli vocantis grām non solū respuūt sed etiā persecūtur. Unde z subdit. Reliqui vero tenuerunt seruos eius. z contumelijs affectos occiderunt.

Sz rex ista cognoscēs. missis exercitibus suis perdidit homicidas illos. z ciuitatem illozum succendit. Homicidas perdidit. quia psequē

tes interemit. Ciuitate z illozum igne succendit. qz illo p nō solū aīe sed z caro quoqz i qua habitauerāt eterna gehenne flāma cruciatur. Missis hō exercitibus extinxisse homicidas dī. qz in hominibus oē iudicium per angelos exhibetur. Quid nāqz sunt illa angelloz agmina. nisi exercitus regis nostri. Unde z eisdem rex dominus sabaoth dicitur. Sabaoth quippe exercituum interpretatur. Ad perdēdos ergo aduersarios suos exercitum mittit qz nimirum vindictā dñs per angelos exercet. Cuius vindite potētia tūc nī patres audiebāt. nos at iam cernimus. Ubi sunt enim supbi illi martyru psecutores. Ubi illi qui contra conditozem suū ceruicē cordis erexerāt. z de huius mundi gloria mortifera tumbāt. Ecce iā mors martyru floret in fide viuentiū. z ij qui contra illos de crudelitate sua gloriati sunt. nequaqđ ad memoriam nām veniunt vel in numero mortuoz. Rebus ergo recognoscimus. qđ in parabolis audimus. Sz ijs q inuitatē se ptenī cōspicit regis filij sui nuptias vacuas nō habebit. ad alios mittit. Quia z i apud aliquos laborat. qñqz tamē sermo dei inuēturus ē vbi reqdescat. Unde z subdit. Tunc ait seruis suis. Nuptie qđē parate sunt. sed q inuitati erāt nō fuerūt digni. Ite ergo ad exitus viar. z quoscūqz in veneritis vocate ad nuptias.

Si in scriptura sacra vias actiones accipimus. exitus viarum intelligimus de factis actionibus. Quia illi plerumque facile ad deum veniunt. quos inter renis actibus prospera nulla commitantur. Unde et sequitur. Et egressi serui eius in via congregauerunt omnes quos inuenerunt malos et bonos et implete sunt nuptie discubertium. Ecce iam ipsa qualitate conuiuantiu aperte ostenditur quod per has regis nuptias presens ecclesia designatur. in qua cum bonis et malis conueniunt. Permixta quippe est diuersitate filiorum. Quia sic omnes ad fidem generat. ut tamen omnes per imitationem vite ad libertatem spiritualis gratie culpis exigentibus non perducatur. Quo usque namque hic vivimus necesse est ut via presentis seculi permixti pergamus. Tunc autem discernimur. cum peruenimus. Boni enim soli nusquam sunt nisi in celo. Et mali soli nusquam sunt. nisi in inferno. Hec autem vita que inter celum et infernum sita est sicut in medio subsistit ita utrarumque partium ciues communiter recipit. Quos tamen sancta ecclesia et nunc indifferenter suscipit. et postmodum in egressione discernet. Si igitur boni estis quare diu in hac vita subsistitis equanimiter tolerate malos. Nam quisque malos non tollerat. ipse sibi per intollerantiam suam testis est. quod bonus non est. Abel enim esse renuit. quem Cain malicia non exercet. Sic in tritura a regna sub paleis premuntur. sic flores

inter spinas oriuntur. et rosa que redolet crescit cum spina que pungit. Duos quippe filios habuit primus homo. vnus horum electus est. alter reprobus fuit. Tres filios area continuit. sed ex his duo electi sunt et vnus reprobus fuit. Duos Abraham filios habuit: sed vnus electus est alter reprobus fuit. Duos Isaac filios habuit. sed vnus electus alter vero reprobus fuit. Duodecim filios habuit iacob. sed vnus per innotentiam venditus fuit: alij vero per maliciam venditores fratris fuerunt. Duodecim apostoli sunt electi. sed vnus in his admixtus est qui probaret. vnus decim qui probarentur. Septem sunt diacones ab apostolis ordinati. sed vnus in fide recta permanens vnus extitit auctor erroris. In hac ergo ecclesia nec mali esse sine bonis nec boni sine mali possunt. Ante acta itaque tempora fratres charissimi ad mentem reducite. et vos ad malorum tolerantiam roborate. Si enim filij electorum sumus. restat et necesse est ut per eorum exempla gradiamur. Bonus enim non fuit qui malos tolerare recusauit. Hinc namque est quod de semet ipso beatus iob asserit dicens. Frater fui draconum. et socius structionum. Hinc per salomonem spiritu voce sancte ecclesie dicitur. Sicut lilius inter spinas. sic amica mea inter filias. Hinc ad ezechielem dominus dicit. Filij hominis increduli et subuersores sunt tecum. et cum scorpionibus ha-

Sancti gregorii pape.

bitas. Hic petrus beati loth vitas
glorificat dicens. Et iustu loth oppo-
sum a nefandoz impudicia couer-
satione eruit. Aspectu enim et au-
dita iustus erat. habitas apud eos
q̄ de die in die aiam iustaz iniquis
operib⁹ cruciabāt. Hinc paulus di-
scipuloz vitā et laudat et roborat
dicens. In medio nationis prave et
perse inter quos lucetis sicut lu-
minaria in mundo verbū vite con-
tinētes. Hinc iōanes p̄gamī ecclē-
sie attestatur dicens. Scio vbi habi-
tas. vbi sedes est sathane. et tenes
nomē meū et nō negasti fidē meā.
Ecce fratres charissimi pene oia p̄-
currēdo cognoscimus. q̄ bonus
nō fuit quē maloz prauitas nō p̄-
bauit. Ut enim ita loquar. ferrum
nre aie nequaquā pducit ad subti-
litate acuminis. si hoc nō eraserit
aliene lima prauitatis. Terrere at
vos nō debet. qd̄ in ecclesia et mul-
tissimi et pauci sunt boni. Quia ar-
ca in vndis diluuij que hui⁹ ecclē-
sie typuz gessit et ampla in inferiori-
bus et angusta in superioribus fuit
que in sumitate etiam sua ad vni⁹
mensurāz cubiti excreuit. Inferi⁹
quippe quadrupedia atq̄ reptilia
superius vero aues et homines ha-
buisse credēda est. Ibi lata extitit.
vbi bestias habuit. ibi angusta vbi
hoies seruauit. Quia nimirū scā ec-
clesia incarnalibus ampla ē. in spiri-
talibus angusta. Ubi. n. bestiales
hoium mores tolerat. illic latius

inū laxat. Ubi at eos hz q̄ spitali
rone suffulti sūt. illic qd̄ ad sumū
ducit. s̄ tñ q̄ pauci sūt angustat.
Lata q̄ppe via ē q̄ ducit ad p̄ditio-
nē. et multū q̄ vadūt p̄ eā. Et angu-
sta ē q̄ ducit ad vitā. et pauci sūt q̄
iueniūt eā. Eo at vsq̄z arca angusta
tur i sumis. q̄ vsq̄z ad mē iurā vni⁹
cubiti pducit. Quia i scā ecclesia q̄
to sāctiores q̄sq̄z sunt tāto paucio-
res. Que i sumo ad illū pducit. q̄
solus hō i hoib⁹ et sine alteri⁹ p̄pa-
ratioe natus ē sc̄s. Qui iuxta psal-
miste vocē fact⁹ ē sic passer vnicus
in edificio. Tanto g⁹ magis mali
tolerādi sūt. q̄to et apli⁹ habūdāt.
Quia et i aree tritura pauca sūt gra-
na q̄ seruant. horreis. et grādes a-
cerui palea. ū q̄ ignib⁹ cōburunt.
Sziā q̄ largiēte deo nuptiaz do-
mū idest scāz ecclesiā intrastis. soler-
ter fr̄s aspiciēte ne aliqd̄ de mentis
vte habitu rex igrediēs rep̄hēdat
Eū magno. n. cordis timore p̄san-
dū ē qd̄ p̄tinus subdit. Intrauit
at rex vt videret discubētes. et vidit
ibi hominem non vestitum veste
nuptiali. Quid fratres charissi-
mi exprimi per nuptialem vestem
putamus. Si enim vestem nu-
ptialem baptisma vel fidem dici-
mus quis sine baptisinate et fide
has nuptias intrauit. Eo enim
ipse fortis est quo nec dum credi-
dit. Quid ergo debemus intel-
legere nuptialem vestem. nisi cha-
ritatē. Intra enim ad nuptias sed

cū nuptiali veste nō intrat. qui intra
scām ecclesiam assistens fidem ha-
bet. sed charitatez non habet. Re-
cte enim charitas nuptiali veste vo-
catur. Quia hanc ipse conditor no-
ster habuit. dum ad sociande sibi
ecclesie nuptias venit. Sola quip-
pe dilectione dei actum est vt eius
vnigenitus mentem sibi electorum
hominum muniret. Unde et ioan-
nes dicit. Sic enim dilexit deus
mundum. vt filium suum vnigeni-
tum daret pro nobis. Qui ergo
per charitatem venit ad homines
eandem charitatem in nosuit ve-
stem esse nuptialem. Omnis ergo
vestrumi qui in ecclesia posuit de-
um credidit. iam ad nuptias intra-
uit. Sed cum nuptiali veste nō ve-
nit. si charitatis grati. 3 non custo-
dit. Et certe fratres si quis ad car-
nales nuptias esset inuitatus. veste
mutaret. cōgaudere se spōso et spō-
se ex ipso sui habitus decore ostē-
deret. inter gaudentes et festa cele-
brantes despectis vestibus appa-
rere crubesceret. Nos ad dei nu-
ptias venimus et cordis veste mu-
taret di simulamus. Longaudent
angeli. ad celum cum assumunt
electi. Qua ergo mente hec spiri-
talia festa conspiciamus. q̄ nuptia-
lem vestem idest charitatem que
sola nos speciosos exhibeat nō ha-
bemus. Sciendum vero est. q̄ si-
cut in duobus lignis superiori vl-
delicet et in feriori vestis textit. Ita

in duobus preceptis charitas ha-
betur. In dilectione scilicet dei et di-
lectione proximi. Ser primum quip-
pe est diliges dñm deum tuum ex
toto corde tuo. et ex tota anima tua
et ex tota virtute tua. et diliges pro-
ximum tuum sicut te ipsum. Qua
in re notandus est. quia in dilectio-
ne proximi mensura ponitur amo-
ris cum dicitur. Diliges proximum
tuum sicut te ipsum. Dei autem di-
lectio nulla mensura constringitur
cum dicitur. Diliges dñm deum tuum ex
toto corde tuo. et ex tota anima tua
et ex omni virtute tua. Non enim iu-
betur. quisq̄ quantum diligat s̄ ex
quanto. cum dicitur ex toto. Quia
ille veraciter deum diligit. qui sibi
de se nihil reliquit. Duo ergo hec
necesse est vt charitatis precepta cu-
stodiat quisquis habere in nupti-
is vestem nuptialem curat. Hinc ē
enim quod apud ezechielē prophe-
tam porte ipsius ciuitatis in mon-
te constitute vestibulum duobus
cubitis mensuratur. quia nimirum
accessus nobis celestis ciuitatis nō
panditur. si in hac ecclesia que pro
eo quod adhuc foris est vestibulū
dicitur dei et proximi dilectionez nō
teneatur. Hinc est enim quod corti-
nis tabernaculi itexi coccus bis tin-
ctus iubet. Vos estis fratres vos
estis cortine tabernaculi. qui per fi-
dem in cordibus vestris secreta ce-
lestia velatis. Sed cortinis taber-
naculi bis tinctus coccus debet in

Sancti gregoriū pape.

eē. Coccus quippe ignis spēs tenet
 Quid nō ē charitas nisi ignis. S; ista
 ista charitas eē bis ticta d; . vt tin-
 guat p amorē dī tinguat . 7 p amo-
 rē . pxiimi. Qui . n . sic amat deū : vt
 p rēplationē illi^o negligat pxi-
 mū . cocc^o qdē ē . s; bis tict^o nō est .
 Rursū q amat pxiimū vt tū rē-
 plationē dī p ei^o amorē relinqt .
 Cocc^o ē . s; bis tict^o nō ē . vt g^o cha-
 ritas vīa bis tict^o cocc^o eē valeat
 7 ad amorē se dei 7 ad amorē pxi-
 mi accēdat qtin^o nec p ppassiōez
 pxiimi rēplationē relinqt dī nec
 plus quā d; liberēs rēplatiōi dī
 ppassiōē abijciat pxiimi . Dis ita
 q; hō iter hoies viuēs sic ad deū
 abelet quē dīderat . vt tū hūc nō
 dīserat cū q currebat . Et sic huic
 adiutoriū ferat . vt ab illo nullate-
 n^o torpeat ad quē festiabat . Sci-
 endū q; q; ē qd ipa dilectio pxiimi
 i duob^o pcept; subdiuidit . cū qui-
 dā sapiēs dicit . Dē . qd tibi odis fi-
 eri . vid^o ne ipē alteri facias . Et p se
 metipaz vītas pdicat dices . Que
 mult; vt vobis faciāt hoies 7 vos
 eadē facite illis . Si . n . 7 qd ipē dī
 nob recte volum^o alijs iptimur 7
 qd nob fieri nolum^o h; alijs facerē
 ipi deuitam^o . charitat; iura illesa
 suam^o . S; nemo cū quēpiā dili-
 git h; se pxiim^o charitatē putet .
 nisi pxiim^o ipaz vim sue dilectiōis ex-
 amiet . Nā si q; quēlibet amat s; p
 pp deū nō amat charitatē nō h; .
 s; h; se putat . Charitas ā vera ē
 cū 7 i deo diligit amic^o 7 pp deū

diligit inimic^o . Ille . n . ppter deū
 diligit eos quos diligit . q iā 7 eos
 diligere a qbus nō diligit scit . p
 bari . n . charitas per solā odij ad-
 uersitatez sol et . vñ p semetipz do-
 minus dicit . Diligite inimicos ve-
 stros benefacite his q oderūt vos
 Ille ergo securus amat . qui pro-
 pter deū 7 illū amat . a quo se intel-
 ligit non amari . Magna sunt h;
 alta sūt hec . 7 multis ad exhiben-
 dum difficilia s; tū ista est vestis
 nuptialis . Quisquis hāc recūbēs
 in nuptijs nō h; iā sollicitus me-
 tuat . ingrediente rege qn mittat
 foras . Ecce . n . d; . Intrauit rex ad
 nuptias vt vidēt discūbētes . 7 vi-
 dit ibi hoiez nō vestitus veste nu-
 ptiali . Nos sumus fratres qui in
 nuptijs verbū discumbūmus . qui
 iā fidē in ecclesia hēmus . qui scri-
 pture sacre epulis pascimur . qui
 coniunctaz deo ecclesiaz eē gaude-
 mus . Considerate ergo si cū nu-
 ptiali veste ad has nuptias veni-
 stis cogitationes vīas sollicita in-
 quisitione discutite : de rebus sin-
 gulis corda vīa trutinare . si iā cō-
 tra nulluz odiū hētis . si contra fe-
 licitatem alienam nulla vos inui-
 die face succenditis . si per occultā
 maliciam nemini nocere festinat; .
 Ecce rex ad nuptias ingreditur
 7 cordis nostri habitum contem-
 platur . atque ei quem caritate ve-
 stitum non inuenit protinus iras-
 tus dicit . Amice quomodo huc i-
 trasti . nō habēs vestez nuptiales .

Admirandus valde est scilicet charissimus
 quod hunc et amicum vocat et reprobat
 Ac si ei aptus dicat. Amice et non a
 mice. Amice pro fide. sed non amice pro
 operatione. At ille obmutuit. Quod
 quod dicit sine gemitu non potest. in illa di-
 strictione vite increpationis omne argu-
 mentum cessat excusationis. Quippe
 quod ille foris inceperat. quod testis consci-
 entie intus animus accusat. Sed inter hec
 sciendum est. quod quod hanc vestem virtutis
 habet sed tamen adhuc perfecte non habet. ad
 principis regis ingressus desperare de ve-
 nia non debet. Quod ipse quod spiritus nobis per
 psalmistam tribuens dicit. Impfectum
 meum viderunt oculi tui et in libro tuo
 omnia scribentur. Sed quod pauca hec in
 consolatione habetis et infirmatis di-
 ximus. Nunc ad eum qui hanc omni modo
 non habet verba notamus. Sequitur
 tunc dicit rex ministris. Ligat manus
 et pedibus mittite eum in tene-
 bras exteriores. ibi erit fletus et stri-
 dor dentium. Ligantur tunc pedes et
 manus pro distinctione sententiae. quod modo
 a pravis operibus ligari noluerunt pro
 melioratione vite. Vel certe tunc
 ligat pena quod modo a bonis operibus
 ligavit culpa. Pedes enim qui visita-
 re egrum negligunt. manus que nihil
 indigentibus tribuunt a bono opere iam
 ex voluntate ligate sunt. Que ergo nec
 sponte ligantur in vicio. tunc in supplicio
 ligantur in vite. Bene autem dicitur quod in ex-
 teriores tenebras projiciat. In-
 teriores quippe tenebras dicimus
 cecitatem cordis exteriores vero te-
 nebras eternam noctem damnationis

Tunc ergo damnatus quis
 que cum non interiores sed in ex-
 teriores tenebras mittitur.
 Quia illic inuitur projicitur in noctem
 damnationis qui hic sponte ceci-
 dit in cecitate cordis. Ubi fletus
 quoque et stridor dentium esse perhi-
 betur ut illic dentes strideant qui
 hic de edacitate gaudebant. Illic
 oculi defleant. qui hic per illicitas
 concupiscentias versabantur in
 mundo. Quatinus singula que-
 que membra supplicio subiaceant
 que hic singulis quibusque vitiis
 subiecta serviebant. Sed repulso
 vno in quo videlicet omne malo-
 rum corpus exprimitur. genera-
 lis protinus sententia subinfertur
 qua dicitur. Multi autem sunt vo-
 cati pauci vero electi. Tremendum
 valde est frater charissimi quod
 audiuimus. Ecce nos omnes vo-
 cati iam per fidem ad celestis re-
 gis nuptias venimus. incarnatio-
 nis eius mysterium et credimus et
 confitemur. Divini verbi epulas
 sumimus. sed futuro die iudicii
 rex intraturus est. Quia vocati
 sumus novimus. si sumus electi ne
 scimus. Tanto egro necesse est ut
 vnus quisque nostrum in humili-
 tate se deprimat. quanto si sit ele-
 ctus ignorat. Non nulli enim bo-
 na nec incipiunt non nulli vero in
 bonis que inceperunt minime per-
 sistunt. Alter pene totam vitam du-
 cere in pravitate conspicitur. sed
 iuxta finem vite a pravitate sua pro-

Sancti gregoriū pape.

districte penitentiamenta reuo-
catur. Alter electam videtur vitam
ducere. et tamen hunc contingit
ad erroris nequiciam iuxta fines
vite declinare. Alius bonum be-
ne inchoat. melius consumat. ali-
us in malis actibus a primeua eta-
te se deicit. et in eisdem operibus
semper se ipso deterior consuma-
tur. Tanto ergo sibi vnus quisq;
sollicite metuat quanto ignorat
quod restat: quia quod sepe dice-
dum est et sine obliuione retinendu
multi sunt vocati pauci vero ele-
cti. Sed quia non nunquam me-
tes audientium plus exempla fi-
delium quam docentium verba
conuertunt. Volo vobis aliquid
de proximo dicere. quod corda
vestra. tanto formidolosius audi-
ant. quanto eius hoc de propin-
quo sonat. Neque enim res lon-
ge ante gestas dicimus. sed eas de
quibus testes existunt. eis que in-
terfuisse referunt memoramus.
Tres pater meus habuit sorores
que cuncte tres sacrate virgines
fuerunt. Quarum vna tarsilla. a-
lia gordiana alia emiliana diceba-
tur. Vno omnes ardore recon-
uerse. vno eodemque tempore sa-
crate. sub distractione regulari de-
gentes. in domo propria socialem
vitam ducebant. Cumque essent
diuina in eadem conuersatione
cepit quotidianis incrementis in-
amorem conditoris sui tarsilla et
emiliana succrescere. et cum solo

hic essent corpore. quotidie aio
ad eterna transierant. At contra
gordiane animus cepit a calore a-
moris intimi per quotidiana de-
trimenta tepescere: et paulisper ad
huius seculi amorem redire. Cre-
bro autem tarsilla dicere emiliane so-
rozi sue cum magno gemitu solebat
Video gordiana sororem nostram de
nostra sorte non esse. Perpendo. non quod
foras desinit. et cor ad quod proposu-
it non custodit. Quam curabat blan-
da quotidie redargutione corripe-
re. atque a leuitate morum ad gravita-
tem sui habitum reformare. Que qui-
dem resumebat vultum subito graui-
tatis inter verba correptionis. sed
cum eiusdem correptionis hora
transisset. transibat protinus et
superducat grauitas honestatis.

Uxorque ad leuia verba re-
dibat. puellarum gaudebat societa-
te laicarum. eique propterea valde onero-
sa erat quecumque huic mundo de-
dita non erat. Quadam vero
nocte huic tarsillie amite mee que
inter sorores suas virtute conti-
nue orationis. afflictionis studio
se abstinentie singularis. gravita-
tis. vite venerabilis: in honore et
culmine sanctitatis excreuerat: si-
cut ipsa narrauit per visionem at-
tauus meus felix huius romane
ecclesie antistes apparuit: eique
mansionem perpetue claritatis
ostendit dicens. Veni quia
in hac lucis mansionem te suscipio.

Que subsequente mox febre
n n ij

corrupta ad dies puenit extremus
 Et sicut nobilibus feminis virisque
 morientibus multi conueniunt qui eo
 rum proximos consulunt. Eadem
 hora eius exitus multi viri ac fe-
 mine eius lectulus circumsteterunt
 Inter quas quoque mater mea fu-
 it: cum subito sursum illa respiciens
 Iesum uenientem vidit. et cum magna
 aduersatione cepit circumstanti-
 bus clamare dicens. Recedite re-
 cedite Iesus venit. Cumque in eum ite-
 deret quem videbat. sancta illa anima car-
 ne soluta est. Tantaque subito illic
 fragrantia miri odoris aspsa est.
 ut ipsa quoque suauitas cunctis ostē-
 deret illic auctorem suauitatis uenisse.
 Cumque corpus eius ex more mor-
 tuorum ad lauandum esset nudatum
 longe orationis usu in cubili eius et
 genibus camelorum more inuenta est
 obdurata cutis excreuisse et quod vi-
 uens eius spiritus spegerit caro mor-
 tua testabatur. Hec autem gesta sunt ante
 dominici natalis diem. quod transacto mox
 emiliane sorori sue per uisitationes
 nocturne uisionis apparuit dicens.
 Ueni ut quia natalis diem dominicum sine te
 feci sancti theophanie diem tecum iam fa-
 ciam. Cui illa per uisum de sororis sue
 gordiane salute sollicita respondit. et
 si sola uenio sororem nostram gordiana
 cui committo. Cui sic assererat. tri-
 sti uultu iterum dixit. Ueni gordia-
 na et non soror nostra iterum laicas depu-
 tata est. Quam uisionem mox mole-
 stia corporis est secuta. atque ita ut di-
 ctum fuerat ante dominice apparitionis diem

eadez molestia i grauescente defun-
 cta est. gordiana autem mox ut sola re-
 mansisse se repperit eius prauitas ex-
 creuit et quod prius latuit in desiderio co-
 gitationis super effectum prauae actio-
 nis excreuit. Nam oblita dominici timo-
 ris. oblita pudoris. et reuerentie
 oblita consecrationis. conductorem a-
 groz suoz postmodum maritum du-
 xit. Ecce omnes tres uno prius ardo-
 re uerse sunt. sed in uno eodemque stu-
 dio non permanserunt. quia iustam dominicam
 voces. Multi sunt uocati pauci uo-
 electi. Hec igitur dixi. ne quis iam in bo-
 no opere positus sibi vires boni operis
 tribuat. ne quis de propria actione con-
 fidat. quia et si iam nouit hodie quilibet sit
 adhuc cras quid futurus sit nescit.
 Nemo ergo de suis iam operibus securus
 gaudeat. quoniam adhuc in huius uite incer-
 titudine quis se finis sequere ignorat. sed
 quia re retuli qui uos ex diuina distri-
 ctione perterruit. alio adhuc e uicio
 refero quod ex diuina misericordia per uita ue-
 stra corda solet. Quod tamen in sermone
 alio me iam dixisse memini. sed uos ne-
 quaquam affuistis. An ueniunt sed quidam
 in monasterium meum quod iux-
 ta beatorum martyrum iohannis
 et pauli ecclesiam situm est gratia
 conuersationis uenit. qui diu re-
 gulariter protractus quandoque
 susceptus est. Quem frater suus
 ad monasterium non conuersio-
 nis studio sed carnali amore secu-
 tus est. Is autem qui ad conuer-
 sationem uenerat. ualde fratribus
 placebat. At contra frater illius

lon
 pat
 nec
 Et
 exi
 mit
 elo
 bus
 no
 bit
 cta
 trib
 tris
 lis.
 alio
 pti
 face
 N
 bit
 rid
 tia
 ma
 sus
 Et
 ner
 na
 ab
 um
 lis
 aut
 ora
 ler
 pit
 que
 coz
 dite
 dat
 sem

longe auita ei⁹ ac morib⁹ discre-
pabat. Vixit tñ in monasterio
necessitate potius quam volũtate.
Et cũ in cunctis actib⁹ perversus
existeret. p⁹ fze suo ab oib⁹ equani-
miter tollerabat. Erat. n. leuis
eloquio prauus actiõ. cult⁹ vesti-
bus morib⁹ incultus. Ferre vero
nõ poterat si quisq⁹ illi de sci ha-
bitus cõuersatiõ loqueret. Fa-
cta at fuerat vita illi⁹ cunctis fra-
trib⁹ grauis s; tñ vt dictũ e⁹ p fra-
tris sui grãa erat cunctis tolerabi-
lis. Asp̄nabat valde siquis sibi
aliquid de prauitatis sue corre-
ptiõ loqueret. Bonũ nõ solum
facere s; et audire nõ poterat.
Nũquã se ad scẽ cõuersatiõis ha-
bitũ venire iurãdo. irascendo. de-
ridẽdo. testabat. In hac at pestilẽ-
tia que nuper huius vr̄bis populũ
magna ex parte cõsumpsit. percus-
sus in inguine e⁹ pduct⁹ ad mortẽ
Eũq; extremũ sp̄m ageret. cõue-
nerũt fratres vt egressũ illius or-
nãdo protegeret. iã corpus eius
ab extrema fuerat parte p̄ mortu-
um. in solo tantũmõ pectore vita-
lis adhuc calor anhelabat. Cũcta
aut f̄es tñ p̄ eo ceperũt enixius
orare. quãto cũ iã videbãt sub ce-
leritate discedere. Cũ repẽte ce-
pit eisde⁹ f̄ib⁹ assistentib⁹ ad n̄su-
quo poterat clamare z orationes
eoz interrũpere dicẽs. Redite re-
dite ecce draconĩ ad deuorandum
datus sum. qui propter vr̄az pre-
sentia deuorare me nõ p̄t. Ca-

put meũ in suo ore iam absorbit
date locum vt non me ampli⁹ cru-
cietsed faciat quod facturus est.

Si ei ad deuorandum datus
sum. quare propter vos moras
patior. Tunc fratres ceperunt
ei dicere. quid est quod loqueris
frater. Signu⁹ tibi sancte cru-
cis imprime. Respõdebat ille vt
poterat dicens. Nol ome signare
sed non possum quia a dracone p̄-
mor. Cumque hoc fratres audi-
rent prostrati in terra cum lachry-
mis ceperunt pro ereptione illius
vehementius orare. Ecce subito
cepit meliorat⁹ eger quibus vale-
bat vocib⁹ exultare dicens. Gra-
tias deo ecce draco qui me ad de-
uorandum acceperat fugit. orati-
onibus vestris expulsus est stare
non potuit. pro peccatis meis mo-
do intercedite. quia cõuerti para-
tus sum. z seculare vitam fundi-
tus relinquere. Homo ergo qui
sicut iam dictum est ab extrema
parte corporis fuerat parte pre-
mortuus reseruatus ad vitam to-
to ad deũ corde conuersus e⁹. Lõ-
gis z continuis in conuersatione
eadem seruatus flagellis erudit⁹
atque ante paucos dies exercen-
te corporis molestia d̄functus est
qui iam draconem moriens non
vidit. quia illum viuendo per cor-
dis immutationem vicit. Ecce
fratres charissimi gordiana quã
superius dixi a sanctimõialis ha-
bitus excellentia corruit ad penã

z frater hic d̄ q̄s̄o ista narraui ab ip̄o mortis articulo redijt ad eternā vitā. Nemo ergo scit quid de se in occultis dei iudicijs agatur. qz multi sūt vocati pauci vero electi. Quia igit̄ nulli de se certū electū se eē restat vt oēs trepidēt oēs de sua actiōe formident. oēs in sola diuina misericordia gaudeāt nullis d̄ suis virib⁹ p̄sumat. Est q̄ p̄ficiat fiduciā n̄az ille. s. q̄ se dignatus ē adsumere naturā n̄az. Qui viuit z regnat cū p̄ce i vnitare sp̄itus sancti deus per oia secula seculorū amen.

Lec. sci euēgelij secundū lucam.

Capitulo. xix.

Quillo tpe cū ap̄op̄i quas set iesus hierusalē vidēs ciuitatē fleuit sup illā dicens.

Qz si cognouisses z tu. z reliq̄. Omelia. xxxix. lec. eiusdē habitaculo populū in basilica beati ioānis

lectionē sci euāgelij breui si possū volo sermonē percurrere. vt illis i ea. plixioz

Def̄ intentio qui sciunt ex paucis multa cogitare. Quod flente domino illa hierosolimoz subuersio describat̄ que a veipasiano z tito romanis principib⁹ facta est. Nullus qui historiā euerisionis eiusdē legit ingnorat. Romani enim principes denunciant̄ cum d̄ qz venient dies in te z circūdabūt te inimici tui vallo z circūdabūt te z coangustabunt te vndi qz z a terra p̄sternēt te z filios

tuos qui in te sūt. Hoc q̄s̄o qz addit̄ z nō reliquent in te lapide sup lapidē. etiam ipsa iam eiusdē ciuitatis transmigratio testatur.

Quia dum nunc in eo loco constructa est vbi extra portam fuerat dominus crucifixus. p̄rior illa hierusalem vt dicitur fundit̄ ē euerisa. Cui ex qua culpa euerisionis sue pena fuerat illata subiungitur. Eo quod non cognoueris tempus visitationis tue. Creator quippe omnium per incarnationis sue mysterium hanc visitare dignatus est. sed illa timoris z amoris illius recordata non est.

Unde etiam per prophetam in increpatione cordis humani aues celi ad testimonium deducuntur dum dicitur. *Miluis in celo cognouit tempus suum. turtur z hyrundo z ciconia custodi erunt tempus aduentus sui. Populus autem meus nō cognouit iudicium.* Sed querendum prius est quid sit quod dicitur videns ciuitatem fleuit super illam dicens. quia si cognouisses z tu. Fleuit z enim pius redemptor ruina per fide ciuitati quam ipsa sibi ciuitas non cognoscebat esse v̄turā. cui afflētē dno f̄cte d̄. qz si cognouisset z tu. subaudis fleueras. Quemō qz nescis qd̄ iminet exultas. *Un̄ z iudic̄. Et qd̄ in hac die tua q̄ ad pacē tibi. cū enīz carnis se voluptatib⁹ daret z ventura mala non prospiceret. in die*

tua que ad pacem ei esse poterant habebat. Cur vero bona presentia ad pacem haberet manifesta tur cum subditur. Nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Si enim a cordis eius oculis mala que imminerent abscondita non essent. leta in presentibus prosperis non fuisset. Cuius mox etiam pena que de romanis sicut predixi principibus imminerebat adiuncta est. Quae de scripta quid dominus fecerit subditur. Quia ingressus templum cepit eicere vendentes de illo et ementes dicens illis. Scriptum est quia domus mea domus orationis est. vos autem fecistis illam speluncam latronum. Quia enim narravit mala ventura et peritiam templum ingressus est ut de illo vendentes et ementes deiceret profecto innotuit quia ruina populi maxime ex culpa sacerdotum fuit. Eversionem quippe describens sed vendentes in templo et ementes feriens in ipso effectu sui operis ostendit unde radix perditionis. Sicut autem euangelista alio testante didicimus in templo columbae vendebantur. Et quid per columbas nisi sancti spiritus donum accipitur. Sed ementes et vendentes e templo eliminat. quia vel eos qui pro munere impositionem manuum tribuunt vel eos qui donum spiritus emere nituntur damnat. De quo templo

mox subditur. Domus meo domus orationis est. Vos autem fecistis illam speluncam latronum. Qui enim ad accipienda numera in templo residebant profecto quia quibusdam non dantibus lesiones exquirere dubium non erat. Bonus ergo orationis spelunca latronum facta fuerat quia ad hoc in templo assistere nouerant ut aut non dantes munera studeret corporalia persequi: aut dantes spiritualiter necare. Quia vero redemptor noster predicationis verba nec indignis et gratis subtrahat. postquam discipline vigorem eicendo pueros tenuit domum mox gratie ostendit. Nam subditus et erat docens quotidie in templo. Hec iuxta historiam breuiter tractando transcurramus. sed quia euersionem hierusalem inuimus atque euersionem suam in melius committatam. quia expulsos latrones e templo atque ipsam templum erutum scimus. Debemus ex rebus exterioribus introitus aliquam similitudinem trahere. atque ex euersis edificijs parietum murum ruinam timere. Videns enim dominus iesus ciuitatem fleuit super illam dicens. Quia si cognouisses et tu. hoc semel legit cum perituram ciuitatem esse nuntiavit. hoc quotidie redemptor noster per electos suos agere nullatenus cessat. cum quidam ex bona vita ad mores reprobos peruenisse considerat. plangit. n. eos

qui nesciunt cur plāgātur .q̄ iuxta
salomonis v̄ba letant̄ cū male fe-
cerint. ⁊ exultant in reb̄ pessimis.
Qui si dānationē suā q̄ eis iminet
agnouissent. semet ipsos cū lachry-
mis delictorū suorū plāgerēt. Bene
autē piture aie sentētia q̄ subditur
conuenit. Et quidē in hac die tua q̄
ad pacē tibi. nunc at̄ abscondita sunt
ab oculis tuis. Quā hic diez habz
aia puerſa q̄ trāsitorio gaudet in tē-
pore. Cui ea q̄ adsunt ad pacē sunt
qz dū ex reb̄ tēporalibus letatur
dū bonoribus extollit̄ dū in carne
voluptate resoluitur: dum nulla vē-
ture pene formidine teret̄. pacē h̄z
in die sua q̄ graue dānationis sue scā-
dalū in die hēbit aliena. Vbi. n. affli-
genda est iusti letabunt̄ ⁊ cuncta q̄
mō ei ad pacē sunt tunc in amaritu-
dinem rixē vertent̄. qz rixari tunc
incipit cū dānationē quā patit̄ nō
expandit. cū cor a prospiciendis ma-
lis sequentib̄ oculis mentis clausit̄
Unde ei d̄. Nūc at̄ abscondita sūt
ab oculis. Peruersa q̄ppe aia reb̄
p̄sentib̄ dedita in terrenis volupta-
tibus resoluta abscondit sibi mala
sequētia qz p̄uidere mala futura re-
fugit q̄ p̄sentē leticiā pturbat. Dū
qz in p̄sentis vite ablectatōe sedet.
qd̄ aliud quā clausis oculis ad ignē
vadit. Unde bene scriptū ē. In die
bonorū ne immemor sis malorū. Et
vnde p̄ paulū d̄. Qui gaudent tan-
quā nō gaudentes sunt. Qz si qua
est p̄sentis tēporis leticia ita est agē-
dayt nūquam amaritudo sequētis

iudiciū recedat a memoria. Quibus
dū mens pauca extreme vitioris
timore tranſigit. quātum nūc p̄re-
sens leticia tantum post̄ ira suble-
quens tēperet̄. Hinc nāqz scriptū
est. Beatus hō qui semp̄ est pau-
dus qui vero mentis est dure cor-
ruet in malum. Sequētis. n. ira iu-
diciū tanto tūc districtior portabit̄
quāto nūc ⁊ inter culpas minime
timet̄. Sequitur. Qz venient dies i-
te. ⁊ circumdabūt te inimici tui val-
lo. Qui vnquam sunt humane aie
maiores inimici quāz maligni sp̄s
qui hāc a corpore exeuntē obsidēt.
quā in carnis amore positam dece-
ptorij̄ delectationib̄: fouēt. quā
vallo circumdant. Qz ante mentis
eius oculos reductis iniquitatib̄
quas p̄petrauit. hanc ad societate
sue dānationis trabētes coarctāt.
vt in ipsa iā extremitate vite depre-
hēsa. ⁊ a q̄bus hostibus circū clusa
sit videat. ⁊ tam̄ euadendi aditū in-
uenire nō possit. qz opari iāz bona
nō h̄z q̄ cū licuit agere contēpsit. De
quibus apte adhuc qd̄ sequitur intel-
legi valet. Circundabūt te. ⁊ coan-
gustabūt vndiqz. Maligni q̄ppe
sp̄s vndiqz aiam angustabāt. quā-
do ei non solū operis verum et lo-
cutionis atqz insuper cogitationis
iniquitates replicant. vt q̄ prius se-
p̄ multa dilatauit i scelere ad extre-
mū de oibus angustet̄ in retribu-
tione. Sequitur. Et ad terram con-
sternent te. ⁊ filios tuos q̄ in te sūt.
Tunc aia per cogitationē. reatus

Sancti gregoriū pape.

fui ad terram consternit. cum caro
quam vitam suam credidit redire ad
pulverem irget. Tunc in morte si-
lii illius cadunt. cum cogitationes illi-
cite que modo ex illa procedunt. in extre-
ma vite ultione dissipantur. Sicut
scriptum est. In illa die probantur omnes co-
gitationes eorum. Que scilicet dure co-
gitationes intelligi etiam per lapi-
dum significationem valent. Nam se-
quitur. Et non relinquet in te lapides
super lapidem. Peruersa enim mens
cum peruersa cogitationi adhuc per-
uersiore adiicit. quid aliud quam la-
pidem super lapidem ponit. Sed
in destructa ciuitate super lapides
lapis non relinquitur. quia cum ad vlti-
onem suam anima ducit. omnium ab illa
cogitationum suarum constructio
dissipatur. Que cur hoc patiat ad-
iungitur. eo quod non cognoueris tem-
pus visitationis tue. Pravam quam-
quam animam omnipotens deus modis mul-
tis visitare consuevit. Nam assidue
hanc visitat precepto. aliquando autem
flagello. aliquando vero miraculo.
ut etiam que nesciebat audiat. et tamen ad-
huc superbiens atque contemnes aut
doloze compuncta redeat. aut benefi-
cibus deuicta malum quod fecit erube-
scat. Sed quia visitationis sue tempus
minime cognoscit. illis in extremo
vite inimicis tradetur cum quibus in
extremo iudicio damnationis perpe-
tue societate colligatur. Sicut scri-
ptum est. Cum vadis cum auersa-
rio tuo ad principes in via. da ope-
ram liberari ab illo ne forte tradat

te ad iudices. Et iudex tradat te ex-
actori et ex actor mittat te in carcerem.
Auersarius quippe non in via
est sermo dei contrarius nostris carna-
libus desideriis in presenti vita. a
quo ipse liberatur qui preceptis eius
humiliter subdit. Alioquin auer-
sari iudici et iudex tradet ex actori.
quia ex sermone dei contempto reus
peccato tenebitur in exaie iudicis
que iudex ex actor tradet. quia hunc
maligno spiritui ad vltionem trabe-
re permittit. Ut compulsa animam ipse
ad penam de corpore erigat. que ei ad
culpam sponte consensit. Ex actor
mittit in carcerem. Quia per malignum
spiritum in inferno retruditur quous-
que dies iudicii veniat. ex quo iam in
inferni ignibus simul et ipse crucie-
tur. Expleta igitur perditione ciui-
tatis quas nos ad pereuntis anime si-
militudinem traximus. protinus
subditur. et ingressus in templum ce-
pit eicere vendentes. et ementes de
illo. Sicut templum dei in ciuitate est
ita in plebi fidei vita religiosorum
et sepe nonnulli religionis habitum
sumunt et dum sacrorum ordinum
locum percipiunt sancte religionis
officium in comertium terene ne-
gociationis trahunt. Vendentes
quippe in templo sunt. qui hoc quod
quibusdam iure competit ad premium
largiuntur. Iusticiam enim vendere est
hanc pro premium acceptioe seruare.
Ementes vero in templo sunt qui dum
hoc pro soluere primo quod iustum est
colunt. dumque est iure debitam facer

contemnit dato protinus premio
emunt peccatum. Quibus bene dicit
Domus mea domus orationis est. Vos
autem fecistis illam speluncam latronum.
Quod dum non nunquam pueri hoies
locum religionis tenent. ibi malicie sue
gladijs occidit ubi viuificare pro
ximos orationis sue intercessione de
buerunt. Templum quoque et domus
dei est ipsa mens atque conscientia
fidelium. que si quando in lesione pro
ximi pueras cogitationes profert
quasi in spelunca latrones residet
et simpliciter gradientes interficit
quando in eos qui in nullo rei sunt
lesionis gladios defigunt. Adhes. n.
fidelium non iam domus orationis sed
spelunca latronis est. quando reli
cta innocentia et simplicitate scita
tis illud conatur agere: vnde valeat
proximis nocere. Sed quod contra p
uerfa hec omnia vobis redeptoris no
stri per sacras paginas indefinenter
instruimur. Hunc vsque hoc agitur
quod actum fuisse prohibet cum dicit. Et
erat docens quotidie in templo. Cum
enim mentem fidelium ad cauenda ma
la subtiliter erudit quotidie veritas
in templo docet. Sed sciendum no
bis est quod veritatis verbis vaciter
erudimur. si extrema nostra forundo
lose et indefinenter aspiciamus. Iux
ta hoc quod per quendam sapientem dicit
In omnibus operibus tuis memorare
nouissima tua. et in eternum non pec
cabis. Pensare quippe quotidie de
bemus quod eiusdem voce nostri rede
ptoris audiuiimus. Et quidem in

hac die tua que ad pacem tibi. n. cum
autem abscondita sunt ab oculis tuis.
Duz. n. districtus iudex sustinet et
adhuc manum non exercet in perfe
ctione. dum ad retributionem vl
tione ultime esse quedam tempo
ris dilatio videtur debemus pen
sare malum quod sequitur. Pensan
tes gemere gementes vitare. Ea que
commisimus peccata indefinenter a
spicere. aspicientes flere flentes ab
stergere. Nulla nos prosperitatis
transitorie leticia dissoluat. nec me
tis nostre oculos que sunt transitoria
obstruant. nec cecos ad ignem du
cant. Si enim districte pensetur cu
ius sit ponderis improprium. ex
ore veritatis agnoscitur cum negle
genti et futura non prospicienti or.
Et quidem in hac die tua que ad pa
cem tibi. nunc autem abscondita sunt
ab oculis tuis. Nam cogitandum val
de est quantum nobis erit terribilis hora
nostre resolutionis. que pauor mentis. que tra
stium omnium malorum memoria. que obli
uio transacte felicitatis. que formido
est consideratio iudicis. Quid ergo no
bis esse de presentibus ad delectatio
nem debet. quando cunctis simul transenti
bus non valet transire quod imminet. quando
et hoc funditus finit quod diligit. et il
lud incipit ubi dolor nunquam finitur.
Tunc maligni spiritus in egrediente anima
sua opera requirunt. tunc mala que suase
runt replicant. ut sociam ad tormentum tra
hant. Sed cur hoc de puerfa solum modo
anima dicimus. cum ad electos queque egre
dientes veniat. et suum in illis si prevaleret

aliquid
tit que
xi. 3.
n. p. n.
quod
vidit
inuen
villo p
ue ex
vent
nec p
reme
terra
solue
lis. h
qui p
ret. a
nec i
re p
in ce
ta d
con
rit n
mu
dun
is de
cabi
uen
hor
nur
cit.
nor
et v
iac
oer
nis
pe
ne.

Sancti gregoriij pape.

aliquid requirit. **U**nus autem omnium ecclesiarum
titulus qui ante passionem suam libera voce di-
xit. **I**am non multa loquar vobiscum venit.
n. princeps mundi huius. et in me non habet
quicquam. **Q**ui enim hunc mortalem hominem
vidit suum in illo mundi principem. aliquid
invenire posse se credidit. **S**ed sine
ullo peccato a mundi huius correptione
ve exiit. qui sine peccato ad manducandum
venit. **H**oc de se mundi principem
nec petrus dicere presumpsit. qui audi-
re meruit. **Q**uecumque ligaveris super
terram ligata erunt et in celis. et quodcumque
solueris super terram solutum erit et in ce-
lis. **H**oc nec paulus dicere presumpsit
qui prius quam mortis debitum solue-
ret. ad celi tertium secreta pervenit. **H**oc
nec iohannes dicens ausus est. qui pro amo-
re principis in redemptoris sui pectore
in cena recubuit. **N**am cum propheta
dicat. **E**cce enim in iniquitatibus
conceptus sum. et in delictis peperit me mater mea. **S**ine culpa in
mundo esse non potuit qui in mun-
do cum culpa venit. **H**inc namque
isdem propheta ait. **N**on iustificabitur in conspectu tuo omnis vi-
vens. **H**inc salomon ait. **N**on est
homo iustus in terra qui faciat bo-
num et non peccet. **H**inc iohannes di-
cit. **S**i dixerimus quia peccatum
non habemus. ipsi nos seducimus
et veritas in nobis non est. **H**inc
iacobus ait. **I**n multis. n. offendimus
omnes. **C**onstat enim quod omnes qui de car-
nis delectatione concepti sunt. in eorum
peccato vel actione. vel locutio-
ne. vel cogitatione aliquid suum prin-

ceps mundi huius habuit. **S**ed id
circo illos vel post rapere vel pus-
tenet non potuit. quod eos ille a debitis
suis eripuit qui pro nobis sine debito
mortis debitum solvit. **U**t nos iam
sub iure hostis nostri debita nostra non
teneant. quod pro nobis mediator dei et
hominum homo christus iesus gratuita red-
didit quod non debebat. **Q**ui. n. pro no-
bis mortem carnis indebitam reddi-
dit. nos a debita anime morte libera-
vit. **A**it ergo. **V**enit enim princeps
mundi huius. et in me non habet quic-
quam **U**nde curandum nobis est
et cum magnis quotidie fletibus cogi-
tandum. quam senus quam terribi-
lis sua in nobis opera requirit in
die nostri exitus princeps mundi ve-
niat. si etiam ad deam carne mori-
tenter venit. et in illo aliquid quasi in
invenire nihil potuit. **Q**uid itaque
nos miseri dicturi quod acturi sumus.
qui innumera mala commisimus. **Q**uid
requerenti adversario et multa sua in
nobis inveniendi dicemus. **N**isi so-
lum quod nobis est certum refugium
solida spes quod unum cum illo facti su-
mus in quo princeps huius mundi et suum
aliquid requirit et invenire minime po-
tuit. quoniam solus est inter mor-
tuos liber. et a peccati iam servitio vaci-
libertate solvitur. quia ei qui vivere
liber est unumur. **C**onstat enim nec
negare possumus sed veraciter fa-
temur. quia princeps huius mun-
di habet in nobis multa sed tamen
mortis nostre tempore iam nos ra-
pere non valet. quia eius membra affe-

cū sumus in quo nō hz quicquaz
 Sed quid prodest quod eidem
 redemptorū nō per fidem iungi-
 mur. si ab eo moribus disiunga-
 mur. Ipse z. n. dicit. Nō oīs qui
 dicit mihi dñe: domine intrabit in
 regnū celozū. Recta ergo opa. si
 de recte iungenda sunt. mala que
 fecimus p quotidiana lamēta di-
 luamus. trāfactas nās nequicias
 surgētia ab amore dei z primi
 recta opera superēt nulla que pos-
 sumus fratribus impēdere bona
 recusemus. Neqz. n. aliter redem-
 ptoris nostri mēbra efficiamur nisi
 inherēdo deo z compatiēdo. pri-
 mo. Sz qz ad a morez dei z pri-
 mi plerūqz corda audiētūz plus
 exēpla quā verba excitāt. Charit-
 tati vze. indicare studeo qd is qui
 psto est filius me' epiphani' dia-
 conus isauria puincia exortus in
 vicina factū terra licaōie solet nar-
 rare miraculū. Ait. n. qd in ea qui
 dā martyrius nōe vite valde ve-
 nerabilis monachus fuit: qui ex
 suo monasterio visitatiōis grā ad
 aliud monasteriū tēdebat cui spi-
 ritualis pz pērat. Pergēs itaqz le-
 prosuz quendā quē densis vulne-
 ribus elefantin' morib' p mēbra
 fedauerat inuenit in via volentes
 ad suū hospitū redire z pre lassit-
 tudine nō valebat. Ipso vero itine-
 re se habere phibebat hospitū. q
 isdē martyrius monachus ire fe-
 stinat. Vir aut dei eiusdē leprosi
 lassitudinem misertus. palium q

vestiebat in terrā p̄tinus p̄iecit
 z expādit. ac desuper leprosus po-
 suit eumqz suo pallio vndiqz con-
 strictū sup humeruz leuauit. secū
 qz reuertēs detulit. Cūqz mona-
 sterij foribus p̄p̄inquaret. sp̄alis
 pz eiusdē monasterij magnis cla-
 mare vocib' cepit. Currite ianuas
 monasterij citius aperite. qz fra-
 ter martyrius venit dñm portās
 Statim vero vt martyri' ad mo-
 nasterij aditū puenit. is qui lepro-
 sus eē videbat de collo eius exili-
 ens. z in ea sp̄e apparēs quare co-
 gnosci ab hoib' solet redemptor
 humani generis deus hō xps ie-
 sus ad celū martyrio aspiciēte re-
 diit ei qz ascendēs dixit. Martiri-
 tu me nō erubuisti sup terraz ego
 te n̄ erubescā sup celos. Qui scūs
 vir mox vt ē monasteriū igressus
 ei pz mōasterij dixit. Frater mar-
 tyri vbi ē quē portabas. Cui ille re-
 spōdit dicēs. Ego si scissem quis
 eēt. pedes illi' tenuissem. Tūc isdē
 martyrius narrabat qz cū eū por-
 tasset pōdus ei' minime sensisset.
 Nec mirū. Quō. n. pondus senti-
 re poterat. qui portante portabat
 Qua in re pensandū nobis est q̄
 tum fraterna cōpassio valeat. q̄tū
 nos oipotētū deo m̄e viscera cōiū-
 gant. Inde. n. ei qui ē sup oia p̄pi-
 quam'. vñ nos p cōpassionē pri-
 mi etiam sub nos metip̄os depo-
 nimus. In rebus corporalib' ne-
 mo alta tāgit nisi q̄ tēdit. In
 rebus vero spiritualib' certum

est. qz
 binu
 Ecce
 ad ea
 cit. qz
 esse p
 bis in
 ante
 vide
 na op
 cialit
 buit.
 rē me
 spici
 Qui
 carne
 ta. E
 carne
 nerit
 bus
 app
 oia v
 gnar
 sensu
 quif
 siste
 abie
 recu
 uite
 via
 pō
 Qu
 tate
 Le

ra

Sa gre. pape.

est. qz q̄to plus p cōpassionē attra-
himur. tāto aliis x̄ius ppinquāmur
Ecce autē redēptori generis hūani
ad edificationē n̄zāminime suffi-
cit. qd̄i extremo iudicio dicitur se
esse phibuit. quā diu fecistis vni de
his fratrib⁹ meis m̄ fecistis. Nisi
ante iudiciū hoc in se ostēderet. vt
videlz demōstraret. qz q̄squis bo-
na opa idigētib⁹ exhibet z bec spe-
cialiter ipēdit cui⁹ bec amore exhi-
bit. Et tāto plus in se. q̄sqz maio-
rē mercedē recipit. quāto nec eū de-
spicit q̄ āplius despiciēdus videt.
Quid. n. in hūana carne sublimi⁹
carne xp̄i q̄ est sup angelos exalta-
ta. Et quid i hūana carne abiectus
carne leprosi q̄ tu inescētibus vul-
neribus scindit. z exalātib⁹ fetori-
bus implet. Sed ecce in spē leprosi
apparuit. z is q̄ est reuerēdus sup
oia videri. despectus infra oia dedi-
gnatus nō est. Cur hoc. nisi vt nos
sensu tardiores admoneret. q̄tinus
quisquis ei qui in celo ē festinat as-
sistere hūiliari in terra z cōpati ēt
abiectis z despiciabilibus fr̄ib⁹ nō.
recuset. Loq̄ charitati v̄zē sub bre-
uitate decreuerā. sz qz nō est i boie
via ei⁹ decurrēs sermo retineri nō
pōt. quē disponit ip̄e de q̄ loq̄mur
Qui viuit z regnat cū dō p̄zē in vni-
tate sp̄s sc̄i d̄s p oia secul. seculo. am̄.
Rec. sc̄i euāgelij sc̄oz lucā. Ca. xvi.
N illo tēpore. Dixit iesus di-
scipulis suis. Iho qdā erat
diues qui induebat purpu-
ra z bisso. z epulabatur quotidie

splendide. z reliqua.

Omelia. xl. eiusdem habita ad
populum in byerusalem.

Q verbis sacri eloqui fr̄es
charissimi prius seruāda ē
vitas hūtorie. z postmodū
req̄rēda sp̄italis intelligētia allego-
rie. Tūc nāqz allegorie fructus sua-
uiter carpit cū p̄us p hūtoriam v̄i-
tatis radice solidat. Sz qz nō nū-
quā allegoria fidē edificat. z hūsto-
ria moralitatē. Hos q̄ auctore dō
iā fidelib⁹ loquimus nō ab errare
credim⁹. si ipsū loq̄ndi ordinē post-
ponam⁹. Quatinus q̄ fidem iā fir-
mā tenetis p̄us de allegoria aliqd
breuiter audire debeatis. z qd̄ vob
demoralitate hūtorie valde est ne-
cessariū. hoc i expositionis n̄zē ordi-
ne seruet extremū. Qz ea plerūqz
solent meli⁹ recoili q̄ cōtingit post-
modū audiri. Sensū ḡ allegoricū
sub breuitate trāscurrim⁹. vt admo-
ralitatē latitudinem citi⁹ venire va-
leamus. Iho quidā erat diues qui
induebat purpura z bisso z epula-
tur q̄tidie splendide. Quez fr̄es cha-
rissi. quez diues iste q̄ id uebat pur-
pura z bisso z epulabat̄ quotidie
splendide. Nisi iudaicū populū si-
gnat. qui cultū vite exteri⁹ habuit.
q̄ accepte legis delicijs ad nitores
vsus est nō ad vtilitates. Quez ho
lazarus vlcētib⁹. plenus. nisi genti-
lem populū figuratiter exp̄mit. q̄
dū cōuersus ad deū p̄cā sua cōfi-
teri nō erubuit. hui⁹ vulnus i cute
fuit. In cutis quippe vulnere virus

a visceribus trahit et foras eripit.
 Quid est ergo peccatorum confessio nisi quod
 dicitur vulne ruptio. Quod peccati virus
 salubriter aperit in confessione. quod pe-
 stifera latebat in mente: et vulnera et
 non. cutis in superficie trahunt humorum pu-
 tredinis: et confitendo peccata quod aliud agi-
 mus nisi malum quod in nobis latebat aperimus.
 Sicut lazarus vulneratus cupiebat
 saturari de micis. quod cadebant de
 mensa domus: et nemo illi dabat. Quod ge-
 ntile quicquid ad ignitorem legis admit-
 tere superbum ille populus dispiciebat.
 Qui dum doctrinam legis non ad cha-
 ritatem habuit sed ad elationem. quasi dicitur
 ceptis operibus tumuit. et quod ei verba flue-
 bant de scientia. quasi micis cadebant de me-
 sa. Et sicut iacentis pauperis vulnera lin-
 gebat canes. Nonnumquam solet in sacro
 eloquio per canes predicatores intelligi.
 Canum et non. lingua vulneris dum lingit
 curat. quod et doctores sci dum in confes-
 sione peccati nostri nos instruunt. quasi vulneris
 munitis per linguam tangunt. et quod nos loquen-
 do a peccatis eripiunt. quasi tangendo vulne-
 ra ad salutem reducant. Quod non. canum
 nomine predicatorum lingua signatur. ostendit
 dum per psalmistam dicitur. Lingua canum
 tuorum ex inimicis ab ipso. Ex iudeis
 quippe infidelibus sancti predicatorum
 electi sunt. Qui in assertionem veritatis
 furcs latronesque venientes magnos
 per dominum ut ita dicam latratus dederunt.
 Quo de quodam reprobatione dicitur.
 Canes multi non valentes lamare. Quod
 igitur predicatorum sci peccata denuntiant. per
 confessionem non peccatorum approbant dicentes.
 Confitemini alteri utrumque peccatum vestrum et ora-

te per in invicem ut saluemini. Ulcera
 lazari canes lingunt. Sancti non. docto-
 res dum gentilium confessiones accipiunt
 mentium vulnera saluti restituunt. Unde
 et beatus lazarus interpretatur adiutus. quod
 ipsi hunc ad ereptionem inuavat. quod eius
 vulnera per lingue correptionem curant.
 Potest et per linctionem canum lata adula-
 tum lingua signari. Adulantibus et non.
 vulnera nostra lingere est. quod plerumque
 solent et ipsa mala quod nos in nobis re-
 prehendimus improbo favore laudare.
 Contigit vero ut vterque moreretur
 viues quod induebatur purpura et bis-
 so sepultus est in inferno. In sinu
 vero abrahe lazarus deductus ab an-
 gelis est. Quid habet abrahe sinus nisi
 secretam requiem significat patris:
 de qua veritas dicit. Multi venient ab
 oriente et occidente. et recumbent cum
 abraham et isaac et iacob in regno
 celorum. Filii autem regni eiciuntur in te-
 nebras exteriores. Qui non. purpu-
 ra indutus dicitur recte regni filius vo-
 cat. quod de longinquo ad videndum laza-
 rum oculos leuat. Quod dum per danna-
 tionis sue supplicia infideles in imo
 sunt. fideles quosque ante diem extre-
 mi iudicii super se in requiem ad ten-
 dunt. Quorum post gaudia contem-
 plari nullatenus possunt. Longe vero est
 quod conspiciunt. quod illuc per meritum non
 attingunt. In lingua autem aptius ar-
 dere ostendit cum dicitur. Mitte lazarus ut
 intingat extremum digiti sui in aquam
 ut refrigeret. linguam meam. quod crucior
 in hac flamma. In fidelis populus
 verba legis in ore tenuit. quod ope serva-

re cōtem-
 debat v-
 cere nol-
 cutis et n-
 dicitur.
 ore eius
 pletur.
 modo l-
 debeat.
 tie mēte
 digito se-
 nis sup-
 tione in-
 pari. Et
 vita bon-
 gaudium
 tantū hē-
 na: nec t-
 recipere
 appetunt
 affuerunt
 bona mi-
 ppheta
 obsequi-
 ad neces-
 vitame
 ter estua-
 berere d-
 notandi
 Ecce. n. a-
 a tormen-
 infidelis
 fideles q-
 se confid-
 a tormen-
 per carne
 tormenti
 qd fides b-

Sancti gregoriū pape.

re cōtempfit. Ibi erga amplius ar/
debat vbi se ostendit scire quod fa/
cere noluit. Quia propter bene do/
ctis et neglētibus per salomonem
dicitur. Omnis labor hominis in
ore eius. sed anima illius non im/
pletur. Quia quū quis hoc solum
modo laborat vt sciat quod loqui
debeat. ab ipsa refectione sue scien/
tiē mēte vacua ieiūat. Ab extremo
digito se rāgi desiderat. Quia eter/
nis supplicijs dānatus optat opa/
tione iustorum vel vltima partici/
pari. Cui respondetur quod in hac
vita bona receperit. quia omne suū
gaudium felicitatem trāsitoria pu/
tauit hēre hic et n. possūt et iusti bo/
na: nec tamē hec in re cōpensatiōe
recipere. Quod dū meliora. i. eterna
appetunt. eorū iudicio quilibet bona
affuerunt. cū scīs desiderijs estuāt
bona. minime videntur. Unde dō
ppheta qui regni diuitijs multisq;
obsequijs fulciebat quāuis et hec
ad necessitatē bona esse cōspiceret.
vni tamen singulariter bono inhiā/
ter estuabat dicens. Mihi autē ad/
herere deo bonū est. Inter hec nō
notandū est qd dō memento fili.
Ecce. n. abrahā filiū vocat. quez mē/
a tormento non liberat. Quā huius
infidelis populi pcedentes patres
fideles qz multos a sua fide deuial/
se considerant. eos nulla cōpassiōe
a tormentis eripiunt. Quos tamē
per carne filios recognoscunt. In
tormentis autē diues positus quin/
q; frēs hēre se perhibet. q; superb⁹

idē iudaicus populus q; ex magna
iam parte dānatus est seqces iuos
quos super terrā reliquit qnq; lit/
bris moysi carnaliter intellectis vel
qnq; sensib⁹ corporis deditos no/
uit. Quinario ergo numero frēs
q; reliqrat expmit. qz eos ad spāiē
intelligentiā arbitrabat non assur/
gere. in inferno positus gemit. Pe/
tuit vt ad eos lazarus mittat. cui qz
moysen et pphas habeant dō. sed
ait. Quia non credunt. nisi quis ex
mortuis resurrexerit. Cui prius
respondetur. Si moysen et pphas
non audient. neq; si quis ex mortu/
is resurrexerit credēt ei: et certe de
moysen veritas dicit. Si crederetis
moysi. crederetis vtiq; et mihi. Be/
ne enim ille scripsit impletur ergo
quod per abrahā responsionem di/
citur. Ex mortuis enim dominus
resurrexit. sed iudaicus populus
quia moysi credere noluit. ei etiam
qui resurrexit ex mortuis credere
contempfit. Cumq; moysi verba
spiritaliter intelligere. contempfit.
ad euz de quo moyses locutus fue/
rat non peruenit. Hec nos fratres
charissimi pro indagandis allego/
rie mysterijs succincte transcuris/
se sufficiat. Nunc ad intuendaz
latius rei geste moralitatem ani/
mus recurrat. Homo quidam erat
diues qui induebatur purpura. et
byssis. et epulabatur quouidie splē/
dide. et erat quidam mendicus no/
mine lazarus. qui iacebat ad ianuā
eius vlcibus plenus. Non nulli

putat pcepta veteris testamēti di-
 strictiora eē quā noui. Sz hī nīmī
 rū iprouida cōsideratiōe fallūtur.
 In illo. n. nō tenacitas: sz rapia mul-
 ctat. ibi res iniuste sublata restitu-
 tiōe q̄drupli punit. Hinc at̄ diues
 iste nō abstulisse aliena rep̄bēdit.
 sed ppria nō dedisse. Nec d̄z qz vi-
 quēpiā opp̄ssit. sz qz i acceptis reb̄
 se extulit. Hic ḡ hīc sumope colli-
 gēdū ē. q̄ pena mulctādus sit q̄ alie-
 na diripit. si i inferni dānatiōe pec-
 tit q̄ ppria nō largit. Nemo itaqz
 securū se existimet dicēs. Ecce alie-
 na nō rapio sz cōcessis licite rebus
 fruor. Qz diues iste nō id circo pu-
 nitus ē qm̄ aliena abstulit. sz qz acce-
 ptis reb̄ sua felicitate tumidus fu-
 it. qz p̄ accepta dona semetip̄us ma-
 le derelinquit. Hocqz solū fuit qd̄
 hūc in inferno tradidit. qz i sua felici-
 tate tumidus fuit. qz pcepta dōa ad
 vsuz arrogātie inflexit qz viscera pie-
 tat̄ ignorauit. qz peccata sua redi-
 mere z iā cū sibi habūdaret p̄ciuz
 noluit. Et sūt nō nulli q̄ cultū subri-
 lū p̄ciosarūqz vestiū nō putāt esse
 peccatū. Qd̄ si videlicz culpā n̄ eēt
 nequa q̄ fmo dī tā vigilāter exp̄me-
 ret. qd̄ diues q̄ torq̄tur ap̄ d̄ iferos
 bysso z purpura idutus fuissz. Ne-
 mo q̄ppe vestimēta p̄cipua nisi ad
 inanē gloriā. q̄rit videlicet vt hono-
 rabilior ceteris eē videat. Nā qz
 p̄ sola inanē gloriā vestimētū p̄ciosi
 q̄rit res ipsatestat. qd̄ nemo vult
 ibi p̄ciosis vestib̄ idui vbi ab alijs
 nō possit videri. Quā culpā possu-

m̄ meli⁹ ēt ex diūso colligere qz si
 abiectio vilis idumēti vtus nō eēt
 euāgelista vigilāter de ioāne nō di-
 ceret erat idut⁹ pillis calemoz. Sz
 notādū nob̄ magnope ē. i ore v̄ita-
 tis de supbo diuite z hūili paup̄e
 q̄tus sit ordo narratiōis. Ecce. n.
 d̄z. Hō qdā erat diues z p̄tinus s̄b
 ifer⁹. z erat qdā medicus noie laza-
 rus. Certe i populo magis solēt no-
 mia diuitū q̄ paup̄uz sciri. Quid
 ē ḡ qd̄ d̄ns de paup̄e z diuite ver-
 bū faciēs nomē paup̄is dic̄. z nomē
 diuitis nō dicit. nisi qd̄ d̄ns hūiles
 nouit atque approbat z superbos
 ignorat. Und̄ z q̄busdā de miracu-
 loz vtute supbientib̄ i fine dictu-
 rus ē. Nescio vos vnd̄ sitis discedi-
 te ame oēs q̄ opamiui iniquitatē. At
 s̄more si d̄z. Nouite ex noie. At
 ḡ de diuite. Hō qdā. At de pau-
 pe z egeno noie lazarus. Ac si ap-
 te dicat. Paup̄ez hūilē scio. supbuz
 diuitem nescio. Illū cognituz p̄ ap-
 p̄batiōez h̄eo hūc p̄ iuditiū repro-
 batiōis ignoro. P̄elandū nob̄ ē ēt
 pditor n̄ oia q̄pta p̄sidratōe disp̄e-
 sat. Una z. n. res nō p̄ynare agit.
 Nā ecce plenus vlcereb̄ medicus
 lazarus at̄e ianuā diuitū iacet. Qua-
 derena d̄ns duo iudicia expleuit
 habuisset. n. fortasse aliq̄ excusatō-
 nē diues si lazarus paup̄ z vlcero-
 sus at̄e ei⁹ ianuā n̄ oia cuisset si ei⁹
 inopiā nō esset oculis suis ipozu-
 na. Rursus si lōge esset diues ab
 oculis vlcerosi paup̄is. minozē tol-
 rasset in aīo temptationez paup̄.

Sz
 am
 pos
 pau
 lū d
 vilic
 perē
 egen
 pratu
 neto
 nō h
 tē cer
 volu
 ci. Al
 z pu
 nerib
 se ege
 putab
 corde
 fuisse
 ficere
 Rur
 subsc
 ampl
 tas z
 super
 sequē
 mitate
 qz nen
 stanē
 gebat
 duo iu
 pauper
 re pmi
 tiōis si
 tus pau
 tionē. L
 miserer

Sci gre. pape.

Sicut egenū z vulneratū an̄ ianuam diuitis z delictis affluentisb posuit in vna eadēq; re ex visione pauperis nō misereri diuiti cumulū dānationis intulit z rursū. Ex visione diuitis tēptatū q̄tidie pauperē pbavit. Quātas nāq; hunc egenū z vulnerib; obsessum temptatiōes creditis in sua cogitatio netollerat. cū ipse egeret pane z nō hēret et salutē atq; ante se diuitē cerneret salutē z dīctas hēre cū voluptate se dolore z frigore affici. Illū gaudere cōspiceret. bysso z purpura vestiri se deprimi vulnerib; illū distillare acceptis reb; se egere illū nolle largiri. Quātos putabim; fr̄es charissimi tunc in corde paupis tumult; tēptatiōis fuisse cui certe poterat ad penā sufficere paupertas et si san; fuisset. Rursus suffecisset egritudo et si subsidiū adesset. S; vt pbaret amplī; paup simul hūc z paupertas z egritudo tabefecit. Atq; insuper videbat pcedētes diuitē obsequētib; cuneis fulcari. z se i infirmitate z iopia a nullo visitari. Nā qz nemo ei ad visitanū aderat testantē canes qui licent vulnerati gebāt. Ex vna ergo re omps de; duo iudicia exhibuit dū lazarum pauperē ante ianuā diuitis iace re pmisit. vt z diues impi; dānationis sibi augetet vltionē z tēptatus paup cresceret ad remunerationē. Cōspiciebat ille q̄tidie cui misereret. videbat iste de quo p-

aret. Duo iseri; corda. s; vn; del sup inspector qui z hūc tēptando exercebat ad goziā z illū tolerando expectabat ad penā. Nā seq̄ Factū ē at vt moreret medicus. z portaret ab angelis i sinu abrahe. Mortuus ē at z diues z sepultus ē in inferno. Qui nimirū diues eū cui i hac vita misereri noluit in suo iā supplicio posit; patronū q̄rit. Nā ecce subiūgit. Q; eleuās oculos cū eēt i tormētis. vidit abrahā alōge z lazarū i sinu ei; z ipse clamās dixit. D; abrahā misere me i. z mitte lazarū vt iunguat extremū digitū suū i aqua z refrigeret linguā meā qz crutior i hac flāma. Q; q̄ta ē sublimitas iudiciorū dei. Q; quā districte agit bonorū actū malo zq; retributio. Certe sup; dictū ē qz i hac vita lazar; cadētes micas de mēsa diuitis q̄rebat z nemo illi dabat. nē de supplicio diuit; d; qz ab extremo digito lazari distillari aquā i ore suo percipiscit. Hic g; fr̄es colligitē q̄ta sit districtio seueritat; dei. Diues. n. ille q; vulnerato pauperi mense sue vel minima dare noluit in inferno positus vsq; ad minima querenda peruenit. Nam guttas aque petiit qui micas panis negauit. Sed notandum valde est. qd sit quod diues in igne positus linguam suam refrigerare petiit. Nōs quippe est sacri eloqui; vt aliquando aliud dicat sed ex eodem dicto aliud innuat. Superi-

lis aut hunc superbū dicit dñs non loquacitati vacante dixerat s; supflue cōiuatē. Neq; hūc de eloq; citate narrauit s; cuz elatōe z tenacia de edacitate peccasse. S; qz habūdare i cōiuujs loquacitas solet. Hic qui hic male cōiuuatus dicit: apud infernū graui in lingua ardere perhibet. P;na nāq; male cōiuuatis famulat culpa loq; citatis: post loquacitatē vero ludē di ē leuitas sequit. Nā qz edacitatē lusus sequat sacra scā scriptura ait. Sed sit populus manducare z bibere z surrexerūt ludere S; pul quā ad lūm moueat: corpus ad iocos: ad verba inania mouet lingua. Quid ergo ē qd immitit qz i tormen positus diues linguā suā refrigerari postulat nisi qd is qui cōiuuado magis de loquacitate peccauerat p retributiōis iusticiā in lingua atrocius ardebat. S; cū graui valde est p;uore pēlandū hoc qd ei p abrahe respōsiōne dicit. Fili recordare qz recepisti bona i vita tua z lazarus similiter mala. Nunc hic consolaf. tu vero cruciaris. Ista fratres charissimi sentētia pauoz potius indiget quā expositiōe. Nā si qui estis qui i hoc mūdo exterioris boni aliquid accipitis. ipsuz vt ita dicā domini exteri p;time scere debetis. ne vobis p quozundaz vestrozū actū recōpensatio ne sit datū. Ne iudex qui hic bōa exteriora restituit. a retributione

boni intimi repellat. Nec honoz hic vel diuitie nō a iumentuz virtutis sed remuneratio sint laborū. Ecce. n. dū dicit recepisti bona in vita tua. indicat z diues uite boni aliquid habuisse ex quo i hac vita bonū reciperet. Rurūq; dicit de lazaro dicit qz recepit mala. p;fecto mōstrat z lazaru habuisse maluz aliquid quo purgari debuisset S; mala lazari purgauit ignis i opie z bōa diuitis remunerauit felicitas trāseunt vite. Illū paupertas afflixit z terfit. Ista habūdātia remunerauit z repulit. Quicū que ergo bñ i hoc seculo habet cū vos bona egisse recolitis. valde d; ipsis p;time scite nec cōcessa vobis p;perital eozū dē remuneratio sit bonoz. z cū quozlib; pauperes n; nulla rephēbilis p;petrare cōspicitis nolite despiciere qz fortasse q; sup;uitas tenuissime p;auitat; inquitat camin; paupertat; purgat De nobis oio p;time scite qz nōnulla. z iaz male acta p;pera vita secuta ē. De illis vero sollicite pensate qz eozū vitā magistra paupertas cruciat quousq; ad vite rectitudinē p;ducatur. Sequit z i his oib; iter nos z vos chabos magnū firmatū ē. vt hi qui volūt ad vos transire nō possint neq; inde huc trāseare. Qua i re valde q; redū ē quō dicat hi q; volūt ad vos trāseare nō possint. Qz. n. hi q; i inferno sūt ad b;ō p;sortē trāseare cupiūt dubiū nō ē. Qui nō iā i b;ō

Sancti gregoriū pape.

diuis sorte suscepti sunt q̄ pacto d̄
q̄ transire ad eos q̄ in inferno cru
dant̄ volūt. S̄ sic transire repro
bi ad electos cupiūt id est a suppli
tior̄ suor̄ afflictioe migrare. ita ad
afflictos atq̄ in tormētis positos
transitus iustor̄ ē mēte ire p̄ miaz
eosq̄ velle liberare. Sed q̄ volunt
de beator̄ sede ad afflictos atq̄ in
tormētis positos trāsire non pos
sunt. q̄ iustor̄ aie quamuis in sue
nāe bonitate miaz hēant. iā tūc au
ctori suo iusticie p̄iuncte tāta rectitu
dine astrigunt. vt nulla ad repro
bos p̄ passione moueant. Ipsi q̄ p̄
pe iudici cōcordant. cui inherēt. z
eis q̄s eripe nō possunt nec ex mia
cōdescēdūt. Quia tantū illos tunc
a se videbūt extraneos. quantū z
ab eo quem diligūt auctore suo cō
spiciūt repullos. Nec iniusti ergo
ad beator̄ sorte transeūt. q̄ dāna
tione p̄petua cōstringunt. Nec iu
sti transire ad reprobos possūt. q̄
recti per iusticias iudicis eis nullo
mō ex aliqua cōpassione miserent̄
Sed postquam ardētī diuiti de se
spes tollit ei⁹ aius ad p̄pinq̄s q̄s
reliquerat recurrit. Q̄ reprobos
mētes pena sua quandoq̄ inunli
ter erudit ad charitatē vt iam tunc
ēt suos sp̄aliter diligant q̄ hic duz
peccata diligere nec se amabant.
Unde nūc subdit. Rogo ḡ te p̄
vt mittas eū in domū patris mei.
Habeo. n. quinq̄ fr̄es vt testes il
lis ne z. ipsi veniant in locū hunc
tormētiorū. Qua ire notandū est

ardētī diuiti q̄tra ad supplicium cu
mulāt. Ad penā nāq̄ suā ei z co
gnitio suat̄ z memoria. Cogno
scit. n. lazari quē despexit. Frat̄
q̄ suor̄ meminūt q̄s reliq̄t. Per
fecta q̄ppe ei vltio d̄ paup̄ n̄ ēet
sibūc i retributioe nō cognosce
ret. Et p̄fecta pena i igne nō ēet si
nō hoc q̄d ip̄e patit̄ ēt i suis time
ret. Ut ḡ p̄cōres i supplicio am
pli⁹ puniant̄ z eor̄ vidēt gloriāz
q̄s p̄tēpserūt. z de illorūz ēt pena
torquet̄ q̄s inutiliter amauerūt.
Credēdū nō ē q̄d an retributioez
extremi iudicij iniusti i re q̄e q̄sdā
iustos aspiciūt. vt eos vidētes in
gaudio. nō solū de suo supplicio.
s̄ ēt de illorūz bono crucient̄. Iusti
nō i tormētis sp̄ ituent̄ i iustos.
vt hīc eorūz gaudiū crescat q̄ malū
aspiciūt. q̄d misericordit̄ euaserūt.
Tātoq̄z maiores creatori suo gr̄a
referūt. q̄to vidēt i alijs q̄d ip̄i p̄
peti si essent derelicti potuerunt.
Nec illam tante beatitudinis cla
ritatem apud iustorum animum
fulcat aspectu pena reprobos
quia vbi iam compassio miserie
nō erit minere. p̄culdubio b̄torūz le
titiā n̄ valebit. sic nāq̄ iustorūz ocu
lis i illa b̄titudinis arce gaudētū
iferni supplicia supponūt. sic i p̄
cturainger colo: s̄b̄sternit̄ vt alb⁹
vel rube⁹ clarioz videat̄. q̄ sic di
ctū ē tanto b̄ois sua gaudia excre
scūt q̄to eorūz oculis dānatorūz mala
s̄b̄t iacēt q̄ euaserūt. Et q̄uis ei sua
gaudia p̄ruēdum plene sufficiā

mala tamē reproboꝝ abſq; dubio
 ſemp̄ aſpiciūt. qz q̄ creatoris ſui cla
 ritate videt. nihil i creatura agit q̄
 videre nō poſſent. Petēti at̄ diuiti
 vt lazarus mittat. ab abrahā p̄ti
 nus reſpōdet. Habēt moyſē z p̄
 phas audiat illos. S; qd̄ dī v̄ba
 d̄ſpexerat. hec audire nō poſſe ſu
 os ſeq̄ces eſtiabat. Tū z reſpōdit
 diues. Nō p̄miſ; ſiqs ad eos ex
 mortuis ierit credēt. Cui moꝝ v̄aci
 ſnia d̄. Si moyſen z p̄phas n̄ au
 diūt. neq; ſi q̄s ex mortuis reſurre
 xerit credet ei. Qz nimiz q̄ v̄ba le
 gis deſpiciūt. redēptoris p̄cepta q̄
 ex mortuis reſurrexerit q̄to ſubti
 liora ſt̄ tāto hec difficiliꝝ implebūt.
 Q̄dinus ē. n. q̄cqd̄ p̄ legē d̄ quā h̄
 q̄ p̄ d̄n̄z iuber. V̄lla. n. dari d̄cimas
 p̄cipit. redēptor n̄ v̄o ab his q̄ p̄
 ſectōez ſecunt̄ oīa dimitti iubet. V̄
 la p̄cā carnis reſecat. Redēptor ve
 ro n̄ illicitas ēt cogitatiōes d̄anat
 Si ḡ moyſē z p̄phas nō audiūt
 neq; ſi q̄s ex mortuis reſurrexerit
 credet ei. Qz hi q̄ vilioꝝa p̄cepta le
 gis implere neglegūt ſaluatoris n̄i
 mādat̄ aliorib; obedire q̄do cō
 ualeſcūt. Et nimiz cōſtat. qz cuiꝝ i
 plere dicta renuūt ei proculdubio
 credere reſuſat. Hec nos de ip̄a rei
 geſte p̄ſideratiōe dixiſſe ſufficiat. ſ; z
 vos ſres chariſſimi z requiē lazari
 z penā diuitis cognoſcetes. ſollert̄
 agite culpaz v̄iaz inter ceſſozes q̄
 rite. aduocatos vob̄ indiem iudicij
 pauperes p̄curate. Q̄dultos z. n.
 nūclazaros hētis at̄e ianuaz v̄iaz

iacētes. atq; his idigēt q̄ vob̄ iā
 ciat̄ q̄tidie d̄ mēſa cadūt. Verba ſa
 cre lectiōis debēt nos iſtruere ad i
 plēda mādata pietat̄. Quotidie la
 zaros ſi q̄rimꝝ inuenimꝝ. Q̄tidie la
 zaros z ſi nō q̄rimꝝ cernimꝝ. Ecce
 ip̄ortune ſe pauꝝ pes offerūt. rogāt
 nos q̄ tē. p̄ nob̄ iſterceſſozes veniēt
 Eerte nos oīno rogare debuimꝝ z
 tū rogamur. videte ſi negare d̄bea
 mus qd̄ petimur. q̄do patroni ſūt
 q̄ petūt. Nolite mie tepozā p̄dere
 nolite accepta remedia diſſimulare
 Ante ſupplicij cogitate de ſuppli
 cio. Cū q̄s libet. in hoc mūdo abi e
 ctos aſpiciūt. et ſi q̄ rephēſibilia eoz
 eē videant̄ nolite deſpicere. qz for
 taſſe q̄s moꝝ infirmitas vulnerat
 medicina paup̄tatis curat. Quoz
 ſi q̄ ſūt talia q̄ debeāt iure rephēdi
 hec ſi vultis ad vſuz v̄ze mercedis i
 flectit̄. vt ex ipsis eoz vicijs cumu
 lent̄ vob̄ icremēta pietatis q̄tinus
 panē pariter detis z v̄bū. Panē re
 ſectiōis cū v̄bo correptiōis. z duo
 a vob̄ alimēta p̄cipiat̄ q̄ a vob̄ v̄nū
 q̄rebat. dū exterius cibo z iſterius
 ſaciat̄ eloq̄o. Paup̄ ḡ cū rephēſi
 bilis cernit̄. moneri deb; z deſpici
 nō debet. Si v̄o rephēſiōis nihil
 h; venerari ſumope ſic iſterceſſoz
 debet. S; ecce multos cernimꝝ q̄s
 cuiꝝ ſint meriti neſcimꝝ oēs ḡ vene
 rādi ſūt. Tātoq; neceſſe ē vt oib; re
 humiliare debeas quanto quis eo
 rum ſit xp̄s ignozas.

Em ſres refero. quā b̄n̄ is q̄
 p̄ſto ē frater z cūp̄ſbr meꝝ

Sancti gregoriū pape.

spetiosus nouit. Eodē tēpoꝝ q̄ mo
 nasteriū petijanus quedā redēpta
 noie in sc̄i montali habitu p̄stituta
 in vrbe hac iuxta br̄e marie sp̄ x̄gl
 nis ecclesiā. manebat. **H**ec illi^{us} h̄i
 r̄udinis discipula fuerat. q̄ magnis
 virtutib^{us} pollēs sup̄ p̄nestinos mō
 res vitā eremiticā duxisse ferebat
 h̄uic due in eodē habitu discipule
 ad herabant. vna noie romula z al
 tera q̄ nūc adhuc sup̄ ē. quā q̄dē fa
 cie scio. sed noie nescio. Tres itaq̄
 he in vno habitaculo cōmanentes
 moꝝ q̄dē diuinijs plenā sed t̄n reb^{us}
 pauperē vitā ducebāt. **H**ec at̄ quā
 p̄fatus sū romula aliā quā dixi cū
 discipulā suā magnis vite meritis
 anteibat. Erat q̄ppe mire pacien
 tic. sūme obediētie custos oris sui
 ad silentiū. studiosa valde ad cōti
 nue oꝝonis vsū. Sed qz plerūq̄
 ij q̄s iā p̄fectos hoies estimant ad
 huc in oculi sūmi opificis aliq̄d in
 perfectiōis habēt. Sic sepe iperū
 hoies nec dū p̄fecte sculpta sigilla
 cōspicimus z iā q̄si perfecta lauda
 mus. Que adhuc artifex p̄siderat
 z limat. laudari iā audit. z tamē ea
 tūdere meliorādo nō desinit. **H**ec
 quā p̄dixim^{us} romula ea quā greco
 vocabulo medici paralytin vocāt
 imolestia corporali percussa est.
Adul t̄isq̄ annis in lectulo decu
 bās p̄ ene oī iacebat mēbroꝝ offi
 cio destituta. **N**ec t̄n heceadē eius
 mēte z ad impatiētiā flagella pdu
 xerāt. **N**ā ipa ei detrimēta mem
 broꝝ facta fuerunt icremēta v̄tu

tū. **Q**z tāto sollicit^{us} ad vsū oꝝonis
 excreuerat. q̄to z aliō q̄olibz age
 re ne quāq̄ valebat. **N**octe igit̄
 quadā eandē redēptā quā p̄ fat^{us}
 sū q̄ vtrāsq̄ discipulas suas filia
 r̄ū loco nutriebat vocauit dices.
Ubi ter veni m̄ v̄ ei. **Q**ue mox
 cū alia ei^{us} cū discipula surrexit si
 cut vtrūsq̄ referentib^{us} z mult^{as} res
 eadē daruit. z ego quoq̄ i eodez
 tpe agnouī. **L**ūq̄ noct^e medio le
 ctulo iacētis assūterēt. **S**bito celli^{us}
 lux emissa oē illius cellule spatius
 impleuit z splēdoꝝ tāte claritat^e emi
 cuit vt corda assūterū inestimabi
 li pauore p̄ stringeret atq̄: vt post
 ipse referēbat oē in eis corpus ob
 rigesceret. z i subito stupore rema
 neret. **C**epit nāq̄ q̄si cuiusdā ma
 gne multitudinis ingredientis so
 nitus audiri. **O**stiū cellule p̄cuti ac
 si ingrediētū turba p̄meret. **A**tq̄
 vt dicebāt intrātū multitudinē se
 ciebant s̄z nimitate timoris z lu
 minis nihil videre poterāt. **Q**z ea
 rū oculos z pauor dep̄sserat z ipa
 tanti lūinis claritas reuerberabat.
Quū luce p̄tin^{us} miri odoris ē fra
 grātia subsecuta. ita vt earū aiūm
 qz lux emissa terruerat odoris sua
 uitas refouet. **S**z cū claritat^e illi^{us}
 ferre nō possēt. cepit eadē romula
 assūterē z tremētē redemptā suoꝝ
 moꝝ magistrā blāda voce p̄solari
 dices. **N**oli timere m̄z nō moriar
 mō. **L**ūq̄ hoc crebro diceret pau
 ati lux q̄ fuerat emissa subtracta
Sz is q̄ subsecut^{us} ē odor remā,

sit. Sicq; dies scōs ⁊ tertius trā-
 sūt. vt aspsa fragrātia odōis mane-
 ret. Nocte igit̃ quarta eādē magi-
 strā suā itez vocauit. Qua veniēte
 viaticū petijt ⁊ accepit. Nec dū ve-
 ro eadē redēptavel alia ei⁹ discipu-
 la a lectulo iacētis absceserat. ⁊ ec-
 ce subito in platea ante eiusdē cellu-
 le hostiū duo chozi psallētiū cōsti-
 terūt. ⁊ sic dicebāt sexus ex vocib⁹
 discrepasse psalmodie cantus dice-
 bāt viri ⁊ femine respōdebāt. Eū-
 q; ante fores cellule exhiberent ce-
 lestes exequie scā illa aīa carne so-
 luta ē. Qua ad celū ducta q̄tū cho-
 ri psallētiū altius ascēdebāt. tanto
 cepit psalmodie cātus lenius audi-
 ri. quousq; ⁊ eiusdē psalmodie so-
 nitus ⁊ odoris suauitas elōgata fi-
 niret. Hec igit̃ quādiu iurit in cor-
 pore q̄s illā hēret in honore. indi-
 gna cunctis despecta oib⁹ videbā-
 tur. Quis ad illā accedere. q̄s illas
 videre dignaret. Sed illa s; la-
 tebat in sterquilinio margarita dei
 Sterquiliniū s;es hāc ipsaz corru-
 ptilitatē corporis appello. Ster-
 quiliniū abiectiōez paptatis nomi-
 nō Assūpta ē g⁹ margarita q̄ iace-
 bat in sterquilinio. ⁊ posita in cele-
 stis regis ornamēto. S; inter sup-
 nos ciues emicat. iā inter ignitos il-
 los lapides eterni diadematis cor-
 ruscet. Quos q̄ in hoc mūdo diui-
 tes aut eē creditis aut estis cōferte
 si potestis falsas diuitias vras ve-
 ris diuitijs romule. Vos in huius
 mundi via oīa amissuri possidetis

la nihil q̄ siuit in itinere. ⁊ oīa inue-
 nit in puentiōe. Vos letā vitā ou-
 citis. tristē mortē timetis. Illa tristē
 stē vitā ptulit ad letam mortē pne-
 nit. Vos ad tēpus q̄ritis obsequia
 hoīum. Illa despecta ab hoīb⁹ in-
 venit sonos choros āgeloz. Disci-
 te igit̃ s;estēporalia cūcta despice-
 re. Discite honore trāseūtē p̄tēpne-
 re. ⁊ eternā gloriā amare. Honora-
 te quos pauperes cernitis. ⁊ quos
 foris conspiciatis despectos seculi
 intus arbitramini amicos dei.

Cum his paricipamini quod ha-
 betis. vt quādo q; dignent̃ parti-
 cipare vobiscū qd̄ habēt. Pensate
 qd̄ ore magistrigentiū dō. In hoc
 tēpore vīa habūdātia illoz inopiā
 suppleat. vt ⁊ illoz habūdātia vīe
 inopie supplemētū sit. Pensate qd̄
 ipa p̄se vītas dicit. Qd̄ vni ex mi-
 nimis istis fecistis. m̄ fecistis. Ad
 retribuēdū g⁹ cur pigri estis q̄do
 hoc qd̄ iaceētū terra porrigitis se-
 detū in celo datis. S; hec oipotēs
 deus q̄ p̄ me in vris aurib⁹ loquit̃
 p̄ se in vris mentib⁹ loquat̃. Qui
 viuūt ⁊ regnat cū p̄re in unitate spū
 sci de⁹ p̄ oīa secula seculoz. Amē.

Hic finit̃ Homelie nūero .xl. scī
 gregoriū pape ipresse Venetijs p̄
 Peregrinum de pasqualibus die
 xiiij. Marcij. M. cccc. lxxxiiij.

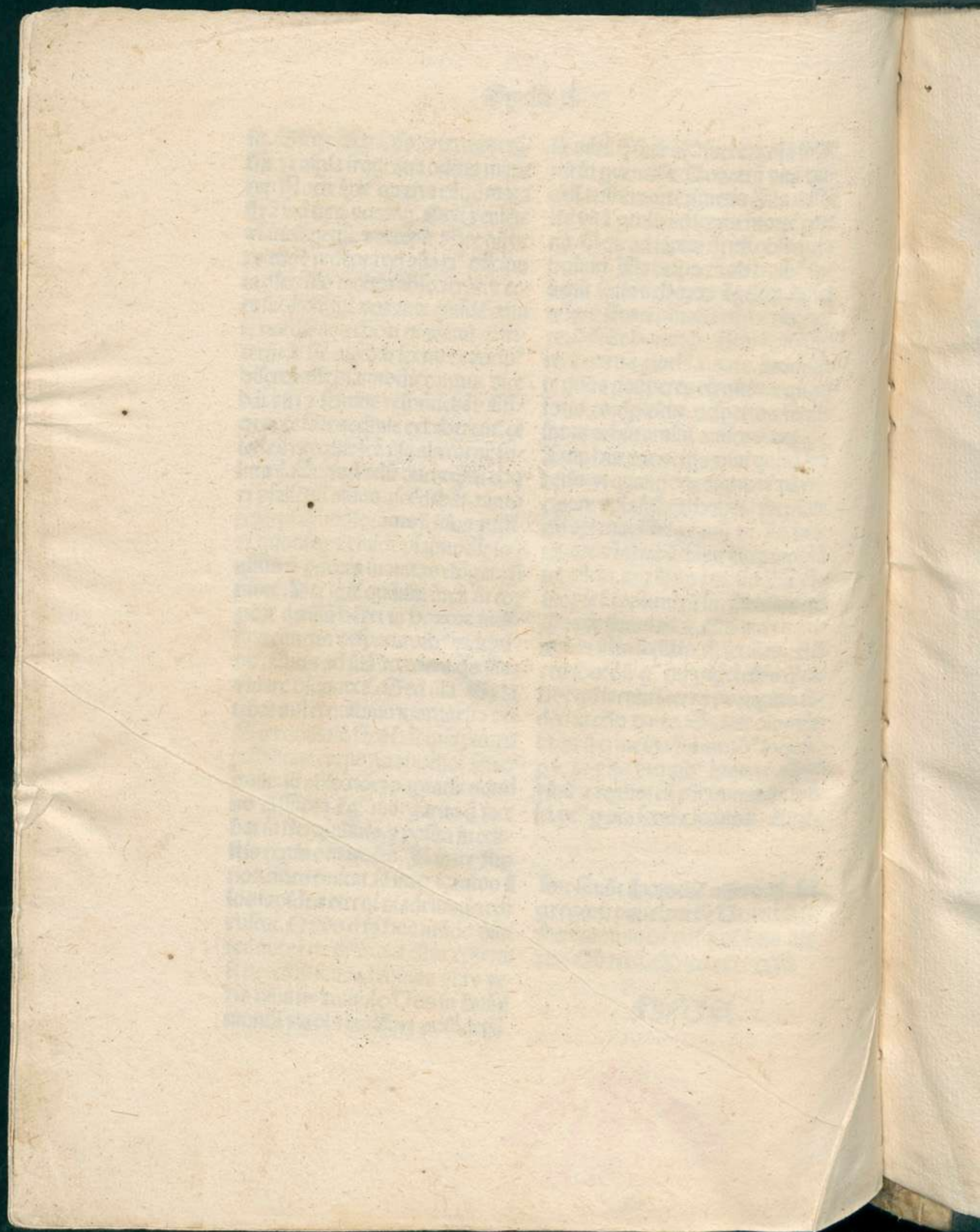
FNJS

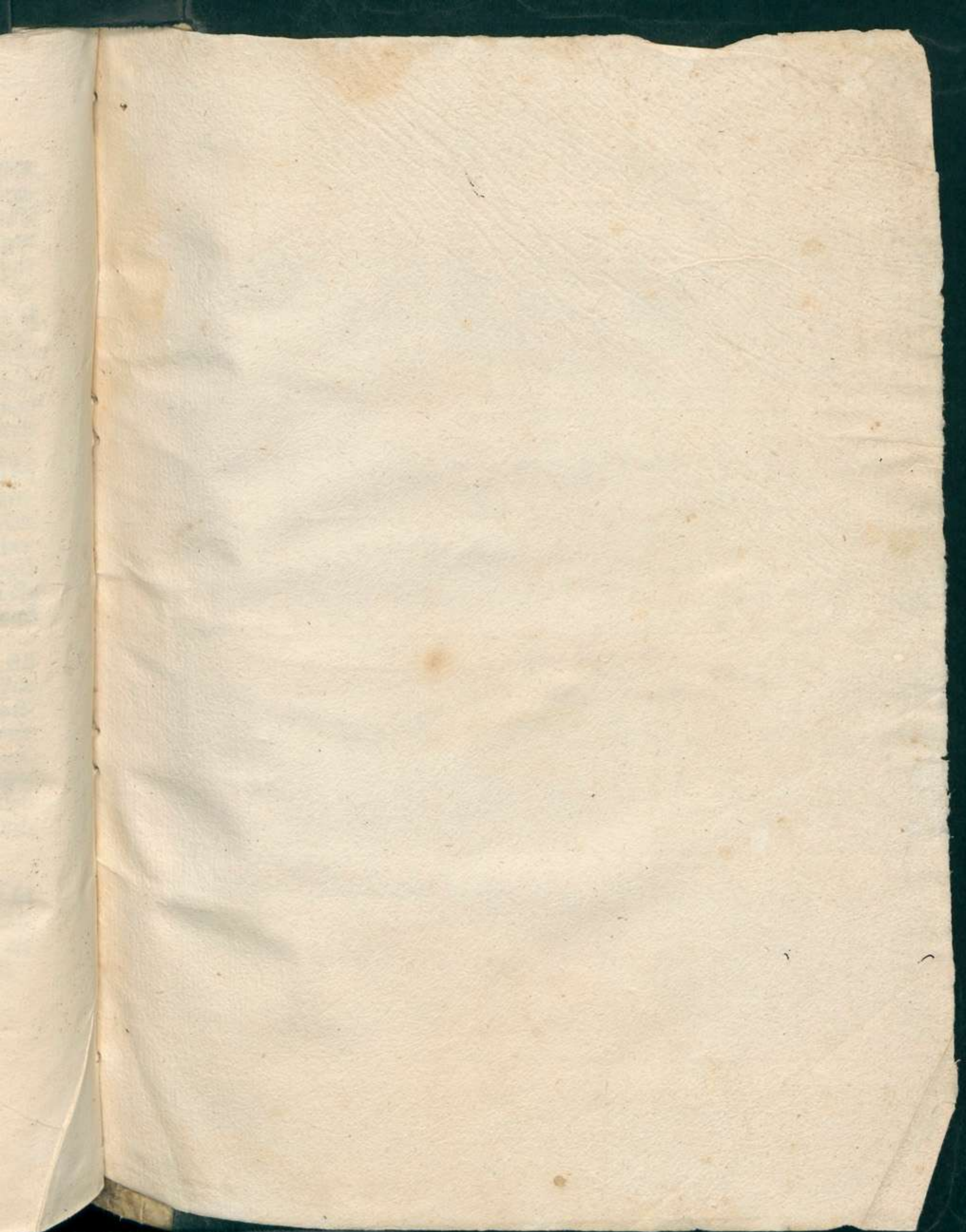

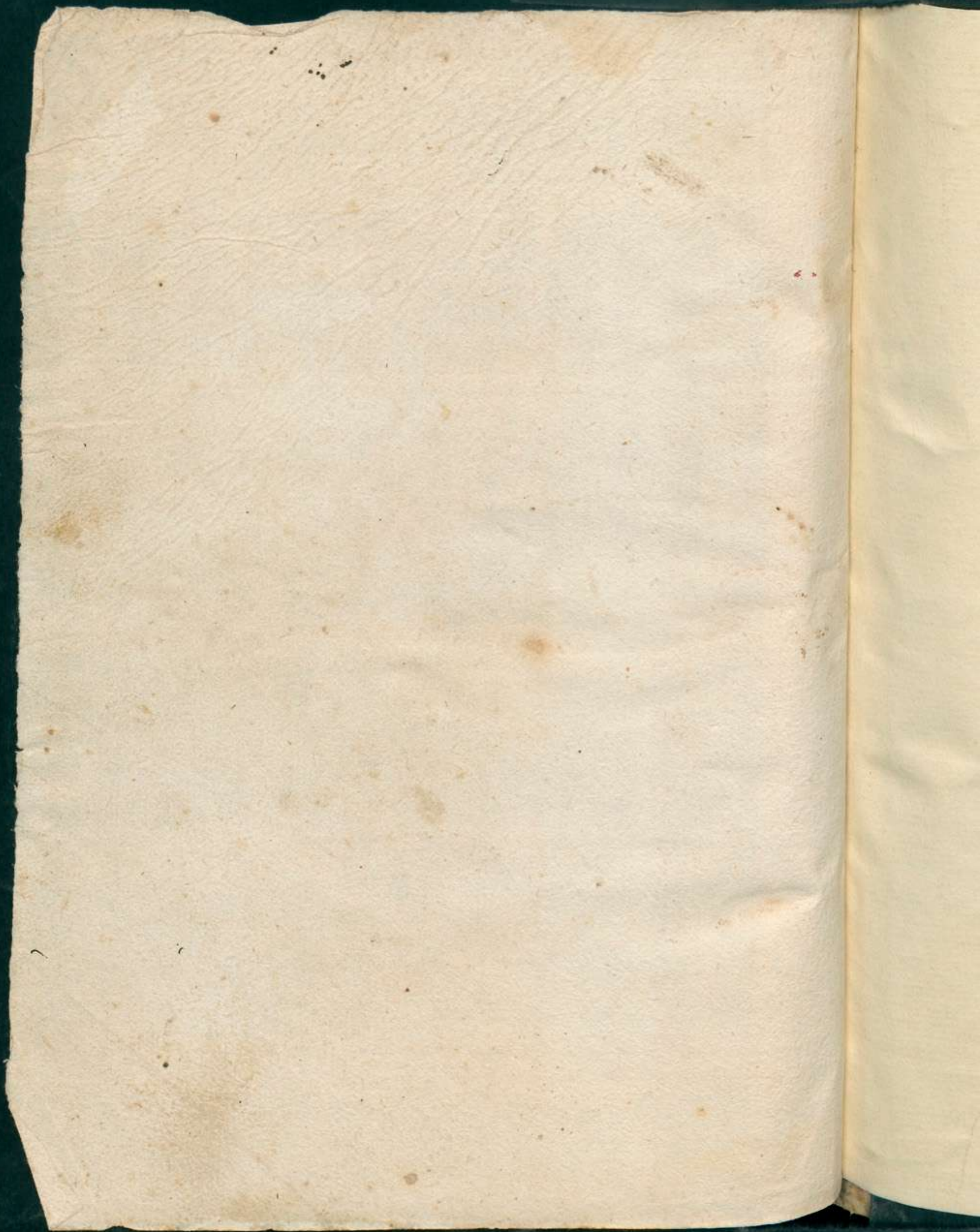
e
v
c
e
a
v
i
e
e
a
s
i
a
v
e
c
a
c
o
b
t
o
v
s
i
n
i
n
w

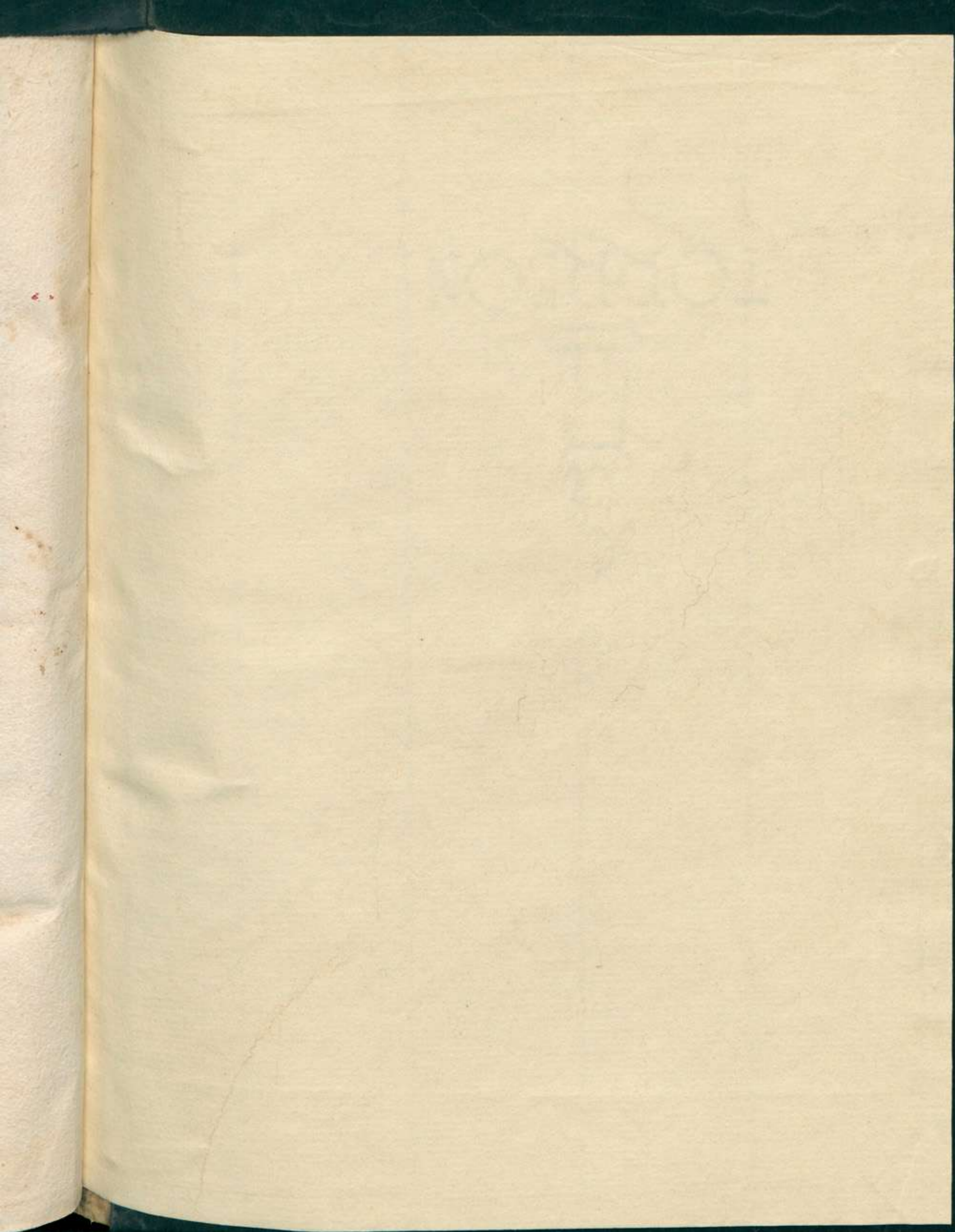
[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

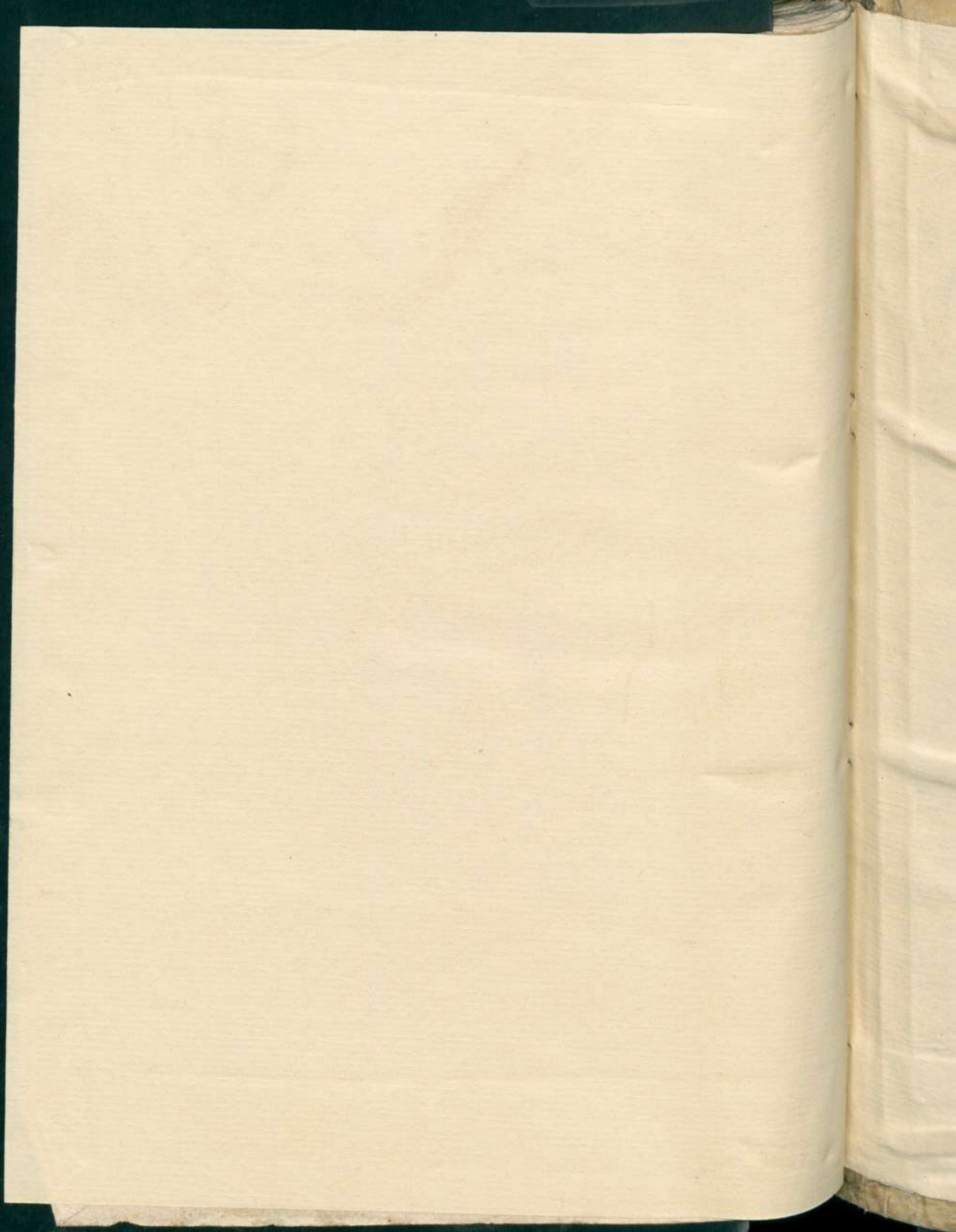
[Faint red ink markings or a stamp]

Sau.

DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Biblioteca de Catalunya

Reg. 478.581

Sig. Maies

Mar 254-8º

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

1001961171

